

ביטוח ישיר מרכינה ראש

אנו מרכינים ראש לזכר אלירן מזרחי ועידן הרמתי ז"ל, עובדי החברה שנרצחו בדם קר ובאכזריות במסיבת הרעות והחופש ברעים. אנו מרכינים ראש לזכר מאור גרשוני ז"ל, עובד החברה, אשר נפל בקרבות בעזה.

אנו גאים עד אין קץ בכ-180 העובדים והמנהלים של ביטוח ישיר ששירתו וחלקם עדיין משרתים במילואים ועושים זאת עם כל הלב, האמונה וכוח הרצון, ומודים לכל חיילי צה"ל וכוחות הביטחון על ההגנה, הביטחון וההשקעה העצומה שלהם עבורנו.

אנו גאים גם בכל יתר עובדינו, שנוטלים חלק במאמץ העורפי להתנדב ולתרום לחיילים ולאזרחים, במקביל ובנוסף, למתן השירות היומיומי האיכותי ללקוחות החברה ולגיבוי חבריהם שבמילואים.

אנו מחבקים את לקוחותינו מכל יישובי קו העימות, בדרום הארץ ובצפונה, ואת כל עם ישראל, על שלל חלקיו, אשר חווה את הימים הסוערים הללו, ועומד בהם.

אנחנו שולחים תנחומים עמוקים לכל משפחות הנרצחים והנופלים ומייחלים לשובם המהיר של כל החטופים ולהחלמה המהירה של כל הפצועים בגוף ובנפש.

מי ייתן ובמהרה יגיעו אלינו ימים של שקט, שלווה ושגרה

קובי הבר
מנכ"ל

משה (מוקי) שנידמן
יו"ר הדירקטוריון

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2023

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2023

תוכן עניינים

פרק א - תיאור עסקי התאגיד

פרק ב - דוח הדירקטוריון

הצהרות (SOX)

פרק ג - דוחות כספיים

פרק ד - פרטים נוספים על התאגיד

פרק ה - נספחים

דוח תקופתי לשנת 2023

שם החברה: איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

מס' חברה ברשם: 513910703

כתובת: אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה 4951123

טלפון: 03-5654021

פקס: 03-5627257

דואר אלקטרוני: pniot@yashir.co.il

תאריך המאזן: 31.12.2023

תאריך אישור הדוח: 24.03.2024

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

מידע הצופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה ביחס לעצמה וביחס לחברות המוחזקות על ידה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. המידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים. מידע זה הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים בחברה במועד הדוח, ובכלל זה מידע ציבורי אשר לא ניתנה במסגרתו התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על ידי הנהלת החברה באופן עצמאי, וכן הערכות של החברה לגבי העתיד לקרות בשוק בו היא פועלת, הערכות לגבי ההתפתחות הכלכלית והעסקית בשווקים בהם פועלת החברה או עתידה לפעול וכוונותיה בהתבסס על ההערכות האמורות. ההתפתחויות בפועל, וכפועל יוצא מכך - התוצאות בפועל שינבעו מפעילות החברה, עשויות להיות שונות באופן מהותי מתוצאות הפעילות המוערכות בהתבסס על המידע הקיים בידי החברה במועד הכנת הדוח (להלן: "מידע צופה פני עתיד"), אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת החברה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת (להלן: "האזהרה"), כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה. החברה כללה בחלקים שונים של הדוח אזהרה פרטנית וקצרה לגבי מידע צופה פני עתיד ואזהרה כזו יש לקרוא בהתייחס לפירוט המלא המופיע כאן. בנוסף יובהר, כי מידע שנחזה להיות כזה ("לדעת החברה"; "להערכת החברה", "למיטב ידיעת החברה" וכיו"ב ניסוחים המשקפים שאין מדובר בעובדה) חלה עליו אזהרה זו במלואה אף אם לא צוינה בצידו הערה מפורשת כאמור. דוח זה כולל תיאור כללי ותמציתי של מוצרי ביטוח וכיסויים ביטוחיים. התנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בכל פוליסה ו/או חוזה ביטוח לפי העניין. התיאור הינו לצרכי דוח זה בלבד ולא ישמש לצרכי פרשנות הפוליסות. ט.ל.ח.

פרק א - תאור עסקי התאגיד

תוכן עניינים

7-א	1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה		
7-א	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה		
9-א	1.2 תחומי פעילות		
10-א	1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה		
10-א	1.4 חלוקת דיבידנדים		
10-א	2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות		
10-א	2.1 תחום ביטוח כללי		
10-א	2.1.1 תת-תחום פעילות א' - ביטוח רכב חובה		
10-א	2.1.1.1 מוצרים ושירותים		
11-א	2.1.1.2 הסדרה והסכמים מהותיים לתת התחום		
17-א	2.1.1.3 תחרות		
18-א	2.1.1.4 לקוחות		
18-א	2.1.2 תת-תחום פעילות ב' - ביטוח רכב רכוש		
18-א	2.1.2.1 מוצרים ושירותים		
19-א	2.1.2.2 הסדרה והסכמים מהותיים לתת התחום		
23-א	2.1.2.3 תחרות		
24-א	2.1.2.4 לקוחות		
25-א	2.1.3 תת-תחום פעילות ג' - ענפי רכוש אחרים		
25-א	2.1.3.1 מוצרים ושירותים		
26-א	2.1.3.2 הסדרה והסכמים מהותיים לתת התחום		
27-א	2.1.3.3 תחרות		
28-א	2.1.3.4 לקוחות		
29-א	2.2 תחום ביטוח חיים		
29-א	2.2.1 מוצרים ושירותים		
31-א	2.2.2 הסדרה והסכמים מהותיים לתחום		
34-א	2.2.3 תחרות		
35-א	2.2.4 לקוחות		
35-א	2.3 תחום ביטוח בריאות		
35-א	2.3.1 מוצרים ושירותים		
42-א	2.3.2 הסדרה והסכמים מהותיים לתחום		

א-42	תחרות	2.3.3		
א-43	לקוחות	2.3.4		
א-44	3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות			
א-44	כללי	3.1		
א-44	ביטוח חבות מעבידים וצ"ג	3.2		
א-44	מגבלות חקיקה, תקינה, ואילוצים אחרים	3.3		
א-45	4. חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה			
א-45	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	4.1		
א-46	אסדרה בנושא הון החברה ועתודות	4.1.1		
א-47	אסדרה בנושא חשבונאות	4.1.2		
א-48	אסדרה בנושא ממשל תאגידי	4.1.3		
א-48	אסדרה בנושא שירות ותביעות	4.1.4		
א-49	אסדרה בנושא השיווק, מכירה והפקה	4.1.5		
א-50	אסדרה בנושא השקעות	4.1.6		
א-50	אסדרה בנושא סיכונים	4.1.7		
א-50	אסדרה שונות	4.1.8		
א-52	חסמי כניסה ויציאה	4.2		
א-53	גורמי הצלחה קריטיים	4.3		
א-54	השקעות	4.4		
א-56	ביטוח משנה	4.5		
א-62	הון אנושי	4.6		
א-70	שיווק והפצה	4.7		
א-72	ספקים ונותני שירותים	4.8		
א-74	רכוש קבוע	4.9		
א-74	עונתיות	4.10		
א-75	נכסים בלתי מוחשיים	4.11		
א-76	גורמי סיכון	4.12		
א-78	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	4.13		
א-79	תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה	4.14		
א-80	5. חלק ה' – היבטי ממשל תאגידי			
א-80	דירקטורים חיצוניים	5.1		
א-81	מבקרת פנים	5.2		
א-82	רואה חשבון מבקר	5.3		
א-82	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי	5.4		

פרק א' - תיאור עסקי התאגיד

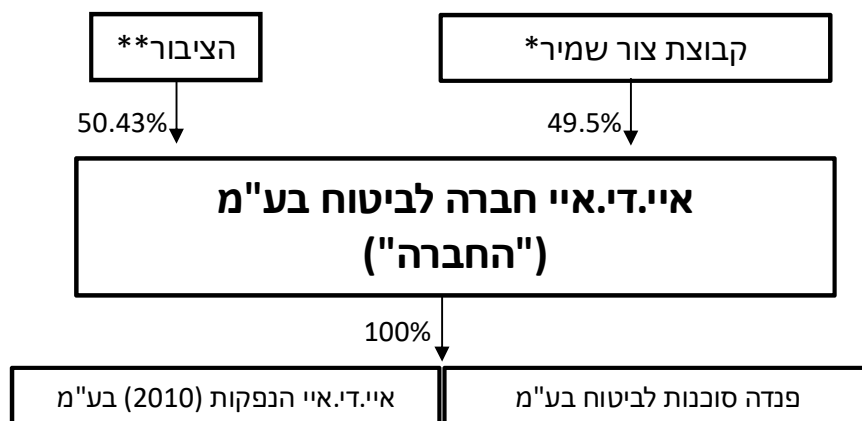
1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

החברה פעילה בעסקי הביטוח בישראל (ביטוח כללי, ביטוח חיים וביטוח בריאות). החברה מקיימת, כחלק מהתפיסה האסטרטגית שלה, קשר ישיר עם לקוחותיה הקיימים והפוטנציאליים, ללא תיווך של סוכני ביטוח, וזאת במגוון ערוצי תקשורת: מדוברת (טלפון) וכתובה, תוך הסטה לשירות דיגיטאלי – באמצעות האינטרנט, לרבות באמצעות מכשיר חכם נייד, מסרונים, ווטסאפים, דואר אלקטרוני, וגם באפליקציה. החברה פועלת באמצעות מספר מותגי ביטוח במסגרת קטגורית הביטוח הישיר (ביטוח ישיר (הקש על ה-5) ו-9 ביטוח (שהחליף את מותג 9 מליון)). תמהיל עסקי הביטוח של החברה משתנה בהתמדה והחברה מרחיבה את פעילותה בכל תחומי פעילותה ובכך מגוונת את מקורות ותמהיל הכנסותיה. שיווק מוצרי החברה נעשה באמצעות פרסום כללי לציבור ובאמצעות שיתופי פעולה עם גורמים עסקיים במשק. בעקבות שינוי רגולציה, הפסיקה החברה לשווק את מוצרי הבריאות מסוג 'הוצאות רפואיות' (ניתוחים, תרופות, השתלות, אמבולטורי) בסוף ספטמבר 2023, וחזרה בהדרגה לשווקם רק בראשית שנת 2024, לאחר תום שנת הדוח, בעקבות אישור של המוצרים בהתאם להסדרה העדכנית (ראו לעניין זה בסעיף [2.3](#) להלן).

החברה, במתכונתה הנוכחית, התאגדה כחברה בערובן מוגבל ביום 27 בדצמבר 2006 והחלה לפעול כחברת ביטוח במהלך שנת 2008, וזאת בעקבות צו פיצול שניתן על ידי ביהמ"ש ובהתאם לרישיון מבטח שקיבלה באותה עת מרשות שוק ההון ביטוח וחשבון (להלן: "רשות הפיקוח" או "הפיקוח"). לפני צו הפיצול פעלה החברה במסגרת חברת האם דהיום, ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ (להלן: "ישיר אחזקות"), וזאת החל משנת 1994.

מאז 13 באוגוסט 2013, בעקבות הצעת מכר לציבור, החברה היא תאגיד מדווח וחברה ציבורית. כיום, מוחזקות מניותיה ברובן על ידי הציבור, והיתרה, למיטב ידיעת החברה, על ידי חברות בת פרטיות בשליטתה של צור שמיר אחזקות בע"מ, חברה ציבורית שניירות ערך שלה רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן: "הבורסה" ו-"צור שמיר", בהתאמה), ועל ידי בעלי עניין אחרים כמפורט להלן. נכון לתאריך המאזן ולתאריך אישור הדוחות - מבנה ההחזקות בחברה הוא כמוצג להלן:

* ההחזקה בפועל היא באמצעות חברות בנות פרטיות שבשליטתה של צור שמיר, כמפורט בסעיפים 7 ו-9 לפרק ד' של הדוחות התקופתיים. שיעור ההחזקה של צור שמיר בתרשים דלעיל כולל גם החזקה בשיעור כולל של כ- 0.59% מהון המניות וזכויות ההצבעה בחברה שבידי בעלי שליטה בצור שמיר.

** הציבור כולל את המוסדיים ששיעור החזקתם מוגדר מהותי. מעבר לשיעורים האמורים בתרשים דלעיל, שיעור של 0.03% מהון המניות וזכויות ההצבעה בחברה מוחזק בידי יו"ר דירקטוריון צור שמיר, שיעור של 0.02% מהון המניות וזכויות ההצבעה בחברה מוחזק בידי מנכ"ל החברה ושיעור כולל של כ- 0.02% מהון המניות וזכויות ההצבעה בחברה מוחזק בידי שני נושאי משרה של החברה (כל אחד בנפרד).

בידי החברה קיימות חברות מוחזקות בבעלותה ושליטתה המלאה, כמפורט להלן:
איי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ (להלן: "חברת ההנפקות") – הוקמה על ידי החברה ביום 15 באוגוסט 2010 לצורך גיוס מקורות בישראל עבור החברה באמצעות הנפקת כתבי התחייבות ו/או אגרות חוב ו/או שטרי הון, שתמורתם מופקדת בחברה לשימוש על-פי שיקוליה ועל אחריותה, והחברה ערבה לפירעונם. לפירוט אודות תעודות ההתחייבות של חברת ההנפקות, נכון לתאריך המאזן, ראו באור 24 לדוחות הכספיים (המהווים את פרק ג' של הדוחות התקופתיים).

פנדה סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "הסוכנות") – נרכשה על ידי החברה מבעליה הקודמים ביום 1 במרס 2023 והחלה לפעול תחת בעלות החברה במחצית השניה של שנת הדוח, לאחר השלמת כל התנאים המתלים ובכלל זה אישור רשות שוק ההון, שהתקבל ביום 22 במאי 2023.

1.2. תחומי פעילות

החברה פועלת בישראל בעסקי הביטוח בשלושה תחומים מרכזיים כמפורט להלן:

1.2.1. תחום עסקי ביטוח כללי

בביטוח כללי עוסקת החברה בתת-התחומים הבאים:

- תת-תחום פעילות א' - ביטוח רכב חובה. לפירוט ראו סעיף [2.1.1](#) להלן.
- תת-תחום פעילות ב' - ביטוח רכב רכוש. לפירוט ראו סעיף [0](#) להלן.
- תת-תחום פעילות ג' - ענפי רכוש ואחרים. לפירוט ראו סעיף [2.1.3](#) להלן.

תוצאות תתי-תחום אלה נכללות בדוחות רווח והפסד מעסקי ביטוח כללי. החברה עוסקת בענפים נוספים בתחום הביטוח הכללי, אך רק במסגרת הכיסוי הביטוחי בענפי רכוש ורכב רכוש וכלווים להם, כמפורט בסעיפים [1.2.4](#) ו-[3](#) להלן.

1.2.2. תחום עסקי ביטוח חיים וחסכון

בתחום פעילות זה כלולים ביטוחי חיים וחסכון (לרבות נכות ומוות מתאונה ששווקו בעבר ככלווה לריסק), אובדן כושר עבודה, ופוליסת חסכון¹. במסגרת תחום זה משווקת החברה ביטוחי ריסק וחסכון לפרט, הכל כמפורט בסעיף [2.2](#) להלן. תוצאות תחום פעילות זה מוצגות כמגזר אחד.

1.2.3. תחום עסקי ביטוח בריאות

בתחום פעילות זה כלולים ביטוחי בריאות מסוגים שונים (הוצאות רפואיות, תאונות אישיות ומחלות קשות)² וכן ביטוח נסיעות לחו"ל, הכל כמפורט בסעיף [2.3](#) להלן.

1.2.4. עסקי ביטוח שאינם מהווים תחום פעילות, ומידע נוסף

תחומי הפעילות שפורטו בסעיפים [1.2.3-1.2.1](#) לעיל מהווים כ-99% מפעילות החברה מבחינת הכנסות וכ-92% מבחינת רווחים. לחברה קיימים מוצרים נוספים בעסקי הביטוח הכללי (ביטוחי חבויות הנלווים לביטוחי הרכוש), אשר אינם מהווים תחום פעילות מהותי. למידע אודות הענפים שלא נכללו בתחומי הפעילות - ראו סעיף [3](#) להלן.

¹ לגבי מוות ונכות מתאונה ככלווה לריסק; מוצרי אובדן כושר עבודה; וחסכון ארוך טווח – החברה אינה משווקת אותם עוד, כמובהר בסעיף [2.2.1](#) להלן. החברה ממשיכה לשווק 'פוליסת חסכון' לפרט.

² לגבי מוצר תאונות אישיות ומוצרי 'הוצאות רפואיות', ראו בסעיף [2.3.2](#) להלן, את ההסתייגויות בעניין שיווקם.

1.3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה**1.3.1. הון המניות הרשום של החברה**

נכון לתאריך המאזן ולתאריך פרסום הדוח, הון המניות הרשום של החברה הינו 500,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

1.3.2. הון המניות המונפק והנפרע

נכון לתאריך המאזן ולתאריך פרסום הדוח, הון המניות המונפק והנפרע של החברה הינו 14,685,109 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

1.3.3. התפתחויות בהון החברה בשנתיים האחרונות ועסקאות במניותיה מחוץ לבורסה

לא חלו שינויים בהון המונפק של החברה בשנתיים שקדמו לתאריך המאזן למעט מימוש אופציות שהוענקו לנושאי משרה בחברה למניות (ראו לעניין זה בחלק ד' של הדוחות התקופתיים, סעיף 9), ולא בוצעו השקעות בהון החברה. למיטב ידיעת החברה, גם לא בוצעו עסקאות מהותיות במניותיה על ידי בעלי עניין מחוץ לבורסה.

1.3.4. מחיר המניה

נכון לתאריך המאזן, עמד מחיר מניה של החברה על 97.47 ש"ח.

1.4. חלוקת דיבידנדים

נכון לתאריך המאזן והדוח, לחברה מדיניות דיבידנד לפיה החברה תחלק כדיבידנדים לפחות 50% מרווחיה השנתיים של החברה הראויים לחלוקה, בהגדרתם בסעיף 302 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), והכל בכפוף להוראות הדין והמגבלות הרגולטוריות החלות עליה לרבות בקשר עם דרישות ההון, ובכפוף לעמידה ביעד כושר פרעון של 120%. ראו לעניין הון החברה באור 14 לדוחות הכספיים המצורפים.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות**2.1. תחום ביטוח כללי****2.1.1. תת-תחום פעילות א' - ביטוח רכב חובה****2.1.1.1. מוצרים ושירותים**

תת-תחום ביטוח רכב חובה, הנכלל בתחום עסקי ביטוח כללי, מתייחס למוצר יחיד, של ביטוח נזקי גוף שנגרמו כתוצאה מתאונות דרכים. הכיסוי הביטוחי בתחום זה מוסדר באופן ממצה ומקיף בשורה של דברי חקיקה ראשית, חקיקת משנה וחוזרים של רשות הפיקוח. הביטוח מכסה את השימוש ברכב מנועי וזאת בהתאם

לחבות החלה על הנוהג ברבב מנועי מכוח חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד").

פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן: "הפקודה") קובעת את חובת הרכישה של כיסוי ביטוחי כאמור, ולאור זאת - הביקוש הכולל בשוק אמור להיות קשיח. עם זאת, לא כל הנוהגים אכן מקפידים על רכישתו. הביקוש הקיים מתפזר בין כל המבטחים הפועלים בענף, לרבות 'הפול' (ראו סעיף 2.1.1.2 להלן)). נוסח הפוליסה גם הוא נקבע בדין, במסגרת הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010 (להלן: "הפוליסה התקנית-חובה"). ראו לגביה בסעיף 2.1.1.2 להלן). נוסח הפוליסה של החברה תואם הוראות אלה ואושר על ידי רשות הפיקוח.

הפרמיה בביטוח רכב חובה הינה פרמיה דיפרנציאלית, אך היא מתבססת על רשימה סגורה של פרמטרים שנקבעו על ידי רשות הפיקוח, ובכלל זה נתוני הרכב ונתוני הנהגים. החברה מתמקדת בביטוח רכב פרטי ומסחרי (עד 3.5 טון) ללקוחות פרטיים ולשימוש פרטי וכן מוכרת, בשם 'הפול' (ראו סעיף 2.1.1.2 להלן), ביטוח חובה לרכב דו-גלגלי ללקוחות שלה המעוניינים בכך, מבלי שפעולה זו מזכה את החברה בעמלות.

2.1.1.2 הסדרה והסכמים מהותיים לתת-התחום

ביולי 2023 תוקפו חלקית התעריפים בענף, לראשונה מאז רפורמת התעריפים של רשות הפיקוח משנת 2016, לאור מסקנות דוח חברת מנברא ביחס לתוצאות 2020, כמפורט להלן, אך תעריפים אלה עדיין אינם מכסים את מלוא הסיכון, כפי שעולה גם מדוח של מנברא ביחס לתוצאות 2021, שפורסם ביום 31 בדצמבר 2023.

בנוסף, לא קודמו עדכונים נוספים בהסדרה, שיכולים היו לטפל בעלות התביעות ובנאותות הכיסוי התעריפי בתת התחום בדרכים אחרות (כמוצג בהמשך), ומנגד - בכונת רשות הפיקוח לקדם הכללת פרמטרים נוספים בתעריף שעלולים להביא להעמקת הפגיעה בכיסוי התעריפי של הסיכון, כמפורט מיד:

א. הפקודה והפוליסה התקנית - חובה

כאמור בסעיף 2.1.1.1 לעיל, הפקודה קובעת את החובה לרכוש כיסוי ביטוחי לכיסוי נזקי הגוף עשויים להיגרם למשתמשים בדרך כתוצאה משימוש בכלי רכב מנועי, ומסדירה את אופן הוכחת קיומו של ביטוח חובה בתוקף בפני הרשויות. הפוליסה התקנית-חובה מסדירה את נוסח הפוליסה והוראות שונות בקשר אליה.

חוזר 2016-1-1 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה"

במסגרת חוזר זה, שפורסם ביום 7 בינואר 2016, שינתה רשות הפיקוח את נוסחת תעריף ביטוח החובה של הביטוח השיוירי בפול, כך שהיא תהיה דיפרנציאלית, ותתייחס לכל הפרמטרים שניתן לתמחר לפיהם את הביטוח בחברות הביטוח המסחריות. רשות הפיקוח גם קבעה את שיעור ההשפעה של כל פרמטר כזה על התעריף של הביטוח השיוירי.

עם פרסום אותו חוזר ומאז ועד היום, נוקטת רשות הפיקוח במדיניות של הכתבת תעריפי ביטוח חובה נמוכים לכל השוק, בהתאם לתקרה המכונה על ידה "תעריף הולם". תקרה זו נגזרת מהתעריף הנמוך שהיא קובעת לביטוח השיורי בפול, והיא אינה מאפשרת לחברה לשווק ביטוח חובה בתעריפים שהחברה מוצאת כמספקים מבחינה אקטוארית. מדיניות זו, שננקטת גם ביחס לפול, מגדילה את ההפסד המועבר ממנו לחברות המסחריות, ובכללן החברה. ביום 10 במאי 2023 עדכנה רשות הפיקוח לראשונה, לאחר שנים רבות, את תעריפי החובה שחלים על הפול, באופן שצמצם חלק מהפער בין התעריפים לסיכון החל מה-1 ביולי 2023, וזאת בעקבות פרסומן ביום 30 בנובמבר 2022 של מסקנות חברת מנברא [שמונתה על ידי רשות הפיקוח לנהל את מאגר המידע הסטטיסטי ולהמליץ לרשות הפיקוח על תעריף הסיכון הענפי - ראו ס"ק [ה'](#) להלן] ביחס לשנת חיתום 2020, ולפיהן יש חוסר של כ-12% בתמחור פרמית הסיכון הענפית לרכב פרטי. מסקנות חברת מנברא ביחס לתוצאות שנת חיתום 2021 פורסמו ב-31 לדצמבר 2023, וגם לפיהן נדרש להוסיף ולייקר את תעריף ביטוח החובה על מנת לכסות את הסיכון. נכון למועד פרסום דוח זה, רשות הפיקוח טרם פרסמה הוראות תעריף חדשות בעקבות פרסום הדוח, וגם לא טיוטה שלהן, אלא רק כוונה לבטל את האפשרות לאשר תעריף שונה לצי רכב.

להערכת החברה³, האיחור הכבד בעדכון תעריפי ביטוח החובה, הן השיורי והן אלה של החברות, כך שהוא עדיין לא מכסה את מלוא הסיכון בפועל, יחד עם הימנעות רשות הפיקוח מלהרחיב את סוגי הפרמטרים של הסיכון שעל בסיסם מורכב התעריף על מנת לייצר דיפרנציאליות עניינית בתעריף - משפיעים לרעה על תוצאות ענף ביטוח חובה בחברה ומביאים אותו לאורך זמן להפסדים ניכרים בשייר וליציאת מבטחי המשנה מתת תחום זה. להערכת החברה, תיקון תעריפי הביטוח השיורי ואישור מהיר של תעריפי החברות בעקבותיו ובהתאם, יכול להקטין את הנזק לחברה ולציבור, אך נדרש להשלים את המהלך ולתקן היבטים נוספים בתעריף, כאמור לעיל.

על אף האמור לעיל, פרסמה רשות הפיקוח, ביום 1 ביוני 2023, טיוטת הצעה להוסיף לתעריף ביטוח חובה 4 פרמטרים, שבהתקיימם - תופחת הפרמיה למבוטח ביחס לתעריף הבסיס. מדובר בפרמטרים שלא הוצג לגבי מי מהם ביסוס סטטיסטי להיותם מפחיתי סיכון באופן המצדיק הפחתה בפרמיה, וממילא – גם לא את המידה שבה כל פרמטר כזה מפחית את הסיכון ולא את הדרך לקבל מידע מהימן לגבי התקיימות הפרמטר ברכב או מבוטח מסוים. לפיכך, לדעת החברה, ככל שפרמטרים אלה יתוספו לפרמטרים המשפיעים על תעריף ביטוח החובה (שבביטוח אופנועים, מחוייב הפול לעשות בהם שימוש לטובתם הוזלה ואינו יכול להימנע מכך, שכן אצלו כל הפרמטרים בתעריף הם פרמטרי חובה, ולא רשות) מבלי לתקן כלפי מעלה בהתאמה את תעריף הביטוח הבסיסי, יהיה בכך כדי להעמיק את ההפסד של ענף זה.

³ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד [4](#) לעיל.

כמתואר בס"ק ג' ו-י' להלן⁴, גם החלטת רשות הפיקוח לקבע את שיעור ההעברה מפרמיה לטובת הביטוח הלאומי על ממוצע השוק, במקום לבצע את ההתאמה הדיפרנציאלית הנדרשת מבחינה מהותית, מייצרת סבסוד צולב בין מבוטחים בחברות שונות, פוגעת במספיקות הפרמיה מכיוון נוסף וכמובן גם בחינוך הציבור לנהיגה בטוחה.

במשך מספר שנים, ועד תום שנת 2020, העבירה החברה את מרבית הסיכון בענף זה למבטחי משנה, אך לאור ההפסדים בתחום, והמנעות רשות הפיקוח מטיפול בנושא, עדכנו מבטחי המשנה את מדיניותם בתחום, וההסכמים איתם, מאז 2021, מכסים את הסיכון בשיעור הולך ופוחת באופן משמעותי, ובשנה הבאה – בשיעור זניח.

ב. ה-פול'

תקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת תעריף), התשס"א-2001 (להלן: "תקנות הפול"), הביאו להקמת תאגיד לניהול הסדר ביטוח שיורי (לעיל ולהלן: "הפול"), המנהל את הביטוח המשותף למשתמשים ברכב מנועי, שלא השיגו כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל חברות הביטוח המסחריות בישראל. מסיבה זו, עיקר מבטחי הפול, גם בשנת הדוח, הם אופנועים, אם כי שיעור כלי הרכב שאינם אופנועים ושמבטוחים בפול גדל, מאז שנת 2016 ועד לשנת הדוח, לעומת המצב קודם, ועמד על כ-48% מסך מבטחי הפול, לעומת כ-20%-25% קודם לכן⁵. למיטב ידיעת החברה, גם בשנת 2023 המשיך מספר כלי הרכב הפרטיים המבטוח באמצעות הפול, לעומת שנת 2022, לגדול. זאת, ככל הנראה⁶, עקב השינויים שיצרה רשות הפיקוח בתעריף החל משנת 2016 (ראו חוזר 1-1-2016 להלן), ואשר, ככלל, הפחיתו את תעריפי ביטוח החובה בכל השוק והביאו, בין היתר, להסטת נקודת שיווי המשקל בין תעריפי החברות המסחריות לבין תעריפי הפול, כך שהאחרונים נמוכים, לעיתים, מתעריפי הראשונות.

מכוח הוראות תקנות הפול הנ"ל, כפי שתוקנו ביום 1 ביולי 2018, הפול אמור להתנהל באופן שתקרת הגרעון שלו לא תעלה על 8%. בפועל, גם בשנת הדוח, חרג הפול מתקרה זו, ובכל מקרה שיעורו לא נותן ביטוי מספק לכך הפול מבטח כיום כמות גדולה של כלי רכב פרטיים ולא רק אופנועים וכלים מיוחדים אחרים ולכך שמעבר למרכיב הסיכון יש לתביעות אלה גם השפעה על ההוצאות. לפיכך, 'מרכיב ההעמסה' בתעריפי החברות המסחריות, שאמור לכסות את הגרעון של הפול גב-אל-גב, אינו מספיק. היחס בין הפרמיות לבין התביעות בפול בשנת הדוח עשוי בכל זאת להשתפר בשנת הדוח ואילך בשל העיוות שנוצר בכיסוי עלות התביעות בעקבות קביעת שיעור העברה אחיד של פרמיה מצד כל החברות אל הביטוח הלאומי, לטובת כיסוי עלות

⁴ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

⁵ ראו דוח תקופתי של הפול ליום 30 ביוני 2023, עמ' 9 בכתובת: <https://pool.org.il/wp-content/uploads/2023/08/2023-06-30-%D7%93%D7%95%D7%97-%D7%9B%D7%A1%D7%A4%D7%99-1.pdf>

⁶ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

השיבוב בגין תאונות דרכים שהן גם תאונות עבודה (ראו לעניין זה בס"ק ג' ו-ז' להלן), באופן שהיטיב עם הפול ביחס לחלקו האמיתי בעלות זו (10% העברה מול 18% לערך תרומה לסכום השיבוב) ויצר סבסוד נסתר נוסף של הפסדי הפול דרך הפרמיה שנגבית ממבוטחי החברות המסחריות מעבר למרכיב ההעמסה.

הפסדי הפול מכוסים כספית על-ידי כל חברות הביטוח הפועלות בתת-תחום ביטוח רכב חובה, כאשר חלקה של כל חברה נקבע מדי שנה לפי חלקה היחסי בפרמיות בתת התחום. חלקה היחסי של החברה בהפסדי הפול לשנת חיתום 2023, עומד, לפי חישובי הפול, על 8.16%.⁷ בנוסף לכיסוי הפסדי הפול על ידי חברות הביטוח כאמור לעיל, נושאות חברות הביטוח המסחריות, מכוח "צו החציה", בחלק לא מבוטל מהנזקים המכוסים בפוליסות שמפיק הפול (ראו לעניין זה סעיף קטן ז' להלן).

ג. "קרנית"

ככלל, תפקידה של קרנית (קראן לפי צו נפגעי תאונות דרכים) (לעיל ולהלן: "קרנית") מוגדר בחוק הפלת"ד, והוא - לכסות נזקי גוף בהתאם להוראות חוק הפלת"ד של מי שאינם מכוסים בפוליסת ביטוח חובה - שלא באשמתם. על מנת לממן את פעילות קרנית כאמור לעיל, נקבע בצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקראן), התשס"ב-2002 (להלן בס"ק זה: "הצו"), כי על מבטח לגבות מהמבוטח 1% מדמי הביטוח נטו עבור קרנית. נוסף על כך, ממלאה קרנית גם את התפקידים הבאים:

1) החל מינואר 2010 משמשת קרנית, מכוח תקנות ייעודיות, גם צינור להעברת כספי פרמיה לקופות החולים (באמצעות הביטוח הלאומי), כחלק מההליך שהעביר את עיקר האחריות למימון ההוצאות הרפואיות הכרוכות בתאונות דרכים - לקופות החולים. על פי הצו, נדרשה כל חברה להעביר לקרנית 9.4% מהפרמיה למימון הוצאות אלה (לרבות בשנת 2021). ביום 10 באוגוסט 2021 פורסם תיקון של הצו, אחרי שנים רבות בהן לא תוקן, באופן שהחל מה-1 בינואר 2022 גדל השיעור ל-12.66% מהפרמיה. גידול זה לא היה נדרש, להערכת החברה, לו תעריפי ביטוח החובה היו מתעדכנים במהלך השנים בהתאם לסיכון בפועל.

2) בעקבות שינוי שיטת השיבוב של הביטוח הלאומי מול חברות הביטוח (משיבוב פרטני להעברת שיעור מפרמיה), מועבר אליו השיעור הנדרש באמצעות קרנית, במתכונת דומה לזו שבה זה מבוצע עבור קופות החולים, וזאת - החל מה-1 בינואר 2023. גם פה, נקבע שיעור ההעברה בשיעור גבוה מהדרוש לו היו תעריפי ביטוח החובה מעודכנים במועד ובאופן שמכסה את מלוא הסיכון (ראו הרחבה בסעיף קטן ז'⁽²⁾ להלן).

3) לצורך תפקידה, קרנית מרכזת את המידע לגבי הכיסוי הביטוחי של כל כלי הרכב מכל חברות הביטוח ולכן היא מהווה מקור מידע מוסמך בנושא זה לרשויות שונות, ובכלל זה משטרת ישראל.

⁷ ראו דוחות כספיים של הפול ליום 30 ביוני 2023, עמ' 4, בכתובת המופיעה בה"ש 3 לעיל.

ד. מאגר מידע לאיתור הונאות בתחום ביטוח רכב חובה ("מאגר ISO")

מכוח תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004, הוקם מאגר מידע מרכזי במימון חברות הביטוח (כפי חלקן בתת-התחום), שנועד לרכז מידע סיכוני על כלי רכב ועל נהגים ולאפשר לחברות לתמחר לפיו את הסיכון. בנוסף, נועד המאגר לסייע באיתור הונאות ביטוח, הן בשלב הטיפול בתביעות והן בשלב החיתום, לפני עריכת הפוליסה, על בסיס המידע המעובד במאגר ומועבר לחברות בשלבים אלה. המאגר הוקם ומנוהל עד היום על ידי חברה אמריקאית (באמצעות חברת בת ישראלית שלה בשם ISO Insurance Services Office of Israel Ltd.) (להלן: "המפעיל"), מכוח הסכם שבין המפעיל לבין כל חברות הביטוח הפועלות בתחום, וכן בינו לבין רשות הפיקוח. ההסכם הנוכחי עם המפעיל נכרת ב-14 לאוגוסט 2018, והוא יהיה בתוקף בין 4 ל-10 שנים מתום תקופת ההקמה של המערכת החדשה שנדרשה מהמפעיל (הקמה שהסתיימה ביום 12 במרס 2023) – בכפוף למימוש האופציות שיש לחברות הביטוח.

ה. מאגר מידע סטטיסטי בתחום ביטוח רכב חובה

מאגר מידע של נתונים סטטיסטיים (לעיל ולהלן: "המאגר הסטטיסטי") מרכז נתוני תביעות מכל חברות הביטוח לשם חישוב תעריף הסיכון בביטוח חובה והפרמטרים הרלוונטיים לחישובו. מנהל המאגר הסטטיסטי ממונה על ידי רשות הפיקוח. במרכז האחרון שפרסמה הרשות זכתה חברת מנברא בע"מ, שהוקמה על ידי האקטואר עמיעד בן מאיר, וההסכם עימה נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2021. המאגר הסטטיסטי מדווח לרשות הפיקוח את מסקנותיו לגבי עלות הסיכון הטהור בתחום ביטוח החובה, ועל אף שמזה מספר שנים עולה מניתוחי המאגר, שהתעריף המאושר אינו מכסה את הסיכון כנדרש, לרבות בקשר לתמחור הסיכון של רכב חשמלי - נמנעת רשות הפיקוח, כאמור לעיל, מלעדכנו במידה הנדרשת. הדוח האחרון של המאגר פורסם כסופי ביום 31.12.2023.

שני המאגרים הנ"ל הוקמו מכוח הוראת סעיף 11א לפקודה ובהתאם לתקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 (להלן: "תקנות מאגרי מידע"). החברות פועלות מולם על בסיס חוזרי רשות הפיקוח ונדרשות להעביר מידע למפעיל ולמנהל המאגר הסטטיסטי, ולקבל מהם מידע, לפי העניין.

ו. מערכת סליקה "קל כבד" וצו החציה

צו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001 (להלן: "צו החציה") ותיקון ביחס אליו, שבוצע במסגרת חוק הפל"ד, קובעים מנגנון השתתפות בתשלומי תביעות בין חברות הביטוח במקרה שבו מעורבים בתאונה "רכב קל" ו-"רכב כבד" (על בסיס תפיסה שבתאונה מעורבת כזו, נזקי היושבים ברכב ה"קל" מוחמרים בגלל המפגש עם רכב "כבד", שהפגיעה ביושביו קלה לרוב, ושנכון בשל כך לאזן את עלות הנזק בין המבטחים). בנוסף, קובע סעיף 3(ב) לחוק הפל"ד, כי במצב שבו נפגע הולך רגל בתאונה שבה היו מעורבים מספר כלי רכב, ישאו מבטחי כל כלי הרכב המעורבים בעלות נזקו של הולך הרגל בחלקים שווים.

איגוד חברות הביטוח מפעיל מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם להוראות הדין שפורטו לעיל. הצדדים למערכת הסליקה הם כל המבטחים הפועלים בתחום, למעט 'הפול', והוא חל על תאונות בהן היו מעורבים כלי הרכב המבטחים בפוליסות. להסדר זה ניתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל על-ידי הממונה על רשות התחרות, שהוארך מפעם לפעם (לאחרונה עד ליום 31 באוגוסט 2020, ולאחר מכן, על בסיס 'הערכה עצמית' ושבתוקף מיום 31.8.2020 ועד 31.8.2025, שהאיגוד ביצע בהתאם להנחיות רשות התחרות לגבי הערכה עצמית למיזמים משותפים).

ז. הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי ("הבט"ל") זכאי להגיש נגד חברות הביטוח תביעות שיבוב בגין תגמולים ששולמו על ידו לנפגעי תאונות דרכים שהן גם תאונות עבודה, ואשר מכוסות בפוליסות ביטוח רכב חובה שהפיק מבטח, וזאת - מכוח זכות שיבוב שהוענקה לו בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי (להלן: "השיבוב"). סעיף 28 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018, הסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות מנגנון חלופי לגביית השיבוב, כך שבמקום התחשבנות פרטנית ביחס לכל מקרה נזק רלוונטי, תבוצע ההתחשבנות על דרך של העברת סכום גלובלי מחברות הביטוח לבט"ל ביחס לנזקים שאירעו בשנים 2014-2018, ולגבי העתיד – על דרך של מנגנון התחשבנות מראש, הדומה לזה שקיים בין חברות ביטוח למוסדות רפואיים (ראו סעיף [1.2.1.1.2 ג.1](#) לעיל), דהיינו - שחברות הביטוח יעבירו שיעור מסוים מהפרמיה שנגבית מהמבטחים לטובת כיסוי זכויות השיבוב של הביטוח הלאומי, במקום לנהל התחשבנות על בסיס בירור תביעות יחידני. זאת, לאור הניסיון המצטבר, המאפשר להעריך בוודאות גבוהה את שיעור השיבוב מתוך הפרמיה.

משחלף זמן והתקנות לא הותקנו, פתח משרד האוצר בהליך חלופי, הסכמי, עם חברות הביטוח, מכוח ההיתר לכך בחוק ההסדרים. ביום 4 באוגוסט 2021, או בסמוך לכך, נחתמו הסכמים בין הבט"ל לבין כל אחת מחברות הביטוח הפעילות בתחום, לרבות הפול, ולפיהם, ההתחשבנות ביחס לתאונות שאירעו עד ה-31 בדצמבר 2022 תמשיך להתקיים פרטנית כבעבר, למעט העובדה שתקופת ההתיישנות ביחס לנזקים שאירעו בשנים 2014-2016 תוארך בשנה אחת. עם זאת, החברות יעבירו מקדמה כספית לבט"ל בגין השנים 2014-2018, בסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, שכנגדה יקוזזו תשלומי שיבוב שיאושרו פרטנית בגין תאונות משנים אלה. החל מ-1 לינואר 2023 תשתנה שיטת ההתחשבנות, והיא תבוצע מראש על ידי העברת שיעור מסוים מהפרמיה לבט"ל באמצעות קרנית. השיעור שנקבע – ברמת שוק, לשנות החיתום 2023-2024 הועמד על 10% מהפרמיה, והשיעור לשנת חיתום 2025 ואילך הועמד על 10.95% מהפרמיה. בהתאמה, פעל משרד האוצר לתקן את חוק ההסדרים.

שיעור ההעברה הנ"ל משקף, לדעת משרד האוצר, את שיעור השיבוב הממוצע של הבט"ל מכל הענף בתביעות העבר. בפועל, היו חברות שנשאו בשיעור גבוה יותר בעבר, ואחרות (דוגמת החברה) בשיעור נמוך יותר, בהתאם לתמהיל התביעות אצלן. לפיכך, גבייתו באופן אחיד מכל החברות עלולה לפגוע בתחרות ובציבור, שייאלץ לסבסד את סוג המבטחים שעלות התביעות בגינם גבוהה יותר (למשל, רוכבי אופנועים

שמבטוחים בפול, ונהגי רכבים כבדים ורכבי הסעות). על מנת למנוע עיוות זה, קבעו ההסכם וחוק ההסדרים 2021 שלרשות הפיקוח יש סמכות לקבוע שיעור העברה דיפרנציאלי על פי מפתח, שישקף את הסיכון ושיעור השיבוב שקדמו לשינוי, אך נכון למועד פרסום הדוח, הנחיית רשות הפיקוח היא שהחברות יעבירו שיעור אחיד הזהה לממוצע השוק, ובהתעלם מהשוונות המקורית שממנה נגזר ממוצע זה ומהנזק האמור.

לדעת החברה⁸, לו היתה רשות הפיקוח מעדכנת בשוטף את תעריפי ביטוח חובה בהתאם לעלייה בסיכון בשנים האחרונות, היו יכולים היקורים המפורטים בס"ק זה ובס"ק [2.1.1.2 ג.1](#) לעיל להצמצם משמעותית. ראו לעניין שיבוב ביטוח לאומי גם בבאור 35(2)(4) לדוחות הכספיים המצורפים.

2.1.1.3 תחרות

לפי פרסומי רשות הפיקוח⁹, בענף ביטוח רכב חובה פועלות 14 חברות ביטוח מסחריות וכן הפול וקרנית. כל חברות הביטוח הפועלות בישראל בתחום זה הן מתחרות של החברה, והחל משנת 2016 - גם הפול - לאור השינוי שעשתה רשות הפיקוח בהסדרה ובתעריפים, כמתואר בסעיף [2.1.1.2 ב](#) לעיל. על אף שרכישת הביטוח היא חובה מכוח פקודת ביטוח מנועי, בפועל לא כל כלי הרכב מבטוחים בביטוח חובה, אך אלה הרוכשים אותו עושים זאת מאחד מ-15 המבטחים הפעילים בענף זה. לפי פרסומי רשות הפיקוח¹⁰, חלקה של החברה בענף, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, עמד על כ-9.10% מכלל דמי הביטוח ברוטו בתחום זה בישראל. יודגש, כי החברה מתמקדת בתת תחום זה בלקוחות פרטיים בעיקר ובכלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בלבד ועושה מאמץ מתמיד לשפר את תמהיל התיק שלה מבחינה חיתומית. הכיסוי הביטוחי בתחום זה אחיד, ועל אף שיש שוני בתעריפי החברות, הנחיות רשות הפיקוח בתחום זה מונעות כיסוי כספי הולם של הסיכון. מרבית הלקוחות נוטים לרכוש את ביטוח החובה וביטוח הרכוש לרכבם באותה חברה, ולכן הם נוטים לבחון את המחירים והשירות ביחס לשני המוצרים, יחדיו. התחרות לפיכך מבוססת רק חלקית על התעריף והשירות במוצר זה כשלעצמו.

בהתאם לנתוני רשות הפיקוח¹¹, חלה בענף ביטוח רכב חובה עליה בשיעור של כ-0.9% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשם בחברה גידול של כ-14.4% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בהשוואה לתקופה מקבילה. למידע נוסף ראו גם סעיף [4.7](#) להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

⁸ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד [4](#) לעיל.

⁹ ראו ה"ש [10](#) להלן.

¹⁰ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <https://insurancedata.cma.gov.il/Pages/DochDirector.aspx>

¹¹ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

2.1.1.4. לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום הפעילות. כמעט כל מכירות המוצר על ידי החברה הן ללקוחות פרטיים, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס הסכמי שיתוף פעולה (להלן: "**שיתופי פעולה**"), כמפורט בסעיף [2.1.2.4](#) להלן, לצורך ביטוח שימוש הפרטי והחברתי ברכב, והם נוטים לרכוש את ביטוח החובה ביחד עם ביטוח הרכוש לרכב. לחברה מספר לקוחות צי (כלומר, מי שרכשו מהחברה למעלה מ-40 פוליסות לכלי רכב שבבעלותם, להלן: "**לקוחות צי**").

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בתחום זה (באלפי ש"ח):

2021	2022	2023	
457,513	483,758	510,754	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
1,192	1,427	34,498	קולקטיבים וצי רכב
458,705	485,185	545,252	סה"כ פרמיות ברוטו

שיעור החידושים ברוטו בתת-תחום זה לשנת דיווח 2023 הינו כ-83.3%. שיעור החידושים ברוטו, ללא לקוחות צי, הינו כ-83.7%. שיעור החידושים מייצג את היחס בין כמות הפוליסות בשנת הדיווח 2023 שהיו בתוקף בשנה הקודמת (מלאי), לבין הכמות המדווחת בשנת 2022. שיעור החידושים נטו (דהיינו, מתוך אוכלוסיית הלקוחות שהחברה מאפשרת להם לחדש הביטוח אצלה) עומד על כ-81.6%. שיעור פלח משותף של לקוחות מבוטחים בתחום זה עם תת-תחום רכב רכוש לשנת הדיווח 2023 הינו כ-99.6%.

להלן פרטים אודות ותק והתמדת של לקוחות תת-תחום ביטוח רכב חובה ללא קולקטיב חד שנתי במונחי כמות פוליסות לשנת 2023 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	35%	15%	10%	40%	100%

2.1.2. תת-תחום פעילות ב' - ביטוח רכב רכוש**2.1.2.1. מוצרים ושירותים**

תת-תחום ביטוח רכב רכוש, הנכלל בתחום עסקי ביטוח כללי, מתייחס לביטוח נזקי רכוש שנגרמו לכלי הרכב המבוטחים במסגרת הפוליסה, וכן לאחריות המבוטח לנזקי רכוש שנגרמו לצד ג' מפגיעת הרכב המבוטח, וזאת - בהתאם להוראות הכיסוי הביטוחי הקבועות בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 (להלן: "**הפוליסה התקנית-רכב**") ובכפוף לחוק הפיקוח, תקנותיו והחוזרים מכוחם.

בתת-תחום זה קיים מוצר אחד המבוסס על הפוליסה התקנית-רכב, שכוללת מספר חלופות של סל כיסויים, שאותו ניתן להציע למבוטחים ושאותו מותר לחברות הביטוח לשנות רק לטובת המבוטח. בהתאם לתנאי הפוליסה התקנית-רכב, הסיכונים המכוסים בפוליסה זו הינם: נזק שעלול להיגרם לרכב כתוצאה מתאונה, גניבה, אש וסיכונים נוספים המפורטים במסגרתה, וכן נזקי רכוש שהרכב יגרום לצד ג' באשמתו של המבוטח. לקוחות צי רשאים, בשלב הצעת הביטוח, בהודעה מפורשת שתתועד אצל המבטח, לוותר על תחולת הפוליסה התקנית-רכב, כולה או חלקים ממנה. המוצר הוא מוצר רשות, ולקוחות החברה בתת-תחום פעילות זה בוחרים את היקף הכיסוי המתאים להם, בכפוף לכללי החיתום של החברה. הכיסוי בפועל יהיה רק לגבי פרקי הכיסוי שנרכשו על-ידי המבוטח, כפי שמופיעים במפרט הפוליסה המסויימת. ביום 3 בדצמבר 2021 נכנס לתוקף תיקון לפוליסה התקנית – רכב, שיצר שינוי בהשלכות של הגשת תביעות לפוליסה, בעלות הביטול של פוליסה באמצע תקופת ביטוח, ועוד.

החברה מציעה לרכישה, לצד הרכישה של פוליסה תקנית-רכב, גם כיסויים ביטוחיים ושירותים נוספים, ובכלל זה שירותי דרך וגרירה, רכב חליפי, וכו'. שירותים נוספים אלה, שהיקפם וסוגיהם הוגבל על ידי רשות הפיקוח, ניתנים באמצעות ספקים חיצוניים המתמחים בהם ובהתאם ל**כתבי השירות** המצורפים לפוליסה.

בנוסף, פועלת החברה בהתמדה להרחיב, לשפר ולייעל את השירות שהיא מעניקה ללקוחותיה, בדגש על צרכיהם בקרות מקרה ביטוח, אך גם לצורך עדכון הכיסוי הביטוחי בהתאם לצרכיהם ומתן שירות שוטף.

החברה מתמקדת בביטוח רכב פרטי ומסחרי (עד 3.5 טון) ורכב מנועי דו גלגלי של לקוחות פרטיים העושים ברכב שימוש פרטי וחברתי. החברה מוכרת פוליסות גם לציים ולקולקטיבים, אך גם בהן הכיסוי הוא לרוב בהתאם לפוליסה התקנית-רכב.

התעריף בביטוח רכב רכוש מחייב אישור של רשות הפיקוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (כלומר אינו אחיד לכלל המבוטחים והינו מותאם לסיכון – בכפוף למגבלות שמכתיבה רשות הפיקוח), והוא מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה והן אלה הקשורים למאפייני הנהגים ברכב. התביעות בתת-תחום זה מאופיינות במשך זמן קצר יחסית בין קרות מקרה הביטוח לסגירת התביעות (רובן המכריע מסתיים תוך פחות משנה).

2.1.2.2. הסדרה והסכמים מהותיים לתת-התחום

מרכז הסליקה של איגוד חברות הביטוח

מרכז הסליקה מסייע לחברות הביטוח בקבלת מידע מגורמים ממשלתיים באופן מרוכז. חברות הביטוח מקבלות באמצעות מרכז הסליקה מידע ממשד התחבורה לצורך חיתום וטיפול בתביעות מבוטחים (מידע לגבי קודי דגם של כלי רכב, בעלות, עיקולים ושעבודים), והן חתומות מולו, גב אל גב, על הסכמים שנחתמו בין מרכז הסליקה ומשד התחבורה לצורך זה. כנגד קבלת השירות משלמות החברות אגרה בהתאם לשימוש שהן עושות בשירות זה.

על יסוד פטור שניתן ע"י הממונה על רשות התחרות ביום 30 ביוני 2010, הקים מרכז הסליקה מאגר מידע ביחס לתביעות בגין נזקים לכלי רכב (ללא שמות מבטוחים), אשר הושק לראשונה ביום 20 למאי 2013, ובשנית - לאחר חידוש הפטור של הממונה על רשות התחרות למאגר (שהיה בתוקף עד ליום 1 בפברואר 2021 ולאחר מכן, על בסיס הערכה עצמית שבתוקף עד ל-2 בפברואר 2027, בהתאם להנחיות רשות התחרות לגבי הערכה עצמית למיזמים משותפים). במסגרת הפטור האמור, הורחב ההיתר ביחס להיקף המידע, תוך שהוא מתייחס, בנוסף לנתונים בקשר לרכב, גם לקשר של הרכב למבוטח (במידה מוגבלת), ומחייב הרחבת מודעות הציבור לאפשרות שלו לעשות בו שימוש בעת קניית רכב משומש. העבודה עם המאגר עשויה לסייע בשיפור החיתום וניהול התביעות על ידי חברות הביטוח שיעשו בו שימוש. המאגר עומד גם לרשות ציבור בעלי הרכב לצורך מענה מרכז ליישום חוק מכירת רכב משומש (זכאות למידע וגילוי נאות), התשס"ח-2008, ככל שנוגע למידע המצוי בנושא זה בידי מבטוחים.

לסוגית ההסדרה של מאגר מידע בקשר עם העבר הביטוחי של הציבור, לצורך ייעול התמחור של הצעות ביטוח והקלת השירות ללקוח ראו בסעיף [4.1.4](#) להלן, לגבי הר הביטוח.

פסיקת בית המשפט העליון בעניין "סלוצקי" ו-"פיקאלי"

בשנת 2015 פורסם פסק דין של בית המשפט העליון בעניין "סלוצקי", אשר קבע כללים לדחיית תביעה של לקוח אשר לא נקט באמצעים להקלת הסיכון הביטוחי עליהם התחייב חוזית בהסכם הביטוח. בעקבות פסק הדין פירסמה רשות הפיקוח הנחיות בסוגיה זו. התוצאה של הוראות אלה (מעבר להתאמות בשיקוף הכללים לציבור ובאופן יישוב התביעות על ידי החברות) היתה, ששיעור הסיכון בתביעות עלה, בשל ההכרח לשלם תביעות מסויימות, במלואן או בחלקן, למרות הפרת התחייבות המבוטח. בעקיפין, ולפי פרשנות רשות הפיקוח, התוצאה היא שחברות הביטוח נאלצות להתאים את דרישות המיגון והתמחור שלהן לאלו של חברות אחרות, על מנת לנהל את הסיכון מראש באופן שתואם את חובת התשלום שלהן בדיעבד. לעניות דעתה של החברה יש בעמדה זו של רשות הפיקוח משום פגיעה בתפיסות היסוד של דיני התחרות בישראל, ובגיוון הצעות הערך למבוטחים.

ביום 4 ליוני 2019 ניתן פסק דין של בית המשפט העליון (בדעת רוב) במקרה אחר, בעניין "פיקאלי נ' הכשרה ביטוח ואח", אשר הקל עוד בהכרה בכיסוי ביטוחי למרות הפרה מצד המבוטחים, בקובעו שגם בחירת לקוח לרכוש מוצר מוגבל (באותו מקרה – גיל מינימום של הנוהגים ברכב), כנגד פרמיה נמוכה מזו שבה נרכש מוצר ללא אותה הגבלה, אינו מחייב דחייה של תביעת ביטוח שנגרמה אגב הפרה של אותה הסכמה מצד הלקוח. על פסק דין זה הוגשה בקשה לקיום דיון נוסף, אליה הצטרפו גם היועץ המשפטי לממשלה (רשות הפיקוח) ואיגוד חברות הביטוח.

ביום 7 ביולי 2021 ניתן פסק דין בבקשה לדיון נוסף, בהרכב מורחב של 5 שופטים, ובו נהפכה ההחלטה בערעור, ונקבע שהתוצאה של הפרת תנאי הסכם ביטוח שבחר מבוטח לרכוש, היא דחייה של תביעה

הרלוונטית להפרה, ולא תשלום פיצוי יחסי (בניגוד לתוצאה של הפרת תנאי מיגון שדרשה חברת הביטוח 'חד צדדית', כפי שנקבע בהלכת סלוצקי). הכרעה זו תאפשר לחברות הביטוח להמשיך ולהציע מגוון של מוצרי ביטוח לבחירת המבוטח (תהליך שכולל לקיחת התחייבויות שונות מצד הלקוחות לגבי אופי הנהיגה וזהות הנוהגים ברכב), ותמחורם המותאם, על בסיס הנחה של כיבוד חוזים ומניעת נזקי אנטיסלקציה.

אספקת חלפים למוסכים, הכרעת רשות הפיקוח, טיטוט חוזר שמאים ומוסכים וטיטוט חוזר הגשת תוכניות

ביטוח

בשלהי שנת 2021 החלה מגמה של התייקרות כלי רכב וחלקי חילוף לרכב, בד בבד עם הווצרות מחסור עמוק בהם, כתופעת לוואי של תקופת הקורונה. ההתייקרות נמשכה והחמירה בשנת הדוח, על אף שהמחסור הצטמצם משמעותית, מה שהביא לעלייה משמעותית במחירי ביטוח הרכב לציבור, הן בשל ההשפעה של זה על עלות התאונות והן, ככל הנראה, על הגידול בהיקף גניבות הרכב.

בניסיון לבלום מגמה זו של התייקרות, החלה החברה, במחצית שנת 2022, לרכוש חלקי חילוף ישירות מספקי חלפים, ולספק אותם למוסכים שלקוחותיה מתקנים אצלם את כלי הרכב, לפי רשימת החלפים המפורטת בדוח השמאי שבחרו. זאת, משום שהמחירים שבהם "מוכרים" המוסכים את החלפים לחברות הביטוח יקר עשרות מונים מהמחיר שבו הם רוכשים אותם מהספקים. קו פעולה זה של החברה מבוסס על הוראות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981 שקובעות את חובת הקטנת הנזק, על הוראות הפוליסה התקנית (הזכות לספק חלפים), ועל חובת המוסכים לתת שירות של תיקון רכב, גם כאשר הלקוח מספק להם את החלפים הדרושים. למרות התרעומת הרבה של המוסכים על המהלך, ומאמציהם לסכל אותו בכל דרך, בחרו חברות ביטוח רבות נוספות לאמץ קו פעולה זה, משיש בו כדי לשפר את מצב המבוטחים, ולאור התחרות העזה בענף זה, כמפורט להלן.

ביום 19 בספטמבר 2023 פירסמה רשות הפיקוח "הכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרשי חלפים כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר" (להלן "ההכרעה"), ולפיה - האפשרות לדרוש מלקוח לפעול להקטנת נזקו בהתאם להנחיות המבטח, לרבות אספקת חלפים למוסך, היא חוקית. עם זאת, לאור השינוי באופן יישוב התביעות לעומת העבר, שרשות הפיקוח רואה בו שינוי משמעותי, הנחתה הרשות שממועד פרסום ההכרעה ואילך ישקפו החברות לציבור את אופן ההתנהלות המצופה ממנו עם קרות מקרה ביטוח וזאת כבר בשלב רכישת הפוליסה ו/או החידוש ולא רק בשלב הטיפול בתביעת לקוח (שזו הדרישה היחידה בחוק חוזה הביטוח). לגבי פוליסות בתוקף, הנחתה הרשות שהגילוי יבוצע גם באמצע התקופה ובמסגרת החידוש הקרוב ביותר, ולגבי אירועי ביטוח שכבר אירעו טרום פרסום ההכרעה – הסתפקה הרשות בגילוי נאות במועד פתיחת התביעה (כהוראות החוק). לאור עמדתה זו של רשות הפיקוח, כוללת ההכרעה דרישה להשבת סכומים שהמבוטחים שילמו אך לא פוצו בגינם, כאשר המבוטחים דיווחו על מקרה הביטוח מיד לאחר שנודע להם עליו, אך הגילוי לגבי אופן ההתנהלות המצופה מהם בזמן תביעה לא היה

"בולט", דהיינו, לא איפשר למבוטחים לפעול להקטנת הנזק. לפי בדיקת החברה היא ביצעה גילוי מספק העומד בדרישות ההכרעה.

במסגרת מאמצי הסיכול של המוסכים את תהליך אספקת החלפים, הוגשו תביעה ייצוגית כנגד החברה וחברות אחרות, ועתירה לבג"ץ כנגד רשות הפיקוח ומשרד התחבורה כמשיבים ראשיים.

ביום 11 ביוני 2023 הגישה המדינה את תגובתה לעתירה לבג"ץ שהגיש איגוד המוסכים נגד המהלך של אספקת החלפים. לתגובתה זו צורפה גם עמדת רשות התחרות, כפי שנשלחה כבר ב-14 בפברואר 2023 לאיגוד המוסכים במענה לפנייתו אליה בנושא זה. גם התגובה וגם העמדה הנ"ל תומכות בחוקיות מהלך אספקת החלפים שהשיקה החברה ובתרומתו החיובית לתחרות ולהורדת יוקר המחיה. בהמשך, הגישה המדינה עדכונים לגבי ההסדרה שהיא מקדמת ולאחרונה – ביום 21 בספטמבר 2023, אז עדכנה גם לגבי פרסום ההכרעה הנ"ל והציעה לסלק את העתירה לאור מהלכיה. לאור התנגדות העותרת, העביר בג"ץ את הדיון להרכב. ראו לעניין זה גם ביאור 37 לדוחות הכספיים.

במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2023-2024 נכללה הסמכה של משרד התחבורה לפרסם מחירון שוק של חלפים על מנת להחליף את מחיר הספר של היבואנים כקנה מידה לעלות חלף, אם כי הודגש בחוק, שהוא אינו בא לגרוע מזכות חברת הביטוח לפעול להקטנת הנזק גם בדרכים אחרות. נכון למועד פרסום דוח זה, טרם פורסמה הנחיה כזו של משרד התחבורה.

תיקון הוראות החוזר המאוחד – הוראות בענף רכב רכוש – טיוטה שלישית

ביום 18 ביולי 2016 פורסם חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016, הכולל התייחסות להיקף רחב של נושאים בתחום הרכב, לרבות הסדרה עקרונית בתחום שמאי הרכב והמוסכים במסגרת כיסוי ביטוחי לנזקי תאונה.

ביום 17 באוגוסט 2022 פירסמה רשות הפיקוח את הטיוטה שבנדון, כשנתיים לאחר פרסום הטיוטה שקדמה לה, ובמסגרתה ביקשה לשוב ולקדם את השינוי במבנה אספקת השירותים בתחום תביעות הרכב, בקשר עם שומת הנזק ועם תיקונו במוסכי הסדר. בעיקרון, מבקשת רשות הפיקוח, במסגרת הטיוטה, להרחיב את רשימת השמאים שמתוכה ממונה השמאי לבדיקת נזקי הרכב ושומתם, תוך הפיכת המינוי שלו לאקראית באופן מלא, על מנת לשפר את עצמאותו ואי תלותו במבוטח, במבטח, בסוכן הביטוח ובמוסך המתקן.

בנוסף, מבקשת הרשות להרחיב את רשימת המוסכים שנמצאים בהסדר עם חברות הביטוח, על מנת לאפשר למוסכים נוספים להתפרנס מהפעילות בתחום, אך מתנה זאת בכך שהם יקבלו על עצמם את תנאי השירות שדורשות חברות הביטוח ממוסכים כאלה. לטיוטה זו, כמו לקודמותיה, יש התנגדות רבה מכל צידי הקשת, משכל הגורמים המושפעים ממנה: מוסכים, שמאים, סוכני ביטוח וחברות ביטוח, רואים עצמם ניזוקים ממנה. רשות הפיקוח שבה וניסתה לקדם את פרסום הטיוטה עם תיקונים נוספים, על רקע מאבק המוסכים בתהליך אספקת החלפים, שיטת העבודה של חברות ביטוח עם מוסכי הסדר ועוד, אך למרות הצהרה שהיא תפורסם בראשית שנת 2024 כחוזר סופי, עם תחולה עתידית לטובת הערכות של כל השחקנים בשוק, חוזר כזה לא פורסם נכון למועד פרסום הדוח.

לעומת זאת, פרסמה רשות הפיקוח ביום 12 לפברואר 2024, לאחר תאריך הדוח, טיוטה של חוזר אחר וחדש, "הגשת תוכניות ביטוח בענף רכב רכוש", הדורש מחברות הביטוח להגיש לאישור הרשות פוליסת רכב רכוש חדשה ששונה מהפוליסה התקנית ומהפוליסות התקפות של חברות הביטוח, בכך שהיא שוללת את האפשרות להציע למבוטחים לקבל פיצוי לפי אובדן במצבים של אובדן להלכה, מגבילה את זכות הקיזוז בגין המנעות מבוטח מקיום חובתו להקטנת הנזק לתקרה שיקבע הפיקוח, ולמרות זאת – גם מחייבת את חברת הביטוח לגבות השתתפות עצמית נמוכה במצבים שבהם סופקו חלפים על ידי חברת הביטוח או שבוצע קיזוז מוגבל כאמור. לפי הטיטה, החוזר אמור להיכנס לתוקף ב-1.4.2024 ולאחר מכן לא ניתן יהיה לשווק את הפוליסות הקיימות.

לדעת החברה¹², המאמץ - בטיטת חוזר שמאים ומוסכים - לשפר את נייטרליות השמאים הוא ראוי לשבח, גם אם יש תיקונים לבצע בניסוח תיקוני ההסדרה על מנת שאכן זה יהיה המצב. לעומת זאת, הכפייה של מתן אפשרות לכל מוסך להיכלל ברשימת מוסכי ההסדר עלולה להביא דה פקטו להאחדה של סוגי ההסכמים הקיימים על אף שונות רלוונטיות - מחד, להפחתת היקף העבודה לכל מוסך - תוך פגיעה במוטיבציה שלו לשפר את השירות למבוטח, ולייקור של עלות התיקון – והכל, וללא כל הצדקה מבחינת צרכי המבוטחים. בנוסף, להערכת החברה, יהיה בהרחבה כזו כדי לפגוע מהותית ביכולת הבקרה של חברות הביטוח על המקצועיות והשירות בתחום השמאות והתיקון של כלי רכב. עוד סבורה החברה, שהסיבה להכללת הוראה זו בטיטה היא דרישה של מוסכים, שאינם בהסכם עם חברות הביטוח, להתפרנס מהענף, והיענות לה אינה בסמכות רשות הפיקוח, מה גם שהיא פוגעת בקידום המטרות שמחובתו לקדם. לדעת החברה, אין בהסדרה המוצעת כדי לקדם יתרונות של ממש בתחום זה, משום שמרבית הנושאים שמוצע להסדיר אינם סובלים מכשל שוק והציבור נהנה כיום משירות איכותי שעלול דווקא להיפגע בעקבות התיקון.¹³ כשל שוק קיים, לדעת החברה, בתחום מחירי החלפים וסוגיה זו עדיין אינה מטופלת על ידי הרשויות.

גם טיוטת החוזר מפברואר 2023, המגבילה את חופש החוזים של חברות הביטוח אף מעבר למגבלה הקיימת בפוליסה התקנית, וסותרת הוראות של חקיקה ראשית לגבי חובת הקטנת הנזק והשלכות הפרתה, היא לדעת החברה כזו שנועדה להיטיב עם המוסכים על חשבון המבוטחים, שכן התוצאה צפויה להיות ייקור של הכיסוי הביטוחי כדי לעמוד בעלויות שנגזרות משינוי זה.

2.1.2.3. תחרות

החברה פועלת בשוק תחרותי הנתון לתנודות מחירים מחד ולשינויים בעלויות התביעה מאידך. בשוק זה, המאופיין במוצר ביטוחי דומה ביסודו, ובתחרות משוכללת, קיימת רגישות גבוהה למחיר, וחברות הביטוח מתחרות ביניהן באמצעות התאמות במוצרים (למשל, בקשר עם צרכי רכב חשמלי), בשירות, בזמני הטיפול

¹² ראו לעניין זה את אזהרת מידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

¹³ ראו לעניין זה את אזהרת מידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

במוסכים, בהנחות, במבצעים ובהטבות אחרות ללקוחותיהן. הצלחה בשוק זה מצריכה יכולת תגובה מהירה לשינויים מצד המתחרים ולתנאי השוק, ביחס למחירי המוצר, מגוון המוצרים ואיכות השירות הניתן ללקוח, תוך ניהול מוקפד של עלות התביעות (וראו לעניין זה את הטיפול באספקת חלפים לעיל).

לפי נתוני רשות הפיקוח¹⁴, פעילות בתחום זה 14 חברות ביטוח. חלקה של החברה בשוק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 עמד על 12.36% מכלל דמי הביטוח ברוטו בתחום זה בישראל. יודגש כי החברה מתמקדת בתת תחום זה בלקוחות פרטיים בעיקר ובכלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בלבד.

לפי נתוני רשות הפיקוח¹⁵, חל גידול של כ-24% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשמה בחברה עלייה של כ-41.5% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד בשל התייקרות עלות התביעות בתת תחום זה שחייבה את עדכון הפרמיות.

בשנת הדוח זכתה החברה במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2023 ביחס לכ-21,000 עובדי מדינה זכאים (מקיף/צ"ג וחובה). בספטמבר 2023 קיבלה החברה הודעה לפיה זכתה במכרז גם לשנת 2024, הפעם ביחס לכ-35,700 עובדי מדינה זכאים. ראו לעניין זה גם בסעיף 4.13.7 להלן.

כל חברות הביטוח הפועלות בישראל בתחום זה הן מתחרות של החברה. הכיסוי הביטוחי בתחום זה אחיד ברובו – אם כי קיימת אפשרות מוגבלת לגוון את היקף הכיסוי ולשווק מוצרים נלווים - והתחרות מתמקדת בתעריף, בגיוון המוצרי כאמור, ובשירות. למידע נוסף ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

2.1.2.4 לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תת-תחום הפעילות. החברה מוכרת את המוצר בעיקר ללקוחות פרטיים לשימושם הפרטי והחברתי, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס שיתופי פעולה עם גורמים רלוונטיים, ובעיקר יובאני רכב מרכזיים בשוק. לחברה מספר לקוחות צי וקולקטיב חד שנתי.

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בתת-תחום זה (באלפי ש"ח):

2021	2022	2023	
985,059	1,104,940	1,453,363	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
2,751	3,323	84,415	קולקטיבים ומפעלים גדולים

¹⁴ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

¹⁵ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

2021	2022	2023
987,810	1,108,263	1,537,778

סה"כ פרמיות ברוטו

שיעור החידושים ברוטו בתת-תחום זה, במונחי כמות פוליסות, לשנת דיווח 2023, הינו כ-84.1%. שיעור החידושים ברוטו, ללא לקוחות צי וקולקטיב חד שנתי, הינו כ-84.4%. שיעור החידושים מייצג את היחס בין כמות הפוליסות בשנת הדיווח 2023 שהיו בתוקף בשנה הקודמת (מלאי), לבין הכמות המדווחת בשנת 2022. שיעור החידושים נטו (דהיינו, מתוך אוכלוסיית הלקוחות שהחברה מאפשרת להם לחדש הביטוח אצלה) עומד על כ-84.6%. אחוז פלח משותף של לקוחות מבוטחים בתת-תחום זה עם תת-תחום רכב חובה לשנת הדיווח 2023 הינו כ-91.5%.

להלן פרטים אודות ותק של לקוחות תת-תחום ביטוח רכב רכוש (ללא קולקטיבים חד שנתיים) במונחי כמות פוליסות לשנת 2023 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	36%	15%	10%	39%	100%

2.1.3 תת-תחום פעילות ג' - ענפי רכוש ואחרים

2.1.3.1 מוצרים ושירותים

תת-תחום 'ענפי רכוש אחרים', הנכלל בתחום עסקי ביטוח כללי, מתייחס לביטוח נזקי רכוש למבנה ו/או תכולה לנכס המוגדר בפוליסה. ביחס לדירות פרטיות, הכיסוי הביטוחי בתחום זה הינו בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 (להלן: "**הפוליסה התקנית-דירה**"). ביחס לבתי עסק, הביטוח הוא בהתאם לפוליסה שניסחה החברה, ושאושרה על ידי רשות הפיקוח. פירוט בנושא זה ראו בסעיף [2.1.3.2](#) להלן.

כאמור, בתת תחום זה קיימים שני מוצרי ביטוח עיקריים:

א. **ביטוח דירות רכוש**, הנכלל בעסקי ביטוח כללי, והינו ביטוח רשות, המעניק כיסוי ביטוחי לנזקי רכוש שנגרמו לדירת המגורים המבוטחת ולתכולתה מפני סיכונים שונים, כמו גם כיסוי לאחריות המבוטח כלפי צדדים שלישיים - בהתאם להוראות **הפוליסה התקנית-דירה**. הפוליסה התקנית-דירה מהווה סל כיסויים מוגדר, שניתן לשנותו אך ורק לטובת המבוטח, אך ניתן, לפי בחירת המבוטח ובכפוף להסכמת המבוטח, למכור כיסוי לפי פרקים מסויימים של הפוליסה התקנית-דירה, במקום את כולה כמיקשה אחת. המבוטח גם יכול לבחור אם לרכוש כיסוי מפני סיכון של נזקי צנרת, רעידת אדמה, ביטוח לאחריותו כלפי צדדים שלישיים, ובדומה - גם כיסויים נלווים נוספים. מעבר לכיסויים המוצעים לפי הפוליסה התקנית-דירה, מאפשרת החברה

לרכוש במסגרת הפוליסה גם כיסוי לאחריות המבוטח לנזקי רכוש וגוף שנגרמו לעובדים במשק הבית של המבוטח, וכן כיסוי לסיכונים נוספים לרכוש המבוטח (דוגמת 'סכום ביטוח נוסף').

הכיסוי בפועל יהיה רק לגבי פרקי הכיסוי שנרכשו על-ידי המבוטח, כפי שמופיעים במפרט הפוליסה המסויימת שלו. החברה מוכרת ביטוחי דירה המשועבדים לטובת משכנתאות, הן באופן ישיר – ללקוחות כל הבנקים, והן ללקוחות של סוכנות ביטוח של תאגיד בנקאי הקשור איתה בהסכם¹⁶. מוצר זה, כשהוא נמכר ללקוח של סוכנות ביטוח כאמור, כולל – בהתאם למגבלות הדין, רק ביטוח מבנה (ללא כיסוי לאחריות כלפי צדדים שלישיים או עובדים וללא סכום ביטוח נוסף), אך עם כיסוי לרעידת אדמה ולנזקי צנרת.

התעריף בביטוח דירה מחייב אישור של רשות הפיקוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים והינו מותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים הקשורים לדירה המבוטחת בפוליסה, כאשר התעריף לרוכשי ביטוח דירה באמצעות תאגיד עזר בנקאי לצרכי משכנתא מוגבל על ידי רשות הפיקוח גם בתקרה.

התביעות בתת-תחום זה מאופיינות במשך זמן קצר יחסית בין קרות מקרה הביטוח לסגירת התביעות (מרביתן המכריע מסתיים תוך פחות משנה).

ב. **ביטוח מקיף לבתי עסק**, הינו ביטוח המעניק כיסוי ביטוחי לנזקי רכוש שנגרמו לבית העסק המבוטח ולתכולתו מפני סיכונים שונים המפורטים בפוליסה, וכן כיסוי לאחריות בית העסק המבוטח לנזקי רכוש וגוף שנגרמו לצד שלישי ולעובדים באשמתו של בית העסק המבוטח ובקשר עימו. הכיסוי הוא בהתאם לפוליסה המאושרת על-ידי רשות הפיקוח, אך בלא כפיפות לפוליסה תקנית כלשהי.

התעריף בביטוח בתי עסק מחייב אישור רשות הפיקוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים והינו מותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים הקשורים לבית העסק המבוטח בפוליסה. הפוליסה היא מודולארית והמבוטח יכול לרכוש חלקים שונים מן הכיסוי המוצע לפי צרכיו. הכיסוי בפועל יהיה רק לגבי פרקי הכיסוי שנרכשו על-ידי המבוטח, כפי שמופיעים במפרט הפוליסה המסויימת. היקף הפעילות של החברה במוצר זה קטן ומתמקד בעסקים קטנים.

2.1.3.2 הסדרה והסכמים מהותיים בתת-התחום

הפוליסה התקנית-דירה

פעילות החברה בתת-תחום פעילות דירה כפופה לפוליסה התקנית-דירה, כפי שנוסחה בתקנות מיום 27 בינואר 2015, וכן להנחיות הפיקוח בנושא כיסוי נזקי מים בדירה. ביום 10 במאי 2022 פירסמה רשות הפיקוח הצעת תיקון לפוליסה התקנית, הכוללת נוסח מוצע של כיסוי ייעודי חדש, למצב של קריסת בניין מגורים מסיבות שאינן מכוסות ביטוחית בפרק ביטוח המבנה בפוליסה, וזאת כהפקת לקחים ממקרה קריסת הבניין ברח' סרלין בחולון בשנת 2021. בד בבד עם פרסום טיוטה זו, פירסמה רשות הפיקוח טיוטת תיקון של

¹⁶ ביטוחי דירה למשכנתא באמצעות בנקים למשכנתאות אינו ענף סטטיסטי בחברה.

הנחיותיה לגבי המוצרים המותרים בשיווק על ידי סוכנויות ביטוח של בנקים למשכנתאות, כך שיתאפשר להם, לראשונה, לשווק הן את ההרחבה הנ"ל והן כיסויי לאחריות מבטוח בביטוח דירה - כלפי צד שלישי. זאת, לכאורה, על מנת לשפר את מצב המבוטחים שרוכשים ביטוח באמצעות סוכנויות כאלה.

אמנם יש חשיבות גדולה לכיסויי ביטוחי מסוג זה אגב רכישת ביטוח דירה, אך המשמעות של זה היא שגם היקף העמלה לסוכנויות הביטוח של בנקים, שגבוה כבר במצב הנוכחי, יגדל¹⁷. הצעות חלופיות לפתרון הולם ללקוחות נמצאות על שולחנה של רשות הפיקוח. החברה אינה יודעת להעריך בשלב זה מה יהיו השלכות התיקונים הנ"ל, ככל שייכנסו לתוקף בנוסחם זה ויקודמו.

פסקי הדין של בית המשפט העליון בעניין "סלוצקי" ו-"פיקאלי"

לפסקי דין אלה השלכות דומות, בשינויים המחוייבים, גם על תת תחום ענפי רכוש ואחרים. ראו לעניין זה בסעיף [2.1.2.2](#) לעיל.

הכרעות בתובענה ייצוגית בקשר לחידושי דירה משועבדת לטובת הלוואה לרכישתה

בשנת 2020 אושרה לדיון כייצוגית תביעה כנגד החברה בקשר עם הליך החידוש של ביטוח דירה בפוליסה שמשועבדת לטובת הבנק להבטחת הלוואת משכנתא. במסגרת החלטה זו נקבע, בין היתר, כי הליך החידוש של פוליסות מסוג זה, שברירת המחדל שלו היא חידוש (בשל דרישת הבנק במסגרת הסכם הלוואה שהלווה יבטח ברציפות את הנכס, שלטובת רכישתו ניתנה הלוואה, וישעבד את הפוליסה לטובת הבנק, כל עוד הלוואה לא נפרעה), אינו כדיון, וזאת – בניגוד לעמדת רשות הפיקוח שהוגשה במסגרת ההליך המשפטי האמור, ואשר הבהירה כי תנאי החידוש בנוסחם מאז כניסת חוזר חידוש ביטוח לתוקף, בשנת 2014, אושרו על ידה ותואמים את תפיסתה לגבי פוליסות שמבטיחות הלוואת משכנתא. החברה הגישה בקשת רשות ערעור על ההחלטה שנדחתה באוגוסט 2022, אם כי חלק מטענות החברה הוגדרו במפורש ככאלה הטעונות בדיקה מחדש במסגרת ניהול התביעה העיקרית. למיטב ידיעת החברה, הוגשו ייצוגיות דומות גם נגד חברות ביטוח נוספות. ראו לעניין זה גם ביאור 37 לדוחות הכספיים המצורפים.

2.1.3.3. תחרות

על-פי פרסומי רשות הפיקוח¹⁸, פועלות בתת-תחום זה 14 חברות ביטוח. לפי אותם פרסומים, חלקה של החברה בדמי הביטוח בענף ביטוח דירות רכוש (כולל ביטוח באמצעות תאגידי עזר של בנקים למשכנתאות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 עמד על 12.07% מכלל דמי הביטוח ברוטו בתחום זה בישראל.

¹⁷ הקורא מופנה לאזהרת מידע צופה פני עתיד בה"ש 4 לעיל.

¹⁸ ראו המקור בה"ש [19](#) להלן.

בהתאם לנתוני רשות הפיקוח¹⁹, היקף דמי הביטוח בענף ביטוח דירות (מקיף דירות+בנקים למשכנתאות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 גדל בכ-8.67% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשמה בחברה עליה של כ-13.4% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתת התחום בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. לפי אותם פרסומים של הפיקוח, בתת התחום של בתי עסק פועלות 14 חברות ביטוח, כאשר חלקה של החברה בשוק זה עמד בתשעת החודשים הראשונים של 2023 על 0.05%. היקף דמי הביטוח בתקופה זו בכלל השוק עלה בכ-14.4% בעוד חלקה של החברה ירד בכ-8.3% באותה התקופה.

למידע נוסף בהקשר זה ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

2.1.3.4. לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תת-תחום הפעילות. החברה מוכרת את המוצרים בעיקר ללקוחות פרטיים, ובמוצרי הדירה – גם ללווי בנקים למשכנתאות, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס שיתופי פעולה (בשנת הדוח: בעיקר סוכנות הביטוח של בנק הפועלים בע"מ). שיעור החידושים ברוטו בביטוח דירה לשנת דיווח 2023 עמד על כ-91%. שיעור החידושים מייצג את היחס בין כמות הפוליסות בשנת הדיווח 2023 שהיו בתוקף בשנה הקודמת (מלאי), לבין הכמות המדווחת בשנת 2022. שיעור החידושים נטו (דהיינו, מתוך אוכלוסיית הלקוחות שהחברה מאפשרת להם לחדש הביטוח אצלה) עומד על כ-87.4%.

להלן פרטים אודות ותק של לקוחות מוצר דירות במונחי כמות פוליסות לשנת 2023 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	16%	14%	13%	57%	100%

¹⁹ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

2.2. תחום ביטוח חיים וחסכון**2.2.1. מוצרים ושירותים**

תחום פעילות זה מתייחס לענף ביטוח חיים וחסכון (לרבות חסכון ארוך טווח). החברה משווקת בעיקר כיסוי ביטוחי מפני סיכון מוות (להלן: "הסיכון" או "הריסק"). בנוסף משווקת החברה פוליסות חסכון טהור (חוזה השקעה, שאינה מאושרת כקופת ביטוח). מוצרי החסכון של החברה הם מוצרים מסוג של השתתפות ברווחים ואינם מבוטחים תשואה כלשהי. החברה בחרה להתמקד במוצרים הנ"ל ולפיכך מכרה את תיק החסכון ארוך הטווח (קופות ביטוח) שלה בראשית שנת 2021, והפסיקה לשווק תוכניות חסכון המשלבות מרכיב ביטוחי ("פוליסת חסכון פרט") ופוליסות אובדן כושר עבודה מכל סוג שהוא – עוד קודם לכן. החברה משווקת את מוצריה באמצעות מוקדים טלפוניים ובערוץ הדיגיטאלי, כפוליסות פרטיות.

להלן יובא תיאור תמציתי של מוצרי החברה העיקריים בתחום, במצבם נכון לשנת הדוח:

א. מוצרי החברה בתחום ביטוח החיים

(1) **ביטוח חיים (ריסק)** - ביטוח המשלם למוטבים של מבטוח, שנפטר במהלך תקופת הביטוח, את סכום הביטוח הנקוב בפוליסה, צמוד למדד המחירים לצרכן, כפיצוי חד פעמי. סכום הביטוח נקבע ע"י המבטוח (בכפוף לכללי החיתום של החברה). אין הגבלה בדיון לגובה סכומי הביטוח שמבטוח רשאי לרכוש, והוא רשאי לרכוש אותם ממספר חברות במקביל ולקבל מכולן את תגמולי הביטוח בקורות מקרה ביטוח, ללא הגבלה. הפרמיה צמודה למדד ומשתנה מדי שנה בהתאם לגיל המבטוח. טבלת השתנות הפרמיה במהלך כל תקופת הביטוח מוצגת למבטוח בעת הרכישה ומצורפת למפרט הפוליסה שנשלח אליו. קהל היעד של החברה במוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-69. ניתן להיות מבטוח עד גיל 80 לכל היותר.

(2) **כיסוי בטוח** – ביטוח המשלם כפיצוי חד פעמי את סכום הביטוח שנרכש, בקורות למבטוח מקרה הביטוח הראשון מבין שני אלה: מוות, או אבחון מחלת סרטן מהרשימה המפורטת במוצר. סכום הביטוח נקבע ע"י המבטוח עד מקסימום של 500,000 ש"ח (בכפוף לכללי החיתום של החברה). מדובר במוצר ייחודי לחברה, והתשלום מבוצע למבטוח - במקרה של גילוי מחלת סרטן כאמור, או למוטביו - במקרה של מוות. הפרמיה משתנה מדי שנה בהתאם לגיל המבטוח. טבלת השתנות הפרמיה במהלך כל תקופת הביטוח מוצגת למבטוח בעת הרכישה ומצורפת למפרט הפוליסה שנשלח אליו. קהל היעד של החברה במוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-69. ניתן להיות מבטוח עד גיל 80 לכל היותר.

(3) **ביטוח חיים לפירעון הלוואה (משכנתא)** – ביטוח חיים שנועד לפירעון יתרת הלוואה, במקרה שמי מהלווים המבוטחים נפטר במהלך תקופת הביטוח. סכום הביטוח, בעת רכישת הביטוח, יכול לחפוף ליתרת הלוואה ולהשתנות לאחר מכן בהתאם ללוח הסילוקין של הלוואה כפי שעודכן על ידי

המבוטח בעת רכישת הפוליסה, או לעמוד על סכום (צמוד מדד) שבחר המבוטח. ככל שנותר סכום ביטוח לאחר פרעון ההלוואה הוא ישולם למוטבי המבוטח שנפטר. הפרמיה משתנה כל שנה בהתאם ליתרת סכום הביטוח וגיל המבוטח. טבלת השתנות הפרמיה במהלך כל תקופת הביטוח מוצגת וידועה למבוטח בעת רכישה. מאפייני מוצר זה, כולל חישוב הפרמיה; המקרים בהם החברה פטורה מתשלום; תקופת הביטוח וקהל היעד - הינם זהים לאלה של מוצר ביטוח חיים (ריסק).

4) **ביטוח חיים לפירעון הלוואה (משכנתא) לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים** – ביטוח חיים שנועד לפירעון חלק מהלוואה, שזכאי לרכוש אדם ש'אקטואר ממונה' כהגדרתו בדיון הכיר בו כאדם עם מוגבלות מקצרת חיים, בהתאם להוראות הדיון (כמפורט בסעיף 2.2.2 להלן). בהתאם להוראות אלה, בין היתר, מוגבל סכום הכיסוי הביטוחי המירבי. אדם שהוכר כזכאי כאמור יהיה זכאי לתגמולי ביטוח אם מקרה הביטוח אירע בתקופת הביטוח ובחלוף תקופת אכשרה בת 30 חודשים ממועד רכישתו.

5) **ביטוח מוות מתאונה** (בתחום חיים) – ביטוח שמעניק תשלום פיצוי חד פעמי למוטבים במקרה של מות המבוטח כתוצאה ישירה מתאונה. הפרמיה נקבעת בהתאם למין המבוטח, עיסוקו, מצבו הרפואי וסכום הביטוח. הפרמיה קבועה במשך כל תקופת הביטוח. עם הגיעו של המבוטח לגיל 65 סכום הביטוח קטן בחצי והפרמיה נותרת ללא שינוי. קהל היעד של החברה במוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-55. ניתן להיות מבוטח בפוליסה כאמור עד גיל 75 לכל היותר. שיווק מוצר זה בחברה, בתקופה בה שווק, היה זניח ונלווה לרוב לרכישת מוצר ריסק אחר, כמוצר משלים. במאי 2021 (שאז נכנס לתוקף חוזר של רשות הפיקוח המחייב שינוי במוצר תאונות אישיות לצורך המשך שיווקו), הפסיקה החברה לשווקו.

6) **ביטוח נכות מתאונה** (בתחום חיים) – ביטוח שמעניק תשלום פיצוי חד פעמי למבוטח שנקבעו לו שיעורי נכות לצמיתות עקב אירוע תאונתי. סכום הפיצוי מחושב ע"י מכפלת סכום הביטוח שרכש המבוטח בשיעור הנכות לצמיתות שנקבעה למבוטח עקב התאונה. הפרמיה נקבעת בהתאם למין המבוטח, עיסוקו, מצבו הרפואי וסכום הביטוח. הפרמיה קבועה במשך כל תקופת הביטוח. עם הגיעו של המבוטח לגיל 65, סכום הביטוח קטן בחצי והפרמיה נותרת ללא שינוי. קהל היעד של החברה במוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-55. ניתן להיות מבוטח בפוליסה כאמור עד גיל 75 לכל היותר. שיווק מוצר זה בחברה, בתקופה בה שווק, היה זניח ונלווה לרוב לרכישת מוצר ריסק אחר, כמוצר משלים. במאי 2021 (שאז נכנס לתוקף חוזר של רשות הפיקוח המחייב שינוי במוצר תאונות אישיות לצורך המשך שיווקו), הפסיקה החברה לשווקו.

ב. תוכניות החברה הכוללות מרכיב חסכון:

1) **פוליסת חוזה השקעה** – פוליסת חסכון טהור, ללא מרכיב ביטוחי, שאינה מאושרת כקופת ביטוח, ולכן אינה נכללת במחזור הפרמיות של החברה. החסכון מנוהל באחד או יותר ממסלולי השקעה בהם בחר המבוטח, מתוך ארבעת המסלולים הרלוונטיים שקיימים בחברה (כללי, אג"ח ואג"ח ממשלת ישראל, ומראשית 2022 – גם מסלול מניות). למבוטח אפשרות להפקיד בו הפקדות שוטפות או חד פעמיות וכן

שילוב שלהן, להורות על שינוי מסלולי השקעה מעת לעת ללא עלות כלשהי ומבלי שהשינוי יהווה אירוע מס, וכן לפדות את החסכון, במלואו או חלקית, בכל עת. המוצר משווק על ידי החברה רק למבטוחים שהם אדם פרטי שמבצע את ההפקדות מחשבון בנק על שמו, לצורך עמידה בהוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור. לפרטים בדבר מסלולי ההשקעה ראו סעיף 4.4 להלן. ביחס לפוליסות שנרכשו עד ליום 31 בדצמבר 2012 החברה גובה דמי ניהול שנתיים בשיעור של עד 1.5% מהחסכון המצטבר. בגין פוליסות שנרכשו במהלך שנת 2013 גובה החברה דמי ניהול בשיעור מירבי של 1.1% מהצבירה ובגין פוליסות שנרכשו החל משנת 2014 דמי הניהול הנגבים מהצבירה הינם בשיעור מירבי של עד 1.05%. החברה אינה גובה דמי ניהול מהפקדות.

2.2.2. הסדרה, תאגידים והסכמים מהותיים לתחום

להלן יוצגו גופים שלמעורבותם בתחום זה יש השפעה מהותית עליו; הנחיות שפורסמו בשנת הדוח ועד תאריך אישור הדוח ושיש להן, לדעת החברה, ביחד עם ההסדרה הקיימת, פוטנציאל להשפיע על מבנה התחרות ביחס למוצרי החברה בתחום זה; וכן טיטות של הנחיות כאמור, אם, לדעת החברה, יש בקבלתן כהנחיה סופית משום השפעה מהותית כאמור:

מערכת מרכזית למיתוג מסרי מידע ולסליקה כספית בתחום החיסכון הפנסיוני (להלן: "המסלוקה הפנסיונית")

רשות הפיקוח הביאה להקמתה של 'מסלוקה פנסיונית' ממוכנת, כשמטרתה היא להקל על הפקדת כספים לחיסכון ארוך טווח ועל נידום בין קופות ומבטוחים שונים, לאפשר בקרה על תקינות ההפקדות, ולהעניק כלי נוח ומקיף לייעוץ ושיווק פנסיוני, תוך שמירה רציפה על זכויות המבטוחים והעמיתים, וזאת באמצעות חיוב כל השחקנים בתחום לעבוד באמצעותה בלבד בתהליכים אלה. מאז שנת 2012, מפרסמות רשות הפיקוח והמסלוקה הפנסיונית עצמה הנחיות שונות לצורך קידום מטרה זו. החברה נושאת בהוצאות הכרוכות בהתממשקות למסלוקה, למרות שמאז תחילת שנת 2022, היא אינה פעילה בתחום. ביום 14 ביוני 2021 פרסמה הרשות כוונה לחייב את כל החברות לפתח ממשק דיווח חדש ושונה של המידע למסלוקה (API) בתהליך מדורג בן 5 שנים, ואגב פרסום מכרז חדש להפעלת המסלוקה. תחולת הוראה זו נדחתה על ידי רשות הפיקוח ביום 5 בפברואר 2023 כך שתחול מיום 1 ביוני 2024 ולפי טיטות נוספת מיום 25 בדצמבר 2024 - יש כוונה לדחות את המעבר ליום 1 באוקטובר 2025. משהחברה אינה פעילה עוד בתחום החיסכון הפנסיוני, מאז מכירת התיק בשנת 2021, הרי שהדרישה ממנה להמשיך ולקיים את הממשק למסלוקה ולהשקיע בפיתוח הכרוך בכך, רק לצורך דיווח מוצרי ביטוח (שאינם פנסיוניים), ועל אף שיש אפשרות לאתרם בממשקים אחרים (הר הביטוח) - היא דרישה לא סבירה, לא עניינית ומכבידה, ולפיכך פנתה החברה לרשות הפיקוח בבקשה לפטור אותה מדרישות אלה. טרם ניתנה עמדת הרשות לבקשה זו.

דיני הלבנת הון ומניעת טרור

ההסדרה בקשר עם הלבנת הון כוללת דרישות מחמירות לגבי הכרות עם הלקוח, עם מקור הכסף שברצונו להפקיד לחסכון ועוד ומחייבת דיווח על מצבים, שעשויים לשקף ניסיון להלבנת הון כהגדרתו בדיון, לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, ולעיתים אף למשטרת ישראל. דרישות אלה מכבידות על ניהול הליך חסכון תמים, שהוא רוב רובם של המקרים, ומתוך הבנה זו פורסמו גם חוזרים שנועדו להקל על בירור סיכוני הלבנת הון במצבים שבהם הסיכון הוא נמוך.

מגבלת הוצאות ישירות ואופן הצגת העלות השנתית הצפויה במוצרי חסכון

ביום 21 במרס 2023 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד – פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" בקשר עם אופן פרסום מגבלת עמלת הניהול החיצוני במסגרת הצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניותו בהקשר זה. זאת, בעקבות תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 (להלן: "**התיקון לתקנות**"), שפורסם ביום 30 באוקטובר 2022 והחליף הוראת שעה ארוכת שנים, במסגרתה נאסר על החברות לגבות הוצאות ישירות העולות על 0.25% ובמקום זאת נדרשות החברות לקבוע ולפרסם מראש, במסגרת ההצהרה מראש על מדיניות ההשקעה בפוליסות המשתתפות ברווחים, את השיעור המירבי של ההוצאות הישירות שהן מתכוונות לגבות ולדווח עיתית לועדת ההשקעות על הגבייה הזו. עוד נדרש בתיקון לתקנות להציג לכל מועמד לביטוח במוצר זה את העלות השנתית הצפויה לו (בשל דמי ניהול והוצאות ישירות), וכן למבוטח - בכל מקום שבו הדין דורש להציג לו את דמי הניהול, וזאת לפי נוסחה שקבעה רשות הפיקוח בחוזר מיום 20 ביולי 2023, לגבי 'אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח', שכל כולה הנחות והשערות, ותוך הבהרה למבוטח ולמועמד לביטוח - שזה המצב. על אופן הצגה זה כבר פורסמה טיוטה נוספת המבקשת לשנותה.

מדיניות ESG

בעקבות תיקון מיום 18 בנובמבר 2021, של הוראות החוזר המאוחד – פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" (שיקולי השקעה הנוגעים להיבטים סביבתיים, חברתיים והיבטי ממשל תאגידי ולסיכונים מתפתחים מהותיים) (כגון סיכונים סייבר וסיכונים טכנולוגיים), נדרשים גופים מוסדיים לכלול, במסגרת מדיניות ההשקעות בתיק המשתתפות ברווחים (חסכונות עמיתים), את התייחסותם לשיקולי ESG (סביבה, אחריות חברתית וממשל תאגידי), ולדרכי זיהוי של סיכונים מתפתחים שעשויים להשפיע מהותית על ביצועי תיק ההשקעות ובכלל זה סיכונים ESG, סייבר וסיכונים טכנולוגיים. החוזר מצפה שהחברות יפתחו בהדרגה מומחיות בבחינת שיקולי ESG, ללא תלות בגורמים חיצוניים. תיקון זה, ששם את הדגש על הסיכון להשקעה הטמון בהתנהלות "לא אחראית" של הגופים המושקעים במקום על ניהול השקעות על בסיס ערכי, כפי שהוסדר הנושא קודם לכן, הוא לכאורה רציונלי יותר, אך יש קושי מהותי ליישמו בהעדר פרסום של מידע רלוונטי על ידי הגורמים שבהם מבוקש להשקיע, העדר חובה שחלה עליהם לפרסמו, ולכן גם לאספו, וקושי באיתור מידע כזה שלא באמצעות

גורמים אלה. עם זאת, החברה פועלת להיערך ליישום החוזר, תחת מגבלות אלה, ובוחנת אפשרות להחיל אותו, בהתאמות שונות, לא רק ביחס לתיק העמיתים אלא גם תיק הנוסטרו, משהצורך לטפל במשבר האקלים ובשיפור ההתנהלות כלפי עוולות חברתיות הוא צורך ערכי שהחברה כוללת אותו בקוד האתי שלה.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות מירביים בביטוח מבנה אגב הלוואה לדיור), התשע"ב-2012 והנחיות הפיקוח לגבי תעריפי ביטוחי חיים ועמלות סוכנים

התקנות, מיום 24 בספטמבר 2012, קובעות כי דמי העמילות המירביים שישולמו לסוכן ביטוח בעבור ביטוח מבנה אגב הלוואה לדיור לא יעלו – נכון לשנת 2015 ואילך – על 20% (כולל מע"מ) מדמי הביטוח. הוראה זו עודכנה על ידי רשות הפיקוח בראשית 2021, באמצעות קביעת מגבלה באישור השנתי של תעריפי ביטוח דירה למשכנתא, כך שלא תעלה על 15%. מסיבה שאינה ידועה לחברה, לא נקבעה עד היום תקרה כלשהי בקשר לעמלות בקשר עם ביטוח החיים הנרכש לצורך הבטחת הלוואת משכנתא. גם הוראות שונות המגבילות את עמלות הסוכנים (מ-2019 ומ-2022) מתייחסות רק לעמלות שוטפות ועמלות היקף, אך לא לחלופות אחרות של תמורה בקשר עם שיווק מוצר זה. התוצאה היא, שחלק נכבד מתעריפי ביטוח החיים למשכנתא, שמשלמים לקוחות הסוכנויות, מממן את העמלה לסוכנויות ולא את הכיסוי הביטוחי. לחברה יש שיתוף פעולה רק עם סוכנות ביטוח של תאגיד בנקאי אחד לשיווק המוצר.

רפורמה בתעריפי ביטוח החיים

כאמור לעיל, במהלך פברואר 2019 הורתה רשות הפיקוח לחברות להגיש לאישורה תעריפים נמוכים מבעבר למוצרי ביטוח חיים תוך הגבלת גובה ההוצאות שהחברות יכולות לכלול במסגרת התעריף. התעריפים שאושרו בסופו של דבר נמוכים בכ-10% בממוצע מכפי שהיו קודם לכן אך הגבלת עמלות הסוכנים במסגרת זו נעשתה באופן חלקי בלבד, כמפורט לעיל (ביחס לביטוחי המשכנתאות בסוכנויות הבנקים).

ביום 3 באפריל 2023 פרסמה רשות הפיקוח טיוטת הוראות המבקשת למתן את תופעת הניוד של לקוחות ביטוח חיים בין חברות ביטוח ולאפשר השוואה פשוטה יותר של התנאים המוצעים להם, וזאת הן באמצעות חיוב סוכני ביטוח להשיב עמלות שקיבלו על מכירת פוליסה, ככל שהיא נידה לחברה אחרת בתוך פרק זמן שנקבע, והן על ידי איסור מתן הנחות יורדות או זמניות. חוזר סופי לא פורסם נכון למועד פרסום הדוח. להוראות דין נוספות אשר יש להן השפעה גם על תחום זה, ראו סעיף 4.1 להלן.

בתחום ביטוח חיים פעילים, בנוסף לגופים המוסדיים, מספר תאגידים, סטטוטוריים ואחרים, שיש להם השפעה רוחבית על התחום והחברות משתתפות במימון עלותם. כך הוזכרה לעיל המסלוקה הפנסיונית. בנוסף, קיימת התאחדות החברות לביטוח חיים (להלן: "ההתאחדות") המטפלת בתחומי ביטוחי חיים וביטוחי בריאות. לצדה פועל גם איגוד חברות הביטוח, המטפל בתחומי הביטוח הכללי (להלן: "האיגוד"). החברה

חברה בהתאחדות, ובשנת 2023 הצטרפה גם כחברה באיגוד. פעילות ההתאחדות והאיגוד נועדה לטפל בנושאים המשותפים לשוק כולו בהתאם למותר לפי דיני התחרות, ובכלל זה - התייחסות מקצועית להצעות הסדרה שונות.

2.2.3. תחרות

למיטב ידיעת החברה, בתחום ביטוח החיים פועלות, נכון לתאריך הדוח, 10 חברות. מרבית חברות הביטוח הפעילות בתחום, פעילות גם בתחום החסכון הפנסיוני והמוצרים הנלווים אליהם. עיקר פעילות החברה הינו בתחום מוצרי הביטוח והחסכון לפרט. החברה אינה פעילה בתחום החסכון הפנסיוני.

כמו את יתר מוצריה, גם את מוצרי ביטוח החיים והחסכון משווקת החברה ישירות ללקוחותיה, לרבות באמצעות שיתופי פעולה. חלק מהמתחרים בחברה, שבעבר נהגו לשווק את כל מוצריהם באמצעות סוכני ביטוח, החלו בשנת 2019 לשווק מוצרי ריסק בשיווק ישיר, וכך גם חלק מהסוכנים, וזאת ככל הנראה - מתוך הבנת היתרונות של שיטת שיווק זו, הן לחברות והן ללקוחות. בנוסף מושפע שוק זה מפעילותם של גופים פיננסיים אחרים המשווקים מוצרים תחליפיים לתחום החסכון (דוגמת פיקדונות לזמן ארוך).

שיווק ביטוח חיים בחברה מקורו, בדרך כלל, בקשר קיים בין החברה לבין לקוח החברה (שכבר מבוטח בה), וכן כתוצאה מפניה עצמאית של הלקוח לחברה לצורך רכישת ביטוח חיים (למשל בעקבות נטילת משכנתא מהבנק ועל בסיס פרסומי החברה בהקשר זה). מאז תחילת פעילותה בתחום זה נוהגת החברה לשווק את מוצרי ביטוח החיים שלה באמצעות מוקד מכירות טלפוני, ואת מוצרי ביטוח המשכנתא שלה - גם באמצעות שיתוף פעולה עם סוכנויות ביטוח של תאגידים בנקאיים, יועצי משכנתאות ובאתר החברה, ולתקופות - גם בערוצי שיווק נוספים. בנוסף מקדמת החברה שיווק של מוצרים, בדגש על חסכון פרט, בערוצים דיגיטאליים ובאמצעות שיתופי פעולה. בין המוצרים השונים באותו תחום קיימת תחליפיות יחסית גבוהה, שכן הם מספקים צרכים דומים לאותו קהל יעד.

על-פי נתוני רשות הפיקוח²⁰, הפרמיות של החברה במוצר ביטוח חיים (ריסק מוות-פרט) הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-249,769 אלפי ש"ח, בעוד שהפרמיות בכל הענף הסתכמו באותה התקופה בכ-3,115,143 אלפי ש"ח. חלקה של החברה במוצר ביטוח חיים, לפי נתונים אלה, עמד על כ-8.01% בתקופה זו.

למידע נוסף ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות ולשינויים שחלו במאפייניה בתקופת הדוח.

²⁰ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

2.2.4. לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום הפעילות. החברה מוכרת את מוצריה בעיקר ללקוחות פרטיים, ובמוצרי ביטוח חיים למשכנתא – גם ללקוחות בנקים למשכנתאות, ובכלל זה גם על בסיס שיתופי פעולה כאמור בסעיף [2.1.3.4](#) לעיל.

2.3. תחום ביטוח בריאות**2.3.1. מוצרים ושירותים**

תחום פעילות זה מתייחס לענף בריאות. במסגרת זו עוסקת החברה בביטוח הוצאות רפואיות ואשפוז, ביטוח תאונות אישיות, ביטוח מחלות קשות, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוחי בריאות אחרים. החברה אינה פעילה בתחום הביטוח הסיעודי²¹.

להלן יוצג פירוט מוצרי הבריאות ה'קלאסיים' (כלומר, ללא תאונות אישיות ונח"ל), בהתייחס למבנה הכיסויים שניתן היה לשווק מאז "רפורמת 2016"²² ועד ל"רפורמת 2023", ובהתייחס למבנה הכיסויים שניתן לשווק מאז רפורמת 2023, ואת ההשפעה (החלקית) של מוצרי רפורמת 2023 על מוצרי רפורמת 2016.

"רפורמת 2016" עסקה בהאחדה משמעותית של הכיסויים העיקריים בתחום הבריאות, כאשר שלושה כיסויים (ניתוחים בישראל, ניתוחים בחו"ל ותרופות מחוץ לסל) הוגדרו ברפורמת 2016 כתוכנית בסיס (כלומר תכנית שאינה מותנית ברכישת תכנית ביטוח אחרת, כאשר ניתן גם לרכוש מספר תוכניות בסיס יחד) וכל היתר ככיסויים שניתן לרכוש רק כתכנית נוספת (כלומר תכנית שכלווית לתוכנית בסיס ותוקפה נגזר מתוקפה של תוכנית הבסיס). במסגרת רפורמה זו, ביטול תכנית הבסיס גרר ביטול של כל התכניות הנוספות שנרכשו יחד עם תכנית הבסיס, ואילו ביטול תכנית נוספת לא פגע בשלעצמו בתוקף תכנית הבסיס שברשות המבוטח. במסגרת התוכניות הנוספות הוצעו לרכישה גם כתבי שירות (שהכיסוי מכוחם מוענק ללקוחות באמצעות ספקים חיצוניים ובמגבלות שקבע חוזר כתבי השירות). רפורמה זו חידשה גם בהיבט נוסף, שכן בניגוד למוצרי תחום חיים ולמוצרי הבריאות שקדמו לרפורמת 2016, את מוצרי רפורמת 2016 נדרש לחדש אחת לשנתיים, ביוני של כל שנה זוגית, ובמועד זה מוחלים על כל מי שמחזיק במוצרי הרפורמה השינויים שחלו בתנאי הפוליסה ובתעריפיה (כפוף להנחות ותוספות חיתומיות פרטניות) במהלך השנתיים שחלפו מאז החידוש הקודם, ואשר חלו על מי שרכשו את המוצר לאחר כניסת השינוי לתוקף. ברירת המחדל היא חידוש אוטומטי

²¹ למעט כמרכיב כיסוי ופיצוי חד פעמי כתוצאה מתאונה בתוך פוליסות אחרות.

²² זאת - על אף שלמעט כתבי שירות מסויימים, הכיסויים ששווקו קודם לשינוי בהסדרה נשארים בתוקף עבור הלקוחות שמחזיקים בהם.

על אף השינויים הנ"ל במוצר, אך קיים חריג שמחייב חידוש באישור אקטיבי של הלקוח, כאשר השינוי במחיר או בכיסוי עובר רף שוויו או עלות מסויימים.

כמובן, שמי שמחזיקים במוצר בריאות שנרכש לפני רפורמת 2016, אינם מושפעים מהרפורמה הנ"ל, מוצריהם אינם עוברים שינוי במחיר או בכיסוי, ואינם נדרשים לחידוש, שכן הם מוצרים ארוכי טווח.

"רפורמת 2023" הוסדרה בשורה של חוזרי רשות הפיקוח שפורסמו על פני שנת הדוח, ושמועד כניסתם לתוקף נדחה שוב ושוב עד שהיא נכנסה לבסוף לתוקף ביום 1 לאוקטובר 2023. הרפורמה נועדה לשנות (שוב) את שיטת השיווק ואת מבנה הכיסויים בתחום בריאות, כך שבמקום מבנה של תוכניות בסיס ותוכניות נוספות, ייבנה הכיסוי הביטוחי במתכונת של רבדים, ולא ניתן יהיה (למעט חריגים שהוגדרו) לשווק לאדם מוצר שמוגדר כשייך לרובד השני ומעלה, אם אותו אדם אינו מחזיק, בין בחברה המציעה ובין אם בחברה אחרת, את כל מוצרי הרובד הראשון, שהרשות רואה בהם רובד בסיסי בתחום הבריאות (תרופות מחוץ לסל, ניתוחים בחו"ל והשתלות בחו"ל). הרובד השני של הרפורמה כולל את שלוש החלופות לכיסוי פרטי בקשר עם ניתוחים בישראל: ניתוחים "שקל ראשון", משלים שב"ן, ומשלים שב"ן עם השתתפות עצמית של 5,000 ₪. ביחס לרובד זה ביקשה רשות הפיקוח לעודד רכישה של הכיסוי המשלים הזול והרזה ביותר, ולאפשר את החלופות היקרות והרחבות יותר, רק ככל ששוקפו ללקוח הבדלי העלות והכיסויים והעובדה שהוא עשוי להחזיק בכפל כיסוי ביטוחי אם ירכוש את כיסוי ניתוחים "שקל ראשון" (בגלל החפיפה לשב"ן). תנאי הכיסויים הביטוחיים ברובד הראשון וברובד השני נקבעו ע"י רשות הפיקוח בתקנות ובהוראות וחברות הביטוח אינן רשאיות לסטות מהם. הרפורמה מאפשרת שיווק של מוצרי רובד רביעי, שכולל הרחבות מוגדרות מראש לכיסויי רובד ראשון ושני, תוכנית ביטוח אמבולטורי וכן כתבי שירות. מוצרי מחלות קשות ותאונות אישיות יכולים להירכש בנפרד אך למרות זאת הם מוגדרים במסגרת הרפורמה כרובד חמישי. החברות מוגבלות ממועד כניסת הרפורמה הזו לתוקף גם באופן הענקת הנחות ללקוחות כך שכל הנחה שניתנת לאחר מועד זה, גם ביחס למוצרים קיימים ללקוח, שהרפורמה אינה חלה עליהם, צריכה להיות קבועה למשך 10 שנים.

מעבר למורכבות הרבה של ההערכות לרפורמה זו, בשל הצורך לדעת אילו מוצרים כבר מחזיק המועמד לביטוח מתקופות של הסדרה קודמת, שתוכנן אינו חופף לתוכן הרפורמה הזו, ולהציע לו הצעה מותאמת למגבלות שמחילה על המבוטח הרפורמה החדשה, מבקשת הרפורמה להשית על חברות הביטוח את חובת הגילוי והיעוץ ללקוח ביחס לתוכן מוצרי בריאות שהוא מחזיק בקופות החולים ובשב"ן, על אף שלא מדובר במוצרים שלהן, על אף השונות בין מוצרים אלה, ובהתעלם מהעובדה שגם הם משתנים על פני זמן בהתאם להחלטות הקופות ומשרד הבריאות.

במקביל להסדרה הנ"ל שקידמה רשות הפיקוח, קידמה ממשלת ישראל הסדרה נפרדת, במסגרת חוק ההסדרים 2023-2024 (להלן: **"רפורמת חוק ההסדרים"**).

החוק, שפורסם ביום 31 במאי 2023, מייצר שני שינויים עיקריים לעומת המצב המשפטי שקדם לו:

א. הסבת מבוטחי "שקל ראשון" של רפורמת 2016, לפוליסת משלים שב"ן – במסגרת חידושי ביטוחי הבריאות של יוני 2024 – כברירת מחדל במסגרת החידוש האוטומטי, כאשר המבוטחים זכאים לבחור מפורשות שלא להיות מוסבים כאמור אלא לחזור ולהחזיק בפוליסת ניתוחים "שקל ראשון" אך במחירה המעודכן שלאחר רפורמת 2023, שמשקלל את עלות השינוי הבא, שהוא -

ב. זכותן של קופות החולים לשובב מחברות הביטוח את עלות הניתוחים שבוצעו בשב"ן - ככל שהמנותח מחזיק בפוליסת ניתוחים "שקל ראשון" שנמכרה לו לאחר כניסת הרפורמה לתוקף, ביום 1 באוקטובר 2023, או שהוא בחר לעבור אליה ולא למשלים שב"ן במסגרת חידושי יוני 2024; וככל שהרופא שניתח אותו במסגרת השב"ן נכלל ברשימות ההסדר של חברות הביטוח. לצורך יישום השינוי נקבעה בחוק שורה ארוכה של הוראות נלוות.

יצוין כי החברה אינה מחוייבת להחזקת רשימת רופאי הסדר לאור קוטן נתח השוק שלה בתחום ביטוחי הבריאות, ולפיכך סיכון השיבוב כלפיה נמוך.

מכיוון שהעברת מבוטח, שמחזיק במוצרי רפורמת 2016, למוצרי רפורמת 2023 אגב חידושי יוני 2024 נובעת מהוראות רפורמת חוק ההסדרים - אין העברה זו מתייחסת ליתר מוצרי הבריאות שמחזיק אותו מבוטח, מה שיוצר "דור" נוסף במוצרי הבריאות שקיימים בשוק (הדור של טרום רפורמת 2016; הדור של רפורמת 2016 שיחזיק את מוצרי הרובד השני של רפורמת 2023 החל מיוני 2024, אבל את שאר כיסויי הבריאות – במתכונת שבה נרכשו על ידו קודם לכן אלא אם ישונו ויעודכנו במסגרת רפורמת 2016; והדור של רפורמת 2023 – דהיינו מי שרכש לראשונה מוצרי בריאות לאחר ה-1 באוקטובר 2023 או בחר לעבור אליהם באופן מלא (תחת סיכון חיתום מחדש).

קיומם של 'דורות' של מוצרים בתחום ביטוח כלשהו מקטין את פוטנציאל התחרות באותו התחום מכיוון שלקוחות שמחזיקים בדורות קודמים אינם יכולים לעבור לביטוח בחברה מתחרה מבלי להמיר את מוצריהם למוצרי הרפורמה שבתוקף. העדר רצון כזה מצידם, לרוב, משאיר אותם "שבויים" בחברת הביטוח שבה רכשו את מוצריהם לפני הרפורמה.

ביום 11 במרס 2024, לאחר תאריך הדוח, פרסמה רשות הפיקוח "חוזר העברת מבוטחים לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן" במסגרתו היא קובעת הנחיות לגבי אופן העדכון של מבוטחים לגבי המעבר בחידוש למשלים שב"ן והאפשרות שלהם לבקש אקטיבית לחזור לתוכנית שקל ראשון בתירפיה המעודכנים.

לפי החוזר, נדרשות החברות לשמור ללקוחות שעוברים הסבה מ'שקל ראשון' למשלים שב"ן את ההנחות שהיו להם מתעריפי הספר של פוליסת שקל ראשון עובר לחידוש ולהחיל אותן כמות שהן על ההעברה למשלים שב"ן תוך קיטום שלהן לעשור אחד, ובעצם לא להחיל על מעבר מסויים זה את ההוראות החדשות שמחייבות

שכל הנחה שתינתן לאחר כניסתן לתוקף תהיה אחידה למשך עשור (ולא מדורגת). לוח הזמנים ליישום הנחיות החוזר הם צפופים ביותר שכן הוא נכנס לתוקף, פחות מ-3 חודשים לפני החידוש, על כל המשתמע מכך מבחינת איכות היישום ולוחות הזמנים.

בנוסף, יש לקוחות שלא חל עליהם חוק ההסדרים, אך מוצריהם עוברים שינוי בחידושי 2024 כנגזרת של הוראות חוק זה, באופן שיחייב אותם לאשר אקטיבית את החידוש בשל התייקרותם. למרות שיש לרשות הפיקוח סמכות להגדיר את החידוש הזה כחידוש אוטומטי, היא מסרבת לעשות שימוש בסמכותה, ולפיכך, לקוחות כאלה שלא יהיו ערים לכך ולא יאשרו אקטיבית את החידוש, יישארו ללא כיסוי ביטוחי פרטי בבריאות וככל שירצו בו לאחר מכן יצטרכו לרכוש תחת חיתום מחדש, על כל המשתמע מכך.

אישור מוצרי רפורמת 2023 מול רשות הפיקוח ארך זמן ולפיכך, למיטב ידיעת החברה, מרבית החברות השיקו אותם רק לאחר כניסתה לתוקף ולא שיווקו מוצרי בריאות בשנת הדוח במשך מספר חודשים. למיטב ידיעת החברה, נכון לתאריך פרסום הדוח, כל החברות הפעילות בתחום זה כבר אישרו את המוצרים המעודכנים, אך לא כולן משווקות את כל מנעד המוצרים החדש, הן בשל המורכבות הגדולה שיצרה רפורמת 2023 בשיטת המכירה, והן בשל תהליך הלמידה המורכב של השלכות הרפורמה בכללותה. גם החברה משווקת, נכון למועד פרסום הדוח, רק חלק ממוצרי רפורמת 2023 ונערכת להתמודדות עם המורכבות התפעולית הקשה של חידושי 2024, שעלולים לחייב מענה לפניות בהיקף נרחב מצד לקוחות קיימים שיבקשו להבין את החלופות שעומדות בפניהם במועד חידוש זה, לאור ריבוי הרפורמות ולאור ההתייקרות של כל מוצרי הבריאות בשל כך. להפסקת השיווק היזום של מוצרי הבריאות בחלק מהתקופה עשויה להיות, לדעת החברה, השפעה על הכנסותיה בענף זה. לאור המצב המלחמתי המתמשך גם במועד פרסום הדוח, ומשעיקר השפעתה של רפורמת חוק ההסדרים צפויה לבוא לידי ביטוי במחצית השניה של 2024 לכל המוקדם (לאחר חידושי יוני 2024) שרק אז אמור הליך השיבוב להפוך לרלוונטי, במידה זו או אחרת - אין באפשרות החברה להעריך בשלב זה את השפעתה הצפויה על ענף ביטוחי הבריאות הפרטיים בכלל ועל החברה בפרט מעבר לאמור לעיל.²³

א. רשימת מוצרי הבריאות הקלאסיים ומעמדם בכל אחת מהרפורמות שתוארו לעיל

(1) **ביטוח תרופות מחוץ לסל** - תוכנית ביטוח המעניקה שיפוי על רכישת תרופות שהמבוטח אינו זכאי להן במסגרת סל הבריאות (לרבות ביצוע בדיקה גנטית להתאמת הטיפול התרופתי למחלת הסרטן במבוטח) ועד גבול האחריות הנקוב בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד הינו גברים ונשים עד גיל 70. תקופת הביטוח הינה לכל חיי המבוטח. עיקר התוכנית הוגדר תכנית הבסיס ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הראשון, כמוסבר לעיל.

²³ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

- (2) **ביטוח השתלות וטיפולים מיוחדים בחו"ל** - תוכנית ביטוח המעניקה פיצוי או שיפוי בגין ביצוע השתלה, או טיפול מיוחד מציל חיים בחו"ל, עד גבול אחריות הנקוב בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד הינו גברים ונשים עד גיל 70. תקופת הביטוח הינה לכל חיי המבוטח. התוכנית היוותה תכנית בסיס ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הראשון, כמסבר לעיל.
- (3) **ניתוחים בחו"ל וטיפולים מחליפי ניתוח בחו"ל** - שיפוי מלא לכל ההוצאות הרפואיות הנדרשות לשם ביצוע ניתוח בחו"ל, שהצורך לבצעו נקבע בישראל ותואם מראש מול החברה, שיפוי להוצאות נלוות במקרה של ניתוח מיוחד שיש הכרח לבצעו בחו"ל, בהתאם לתקרות הכיסוי ותנאי הכיסוי המפורטים בפוליסה וכן שיפוי לטיפול מחליף ניתוח בחו"ל עד לתקרות המפורטות בפוליסה. רכישת התכנית ברפורמת 2016 היתה מותנית ברכישת תכנית בסיס לניתוחים בישראל ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הראשון, כמסבר לעיל.
- (4) **ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל ("ניתוחים שקל ראשון")** - שיפוי על כל ההוצאות הרפואיות הנדרשות לשם ביצוע ניתוח / טיפול מחליף ניתוח, לרבות 3 התייעצויות ניתוחיות לשנת ביטוח, בהתאם לתקרות הכיסוי ותנאי הכיסוי המפורטים בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד הינו גברים ונשים עד גיל 70. תקופת הביטוח הינה לכל חיי המבוטח. החברה אפשרה ברפורמת 2016 רכישת מוצר זה ללא השתתפות עצמית וכן בחלופה הכוללת השתתפות עצמית של 3,000 ₪ (צמוד מדד) במקרה של צורך בניתוח, כנגד פרמיה נמוכה יותר ואילו ברפורמת 2023 לא ניתן, מכוח הוראות רשות הפיקוח, לרכוש כיסוי זה עם השתתפות עצמית, והיא שייכת לרובד הביטוח השני. במסגרת רפורמת 2016 הלקוח בחר אם להפעיל את הפוליסה או לעבור ניתוח במסגרת השב"ן ואילו במסגרת רפורמת 2023, הבחירה האחרונה מקימה לקופת החולים זכות שיבוב כלפי המבטחת, ככל שהרופא שביצע את הניתוח נמצא בהסכם גם עם המבטחת. יוזכר שבמסגרת המוצרים הישנים, טרום רפורמת 2016, יכול היה המבוטח לבחור לבצע את הניתוח בשב"ן ולקבל פיצוי כספי מוסכם מראש מהמבטחת על אי הפעלת הפוליסה לשם ביצוע הניתוח.
- (5) **ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל ("משלים שב"ן", עם או בלי השתתפות עצמית של 5,000 ש"ח)** - זהה לתוכנית 'ניתוחים שקל ראשון' למעט חובת המבוטח, במקרה של צורך בניתוח, לפעול למיציא זכויותיו במסגרת השב"ן של קופת חולים, ומתן כיסוי רק על מה שלא בר כיסוי בשב"ן - עם או בלי ניכוי של השתתפות עצמית, בהתאם למוצר שבחר המבוטח. כיסוי זה מעניק, במסגרת רפורמת 2023, כיסוי גם להשתתפות העצמית בשב"ן, ושייך כאמור לרובד השני.
- (6) **תרופות מיוחדות ובדיקות גנטיות** - רכישת התוכנית היתה מותנית ברכישת תכנית בסיס לביטוח תרופות ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 הוכנסה רוב תכולתה לביטוח תרופות מחוץ לסל השייכת לרובד הראשון (ראו ס"ק 1 לעיל). התוכנית מעניקה שיפוי על רכישת תרופות מיוחדות כהגדרתן

בפוליסה, שהמבוטח אינו זכאי להן במסגרת סל הבריאות ובמסגרת תכנית הבסיס, וכן שיפוי לרכישת קנאביס רפואי עד לגבול האחריות הנקוב בפוליסה ובהתאם להוראות הדין. בנוסף, התכנית מעניקה מימון לביצוע בדיקות גנטיות להתאמת טיפול תרופתי.

(7) **שירותים לרפואה אמבולטורית** – רכישת התוכנית היתה מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הרביעי, שבר-רכישה רק אם הלקוח מחזיק לפחות בכל כיסויי הרובד הראשון. במסגרת רפורמת 2023 הגבילה רשות הפיקוח את השירותים שניתן להציע במסגרת תוכנית זו לשירותי ייעוץ ובדיקות בלבד (התייעצות עם רופא מומחה, בדיקות הריון, בדיקות סקר, בדיקות הדמייה ועוד), ואילו ברפורמת 2016 נכללו בה שירותים נוספים, לרבות כאלה שמותאמים לילדים. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.

(8) **כתב שירות לרפואה משלימה** - רכישת התוכנית היתה מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הרביעי, שבר רכישה רק אם הלקוח מחזיר לפחות בכל כיסויי הרובד הראשון, או במוצר מחלות קשות. כתב השירות מעניק מגוון שירותים בתחום הרפואה המשלימה. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.

(9) **כתב שירות ייעוץ רפואי און ליין באמצעות רופאים מומחים** - רכישת התוכנית היתה מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הרביעי, שבר רכישה רק אם הלקוח מחזיר לפחות בכל כיסויי הרובד הראשון, או במוצר מחלות קשות. כתב שירות המעניק למבוטח שירותי ייעוץ 'און ליין' ברפואת מומחים ומוקד ייעוץ רפואי מקוון בתחומי המשפחה והילדים. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.

(10) **כתב שירות אבחון רפואי מהיר וליווי אישי רפואי** - רכישת התוכנית היתה מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הרביעי, שבר רכישה רק אם הלקוח מחזיר לפחות בכל כיסויי הרובד הראשון. מאז כניסת רפורמת 2023 לתוקף, הכיסוי של ליווי אישי רפואי אינו משווק יותר, ואילו שירותי אבחון מהיר (כגון בדיקות מעבדה ובדיקות אבחנתיות) ניתנים לרכישה במסגרת תוכנית ייעוץ ובדיקות (אמבולטורית) תמורת תשלום נוסף. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.

(11) **כתב שירות ליווי רפואי אישי לסרטן** - רכישת התוכנית היתה מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס ברפורמת 2016 ואילו ברפורמת 2023 היא שייכת לרובד הרביעי, שבר רכישה רק אם הלקוח מחזיר לפחות בכל כיסויי הרובד הראשון. כתב השירות מעניק שירות ליווי רפואי אישי וייעודי למי שבתקופת הביטוח אובחנו כחולי סרטן, ובכלל זה מנהל תיק אישי, מנהל רפואי אישי אונקולוגי, טיפולים במרפאת כאב, שינוע עזרים, החזר עבור רכישת פאה, החזר שהות במלונות ועוד, כמפורט בכתב השירות.

(12) **ביטוח מחלות קשות** - כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח פיצוי חד פעמי בגובה סכום הביטוח שנרכש, מבלי שהמבוטח יידרש להוכיח הוצאות כלשהן, מיד לאחר שאובחן כי חלה באחת או יותר מהמחלות הקשות המפורטות בתנאי הפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל

ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד של מוצר זה הינו אנשים עד גיל 70, וניתן להיות מבוטח בו עד גיל 75. מוצר זה יכול להירכש עצמאית, ללא תלות ברכישת מוצר בריאות אחר כלשהו, בכל סוגי הרפורמות שתוארו לעיל.

(13) **פיצוי חד פעמי למחלת הסרטן** - כיסוי ביטוחי המבטיח למבוטח: 1. פיצוי חד פעמי בגובה סכום הביטוח שנרכש, מבלי שהמבוטח יידרש להוכיח הוצאות כלשהן, מיד לאחר שאובחן כי חלה במחלה ממארת כמוגדר בפוליסה; 2. פיצוי בגובה 15% מסכום הביטוח בעת גילוי סרטן מוקדם כמוגדר בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. ניתן להיות מבוטח לכל היותר עד גיל 65. מוצר זה יכול להירכש עצמאית, ללא תלות ברכישת מוצר בריאות אחר כלשהו, בכל סוגי הרפורמות שתוארו לעיל.

בנוסף לתוכניות הבריאות הנ"ל, קיימות בחברה התוכניות הבאות, המהוות חלק מתחום הבריאות בחברה:

(14) **ביטוח תאונות אישיות** - בכפוף לתנאי הפוליסה, המוצר מעניק: פיצוי חד פעמי במקרה של מוות, נכות צמיתה, שברים או כוויות שנגרמו עקב תאונה; פיצוי יומי למבוטח שאושפז עקב תאונה; החזר הוצאות מסויימות הנלוות לאשפוז; פיצוי חד פעמי במקרה שמבוטח הפך סיעודי עקב תאונה; פיצוי בגין ימי החלמה עקב תאונה. קהל היעד של מוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 70-3. ניתן להיות מבוטח לכל היותר עד גיל 80. מאז כניסתו לתוקף, ביום 1 במאי 2021, של חוזר המחייב השקת מוצר תאונות אישיות חדש (ראו בסעיף [2.3.2](#) להלן), הופסק שיווקו של מוצר זה, אך בראשית שנת 2023 חזרה החברה לשווקו בהדרגה ובהיקף נמוך, לאחר שהשיקה מוצר חלופי בהתאם לחוזר החדש של הרשות, שכולל חידוש אקטיבי של המוצר אחת לשנתיים והגדרה שונה של הכיסויים וסכומי הביטוח.

(15) **כתב שרות ספורטיבי** - רכישת התוכנית היתה מותנית ברכישת תכנית לביטוח תאונות אישיות והיא העניקה למבוטח מגוון שירותים באמצעות ספק חיצוני כגון פינוי באמבולנס, ייעוץ רופא מומחה, תזונה, פיזיותרפיה, הידרותרפיה, ריפוי בעיסוק, הדמיה אבחנתית, וארגומטריה. שיווקו של כתב השירות הופסק ממאי 2021 ולא אושר מוצר חדש במקומו.

(16) **ביטוח נסיעות לחו"ל** - מוצר המעניק כיסוי ביטוחי לעלויות שונות שיש ליוצאים לחו"ל בקשר עם מספר סוגי סיכון האופייניים לנסיעה כזו. המוצר מכסה כבסיס וכברירת מחדל: הוצאות רפואיות בחו"ל באשפוז ושלא במסגרת אשפוז כולל תרופות, פינוי רפואי לבית חולים, הטסה רפואית, טיפול חירום בשיניים, החזר הוצאות מלווה במקרי צורך רפואי, הארכת שהות בחו"ל במקרי צורך רפואי, אובדן רכוש, וכן: אחריות כלפי צד שלישי וכיסוי איתור וחילוץ, אלא אם המבוטח ביקש להסיר מי משני הכיסויים האחרונים מכיסוי הבסיס.

מעבר למוצר הבסיסי ניתן לרכוש הרחבות לכיסוי בגין ביטול נסיעה וקיצור נסיעה מסיבות מסויימות, כיסוי להוצאות רפואיות בשל החמרה של מצב רפואי קיים, נזקים שנגרמו במסגרת ספורט חורף וספורט

אתגרי, הרחבה לכיסוי רפואי לנשים בהריון, כיסוי השתתפות עצמית בהשכרת רכב וכן כיסוי לאובדן או נזק לרכוש (כבודה) מסוגים שונים.

ביטוח נח"ל נמכר על-ידי החברה בעיקר באמצעות האינטרנט ובתמיכה מסויימת של נציגי שירות טלפוניים. לקוחות החברה רוכשים את המוצר ישירות ממנה, לרבות על בסיס שיתופי פעולה עם גורמים שונים כמפורט בסעיף 2.3.4 להלן.

2.3.2 הסדרה והסכמים מהותיים לתחום

תיקון הוראות החוזר המאוחד – שער 6 חלק 3, פרקים 2-4 - ביטוח תאונות אישיות
ביום 7 ביוני 2020 פירסמה רשות הפיקוח את החוזר שבנדון, לשם הסדרתו לראשונה של מוצר ביטוח תאונות אישיות, כמוצר אחיד, הן בהיבט היקף הכיסוי, והן ביחס לדרכי שיווקו ותקופתו. במסגרת זו הורחבו מאוד גם הגדרת מקרה הביטוח וגם סוגי הנזק שהמוצר מכסה, נקבע תהליך שיווק ייחודי ומסורבל למוצר, ולראשונה נוסף גם למוצר זה הליך חידוש אחת לשנתיים, אך לא במתכונת של מוצרי הבריאות אלא במתכונת של מוצרי ביטוח כללי (חידוש שמותנה בכך ששני הצדדים חפצים בכך). בד בבד תוקן חוזר חידוש ביטוח על מנת להחיל את הוראותיו גם על מוצר תאונות אישיות במתכונתו החדשה. לדעת החברה החידוש הדו שנתי מייקר מאוד את עלות המוצר עד כדי הפיכתו לבתי כדאי לשיווק. החוזר נכנס לתוקף, לאחר עיכוב מסויים, ביום 1 במאי 2021 וממועד זה נאסר על שיווק מוצר תאונות אישיות הקודם. החברה השיקה מוצר במתכונתו החדשה רק בראשית שנת הדוח.

רפורמת הבריאות 2023 ורפורמת חוק ההסדרים

ראו פירוט בסעיף 2.3.1 לעיל.

2.3.3 תחרות

למיטב ידיעת החברה, בענף ביטוח בריאות פועלות נכון לתאריך הדוח 9 חברות ביטוח, אשר מדווחות אותו כתחום נפרד, אך ייתכן שיש חברות נוספות הפעילות בתחום ומדווחות אותו ביחד עם תחום ביטוח חיים. החברה משווקת מוצרים אלה ישירות ללקוחותיה ושמה דגש על מכירה לפרט, ואילו שאר החברות משווקות אותם בעיקר באמצעות סוכני ביטוח, לרבות לשוק של קולקטיבים. עם זאת, יותר ויותר חברות מגדילות את מערך השיווק הישיר שלהן ומאמצות בכך את התפיסה השיווקית של החברה. החברה רואה בביטוחי הבריאות מוצר חשוב לבית ולמשפחה, כהשלמה לביטוח הבריאות הממלכתי וליתר הביטוחים שהיא משווקת לאוכלוסיית היעד שלה. שיווק מוצרי בריאות בחברה מקורו, בדרך כלל, בקשר קיים בין החברה לבין לקוח החברה. מאז תחילת פעילותה בתחום זה נוהגת החברה לשווק את מוצרי הבריאות שלה בעיקר באמצעות מוקד מכירות טלפוני ולתקופות - גם בערוצי שיווק נוספים ולעיתים גם באמצעות פרסום.

בין המוצרים השונים באותו תחום קיימת תחליפיות יחסית גבוהה, שכן הם מספקים צרכים דומים לאותו קהל יעד.

למיטב ידיעת החברה, במוצר תאונות אישיות פעילות 8 חברות ומאז כניסתו חוזר תאונות אישיות לתוקף במאי 2021, רבות מהחברות אינן משווקות את המוצר, גם אם אישרו מוצר מתאים מול רשות הפיקוח. בשל הפסקת שיווק המוצר הקודם במאי 2021 וחזרה הדרגתית לשווקו רק במהלך שנת הדוח, גם החברה רשמה ירידה בנתח השוק שלה (ל-7.7%) במוצר בשנת הדוח, וכן ירידה בהיקף הפרמיות (בשיעור שכ-4.2%). עיקר הפרמיה במוצר זה מגיע מהמשך החזקת המוצר הקודם על ידי המבוטחים.

בשיווק מוצרי ביטוח נסיעות לחו"ל פעילות 10 חברות, וכן - סוכנויות תיירות, קופות חולים וחברות כרטיסי אשראי, אשר בעקבות המגבלות שהשית 'חוזר הלידים' על שיווק המוצר שלא באמצעות בעל רישיון, שינו האחרונות את מתכונת הקישור שבין לקוחותיהן לחברות הביטוח. החברה מאפשרת לציבור לרכוש את הביטוח אצלה, ישירות או באמצעות מי מטעמו, בעיקר בפלטפורמה דיגיטאלית.²⁴

על-פי נתוני רשות הפיקוח²⁵ הסתכמו הפרמיות במוצרי מחלות ואשפוז בכל שוק ביטוח הבריאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בסך של כ-7,406,860 מיליון ש"ח. חלקה של החברה במוצרים אלה, לפי אותו מקור נתונים, עמד על כ-1.34% בשנת הדוח (כ-99,269 אלפי ש"ח). בהתאם לנתונים אלה²⁶, חל במגזר מוצרי מחלות ואשפוז גידול של כ-12.45% בהיקף פרמיות ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשמה בחברה עלייה של כ-18% בהיקף הפרמיות ברוטו בתחום בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. החברה אינה יודעת את חלקה בכל מוצר תחת תחום זה. למידע נוסף ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

2.3.4. לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום הפעילות. החברה מוכרת את מוצריה בעיקר ללקוחות פרטיים, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס שיתופי פעולה כאמור בסעיף 2.3.2 לעיל. לחברה אין לקוחות קולקטיביים בתחום זה. שיעור הביטולים (לרבות סילוק, ביטול, הקטנה או אי-חידוש) לשנה מפוליסות בריאות שבתוקף לראשית כל שנה במונחי פרמיות²⁷ עמד על כ-13.3% בשנת הדוח לעומת כ-12.7% בשנת 2022 וכ-14.0% בשנת 2021.

²⁴ אין.

²⁵ ראו המקור בה"ש 26 להלן.

²⁶ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>.

²⁷ בהתאם להוראות הדיון, שיעור הביטולים בפוליסות בריאות (לרבות ענפי מחלות קשות ואשפוז טווח ארוך) חושב על ידי חלוקת סכום הפרמיה שחויבה בחודש האחרון של שנת הדוח בסכום הפרמיה שחויבה בחודש האחרון של השנה הקודמת, והכל רק בהתייחס לפוליסות שמועד תחילתן לפני השנה השוטפת ובניטרול עליית תעריפים.

3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות**3.1. כללי**

המוצרים שלא נכללו בתחומי הפעילות הינם: ביטוחי חבויות - חבות מעבידים וצד ג' הנלווים לביטוחי דירה ובתי עסק. מוצרים אלה כלולים בעסקי הביטוח הכללי של החברה ומהווים פחות מ-1% מכלל הכנסות החברה. כל אחד מענפים אלו אינו רכיב עסקי מהותי וגם בחינה במקובץ של ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית אינה עוברת את סף המהותיות. ענפי הביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות של החברה הנם רק 'ענפי חבויות אחרים' והם כולם ענפים שאינם סטטיסטיים בחברה.

3.2. ביטוחי חבות מעבידים וצד ג' (נלווים לענפי רכוש ואחרים)**מהות הכיסוי הביטוחי ומאפיינים ייחודיים של המוצר**

ביטוחים אלה אינם נמכרים על-ידי החברה כמוצר נפרד, אלא רק כחלק מפוליסות ביטוח דירה ובתי עסק, וזאת בהתאם לרישיון המבטח של החברה. מהות הכיסוי:

- (1) חבות מעבידים - תשלום תגמולי ביטוח בגין זק גוף מתאונה או מחלה שאירעו לאחד מעובדי המבוטח תוך כדי עבודתו אצל המבוטח, באשמתו של המבוטח - וכמידת אשמתו.
- (2) צד שלישי - תשלום תגמולי ביטוח בגין זק גוף או רכוש שנגרמו לצד שלישי באשמתו של המבוטח - וכמידת אשמתו.

3.3. מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

בנוסף לחקיקה הכללית החלה על פוליסות ביטוח ועל ניסוחן, פוליסות אלה כפופות להוראות הדין והפסיקה, ובכלל זה לפקודת הניקיון [נוסח חדש] ולפסיקה מכוחה, ובדירה – גם לפוליסה תקנית-דירה.

4. חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

המידע המופיע בסעיף זה, ואופן השפעת הגורמים החיצוניים המופיעים בסעיף זה על פעילות החברה ועל תוצאותיה הכספיות, מבוסס בחלקו על ידע שקיים בחברה בתאריך אישור דוח זה, ובחלקו - על הערכות החברה. אין כל ודאות כי הערכות החברה ביחס לדין, לפרשנותו, וביחס לגורמים החיצוניים המופיעים בסעיף זה ולאופן השפעתם על פעילותה ועסקיה של החברה - יתממשו. ההשפעה בפועל עשויה להיות שונה באופן מהותי מזו שנחזתה כאמור, כתוצאה מגורמים שונים, שהעיקריים שבהם הנם שינויים רגולטוריים, לרבות דרך פרשנות הדין על ידי הרשויות ודרך אכיפתן, שינוי בתנאי השוק, בתנאים הכלכליים, המדיניים והביטחוניים ומכלול גורמי הסיכון של החברה המפורטים להלן.²⁸

4.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

בנוסף לדינים הכלליים אליהם כפופה כל חברה בישראל (כגון דיני החברות, דיני מס הכנסה, דיני העבודה, דיני התחרות, דיני הלבנת הון, דיני הגנת פרטיות וכיו"ב, ולגבי חברות ציבוריות – גם דיני ניירות ערך) שגם הם עוברים שינויים רבים בשנים האחרונות - כפופה פעילות החברה לאסדרה רבה וייחודית לתחום הביטוח. הוראות אלה נקבעות במגוון של דרכי הסדרה, החל מחקיקה ראשית ותקנות, וכלה בהוראות של רשות הפיקוח, שניתנות במסגרת חוזרים, הכרעות עקרוניות בתלונות, ציבור ואפילו 'ניירות עמדה', שמעמדם המשפטי אינו ברור, וכן בהנחיות נקודתיות, כולל אישור תעריפים ומוצרים פרטני. בדרך זו מסדירה רשות הפיקוח היבטים רבים ומגוונים בתפקוד השוטף של הגופים המוסדיים. הוראות חדשות כאמור, או תיקונים לקיימות, מתפרסמות לעיתים תכופות. הקצב והיקף הפרסום הם גבוהים, ולרבים מהם יש עלות ישירה לא מבוטלת לצורך הטמעתם, ולעיתים גם השפעות עסקיות בסדרי גודל משתנים.

בחלקים שונים לעיל של פרק זה, מתוארים עיקרי הדינים החלים על החברה ותחומי פעילותה בתיאור כללי, בדגש על חקיקה ראשית והסדרה מהותית, וניתן פירוט מסוים להסדרה חדשה משנת הדוח או מסמוך לה, וכן לטיטוט הסדרה כאמור - ככל שהחברה מעריכה, במועד הדיווח, שיש לנ"ל, או יכולה להיות להן, השפעה משמעותית, בין אם בטווח הקצר ובין אם בטווח הארוך יותר, על השוק שהחברה פועלת בו, או על החברה.

הוראות רשות הפיקוח החלות על פעילות החברה כמבטח יתוארו להלן בהתאם לדין החל על פרק זה, רק ככל שלא פורטו במסגרת סקירת תחומי הפעילות השונים של החברה. חקיקה כללית תתואר רק ככל שיש או עשויה להיות לה, לדעת החברה, השפעה ישירה על פעילותה.

בכל מקום בו לא צוינה במפורש הערכת החברה לגבי השפעת הדין, המשמעות היא שלהערכת החברה אין לדינים ולשינויים בהם השפעה מיוחדת או מהותית על החברה מעבר להתאמת שיטות העבודה שלה להוראות הדין, על עלותן כמתואר לעיל. בכל מקום בו יש לדינים אלה, להערכת החברה, השפעה בעלת מאפיינים ייחודיים לחברה, צוין הדבר במפורש בצד ההתייחסות לאותם דינים ושינויים. יובהר כי פירוט ההסדרה על בסיס הערכת מהותיותה, ודעת החברה לגבי מידת ואופן השפעת ההסדרה על החברה, הם כולם בגדר תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים שהתממשותם אינה

²⁸ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

ודאית ואינם בשליטתה המלאה של החברה, ולפיכך יש לראות בהם מידע צופה פני עתיד. אין מניעה כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם, לא יתממשו, או שיתממשו באופן שונה מכפי שהוצג בדוח זה, בין אם בשל גורמים שאינם בשליטת החברה לרבות תיקוני חקיקה נוספים ובין אם בשל מגבלות התחזית למשל לגבי התנהגות שוק הביטוח, ואשר לכולם עשויה להיות השפעה.²⁹

4.1.1. אסדרה בנושא הון החברה ועתודות

חוזר 2020-1-15 "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס

II Solvency"; והנחיות נוספות של רשות הפיקוח בהקשר זה

חברות הביטוח מדרשות לעמוד בדרישות הון עצמי מינימאלי, לרבות כתנאי לחלוקת דיבידנד, כתנאי לקבלת רישיון מבטח ולפעילותן השוטפת. במטרה לשנות מהיסוד את האסדרה להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של חברות ביטוח במדינות האיחוד האירופי, ולבסס אותן על חישוב כלכלי, אימץ האיחוד האירופי, ביום 10 ביולי 2007, את דירקטיבת II Solvency (להלן: "הדירקטיבה"). רשות הפיקוח החליטה להחיל את הוראות הדירקטיבה המוצעת על חברות ביטוח בישראל במקביל ליישומה במדינות האיחוד האירופי, והחלה בפרסום הוראות הערכות כבר משנת 2008. החוזר המוביל בנושא נכון למועד פרסום הדוח הוא זה שנזכר בנדון ופורסם ביום 14 באוקטובר 2020 (ותיקן בכך את החוזר הראשוני 2017-1-9). חוזר זה, ביחד עם חוזרים נוספים שפורסמו בעקבותיו, מתכלל את ההוראות לגבי אופן החישוב וההצגה, מועדי הפרסום ותקופות הפריסה המעודכנות עד להחלה מלאה של הון נדרש לכושר פירעון (להלן: "דרישת ההון המלאה"). במסגרת זו הוארכו משמעותית תקופות הפריסה, עד לסוף שנת 2032, תוך מתן הנחיות לתקופה זו ולאופן חישובי הניכוי בתקופת הפריסה (ראו שה. 2020-2261 מיום 15 באוקטובר 2020). בנוסף, ולאור דרישות ההון הראשוני החלות מכוח הדירקטיבה באיחוד האירופי, פורסמו ביום 25 באפריל 2018 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 (להלן: "תקנות הון עצמי ראשוני"), הקובעות שההון הראשוני הנדרש, ביחס לכל תחום פעילות שפורט בהן, יעמוד על מינימום של בין 10 ל-15 מליון ש"ח (במקום 52-59 מליון ש"ח כפי שדרשו תקנות ההון הקודמות, שבוטלו). ביום 4 במרס 2018 פורסם חוזר 2018-1-3 "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פרעון של מבטח" אשר בא לצד 'תקנות הון עצמי ראשוני', וקובע דרישות הון עצמי בהתאמה לכושר הפירעון של מבטח. מעבר לכך, פרסמה רשות הפיקוח, ביום 5 בינואר 2022, טיוטת עקרונות ליישום הערכה עצמית של סיכונים וכושר פרעון (ORSA) – שהוא הנדבך האיכותי של הדירקטיבה (שה. 2021-8901) וביום 24 לינואר 2024 הוראות לגבי דוח שעל האקטואר הראשי להגיש בקשר עם יישום משטר סולבנסי (ראו בסעיף 4.1.3 להלן). הוראות אלה מצטרפות להוראות חדשות מיום 28 באוגוסט 2028 שמחייבות סקירה של רואה החשבון המבקר את הדוחות הרבעוניים שתפרסמנה החברות לגבי יחס כושר הפרעון שלהן ולגבי ההון הנדרש (וזאת בנוסף לדרישה הקיימת של ביקורת רואי חשבון על דוח יחס כושר הפרעון השנתי).

חישוב ההון של החברה לפי דרישות המשטר החדש מביאות אותה לעודף הון גם ללא הפריסה המדורגת של ההנחיות, כמפורט בבאור 14 לדוחות הכספיים המצורפים. לפי החלטת הדירקטוריון, שאושרה לאחרונה ביום 23 בנובמבר 2023,

²⁹ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

יעד כושר הפרעון של החברה יעמוד על 120% מדרישות המינימום של יחס כושר הפרעון של החברה לפי הוראות רשות הפיקוח. דוח יחס כושר הפרעון הכלכלי האחרון שפרסמה החברה מתייחס ליום 30 ביוני 2023, ופורסם (במסגרת דוח רבעון שלישי לשנת 2023) ביום 26 בנובמבר 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-106513).

העברת כספים למבטחי משנה מחוץ לישראל

ביום 16 בנובמבר 2021 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין העברת כספים למבטחי משנה מחוץ לישראל (-2021-14-1) הקובע, ביחס לכל הסכמי ביטוח המשנה שייכנסו לתוקף מיום 1 בינואר 2022, הוראות בקשר להעברת כספים כאמור באופן שתשלום התביעות לחברות הביטוח בארץ יובטח מפני סיכוני אשראי של מבטחי המשנה. החברה עדכנה את רשות הפיקוח לגבי אופן היישום אצלה בקשר לכך.

4.1.2 אסדרה בנושא חשבונאות

תקן IFRS17

חברות הביטוח נדרשות ליישם תקן דיווח כספי בינלאומי חדש בתחום הביטוח (IFRS17) ("התקן") החל מהדוח הרבעוני הראשון של שנת 2025, תוך הצגת מספרי השוואה מותאמים ביחס לדוחות בגין השנה הקודמת בהתאם לתקן זה. התקן החדש דורש הצגה שונה באופן מהותי של מצב חברות הביטוח לעומת דרך ההצגה הנוכחית, ובאופן שמחייב אפיון והטמעת מערכות מידע רלוונטיות חדשות, תיעוד המידע בחברות באופן שונה ופרטני מבעבר, הכשרה מחדש של כל הגורמים המעורבים בתהליך, ועוד - תוך עבודה שוטפת מול רשות הפיקוח שנערכת גם היא לניהול השינוי בצורה מפקחת ואחידה. לאור זאת, פרסמה רשות הפיקוח בשנים האחרונות הוראות, הבהרות וחוזרים רבים בקשר עם התקן. הרשות גם מפרסמת מענה ועמדה לסוגיות ושאלות שונות לגבי אופן היישום הנאות של התקן, אגב הליך ההטמעה בחברות. הפירסום המהותי האחרון בוצע ביום 1 ביוני 2023, שכלל עדכון שלישי במספר ל- "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) חוזי ביטוח", ובמסגרת עודכנו לוחות הזמנים ליישום לראשונה כמפורט לעיל, ובהתאם לכך עודכנו לוחות הזמנים ואבני הדרך לשנים 2023-2024. למהלך זה, שמצריך ליווי של החברות במומחים במספר תחומי ידע בנוסף לרכישה והטמעה של מערכות טכנולוגיות כאמור, עלות כספית מהותית - שרובה חד פעמי באופיה, על אף שהיא השקעה שמתפרסת על פני מספר שנות פיתוח והטמעה. בנוסף, יש להטמעה של תקן חשבונאי חדש גם סיכונים הכרוכים בעצם השינוי המהותי באופן הדיווח לציבור, ב"תקופת ההרצה" של היישום. בסוף שנת 2020 רכשה החברה מערכת ליישום התקן ובתחילת שנת 2021 התקשרה עם ספקים מיישמים ויועצים והחלה בהטמעה.

החברה עדיין מצויה בתהליך למידה של התקן והטמעה של המערכות ובסיסי המידע הנדרשים ליישומם בהתאם ללוחות הזמנים כאמור. כמו כן, כחלק מיישום התקן, ובהתאם למפת הדרכים, בתקופת הדוח הוגשו לרשות הפיקוח: מסמך מתודולוגיית לחישוב תיאום הסיכון (Risk Adjustment), תוצאות מבדק כמותי לבחינת השלכות התקן על היתרות למועד המעבר וטיטוט מדיניות חשבונאית מעודכנת. בנוסף, התקשרה החברה עם רואי החשבון המבקרים בנוגע לסקירה כללית של ההיקף והעיתוי המתוכננים של הביקורת. למיטב ידיעת החברה רמת ההערכות והמוכנות שלה להטמעת התקן היא דומה לזו של השוק.

הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי (UGL)

ביום 9 בפברואר 2023 פרסמה רשות הפיקוח תיקון "חוזר המאוחד", בפרק שעוסק בזכאות של חברת ביטוח להתייחס, בעת בדיקת נאותות העתודה, לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של נכסים שאינם רשומים בשווי הוגן בדוח על המצב הכספי. לאור שיטת הדיווח של החברה, אין להוראה זו, להערכתה, שינוי מהותי עליה, אך יכול שיהיו לכך השלכות על דיווח של חברות אחרות באופן שישפיע על השוואת התוצאות.

4.1.3 אסדרה בנושא ממשל תאגידיעדכון החוזר המאוחד לעניין ממשל תאגידי וניהול סיכונים - אקטואר ממונה ואקטואר ראשי

ביום 19 בספטמבר 2022 פורסם חוזר המעדכן את הדרישות בקשר עם הממשל התאגידי בתחום האקטואריה, שמחייב, בנוסף למינוי אקטואר ממונה ביחס לכל תחום פעילות של חברת ביטוח, גם אקטואר ראשי שיהיה כפוף למנכ"ל, יפקח על ויבקר את עבודת האקטואריה בחברה ויגיש דיווחים עצמאיים לפיקוח בהקשרים שונים. המבנה הארגוני בחברה הוא כבר כזה, אך לדעת החברה, העמסת דיווחים ואחריות נוספת על האקטואר הראשי, שגם כך, בשל הגידול בצרכים אקטואריים מחד (לרבות בשל ההוראות בנושא יחס כושר פרעון והתקן החשבונאי העתידי (IFRS17), כאמור לעיל) והמחסור הכבד באקטוארים - מאידך, סובל מעומס יתר, מהווה הכבדה ומעמסה מיותרת. על אף האמור לעיל, פורסמה כבר ביום 24 לינואר 2024, לאחר תאריך הדוח, טיוטה שמבקשת לעדכן את החוזר הנ"ל ולהוסיף דרישת דיווח נוספת לאקטואר הראשי, בקשר עם יישום ההבטים האקטואריים שנכללים ביישום משטר כושר פרעון כלכלי בהתאם להנחיות EIOPA, שהן ההנחיות האירופאיות, תוך ביצוע התאמות נדרשות למבנה הדיווח בישראל.

עדכון החוזר המאוחד – פרק רואה חשבון מבקר

ביום 28 באוגוסט 2023 פורסם פרק מרכז של הוראות רשות הפיקוח בקשר לעבודת רואה החשבון המבקר, מינויו וכיו"ב. מרבית ההוראות הן הוראות שרוכזו מחוזרים קיימים אך במסגרת זו פורסמו גם הוראות חדשות שמחייבות את רואה החשבון לבצע סקירה של דוח יחס כושר פרעון רבעוני ושל הדוחות הנלווים לפרסום הדוחות הכספיים הרבעוניים והוראות נוספות בקשר עם ביקורת דוח יחס כושר פרעון שנתי, ביקורת של הדוחות השנתיים הנלווים לדוח השנתי ובדיקת חישוב ההון הנדרש לכושר פרעון (SCR).

4.1.4 אסדרה בתחום השירות והתביעותהסדרה לגבי הליכי מכירה ושירות לגיל השלישי ולבעלי מוגבלויות

ביום 2 בינואר 2022 פירסמה הרשות תיקונים ל-4 חוזרים (שירות לקוחות, יישוב תביעות, פניות הציבור וצירוף לביטוח), במסגרתם יצרה הליך טיפול שונה במכירה ומתן שירות למי שגילם עולה על 67 שנים 'כדי להבטיח שאזרחים ותיקים יקבלו שירות מהיר, יעיל ומכבד, פשוט ומותאם לצרכיהם הייחודיים ובמטרה להקל עליהם בבואם לקבל שירות'. כך, למשל, נדרש

שלקוח בן 67 ומעלה לא יוכל לרכוש מוצר שהוצע לו בשיחה אחת, אלא יהיה עליו להקצות לכך זמן על פני מספר ימים ואף להיעזר באדם נוסף מטעמו כתנאי לרכישה. כך, ברירת המחדל לשירות איתו תהיה מענה אנושי בהתעלם מהאפשרות שאנשים רבים מעדיפים לצרוך שירותים באופן דיגיטלי. חברות הביטוח נדרשות להכשיר את עובדיהם לטפל באופן שונה באוכלוסיה זו ולדבר אליו באופן פשוט ואיטי יותר וכיו"ב. לדעת החברה³⁰, לפחות בתחומי הפעילות שבהם היא עוסקת, מדובר בהכבדה מיותרת על תהליכי העבודה ועל השירות ללקוחות בוגרים, על בסיס גילם בלבד (ובוודאי בגיל 67), ללא הצדקה עניינית, ובאופן שעומד בסתירה חזיתית להוראות חקיקה ראשית (חוק איסור אפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור, התשס"א-2000), האוסר אפליה על בסיס גיל, ואף בסתירה לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. החוזר נכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2022. כבר ביום 29 ביוני 2022 פורסם תיקון נוסף לחוזר הדורש למנות ממונים ייעודיים לניהול פיקוח ודיווח בנושא יישום ההוראות בקשר עם בני הגיל השלישי ובעלי מוגבלויות, לרבות דיווח שנתי על היישום להנהלת החברה ולרשות הפיקוח. תיקון זה נכנס לתוקף ביום 2 ביולי 2022.

4.1.5 אסדרה בתחום השיווק, המכירה וההפקה

חוזר 2018-1-10 "צירוף לביטוח"

ביום 15 ביולי 2015 פורסם לראשונה חוזר בסוגיה שבנדון, וקבע הנחיות פרטניות לגבי אופן ניהול שלב המו"מ לקראת צירוף מבוטח לתוכנית ביטוח פרט מכל סוג שהוא, לרבות אופן בירור צרכי המבוטח והצעת מוצרי ביטוח המתאימים לו, תדירות הפניות בשיווק יזום, מתכונת דף פרטי הביטוח ועוד. מאז שפורסם, תוקן החוזר מספר רב מאוד של פעמים, כשבכל פעם נוספו או שונו בו הוראות לאור זיהוי עיוותים שנוצרים בעקבות פרסומו ויישומו. כך, נוצר ניוד עודף של לקוחות בין חברות, ביוזמת סוכני הביטוח, משיקולי עמלת סוכנים יותר מאשר מיתרון ללקוח, מה שהביא לייקור עלות הביטוח בגלל היקף ביטולים חריג. תופעה שלילית נוספת בעקבות זאת היתה גביית 'קנסות ביטול' באלפי ש"ח שהשיתו חלק מהסוכנים על לקוחות שהתחרטו על מעבר חברה לפי עצת אותם סוכני ביטוח, וזאת במטרה לשמר את הלקוח בעל כורחו ולמנוע אובדן עמלות ההיקף שהסוכנים גובים מחברות הביטוח הנעברות. איסור מפורש על תופעה זו, על אף שלהבנת החברה, היא אסורה כבר לפי חוזר המתנות שפירסם הפיקוח ב-2008, נכנס לתוקף רק ביום 1 במרס 2021.

גם בשנת 2022 תוקן החוזר פעמיים, לצורך קביעת דרישות גילוי נוספות למבוטחים (הן בהעברה בין חברות בביטוחי רכוש והן בקשר עם מגוון הפתרונות הביטוחיים שחברת הביטוח משווקת), לצורך קביעת מסלול שיווק ייעודי מורכב לגיל השלישי, בהתייחס גם לרפורמה בתחום הבריאות, ועוד. ובשנת 2023 – לשם התאמת מועדי הכניסה לתוקף של הוראות בתחום הבריאות, למועדי תחילת הרפורמה. הטמעת התיקונים התכופים היא מורכבת, מה גם שניסוח הדרישות אינו תמיד ברור.

חוזר 2016-1-17 "ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח" ותיקונים לו (לעיל ולהלן: "הר הביטוח")

החוזר, שפורסם לראשונה ביום 31 באוקטובר 2016, מחייב את חברות הביטוח לדווח לפיקוח, החל מתאריך שנקבע, באופן שוטף, על שורה של מוצרי ביטוח שיש ללקוחותיה אצלה על פי רשימה של שדות מידע שקבעה רשות הפיקוח, על מנת

³⁰ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

שכל מבטוח יוכל להיכנס לאתר הרשות, לאזור שבו ירוכז המידע, ולבדוק אילו מוצרי ביטוח יש על שמו בחברות הביטוח השונות, ומה עלות הביטוח, באופן שיאפשר לו לנהל את תיק הביטוח שלו בצורה מושכלת. מאז פתיחת הממשק לציבור הוא משמש לא רק את הציבור עצמו, אלא - בעיקר - את שלל המשווקים בשוק, ככלי להצעת שינוי בהרכב תיק הביטוח והחברות המבטחות. מכיוון שהמידע המוצג כולל רק את גובה הפרמיות ולא את סכומי הביטוח שנרכשו, הרי שהמידע חסר, ומביא לכך שיש שחקנים בשוק שמציגים את תמונת המצב לציבור בצורה מעוותת, העלולה לפגוע בו. ראו לעניין זה גם בדיווח לגבי חוזר צירוף לעיל.

מכוח תיקון לחוזר, מיום 27 באוגוסט 2018 (חוזר 1-14-2018), מדווח להר הביטוח, החל ממרס 2019, גם מידע על העבר הביטוחי בביטוחי הרכב, על מנת להקל על הציבור למצוא ולהציג את המידע הרלוונטי לרכישת ביטוח רכב, בפני חברות הביטוח. דרישות הדחיווח בהקשר זה עודכנו ובדצמבר 2021. עם זאת, טרם יושם פתרון שיאפשר לקבל את המידע תוך כדי הליך רכישת הביטוח, ובאופן שהמחיר שיוצג ללקוח כבר ישקלל מידע זה, כפי שנעשה לגבי מידע רלוונטי בביטוח חובה (מאגר ISO).

ביום 8 באוגוסט 2021 פירסמה רשות הפיקוח תיקון לחוזר, המחייב רישום מוקדם מול רשות הפיקוח של כל עובד של חברה או סוכנות ביטוח, על מנת שהוא יוכל להמשיך ולבצע את הבדיקות, שעליו לבצע מכוח הוראות חוזר צירוף, טרום צירופו של אדם לביטוח, על אף הוספת דרישות זיהוי ואבטחת מידע בכל כניסה לאתר. כניסתו של התיקון לתוקף, כבר בסוף אותו חודש, נעשתה ללא תהליך בדיקות איכות מתאים מצד הרשויות והתוצאה היא שהתהליך היה רווי תקלות, שהקשו ועדיין מקשות על תהליכי המכירה, מעכבות אותם ומכבידות על הלקוחות, לרבות בשנת הדוח.

גם חוזר זה מתוקן לעיתים תכופות על ידי רשות הפיקוח, ואף בשנת 2022 ובשנת הדוח (1 במרץ 2023) פורסם תיקון נוסף של דרישות הדיווח, לרבות בקשר עם מוצרי הבריאות, לקראת ולצורך השקת הרפורמה בבריאות והשקת 'כלי מסביר ביטוח' שיזמה רשות הפיקוח ושאמור לסייע ליישום הרפורמה.

4.1.6 אסדרה בנושא השקעות

נייר מדיניות לגבי השקעות באינשורטק

ביום 9 בינואר 2022 פורסם נייר מדיניות של רשות הפיקוח לגבי מתן אישורי השקעה בתאגידי אינשורטק ובתאגידי השקעה בתחום של טכנולוגיה פיננסית חדשנית. מדובר בתיקון של נייר מדיניות קודם, מינואר 2020, והוא נועד להרחיב ולהגמיש את אפשרויות ההשקעה של החברות בפעילות טכנולוגית הקשורה באופייה לפעילותן.

4.1.7 אסדרה בנושא סיכונים

דיווח על אירועי סייבר וכשל טכנולוגי

ביום 23 במאי 2022 פורסם חוזר המחייב לפיה חברות ביטוח לדווח מיידית ובאופן מפורט לרשות הפיקוח על כל אירוע מהותי שהוא אירוע סייבר, אירוע אבטחת מידע או אירוע של כשל טכנולוגי (גם אם אינו תוצאה של התקפת סייבר, וכולל כשלים במערכות חשמל, מים ומערכות תומכות אחרות) – כהגדרתם בחוזר, ולהמציא פרטים לגבי השפעותיו המשוערות

ובו', בלוחות הזמנים שנקבעו בחוזר. לדעת החברה³¹, העמסת דרישה לדיווחים מפורטים בשלב שבו החברות נדרשות לרכז משאבים להתמודדות עם הכשל או הבעיה האקוטית, עלולה להקשות עליהן, מבלי שיש בכך ערך מוסף להתמודדות עם האיום, מה גם שמדובר בדיווח נוסף ולא במינוי של רשות הפיקוח כגורם מרכז לכל הדיווחים שעשויים להידרש מהחברה לרשויות השונות.

פסיקת בית המשפט העליון בעניין שמעון, בעניין זליגמן ובעניין מושקוביץ

ביום 4 בפברואר 2020 נתן בית המשפט העליון פסק דין בעניין שמעון (ע"א 9294/16), שבו נקבע, בין היתר, כי גוף שמפוקח על ידי רשות בעלת סמכות אסדרה, נדרש להפעיל שיקול דעת ביישום ההנחיות המתקבלות ממנה, ולא ליישמן כאשר הן סותרות, למיטב הבנתו המקצועית, את החקיקה הראשית.

ביום 5 ביולי 2021 נתן בית המשפט העליון פסק דין בעניין זליגמן (דנ"א 4960/18), שבו נקבע, בין היתר, כי היות שרשות מבצעת שהיא גוף מאסדר שבויה לעיתים בשבי רגולטורי, ונוטה בפרשנותה את הדין לטובת הגופים שאת פעילותם היא מאסדרת, על בית המשפט להתייחס "בערבון מוגבל" לפרשנותה זו, ולקבל החלטה לגבי המצב המשפטי הראוי בהתאם לפרשנותו הוא.

עמדה דומה חזר בית המשפט העליון ונתן בעניין מושקוביץ (רע"א 1056/21) מיום 30 באוגוסט 2022, בקובעו שהוראת נוהל של רשות מנהלית ובכלל זה רשות רגולטורית, אינן יכולות לגבור על הוראות החוק ואין בכוחן לגבור על נורמה משפטית קיימת.

בשלושת המקרים, למעשה, פגעו פסיקות בית המשפט העליון בהגנת הגופים המפוקחים שצייתו להוראה או פעלו בהתאם להיתר שקיבלו מהגוף המאסדר ברשות המבצעת, הסתמכו על כך בפעילותם ושינו את מצבם לרעה, לרבות עשרות שנים אחורה. מהפסיקה בשלושת המקרים עולה, להבנת החברה, ציפיה מאותם גופים מפוקחים להפעיל שיקול דעת עצמאי ולא לציית ל-, או להסתמך על-, הנחיות, היתרים ופרשנויות של הדין מטעם הגוף המאסדר, ככל שלדעתם המקצועית היא שגויה ועלולה שלא להתקבל על ידי הרשות השופטת, שהיא היחידה שאמונה על פרשנות הדין.

החברה אינה יודעת אילו השלכות יהיו לפסיקות אלה על תוכן האסדרה העתידית, על אופן יישומה על הגופים המפוקחים וההשלכות של הפעלת שיקול דעת כזה או אי הפעלתו, מצד הגופים המפוקחים.

4.1.8 אסדרה - שונות

מלחמת "חברות ברזל"

בעקבות פרוץ המלחמה, והשפעתה על קבוצות אוכלוסיה שונות בישראל (משפחות של חטופים ונרצחים, אנשי מילואים, תושבי העוטף, קו העימות בצפון וקבוצות נוספות) פרסמו רשויות שונות של המדינה, במהלך הרבעון האחרון של שנת הדוח, הוראות בקשר עם מגוון היבטים של ניהול עסקים והתגוננות אזרחית במדינה בתקופת המלחמה. בין היתר פרסמו

³¹ ראו לעניין זה אזהרת מידע צופה פני עתיד בעמוד 4 לעיל.

רשות ניירות ערך ורשות הפיקוח הנחיות המאפשרות דחיה של מועד פרסום הדוח לרבעון 3, ורשות הפיקוח פרסמה הקלות ודחיה של מועדים לגבי דיווחים ויישום הוראות דין נוספים, הנחיות והמלצות לגבי השירות לציבור בתקופה זו, וכיו"ב. החברה, מעבר ליישום ההוראות ככל שהיו רלוונטיות לה (החברה לא דחתה פרסום דוחות), דאגה לטפל, לפני משורת הדין, במבוטחיה שלא קיבלו מענה במסגרת הכיסוי הביטוחי שהם זכאים לו מול המדינה בקשר עם הנזקים שנגרמו להם באירועי ה-7 באוקטובר 2023 והשפעות המלחמה. החברה גם טיפלה ומטפלת בעובדיה שהם או קרוביהם נפגעו באירועים אלה, וכן בעובדיה שגויסו למילואים ושובו, לכאורה, בשלום. החברה גם נרתמה, בדומה לחברות נוספות במשק, לסייע ולתרום לגופים אזרחיים שפעלו לטובת האוכלוסיה שנפגעה ו/או חיילי צה"ל. עם פרוץ המלחמה עברה פעילותו של "האב החדשנות" שמפעילה החברה בשיתוף פעולה עם חברת ביטוח יפנית לעבודה מולה מרחוק שכן עובדי החברה היפנית חזרו ליפן ועבדו משם. ראו לעניין זה גם התייחסות בסעיף 1.2.3 של דוח הדירקטוריון המצורף כפרק ב' לדוחות התקופתיים.

4.2 חסמי כניסה ויציאה

- א. העיסוק בביטוח כפוף לחוק הפיקוח ולהסדרה רבה מאוד שנעשית מכוחו.
- ב. הכניסה לעיסוק בתחום זה, כמבטח, כרוכה בקבלת רישיון מבטח, היתר החזקת אמצעי שליטה, היתר שליטה ורישיון לשיווק תוכניות ביטוח מרשות הפיקוח וכן עמידה בדרישות הרלוונטיות של חוק הפיקוח לתחום זה, ובכלל זה, בין היתר, עמידה בהון מינימאלי נדרש ובמקרי הצורך - מתן התחייבות של בעלי השליטה בחברה בקשר עם השלמת הון לצורך קבלת היתר החזקת אמצעי שליטה כאמור. כמפורט בסעיף 4.1.1 לעיל, תקנות 'הון עצמי ראשוני' הקטינו מאוד את הדרישות הראשוניות משחקן חדש בתחום, לעומת העבר, ובכך מקלות על כניסת מתחרים חדשים לשוק, אך עדיין נדרש להגדיל את ההון בהתמדה עם הגידול בכמות הלקוחות והחשיפה הביטוחית. ליחיד קבוצת השליטה בחברה, המפורטים בסעיף 7 לחלק ד' של הדוחות השנתיים, קיים היתר מעודכן לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בחברה מיום 7 באוגוסט 2019 (להלן: "ההיתר"). ההיתר מאפשר ליחיד קבוצת השליטה (לרבות באמצעות תאגידים שבשליטתם) לשלוט ולהחזיק בחברה, בכפוף לתנאים המפורטים בהיתר ובנספח לו וכל עוד מתקיימים תנאים אלו. עיקרי התנאים: הגבלות על העברת אמצעי השליטה, אלא אם נתקבלה הסכמה מראש ובכתב של רשות הפיקוח (לרבות התייחסות לאפשרות של ישיר אחזקות להפחית את שיעור ההחזקה שלה בחברה, ובלבד שלא יפחת משיעור של 40.01%), והתחייבות ישיר אחזקות להשלמת ההון העצמי הנדרש של החברה, בכל עת, עד לסכום הקבוע בתקנות ההון המינימאלי, או כל תקנה או דין אחרים שיבואו במקומן (לרבות תקנות הון עצמי מזערי) (להלן: "ההון הנדרש"), אך ההתחייבות לא תעלה על הנמוך מבין 50% מההון הנדרש או 105 מיליון ש"ח (צמוד למדד יוני 2007). אי עמידה בתנאי ההיתר, או בהוראות הדין מכוחו הוצא, עלולה להביא לשלילת ההיתר. למיטב ידיעת החברה, נכון לתאריך אישור הדוח, עמדו בעלי השליטה בחברה בתנאי ההיתר.
- ג. שיטת ההפצה הישירה והתחרות הכבדה הקיימת בענפי הביטוח כרוכה בעלויות שיווק גבוהות באופן מתמיד.
- ד. ניהול פעילות ביטוח כרוכה בהשקעה גדולה בתשתיות טכנולוגיות, לרבות השקעה משמעותית באבטחת מידע.
- ה. היציאה מפעילות כמבטח כרוכה באישור רשות הפיקוח ועמידה בדרישות דין אחרות, ובכלל זה התיישנות תביעות משפטיות.

4.3 גורמי הצלחה קריטיים

להלן יפורטו גורמי ההצלחה הקריטיים לפעילות החברה, להערכתה:

- (1) קשר ישיר עם הלקוח לכל אורך שרשרת הערך.
- (2) מערכות טכנולוגיות התומכות בשיטות עבודה ייחודיות לחברה, ומאובטחות היטב.
- (3) בסיס נתונים רחב.
- (4) הסרת חסמים לתחרות חופשית ויכולת לפעול במהירות ובגמישות.
- (5) חיתום אמין ומבוקר.
- (6) ניהול מקצועי של הסיכונים הביטוחיים והתפעוליים.
- (7) תמחור מקצועי, פרסונאלי ודיפרנציאלי של מוצרי החברה, תוך התחשבות בתחרות הקיימת בשוק ובשונות הסיכונים והתפתחותם.
- (8) שירות איכותי ללקוחות המביא לשביעות רצון גבוהה ולרמת שימור גבוהה.
- (9) מקצועיות ויעילות, שירותית ותפעולית, של יישוב תביעות והשבת מצב הלקוח לקדמותו.
- (10) גבייה יעילה.
- (11) איכות ואמינות של ספקים.
- (12) יכולת חיזוי ותגובה מהירה לשינויים אקסוגניים.
- (13) חדשנות וקידום שירותים עצמיים דיגיטאליים.
- (14) ניהול מקצועי ואיכותי של ההשקעות.
- (15) המצב הכלכלי בארץ ובעולם.
- (16) מצב שוק ההון והשפעות מאקרו כלכליות.
- (17) גיוס ושימור הון אנושי איכותי.
- (18) הפעלת קווי בקרה והגנה יעילים.
- (19) הגנות יעילות ועלות ראויה של ביטוחי משנה.
- (20) פרסום אפקטיבי המביא למיקסום הפניות של לקוחות פוטנציאליים לחברה.
- (21) יציבות רגולטורית וודאות משפטית.

ברשימת גורמי הצלחה אלה לא חל שינוי מהותי בשנת הדוח, אם כי התחרות הגוברת מדגישה את חשיבותם של חלק מהגורמים המפורטים ברשימה לעיל. מצב שוק ההון, המצב הכלכלי, תכני ההסדרה, ואיומי אבטחת המידע (סייבר), שמשתנים באופן מתמיד, משפיעים על החברה במקביל להשפעתם על שוק הביטוח בכללותו.

4.4 השקעות

4.4.1 מבנה ניהול ההשקעות של החברה

ניהול ההשקעות של החברה מבוצע על ידי אגף ההשקעות של החברה, בהתאם להנחיות ועדות ההשקעה הרלוונטיות: ועדה לניהול תיק השקעות של כספי עמיתים - לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (להלן: "כספי המשתתפות"), וועדה להשקעה בנכסים כנגד ההון העצמי של החברה וההתחייבויות שאינן התחייבויות תלויות תשואה (להלן: "כספי הנוסטרו"). בהתאם להנחיות רשות הפיקוח בנושא אשראי, משמשות ועדות ההשקעה כאמור גם כועדות אשראי. ראו לעניין זה באור 35 לדוחות הכספיים המצורפים.

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת של החברה תוך חלוקה והפרדה בין השקעת כספי הנוסטרו לבין השקעת כספי המשתתפות וכן מתווה את מדיניות החשיפה (תאבון הסיכון וניהול הסיכונים). במסגרת מדיניות אלה מעגן הדירקטוריון את האסטרטגיה ומסגרת החשיפה בהתאם למסלולי ההשקעה השונים.

למדיניות ההשקעות של החברה, לרבות שיעורי החשיפה לאפיקי ההשקעה השונים וטווח הסטיה, ראו באתר האינטרנט של החברה, שם היא מפורסמת, בהתאם לחוזר רשות הפיקוח בדבר הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו <https://www.555.co.il/about/hashkaot.html>.

ביום 27 ביוני 2022 אימצה החברה עדכון למדיניות ההשקעות שלה המתייחס מפורשות לשיקולי ESG בהשקעות משתתפות ברווחים. בנוסף, פרסמה החברה, בחודש יוני 2022, דוח אחריות תאגידית ESG לשנים 2019-2021 (ראו באתר החברה: https://www.555.co.il/resources/downloads/ahrayot_tagid2022.pdf).

נכון לתאריך המאזן ותאריך אישור הדוח מוחזקים כספי הנוסטרו ברובם באגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות, הלוואות לא סחירות, מזומנים, מק"מ, נדל"ן להשקעה, מניות, קרנות סל מנייתיות בארץ ובחו"ל, קרנות השקעה ישראליות וזרות, קרנות גידור ופיקדונות בבנקים. לפירוט ראו באור 12 לדוחות הכספיים המצורפים.

נכון לתאריך הדוח, מושקעים כספי המשתתפות במסלולי השקעה כמפורט להלן:

מסלול "אג"ח" - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות וסאינן סחירות ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות, אג"ח להמרה ופיקדונות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. החשיפה תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.	מסלול "אג"ח" - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות וסאינן סחירות ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות, אג"ח להמרה ופיקדונות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. החשיפה תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.
---	---

מסלול "אג"ח" - נכסי המסלול יהיו חשופים לאג"ח של ממשלת ישראל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. החשיפה תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.	מסלול "אג"ח" - נכסי המסלול יהיו חשופים לאג"ח של ממשלת ישראל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. החשיפה תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.
--	--

- מסלול "כללי" - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.
- מסלול "מניות" - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120%. החשיפה לנכסים תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.

באפשרות החברה לשנות מסלולים מסויימים או להוסיף עליהם, באישור רשות הפיקוח.

4.4.2 התפלגות הנכסים המנוהלים וכספי הנוסטר

כספי הנוסטר	כספי המשתתפות
השקעות פיננסיות – כ-2,856.2 מלש"ח	השקעות פיננסיות – כ-281.7 מלש"ח
מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות קצרים – כ-247 מלש"ח	מזומנים – כ-10.8 מלש"ח
נדל"ן להשקעה – כ-331 מליוני מלש"ח	

חלק מהשקעות החברה הן השקעה ברכישת תיקי הלוואות מחברה קשורה (ברובן ביחד עם גוף מוסדי נוסף). ראו לפירוט בעניין זה בביאור 36 לדוחות הכספיים המצורפים.

4.5 ביטוח משנה

4.5.1 מדיניות חשיפה

מדיניות החשיפה של החברה למבטחי משנה מושתתת על הכללים הבאים:

- העדפת מבטחי משנה עם דירוג בינלאומי גבוה - החברה מעדיפה שלא לערוך חוזים עם מבטחים בדירוג נמוך מקטגוריית הדירוגים של "A" בכלל (לפי דירוג Standard & Poors, אלא אם צוין מפורשות אחרת) ולהגביל את החשיפה שלה כך שתוגבל למבטחים בקטגוריות דירוג "AA" ו-"A". בהקשר זה נוקטת החברה גישה מחמירה יותר לגבי ענפים שמאופיינים בתשלום תביעות על-פני שנים רבות לאחר אירוע ביטוחי (long-tail) וגישה מקלה יותר בענפים שמאופיינים בתשלום תביעות תקופה קצרה בלבד לאחר אירוע ביטוחי (short-tail). שמירה על כללים אלו כפופה ליכולתה של החברה להשיג כיסוי הולם בשווי כלכלי ראוי, בהתאם לפרופיל הסיכונים של החברה ולאינטרסים של החברה בבנייה וטיפול של יחסים ארוכי טווח עם שותפים נבחרים.
- הגבלת תלות במבטחי משנה בודדים - בתחומי הביטוח הכללי, החברה אינה מקצה למבטח משנה בודד חלק העולה על 25% מכל חוזה המוגדר כמרכזי, ככל שאפשר להשיג את הכיסוי הנדרש בפיזור כנ"ל בשווי כלכלי ראוי וללא תוספת מהותית בעלויות. בתחום ביטוח החיים, השיעור המקביל בכל חוזה מרכזי עומד על 40%. כמו כן, בתחומי הביטוח הכללי, החברה אינה מקצה חלק העולה על 20% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו "A+" ומטה, אינה מקצה חלק העולה על 15% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו "A" ומטה, ואינה מקצה חלק העולה על 10% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו "A-" ומטה. בנוסף, החברה אינה מקצה חלק העולה על 5% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו נמוך מ-"A-", אלא אם מתקיימים תנאים המפורטים במדיניות. מעבר לזה, באף שנה, החברה אינה מקצה פרמיה העולה על 10% מההון העצמי הרגולטורי (לפי חוזר סולבנסי), דרך חוזים יחסיים, למבטח משנה בודד. שמירה על כללים אלה כפופה ליכולתה של החברה להשיג את הכיסוי הנדרש בשווי כלכלי ראוי וללא תוספת מהותית בעלויות.
- פיזור החשיפה לרעידת אדמה - החברה נוהגת שלא להקצות חלק העולה על 20% מהחשיפה הכללית לרעידת אדמה למבטח משנה בודד. בנוסף, החברה מגבילה את החשיפה הכללית לרעידת אדמה למבטח משנה בודד לסכום המהווה 40% מההון העצמי הרגולטורי (לפי חוזר סולבנסי).
- הגבלת סיכון האשראי במבטחי משנה בודדים - ככל שחשיפת החברה למבטח משנה בודד עולה על 15% מההון העצמי הרגולטורי (לפי חוזר סולבנסי), החברה שוקלת נקיטת צעדים שיגבילו חשיפה זו לאותם 15%. לגבי מבטח משנה שדירוגו "A", יחס זה עומד על 10%. לגבי מבטח משנה שדירוגו נמוך מ-"A", יחס זה עומד על 5%.
- לחברה אין עסקאות ביטוח משנה חריגות.

4.5.2 ביטוח משנה בתת תחום ביטוח חובה

תת-תחום ביטוח רכב חובה מאופיין בשכיחות תביעות סטטית יחסית, ובשונות גבוהה התביעה. לאור האמור, התחייבויות החברה בתחום מגובות בחוזה ביטוח משנה מסוג 'עודף הפסדים' (excess of loss). בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה נקובה בגין כל כלי רכב מבטח, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום של כל תביעה שעלותה עולה

על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. בחוזה אין תקבולי עמלות ממבטחי המשנה.³² בנוסף, גם בגין שנת 2023 נרכש חוזה ביטוח משנה מסוג 'מכסה' (quota share). בחוזים מסוג זה החברה מעבירה למבטחי המשנה את חלקם היחסי בפרמיה (ללא דמים) תמורת התחייבות מבטחי המשנה לשלם את אותו שיעור מן התביעות. בנוסף לתשלום חלקם היחסי בתביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות. בשנת 2024 חודשו החוזים במתכונת דומה, אך היקף הכיסוי שנרכש בחוזה מסוג 'מכסה' ירד מ-13.5% בשנת 2022 ל-4.5% בשנת 2024 (ירידה מתמשכת מאז 2020), וזאת עקב הקשחת התנאים מצד מבטחי המשנה לאור הפסדיהם בתחום זה. החברה הפעילה את חוזה ביטוח המשנה בשנת 2023, אך לא הגיעה לתקרות הכיסוי שנקבעו בתקופות המדווחות, ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב לתקרות הכיסוי שנקבעו.

כ-3% מהפרמיה בביטוח משנה, בתת-תחום זה, שנרשמה בשנת 2023, הינה בגין מבטחי משנה בקטגוריית דירוג "A" ומעלה, וכ-97% בגין מבטחי משנה בקטגוריית דירוג "A-" ומטה. אין לחברה מבטחי משנה עם דירוג שנמוך מקטגוריית דירוג "BBB" בתת-תחום זה. גבולות האחריות בהסכמים נקובים בשקלים חדשים. להלן פירוט לגבי חלקם בפרמיה בתת-תחום זה של מבטחי משנה המהווים יותר מ-10% מסך פרמיה המשנה של החברה בתחום ביטוח כללי בשנת 2023:

שם החברה	פרמית משנה בשנת 2023 (אלפי ש"ח)	דרוג מבטח משנה לפי S&P
Korean Reinsurance Co	24,026	"A"

4.5.3 ביטוח משנה בתת תחום ביטוח רכב רכוש

בגין שנת 2023 נרכש חוזה ביטוח משנה מסוג 'עודף הפסדים לקטסטרופות' (Catastrophe Excess of Loss). בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה נקובה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום תביעות בגין אירועים מסויימים הנקובים בחוזה, שעלותם עולה על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. בשנת 2024 חודש החוזה במתכונת דומה. בחוזה אין תקבולי עמלות ממבטח המשנה.³³ החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופות המדווחות, ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב לתקרה שנקבעה. בנוסף לזאת, נרכש ביטוח משנה 'עודף הפסדים' פקולטטיבי אובליגטורי בגין רכבי יוקרה. כ-36% מהפרמיה בביטוח משנה, בתת-תחום זה, שנרשמה בשנת 2023, הינה בגין מבטחי משנה בקטגוריית דירוג "AA" ומעלה וכ-64% בגין מבטחי משנה בקטגוריית דירוג "A" ומטה. אין לחברה מבטחי משנה בדירוג שנמוך מקטגוריית דירוג "BBB" בתת-תחום זה. גבולות האחריות בהסכמים נקובים בשקלים חדשים.

³² יצוין, כי בחוזי ביטוח רכב חובה מול מבטחי המשנה נקבע כי סמכות השיפוט במקרה של סכסוך תהיה בית המשפט בישראל, שידון לפי הדין הישראלי, וכן כי הבוררות תיערך, במידת הצורך, בישראל.

³³ יצוין, כי בחוזי ביטוח רכב רכוש מול מבטחי המשנה נקבע כי סמכות השיפוט במקרה של סכסוך תהיה בית המשפט בישראל, שידון לפי הדין הישראלי, וכן כי הבוררות תיערך, במידת הצורך, בישראל.

לחברה אין מבטחי משנה המהווים יותר מ-10% מסך פרמיה המשנה של החברה בתת-תחום ביטוח כללי בשנת 2023.

4.5.4 ביטוח משנה בתת תחום ענפי רכוש אחרים

החברה רכשה שני סוגי חוזי ביטוח משנה עיקריים³⁴:

1. חוזי ביטוח 'מכסה' (Quota-Share) - בחוזים מסוג זה, שיעור קבוע מן הפרמיה של כל פוליסה עובר למבטחי המשנה תמורת התחייבות לשלם את אותו שיעור מכל אחת מן התביעות. בנוסף לתשלום תביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות שנתקבלו.

2. חוזי ביטוח עודף הפסדים לקטסטרופות (Catastrophe Excess of Loss) - בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה שמהווה שיעור קבוע מסך שווי הרכוש בביטוח במשך השנה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום תביעות בגין אירועים מסויימים הנקובים בחוזה, שעלותם עולה על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. באמצעות חוזים אלה מקטינה החברה את הסיכון שנוצר בחלקה במסגרת חוזה ביטוח מותר הנזכר לעיל. אין תשלום עמלות בחוזים אלה.

בשנת 2024 חודשו החוזים הנ"ל במתכונת דומה.

דירוג מבטחי המשנה עמם עובדת החברה בתחום זה הוא מקטגורית "AA" ומעלה בגין כ-27% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2023 וכ-73% בגין מבטחי משנה בקטגורית דירוג "A+" ומטה. אין לחברה מבטחי משנה עם דירוג שנמוך מקטגורית דירוג "BBB" בתת-תחום זה. גבולות האחריות בהסכמים נקובים בשקלים חדשים.

להלן פירוט לגבי חלקם בפרמיה בתת-תחום זה של מבטחי משנה המהווים יותר מ-10% מסך פרמיה המשנה של החברה בתחום ביטוח כללי בשנת 2023:

שם החברה	פרמית משנה בשנת 2022 (אלפי ש"ח)	דירוג מבטח משנה לפי S&P
Korean Reinsurance Co	10,203	"A"

4.5.5 ביטוח משנה בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

חוזה ביטוח המשנה המרכזי של החברה בתחום זה הינו מסוג Quota-Share & Surplus. בחוזה זה נקבע סכום בסיכון בשייר עצמי עבור כל מבטח ובגין כל סוג סיכון. סכומי ביטוח מעבר לשייר העצמי עוברים במלואם למבטחי המשנה. החברה מעבירה למבטחי המשנה את חלקם היחסי בפרמיה (על-פי תעריפי הסיכון שנקבעים בהסכם ההתקשרות) תמורת התחייבות מבטחי המשנה לשלם את אותו שיעור מן התביעות³⁵. בתחום זה, אין לחברה מגבלות לגבי השתתפותם של

³⁴ יצוין, כי בחוזי ביטוח ענפי רכוש אחרים מול מבטחי המשנה נקבע כי סמכות השיפוט במקרה של סכסוך תהיה בית המשפט בישראל, שידון לפי הדין הישראלי, וכן כי הבוררות תיערך, במידת הצורך, בישראל.

³⁵ יצוין, כי בחוזי ביטוח חיים מול מבטחי המשנה נקבע שסכסוכים בין הצדדים יוסדרו בדרך של בוררות שתיערך בישראל ועל פי הדין הישראלי. סמכות השיפוט במקרה של סכסוך בענייני תשלומים תהיה בבית משפט בישראל שידון על פי הדין הישראלי.

מבטחי המשנה בתביעות למעט תקרת כיסוי ברמת מבוטח בודד שעומדת על כ-7 מיליון ש"ח. בשנת 2024 חודש חוזה ביטוח המשנה במתכונת דומה. בנוסף לתשלום חלקם היחסי בתביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות וכן עמלת רווחים ("profit commission"), המהווה אחוז מהרווחים החיתומיים שהשיגו מבטחי המשנה בתקופת הדיווח. עמלת הרווחים מחושבת רק בגין חלק המוצרים אשר מבוטחים בביטוח משנה. פוליסות בעלות סיכון מיוחד מועברות באופן פרטני ("פקולטיבי") ללא תקרת כיסוי.

בנוסף לנ"ל, לחברה ביטוח עודף הפסדים לקטסטרופות (Catastrophe Excess of Loss) בתחום זה. בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה שמהווה שיעור קבוע מסך הסכומים בביטוח במשך השנה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום תביעות בגין אירועים מסוימים הנקובים בחוזה, שעלותם עולה על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. באמצעות חוזים אלה מקטינה החברה את הסיכון שנותר בחלקה במסגרת חוזה ביטוח Quota-Share & Surplus הנזכר לעיל. אין תשלום עמלות בחוזים אלה. בשנת 2024 חודשו החוזים הנ"ל במתכונת דומה, אם כי בעקבות מלחמת חרבות ברזל, לא יהיה בשנת 2024 כיסוי תחת פוליסות משנה מסוג זה לחיילי מילואים בתפקיד (לעומת 48.5% כיסוי בשנת 2023). מרבית מבטחי המשנה מחריגים באופן מוחלט מלחמה וטרור וכן את כל הקשור לנשק גרעיני, ביולוגי וכימי. 28.5% מאשרים כיסוי למלחמה פסיבית. אין בכך כדי לשנות את היקף הכיסוי של החברה כלפי מבוטחיה.

דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתחום ביטוח חיים הוא מסוג "AA" ומעלה בגין כ-94% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2023 וכ-6% בגין מבטחי משנה בקטגורית דירוג "A" ו-"A+". כמו כן, אין לחברה מבטחי משנה עם דירוג שנמוך מקטגורית דירוג "BBB" בתחום זה. גבולות האחריות בהסכמי ביטוח המשנה נקובים בשקלים חדשים.

להלן פירוט לגבי מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה יותר מ-10% מסך הפרמיה בתחום ביטוח חיים בשנת 2023:

שם החברה	פרמיית משנה בשנת 2023 (אלפי ש"ח)	דרוג מבטח המשנה לפי S&P
General Reinsurance AG	16,196	"AA+"
Swiss Reinsurance Company Ltd	14,103	"AA-"
Munich Reinsurance Company AG	9,950	"AA-"

4.5.6 ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות

חוזי ביטוח המשנה בתחום זה הינם מסוג Quota-Share. בחוזים מסוג זה, שיעור קבוע מן הפרמיה (על-פי תעריפי הסיכון שנקבעים בהסכם ההתקשרות) של כל פוליסה עובר למבטחי המשנה תמורת התחייבות לשלם את אותו שיעור מכל אחת מן התביעות. בנוסף לתשלום תביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות שנתקבלו. דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתחום הבריאות הוא מסוג "AA" ומעלה בגין כ-86% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2023, ובגין 10% מהפרמיה – מקטגורית דירוג "A" לפי Standard & Poors. החלק הנותר הועבר לחברת ביטוח ישראלית.

דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתת-תחום בריאות (מחלות קשות, השתלות, ניתוחים ותרופות) הוא מסוג "AA" ומעלה בגין כ-85% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2023, ובגין כ-10% מהפרמיה – מקטגוריית דירוג "A/A+" לפי Standard & Poors. החלק הנותר הועבר לחברת ביטוח ישראלית. בשנת 2024 חודשו חוזי ביטוח המשנה במתכונת דומה. דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתת-תחום תאונות אישיות הוא מסוג "AA" ומעלה בגין 100% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2023. לחברה חוזה ביטוח משנה בתת-תחום זה רק בגין פוליסות שנרכשו בחברה לראשונה עד סוף שנת 2013.

להלן פירוט לגבי מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה יותר מ-10% מסך הפרמיה בתחום בשנת 2023:

דרוג מבטח המשנה	פרמיית משנה לשנת 2023 (אלפי ש"ח)	שם החברה
S&P לפי		
"AA-"	10,820	Swiss Reinsurance Company Ltd
"AA+"	2,415	General Reinsurance AG

4.5.7 ביטוח משנה בענפי ביטוח אחרים (חבויות)

ענפי ביטוח אחרים (חבויות) מאופיינים בשונות גבוהה בתביעה. לאור האמור, התחייבויות החברה בתחום מגובות בחוזי ביטוח משנה מסוג 'עודף הפסדים' (excess of loss). בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה נקובה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום של כל תביעה שעלותה עולה על השתתפות עצמית נקובה עד לגבול אחריות נקוב. בחוזים אלו אין תקבולי עמלות ממבטחי המשנה. בשנת 2024 חודשו החוזים במתכונת דומה. החברה לא הפעילה את חוזי ביטוח המשנה בשנת 2023, ואין לה תביעות בהיקף המתקרב לתקרות הכיסוי שנקבעו.

4.5.8 חשיפת מבטחי משנה לרעידת אדמה

חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה בחוזי ענפי הרכוש של החברה עומדת על כ-5,041 מיליון ש"ח, מתוכם כ-2,268 מיליון ש"ח היא דרך חוזים יחסיים (אשתקד כ-4,351 מיליון ש"ח וכ-1,776.5 מיליון ש"ח בהתאמה). MPL (Maximum Probable Loss) החברה לשנת הדוח עמד על כ-1.85% מסך שווי הנכסים בביטוח. מבט החברה על ה-MPL לשנת 2024 הוא זהה.

23.5% מחשיפה זו מכוסה על-ידי חברות עם דירוג מסוג "AA" ומעלה, ו-62.5% על-ידי חברות בדירוג "A". שאר החשיפה (כ-14%) מכוסה על-ידי חברות עם דירוג "BBB". קיימת חברה אחת שהחשיפה אליה עולה על 10% מסך החשיפה לרעידת אדמה, והיא Munich Reinsurance Company AG.

לפרטים נוספים אודות מבטחי המשנה ראו באור 35 לדוחות הכספיים המצורפים.

ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (אלפי ש"ח)

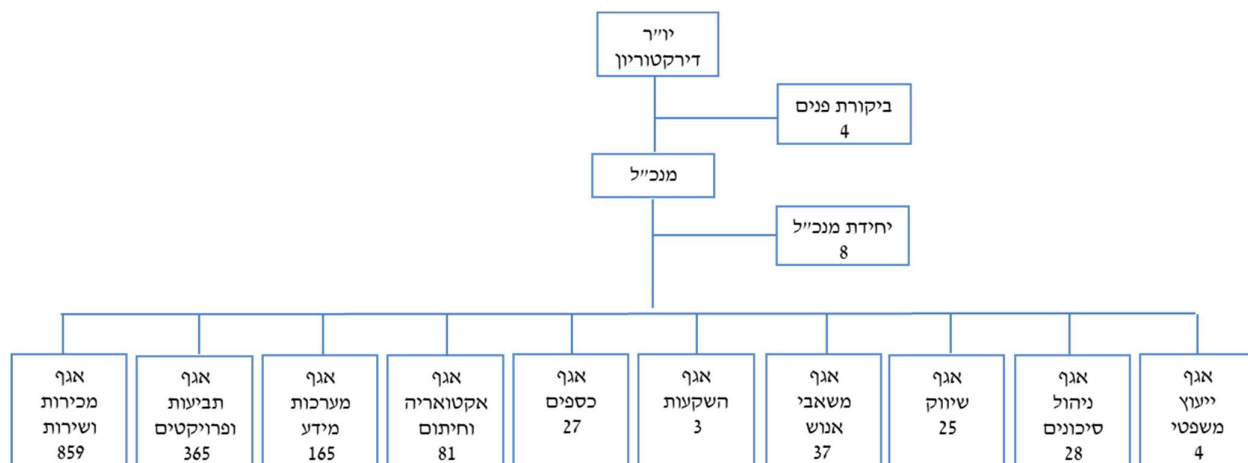
סה"כ			ענפי חבויות ואחרים			ענפי רכוש ואחרים			ביטוח רכב רכוש			ביטוח רכב חובה			שנת חיתום
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	
51,647	91,754	119,332	-	-	-	51,647	91,754	119,332	-	-	-	-	-	-	רעידת אדמה
282,795	195,248	116,239	2,058	4,595	5,820	73,006	40,006	51,042	-	-	-	207,731	150,648	59,377	לא רעידת אדמה יחסי
26,515	27,468	17,856	736	754	824	-	-	-	3,567	3,642	4,371	22,212	23,072	12,661	לא רעידת אדמה לא יחסי
360,957	314,470	253,427	2,794	5,349	6,644	124,653	131,759	170,374	3,567	3,642	4,371	229,943	173,720	72,038	סה"כ פרמיות
(66,045)	(90,610)	47,158	(6)	(541)	1,454	13,709	52,685	65,566	156	4,953	4,456	(79,904)	(147,707)	(24,318)	רווח (הפסד) משנה

- לפירוט נוסף בענף רכב חובה ראו סעיף [4.5.2](#) לעיל.

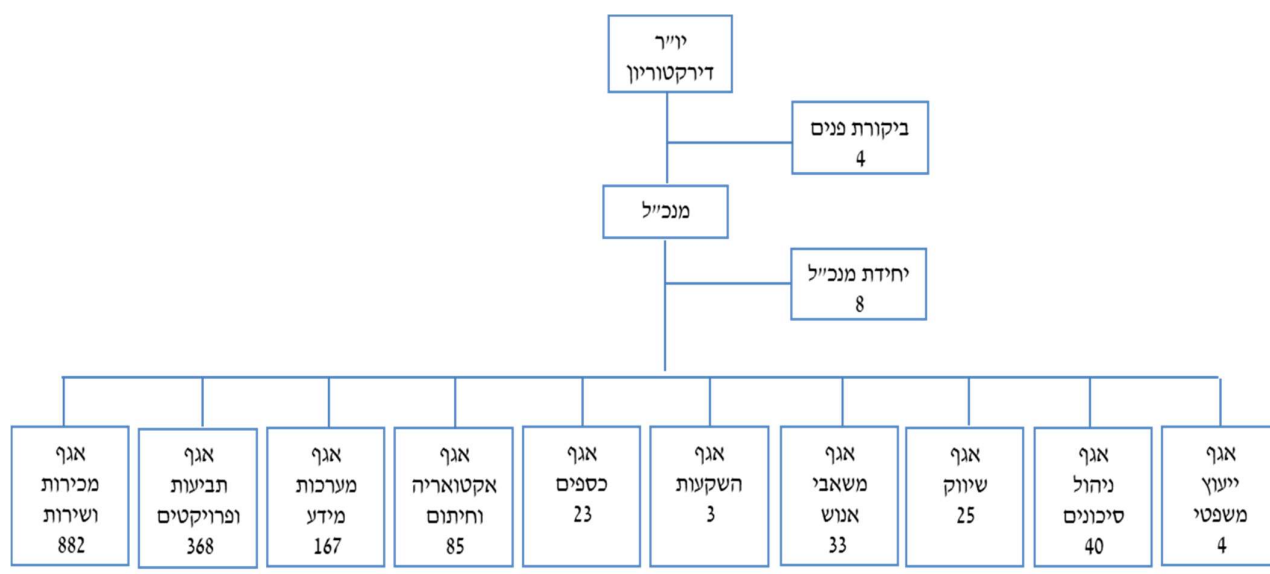
- לפירוט נוסף בענפי רכוש ואחרים ראו סעיף [0](#) לעיל.

4.6 הון אנושי**4.6.1 תרשים המבנה הארגוני של החברה**

להלן תרשים המבנה הארגוני של החברה נכון לתאריך המאזן (במונחי עובדים, ללא מיקור חוץ):

להלן תרשים המבנה הארגוני של החברה נכון ליום 31.12.2022:

4.6.2 שינויים מהותיים במצבת עובדי החברה

נכון לתאריך המאזן, מאיישת החברה כ-1,494 משרות (באמצעות כ-1607 עובדים) לעומת כ-1,527 משרות אשתקד (כ-1,643 עובדים). נכון לתאריך המאזן, 117 עובדים נוספים, המאיישים כ-105 משרות, לא נכחו בעבודה לאור שירות מילואים. העלייה בהיקף כוח האדם בשנת הדוח נבעה בעיקר מהאצת הגיוס למוקדי החברה ולמערך התומך על מנת לעמוד בקצב הצמיחה של החברה, ועל מנת לכסות את פערי כוח האדם שנוצרו עקב היקף הגיוס של עובדי

חברה למילואים (בשיא ולמשך תקופה ארוכה – מעל 180 עובדים היו במילואים), ולכן הוא כולל היקף עובדים גדול מבעבר שנמצאים בשלב ההכשרה. לחברה אין תלות מהותית בעובד מסויים. למיטב ידיעת החברה, גם בשנת הדוח תחלופת העובדים בחברה היתה נמוכה בהשוואה לשוק, למרות העובדה שמרבית עובדי החברה הם עובדי מוקדים, שמתאפיינים (בשוק העבודה בכללותו) בתחלופה גבוהה, וזאת - בזכות ההשקעה הגדולה של החברה ברווחת העובדים, בשימור תחושת השייכות שלהם, ובתנאי העסקתם.

נכון לתאריך המאזן ותאריך הדוח, אגף מכירות ושירות מרכז את מוקדי המכירות, השירות, הגביה והשימור (בכל תחומי הפעילות הביטוחית של החברה). אגף תביעות ופרוייקטים מרכז את מערך יישוב התביעות (מוקד תביעות ומערך עורפי) ואת מחלקות הפרוייקטים והרכש של כל החברה. אגף אקטואריה וחיתום מרכז את ניהול תעריפי החברה וכללי החיתום שלה, מטפל בחישוב העתודות, בניהול ביטוחי המשנה ובכתיבת מוצרי ביטוח. אגף הכספים מטפל בחשבות שכן, הנהלת חשבונות, גבייה, בקרת השקעות ודיווחים כספיים. אגף השיווק מרכז את הפרסום, החדשנות, אנליזת הדאטה והפיתוח העסקי. אגף ניהול סיכונים מטפל בניהול סיכונים, פניות הציבור ובקרה. אגף ייעוץ משפטי עוסק בייעוץ משפטי, ציות ומזכירות חברה. יחידת מנכ"ל כוללת גם את היחידה הכלכלית. יתר האגפים נותנים, בהתאם לתפקידם המקצועי, שירות לכל תחומי הפעילות של החברה.

4.6.3 הטבות וטיבם של הסכמי העסקה, תיאור תוכניות תגמול לעובדים

כל עובדי החברה, לרבות ההנהלה הבכירה, מועסקים בחוזה עבודה אישיים המגדירים את תנאי העסקתם, לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים כלולים. החברה נוהגת להעניק לעובדי המטה שלה בונוסים שנתיים בהתאם לקריטריונים שהיא קובעת, ובכללם - עמידת החברה ביעדיה ועמידת כל אחת מיחידות החברה ביעדיה הפרטניים, הנגזרים מיעדי החברה ומקדמים את השגתם – הכל בהתאם לתוכניות עבודה, יעדי התגמול כפי שאושרו על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון (כל אחד בתחום אחריותו), ומדיניות התגמול, שאושרה על ידי האורגנים המוסמכים. לכל דרגי הניהול יעדים אישיים, כמותיים ואיכותיים, שהם נדרשים לעמוד בהם כתנאי לקבלת בונוס שנתי. גם עובדי החברה המועסקים במוקדיה הטלפוניים מתוגמלים, מעבר לשכר בסיס, בעמלות בהתאם למודל התגמול שחל עליהם ומבוסס על עמידתם ביעדים – כפי שקובעת החברה מעת לעת, על מנת להביא להשגת יעדי החברה. בנוסף לנ"ל, החברה פועלת בהתמדה לשפר את תנאי העסקה והרווחה של עובדיה במגוון היבטים, כולל התחייבות של החברה לשלם לכל עובדיה יותר משכר מינימום, הענקת הטבות בשעות עבודה וימי חופשה לסוגי אוכלוסיות עובדים הזקוקים לכך בשל מצב משפחתי או רפואי, ועוד. ראו עוד לעניין זה גם בסעיפים [4.1.3](#) לעיל ו-[4.6.7](#) להלן.

4.6.4 השקעות החברה באימונים, בהדרכות, בפיתוח ארגוני וברוחת העובד

מתוך הבנה, שעובדים שואפים למצות את כישוריהם, למצוא משמעות וערך בתפקידם, ולעבוד בסביבה מתקדמת אך גם גמישה ותורמת לסביבתה, אימצה החברה, גם בתחום הגיוס וההכשרה של עובדיה, הליכים חדשניים הן לצורך איתור עובדים, לרבות באמצעות רשתות חברתיות, והן לצורך הרכשת המיומנויות והכישורים הדרושים לעובדים בתפקידם אצלה ומיצוי פוטנציאל אישי ומקצועי. עיקר עובדי החברה הם נציגי מוקדים המעניקים שירות

ישיר ללקוחות החברה, הן בשיחה טלפונית והן בערוצים דיגיטאליים, דוגמת דוא"ל ו-whatsapp. על מנת להכשירם לתפקידם מקיימת החברה מגוון רחב של קורסי הכשרה על פני כל השנה, במסגרתם מקבלים העובדים הכשרה בדיני הביטוח, הכרות עם מערכות המחשוב והטלפוניה של החברה והכרות של נהליה, תפיסת השירות שלה והקוד האתי שלה (ראו סעיף 4.6.6 להלן), וכך גם במהלך עבודתם.

קורסי ההכשרה של עובדי החברה עוברים תהליכי פיתוח, תיקוף ובחינת אפקטיביות שוטפים, לרבות לצורך התאמתם לסביבה התחרותית המשתנה, לשינויים התכופים ברגולציה, ליעדי החברה וליישום תוכנית האכיפה של החברה וכן ללמידה מתוקשבת ודיגיטאלית. החברה משקיעה משאבים רבים בבניית תסריטי שיחה ותהליכים איכותיים למתן שירות ומכירה ללקוחותיה תוך ביסוס מקצוענות העובדים, בהתאם לערכיה. כחלק מבניית תהליכי הטמעת הידע ובחינת הרמה המקצועית והאיכותית של המענה ללקוחות החברה, מקיימת החברה תהליך של מדרג ארגוני לכלל העובדים, במסגרתו עוברים עובדי החברה מבדקי ידע, בהבטים מקצועיים, עסקיים ורגולטוריים על-מנת לוודא הטמעה של ידע חדש ושימור של ידע מצטבר. החברה פועלת לסגור את פערי הידע שמתגלים בעקבות זאת. החברה מבצעת פעילויות רבות המממשות תפיסה זו, ובכלל זה, תהליך משוב תקופתי מקיף לכלל עובדי החברה במסגרתו מקבל כל עובד משוב על ביצועיו ויעדי ההתפתחות שלו. כמו כן מעניקה החברה מדי שנה פרס משמעותי למי שנבחרו כעובדים מצטיינים של החברה לאותה שנה.

בנוסף לקורסי ההדרכה המקצועיים, וכחלק מהשקעת החברה בפיתוח הפוטנציאל של המשאב האנושי ומימוש, מופעלת בחברה גם ה"אקדמיה" - במסגרתה מעניקה החברה לעובדיה תוכנית לימודי העשרה, הכוללת מגוון של קורסים והכשרות שאינם קשורים במישרין לתפקידם, אך מאפשרים להם התפתחות אישית, וכן קורסים מקצועיים שנועדו לחיזוק וביסוס המיומנויות המקצועיות הנדרשות מעובדים להתמודדות מיטבית עם צרכי הארגון, תוך בניית מסלול קריירה. גם מנהלים בכירים ועובדים בתפקידים ייחודיים משתתפים בהכשרת העובדים בחברה, משתפים מהידע שלהם ומניסיונם, ומובילים קורסים והרצאות העשרה.

החברה מאפשרת לעובדים לפתח ולממש את יכולותיהם גם על-ידי ניווד וקידום פנימי למגוון תפקידים שהחברה מעוניינת לאייש – הן ניהוליים והן מקצועיים, לרבות מעבר בין תפקידי רוחב – הכל על מנת למצות את כישוריהם. בשנת הדוח, כ-80% מהמשורות הפתוחות אוישו על ידי עובדי חברה.

על מנת לפתח את העובדים ולהכשירם לתפקידי העתיד, פיתחה החברה עתודות מקצועיות לתפקידי מפתח, במסגרתן מתקיים תהליך מיון למועמדים פוטנציאליים פנימיים, והעובדים הנבחרים עוברים קורס הכשרה ראשוני. החברה רואה בשדרה הניהולית שלה מפתח חשוב להצלחתה, ומאמינה ששדרה ניהולית חזקה ומובילה תאפשר המשך צמיחה עסקית ושימור הון אנושי איכותי ומיומן. לפיכך, פיתחה החברה מסלולי הכשרה ייעודיים למנהלים בכל הדרגים, הכוללים מסלולי הכשרה ניהולית למגוון תפקידים ניהוליים וליווי מנהלים לאורך מחזור חייו של המנהל בתפקידו, ובהתאם לאתגרים והצרכים הארגוניים המשתנים. מתוך ההבנה כי עובדים מחפשים למצות את הפוטנציאל שלהם, ולכן נדרש לאתגר אותם ולספק להם סביבה מפתחת, שמה החברה דגש על חיזוק תפיסת תפקיד המנהל כמנטור, אשר חונך ומייצר מרחב צמיחה עבור עובדיו, ועל הקניית כלים למנהלים להוביל תהליכי פיתוח אישי ומקצועי של עובדיהם, במטרה לחזק את המחבורות ותחושת ה-wellbeing של העובדים.

החברה דוגלת ביצירת תרבות ארגונית המושתתת על גיוון תעסוקתי, שקיפות, הוגנות, דיאלוג ותקשורת שוטפת עם העובדים. החברה מאמינה שככל שתשכיל ליצור פסיפס אנושי מגוון של עובדים, היא תשרת את ביצועיה העסקיים ואת החברה הישראלית כולה. לפיכך, מדיניות הגיוס של החברה מתמקדת בהתאמת המועמד לדרישות התפקיד, תוך יצירת גמישות מירבית במבנה המשרה על מנת להרחיב את מעגל המועמדים שיכול להתקבל לעבודה אצלה. תרבות ארגונית זו מגבירה את תחושת השייכות, השותפות והמעורבות של העובדים. החברה מקיימת גם תכנית הדרכה כלל ארגונית בנושא "נגישות בשירות לאנשים עם מוגבלויות" בהתאם להוראות הדין וגם מקדמת שילוב של בעלי מוגבלויות בעבודה אצלה בתפקידים מתאימים, כולל בעבודה מלאה מהבית.

מתוך תפיסה שההון האנושי של החברה הוא המשאב החשוב ביותר להצלחתה, פיתחה החברה מערך של כלי מדידה והערכה חדשניים ורציפים שיאפשרו לחברה להכיר את מידת שביעות רצון העובדים מהיבטים שונים של העבודה, ובהתאם לתוצאות - להמשיך לשפר ולהשתפר. כך נבנה מערך משוב רציף ותדיר, הן על איכות הביצועים של העובד - מצד מנהליו, עמיתיו לעבודה ולקוחותיו, והן - מצידו. בכלל זה נוהגת החברה לערוך סקר עובדים שנתי למדידת שביעות הרצון שלהם מעבודתם בחברה, ומטפלת, כחלק מתוכנית העבודה השנתית שלה, בשיפור התנהלותה בנושאים שזכו לציונים הנמוכים ביותר בסקר. הסקר, גם בשנת 2023, מצביע על שביעות רצון עובדים גבוהה מאוד, וכך גם הגאווה שלהם במקום עבודתם והמלצתם לחברים לעבוד בה. בנוסף, נתנו העובדים לחברה ציון גבוה ביותר על תפקודה כלפיהם בזמן מלחמת 'חרבות ברזל'. גם בסקר BDI, המדרג את החברות שהכי טוב לעבוד בהן ושפורסם בחודש מאי 2023, התבררה החברה בצמרת מקומות העבודה שטוב לעבוד בהם (מקום 6), תוך שהיא תופסת, כבר למעלה מעשור, את המקום הראשון בקרב חברות הביטוח, ובנוסף - את המקום הראשון בקרב חברות המנהלות מוקדים טלפוניים. את שביעות הרצון הגבוהה ותחושת המחויבות בקרב העובדים ניתן לראות גם בממצאי סקר פנימי שנערך בקרב העובדים ע"י חברת BDI, כש-76% מהם המליצו על ביטוח ישיר כאחת מחמש החברות המומלצות לעבודה במשק.

בחברה מתקיימים פורומים רבים בהם שותפים העובדים ותורמים מהידע, הרעיונות, הדעות והחשיבה שלהם לשם קידום החברה בכל הבטי פעילותה, פנימיים וחיצוניים כאחד וכן מתקיימים "האקתון" נושאי פרסים לשם עידוד צורת חשיבה ומעורבות אלה.

החברה משקיעה מאמצים ותקציבים משמעותיים ברווחת העובד, תוך בניית פעילויות שונות ומגוונות, היוצרות סל הטבות רחב, מתוך רצון לשתף את העובדים, מעבר לשכרם, בתרומתם לרווחיות החברה והצלחתה, ומתוך אמונה ששיתוף כזה מחזק את המחויבות והמחויבות של העובדים ובני משפחתם לחברה ולערכיה. במסגרת זו מציינת החברה אירועים שונים על פני השנה, וכן בחיי העובד והחברה. בנוסף, מקיימת החברה אירועי רווחה שונים, שגולת הכותרת שלהם היא נופש חברה לכל עובדי החברה מדי כשנה וחצי, כחלק משימור תחושת השייכות והחיבור של העובדים ובני משפחותיהם לחברה. במסגרת זו פעלה החברה לסייע לעובדים בשמירה על בריאותם באמצעות הבאת בדיקות רפואיות לחברה, להקל עליהם במשימות חיים שוטפות באמצעות שירותים שמגיעים אליהם לעבודה, בניית חוויות משותפות באמצעות קיום קבוצות ספורט בתחומים שונים וכיו"ב. החברה מאמינה כי איזון ראוי בין בית לעבודה הוא חיוני לרווחת העובד ומשפיע במישרין על התוצאות העסקיות של החברה. בהתאם, פועלת החברה לקדם גמישות בצורות ההעסקה שלה, והיתה מחברות השירותים הראשונות שאפשרו, כבר לפני 9 שנים, עבודה

מהבית אחת לשבוע, והחל משנת 2022 - עבודה מהבית ליומיים דרך קבע. בנוסף, במהלך חופשת הקיץ-חגי תשרי של הילדים, אפשרה החברה לעובדיה, בשנתיים האחרונות, לקצר את שבוע העבודה בכללותו ל-4.5 ימים. הטיפול הארגוני המשמעותי במשאב האנושי, לרבות התגמול, ההוקרה והענקת חוויות והטבות ייחודיות לחברה (בהשוואה למה שמעניקות חברות אחרות) וכן המאמץ לשפר את איזון בית עבודה בחיי העובדים, זוכה להערכה מצד העובדים, שמצידם מביעים את מחויבותם ונאמנותם לארגון. ערכי החברה באים לידי ביטוי בכל תחומי העשייה ויוצרים תרבות ארגונית הקושרת את העובדים אליה ולמטרותיה, ומאפשרים לה להשיג.

4.6.5 קרן מלגות וסיוע

בשנת 2012 הקימה החברה קרן מלגות לימודים וסיוע כלכלי לתמיכה בעובדי החברה ובני משפחותיהם שאינם בעלי עניין או נושאי משרה בחברה. בהתאם לתקנון הקרן, שאושר על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, סכומי המלגות והסיוע יחולקו באופן רבעוני והם מיועדים לקידום השכלת העובדים ולסיוע כלכלי. ועדת הביקורת של החברה היא הגוף האחראי על הקרן והיא שקבעה את כללי הזכאות למלגות וסיוע ואת כללי הגשת הבקשות. כחלק מהקוד האתי של החברה והתפיסה הערכית של הנתינה בחברה, כל עובד המקבל מילגה מעניק מצידו 55 שעות תרומה לקהילה. בשנת הדוח חולקו מלגות בסכום כולל של כ-200 אלף ש"ח. בנוסף, תרמה החברה בשנת הדוח כ-1.5 מיליון ש"ח לעמותות שונות בהתאם למדיניות התרומות שלה.

4.6.6 קוד אתי, אחריות חברתית וממשל תאגיד

לחברה קוד אתי, אשר מהווה את תעודת הזהות הערכית והנורמטיבית שלה. הקוד מגדיר את כללי ההתנהגות והפעולה שמדריכים ומנחים את כל עובדי החברה ביחס להתנהגות המצופה מהם במצבי העבודה השונים. הקוד מבוסס על חמשת ערכי הליבה של החברה והוא מתייחס לכלל תחומי העשייה ולמערכות היחסים בתוך החברה, בינה לבין עובדיה ולבין לקוחותיה, הספקים שלה והקהילה בכללותה.

הקוד מפנה את העובדים לדווח על מקרים המהווים הפרה של הקוד האתי, לרבות באופן אנונימי, למבקרת הפנים או ליו"ר ועדת הביקורת. הקוד מופץ בקרב כל עובדי החברה ומנהליה ומוטמע במסגרת הדרכות. הקוד הוא חלק מערכת הלימוד של כל עובד חדש, ומעת לעת מתבצעות פעולות נוספות להטמעתו השוטפת, ובכלל זה תיקשורים פנימיים, השמים דגש על החובה לפעול בהתאם להוראותיו, וביצוע תקופתי של מבדק ידע לכלל עובדי החברה ביחס לתכני הקוד. כמו כן מזמנת החברה מעת לכת פורום אתיקה המורכב מנושאי משרה ועובדים, ודן בסוגיות אתיות שונות המתעוררות בחיי החברה וממליץ להנהלה לגבי דרך הטיפול בהן. החלטות הפורום וההנהלה בנושא זה מפורסמות לכלל העובדים, משולבות בהדרכות למנהלים ולעובדים ומהוות נדבך נוסף ועדכני לקוד האתי. הקוד מאושר ומתוקף מדי שנה. במסגרת דירוג 'מעלה', שהחברה נסקרת בו, זכתה החברה בשנת הדוח (שפורסם ביום 17 ביולי 2023), זו השנה העשירית ברציפות, בדירוג פליטינה +. דוח אחריות תאגידית ESG לשנים 2019-2021

מופיע באתר החברה: https://www.555.co.il/resources/downloads/ahrayot_tagid2022.pdf

4.6.7 נושאי משרה ומנהלים בכירים

א. כללי

נכון לתאריך אישור הדוחות מונים מכהנים בחברה 8 דירקטורים, יו"ר ועדת השקעות משתתפות שאינו דירקטור, מבקרת פנים ו-12 נושאי משרה נוספים. נושאי משרה אלה הם מנכ"ל החברה, חשב החברה, ומי שעומדים בראש כל אחד מן האגפים שתוארו בתרשים מבנה החברה לעיל (להלן: "נושאי משרה בכירים").

בשנת הדוח מונו בחברה 4 דירקטורים חיצוניים מתוך ה-5 שמכהנים בה, בשל סיום כהונתם של 4 קודמים, כל אחד ונסיבותיו. ראו לעניין זה גם בסעיף 5.25.1 להלן ובסעיף 14 לחלק ד' של הדוח התקופתי.

כל הדירקטורים וחברי הועדות, למעט יו"ר הדירקטוריון, זכאים לגמול שנתי בגובה 'הסכום המזערי' בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 (להלן: "תקנות הגמול") וגמול השתתפות לשיבה בגובה 'הסכום הקבוע' בתקנות הגמול, בהתאם לדרגת החברה כפי שתהא מעת לעת (דרגה ד' נכון לתאריך המאזן).

בסך הכל מקבלים גמול כאמור 7 דירקטורים וכן יו"ר ועדת השקעות משתתפות, שהינו חבר חיצוני כאמור. גמולו של יו"ר הדירקטוריון, החל מיוני 2016, אינו עולה על 9 פעמים שכר דירקטור, בהגדרתו בחוזרי התגמול הנ"ל, ואינו עולה על פי 35 מעלות שכרו של דרג העובדים הזוטר ביותר. שכר זה מעוגן בהסכם הניהול שבין החברה לחברת האם, שאושר לאחרונה ביום 24 במאי 2021 על ידי דירקטוריון החברה, בעקבות המלצת ועדת התגמול, והוא בתוקף לתקופה של 3 שנים המסתיימות ביום 30 ביוני 2024. הסכם זה אושר באסיפה כללית מיום 11 ביולי 2021 (ראו דיווח מיום 12 ביולי 2021 מס' אסמכתא: 2021-01-051616). ראו ההתייחסות גם בסעיף 6 בחלק ד' להלן וביאור 36 לדוחות הכספיים המצורפים.

ב. תגמול נושאי משרה בכירים

כללי

בעלי תפקידים בכירים (שאינם דירקטורים של החברה) חתומים על הסכמי העסקה על בסיס גלובאלי, לאור תפקידם ותחומי אחריותם. בנוסף לשכרם הם זכאים להטבות דומות למקביליהם בשוק. התגמול, הכולל גם תגמול משתנה תלוי יעדים ותנאי סף, הינו בהתאם להוראות מדיניות התגמול של החברה.

תוכנית התגמול 2023-2025

תוכנית התגמול החלה על שנת הדוח היא תוכנית לשנים 2023-2025 כפי שעודכנה בישיבת הדירקטוריון מיום 24 בפברואר 2022, בהתאם להמלצת ועדת התגמול, בהתאם להוראות מדיניות התגמול וחוזר מדיניות התגמול. מדובר בתוכנית תגמול משתנה (בנוסחים) ייעודית לקבוצת המנהלים הבכירה של החברה (כולל דרג כפיפי סמנכ"ל), ולפיה - בכפוף לעמידה ביעדים של רווח חיתומי, רווח כולל (נקי), רמת שירות, ערך העסקים החדשים בתחומי חיים ובריאות (VNB), יעדי גודל תיק ביטוח כללי וחדשנות ודיגיטל, ובכפוף לעמידה בתנאי סף לזכאות (עמידה ביחס כושר פרעון לפי דין) - ככל שמרכיב התגמול המשתנה בגין אותה שנה עולה על 40% מעלות השכר הקבוע לאותה השנה - תהיה קבוצה זו זכאית לקבלת סכום בונוס שמסגרתו הכוללת נקבעה מראש, בחלוקה מדורגת שעקרונותיה נקבעו מראש. המענק המירבי לסמנכ"לים, בהתייחס לשנת הדוח, מחושב על בסיס של 9 משכורות (8.1 לתפקידי בקרה), כששתיים מהן (2.1 לתפקידי בקרה) משולמות לפי תוצאת המכפלה בהערכת מנהל ו-7 (6 לתפקידי בקרה), לפי

תוצאת המכפלה בשיעור עמידת כל סמנכ"ל ביעדיו השנתיים, כאשר נוסחת הבונוס, לאור מדיניות התגמול שאושרה לאחרונה באפריל 2023, מורכבת מ-60% שיעור עמידת החברה ביעדיה השנתיים (55% לפונקציית בקרה), ו-40% שיעור עמידת הסמנכ"ל ביעדים השנתיים של האגף שבראשו הוא עומד (45% לפונקציית בקרה). התשלום בפועל של המענק השנתי נפרס, ככל ששיעור עולה על 40% מעלות השכר השנתית לאותה שנה, באופן שרק 50% ממנו משולם בשנה השוטפת והיתרה נפרסת בקו ישר על פני שלוש השנים הבאות בכפוף לעמידה ברף התשלום שנקבע על ידי החברה במדיניות התגמול שלה. המחצית הראשונה של המענק השנתי בגין שנת הדוח ישולם בשנת 2024 ביחד עם השליש השלישי מה-50% שנדחה מהזכאות לשנת 2020, והשליש השני של 50% מהזכאות הנדחית לשנת 2021. התגמול לשנת 2022 היה נמוך מהרף המחייב פריסה ולפיכך שולם בתשלום יחיד בראשית שנת הדוח. מכוח תוכנית התגמול הנ"ל, צפויה החברה לחלק בקשר עם שנת הדוח מענקים לנושאי משרה בכירים, בסך מוערך כולל של כ-5.7 מליון ש"ח, לא כולל מס שכר.

מדיניות התגמול

מדיניות התגמול שחלה על השנים 2023-2025 אושרה על ידי דירקטוריון החברה בהתאם להמלצת ועדת התגמול ביום 4 באפריל 2023, בהחלטת אובר רולינג על החלטת האסיפה הכללית מיום 3 באפריל 2023 שמסיבה לא ברורה לא אישרה אותה, והיא כוללת התאמות ליעדי חברה מעודכנים, הוראות הדין שהתעדכנו בתקופה שמאז פרסום המדיניות הקודמת, ואפשרות למתן תגמול הוני לעובדים מסויימים (לפרטים, ראו דיווח מידי מיום 4 באפריל 2023, מס' אסמכתא 2023-01-034135). ביום 29 בפברואר 2024, לאחר שנת הדוח, פירסמה החברה זימון לאסיפה כללית מיוחדת ליום 7 באפריל 2024, במסגרתה היא מבקשת לאשר תיקונים במדיניות התגמול לשם הוספת אפשרות של הענקת תגמול משתנה למנכ"ל (לפרטים, ראו דיווח מידי מיום 29 בפברואר 2024, מס' אסמכתא 2024-01-018031).

אופציות

ביום 16 בדצמבר 2020 אישר הדירקטוריון (לאחר אישור ועדת התגמול) הקצאה של אופציות למנכ"ל ולסמנכ"לים מכוח מדיניות זו והאסיפה הכללית אישרה את ההקצאה למנכ"ל ביום 24 בינואר 2021. ההקצאה למנכ"ל נעשתה כנגד הפחתה של 100,000 ש"ח משכרו השנתי בכל אחת משנות התוכנית (2021-2023). מימוש האופציות פרוס ל-3 מועדים, הראשון בהם בחלוף כשנתיים ממועד ההקצאה ושני הבאים בתור במרווח של שנה נוספת זה מזה. בנוסף, הותנה המימוש של האופציות בשני תנאי סף – 15% תשואה להון ועמידה בדרישות הרגולטוריות ליחס כושר פרעון. בישיבת ועדת התגמול והדירקטוריון מיום 23 בפברואר 2023 הוחלט על הסרת תנאי הסף של תשואה להון לגבי מנות 3-4 של האופציות לסמנכ"לים, שמועדי המימוש שלהן, הם דצמבר 2023 ודצמבר 2024, או בסמוך לכך. זאת, לאור השינוי בתנאי השוק שהופכים תנאי סף זה, בסבירות גבוהה, לחסם מפני מימוש, והרצון של ועדת התגמול לשמר את מהות הכלי של הענקת אופציות ככלי לשימור הנהלה וחיבור שלה ליעדי החברה.

הקלה זו אינה חלה על המנכ"ל. ראו לעניין זה ביאור 32(ב) לדוחות הכספיים ודיווחים מיידיים של החברה מיום 17 בדצמבר 2020, מיום 25 בינואר 2021 ומיום 6 ביוני 2021 (אסמכתאות מס': 2020-01-136644, 2021-01-010650, ו-2021-01-035716, בהתאמה), דיווחים מיידיים של החברה מיום 14 ביוני 2021 (אסמכתאות מס' 2021-01-035716).

038605 ו-038611-01-2021), דיווח מיידי של החברה מיום 16 ביוני 2021 (אסמכתאות מס': 038611-01-2021) ודיווח מיידי של החברה מיום 26 בפברואר 2023 (אסמכתא מס': 017833-01-2023).

שכר מנכ"ל

בשנת הדוח, ביקש דירקטוריון החברה לעדכן את שכר המנכ"ל שלא עודכן מאז כניסתו לתפקידו, לפני כ-6 שנים, ובכלל זה, ובכפוף לאישור מדיניות התגמול לשנים 2023-2025 שתוארה לעיל, לאשר עדכון שכר ומידודו, הארכת תקופת התחייבות על אי תחרות ותשלום תמורתה.

ביום 2 בפברואר 2023, החליטה האסיפה הכללית שלא לאשר את מדיניות התגמול של החברה לתקופה של 3 שנים נוספות, לרבות את עדכונה, וכן שלא לאשר את עדכון תנאי ההעסקה של מנכ"ל החברה, והכל כמפורט בדיווחים המידיים של החברה מיום 20 בדצמבר 2022, מיום 24 בינואר 2023 ומיום 3 בפברואר 2023 (אסמכתאות מס': 120897-01-2022, 009316-01-2023 ו-012181-01-2023).

בהמשך לדיונים שקיימה החברה עם גוף, שלמיטב ידיעתה, מייעץ למרבית בעלי מניותיה שהינם גופים מוסדיים ("הגוף המייעץ למוסדיים"), הן טרום כינוס האסיפה האמורה והן לאחריה, החליטו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה לקבל את מרבית הערות הגוף המייעץ למוסדיים, ולגבי אי תחרות, החליטו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה לעדכן את מדיניות התגמול כך שהעלות המצטברת של תשלום בגין אי תחרות ותשלום בגין הודעה מוקדמת/הסתגלות לא יעלו על עלות של 12 חודשי עבודה מיום סיום יחסי העבודה עם נושא המשרה, ולבקש לאשר שכר מופחת למנכ"ל לעומת הבקשה הקודמת. לאור האמור, זומנה אסיפה כללית נוספת לאישור המדיניות ושכר המנכ"ל המעודכנים, ליום 3 באפריל 2023 (ראו דיווח מיידי של החברה מיום 26 בפברואר 2023 אסמכתא מס': 017833-01-2023). במסגרת זו התבקשה האסיפה לאשר: הגדלת שכר המנכ"ל בשיעור שנתי של 500,000 ש"ח; ביטול אחד מתנאי הסף למימוש מנות 3 ו-4 של האופציות (כפי שאושר גם ביחס ליתר הניצעים כמתואר לעיל); מידוד השכר; ועדכון תקופה וגמול אי תחרות והודעה מוקדמת. בעקבות אישור שני האחרונים בלבד באסיפה הכללית (ראו דיווח מיום 3 באפריל 2023, מס' אסמכתא 033514-01-2023 ודיווח מיום 4 באפריל 2023, מס' אסמכתא 033940-01-2023), התכנסו ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון, ביום 4 באפריל 2023, והחליטו לאשר גם את שלושת הנושאים הראשונים לעיל על אף התנגדות האסיפה, בהתאם ליעוץ משפטי חיצוני שלפיו יש בסמכותם לעשות כן לפי הוראות סעיפים 267א(ג) ו-272(ג1)(ג) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (ראו דיווח מיום 4 באפריל 2023, מס' אסמכתא 034135-01-2023). ביום 28 במאי 2023, בעקבות שיח שהתנהל בין החברה ויועציה המשפטיים החיצוניים לבין רשות ניירות ערך, החליט דירקטוריון החברה לחזור בו מההחלטה לאשר את עדכון השכר למנכ"ל ואת ביטול תנאי הסף עבורו בניגוד לעמדת האסיפה. אישור מדיניות התגמול בצורה זו נותר בעינו (ראו לעניין זה דיווח מיום 29 במאי 2023, מס' אסמכתא 048877-01-2023). ביום 29 בפברואר 2024, לאחר שנת הדוח, פירסמה החברה זימון לאסיפה כללית מיוחדת ליום 7 באפריל 2024, במסגרתה היא מבקשת לאשר להעניק למנכ"ל תוספת שכר שמורכבת במלואה מהוספת מרכיב משתנה לתגמול, הכפוף לעמידה ביעדים, והחלטות נלוות שונות (לפרטים, ראו דיווח מיידי מיום 29 בפברואר 2024, מס' אסמכתא 018031-01-2024).

דירקטוריון החברה בחן ומצא כי גמול נושאי המשרה, לרבות כמפורט בסעיף 6 לחלק ד' של הדוח התקופתי, תואם את תוכנית התגמול ומדיניות התגמול של החברה. מדיניות התגמול פורסמה באתר האינטרנט של החברה בהתאם להוראות רשות הפיקוח (http://www.555.co.il/about/tagmul_nosei_misra_mnael_asekaot.html).
לתנאי העסקת מנכ"ל החברה ראו גם באור 36 לדוחות הכספים וסעיף 6 לחלק ד' של הדוח התקופתי.

4.7 שיווק והפצה

מוצרי החברה בתחומי פעילותה הינם, בעיקרם, מוצרים מקבילים לאלה הנמכרים על-ידי חברות ביטוח אחרות, על אף שהחברה, כמו השוק כולו, מנסה, במגבלות הדין ואישורי רשות הפיקוח, להציע גם מוצרים נלווים, כיסויים ייחודיים או שירותים ייחודיים אחרים בנוסף. לאור זאת, המבוטח יכול להמיר את מוצרי הביטוח שיש לו בחברה באלה של חברה אחרת, ולכן החברה חשופה לתחרות במחירים ובהיקפי הכיסוי והשירות הניתנים על-ידי חברות אחרות. כל חברות הביטוח הפעילות בישראל בתחום זה הינן מתחרות של החברה וכמוהן גם סוכני הביטוח, משום היותם ערוץ שיווק חליפי לערוצי השיווק הישירים, וחלקם אף משווקים באמצעים דומים לאלה של החברה. ייחודיות החברה מאז הקמתה, לפני כ-30 שנה, נבעה מבחירתה לשווק את מוצריה ישירות ללקוחות הקצה, בעוד מרבית חברות הביטוח המתחרות בה שיווקו את מוצריהן בעיקר באמצעות מתווכים (סוכני ביטוח). בחירתה זו הביאה לבנייה של תפיסת השירות והתמחור שלה בצורה שונה משל מתחרותיה.

להבנת החברה, בשנת 2018 התחיל שינוי מגמה משמעותי, כאשר מספר רב של חברות החלו לקדם ערוצי שיווק ישירים. שינוי זה מעיד, לדעת החברה, על תקפות האסטרטגיה שלה, אך הוא גם מביא לשינוי פני התחרות. גורם נוסף המגביר את התחרות הם גם סוכנויות ביטוח שבבעלות חברות כרטיסי האשראי, שקיבלו את אישור רשות הפיקוח לפעול בשנת 2020. קיומם של כל אלה מגביר את מודעות הציבור לבדיקת מחירים ונכונותו לרכישת ביטוח באופן ישיר ובשירות עצמי באמצעות האינטרנט, ובכך מחזק את חינוך השוק לרכישה ישירה ודיגיטלית, מהלך שהחברה מקדמת לאורך שנים. לחברה אמנם יש שיתופי פעולה שיווקיים עם מספר סוכנויות ביטוח, אך מודל ההפעלה דומה לזה של שיתופי פעולה שלה עם גורמים שאינם מאוגדים כסוכני ביטוח, דהיינו, שיתוף הפעולה מתמקד בהפנית הלקוחות לחברה ובהתאמת המוצר והמחיר לצרכי אותם לקוחות, ואינו כולל שירותי תיווך סוכן מלאים. החברה אף רכשה בשנת הדוח סוכנות ביטוח על מנת לאפשר ללקוחותיה לרכוש באמצעות הסוכנות גם ביטוחים שהיא אינה יכולה, או מעוניינת, לשווק.

בראית החברה, שיטת השיווק הישירה כרוכה בהתאמת המחיר ללקוח הסופי, ובהנגשה של המוצר והשירות ללקוחות, במגוון היבטים: אפשרות ליצירת קשר בכל האמצעים הזמינים והנוחים לשימוש בתקופה הרלוונטית, שעות זמינות ארוכות של השירות והרחבת האפשרויות לשירות עצמי, רמת שקיפות גדולה ללקוחות, ומאמץ מתמיד לפשט את המוצר ואת דרכי רכישתו ותפעולו על מנת להקל על הלקוח לממש את זכויותיו ולעדכן את צרכיו הביטוחיים, בעצמו, ללא צורך בעזרת איש מקצוע בתחום הביטוח.

בשל כך, ומתוך תפיסה ורצון להמשיך ולהוביל את השוק בחדשנות ובאיכות השירות ללקוחות, ממשיכה החברה לחדש ולקדם התאמה של מוצריה ושל אופן צריכתם לערוצי התקשורת המודרניים, ובכלל זה השיקה בשנת 2021 גם אפשרות דיגיטלית של קבלת השירות של ה'אזור האישי' באמצעות אפליקציה, בנוסף לאתר האינטרנט של

החברה. בנוסף, השיקה החברה והרחיבה מאוד את מתן השירות ללקוחות באמצעות הווטסאפ (לרבות באמצעות בוט), בנוסף למתן מענה טלפוני, כבעבר, ואף השיקה תשלום תביעות רכב באמצעות אפליקציית תשלומים. החברה בוחנת בהתמדה טכנולוגיות וכלים חדשים שיאפשרו לה לשפר את שירותיה ללקוחותיה. במסגרת זו היא מקיימת אחת לתקופה האקטונים בקרב עובדיה לקבלת רעיונות, ואף התקשרה בשנת 2020 בהסכם עם חברת ביטוח יפנית גדולה בשם MSI לניהול האב חדשנות במשרדיה. ההאב החל לפעול במחצית שנת 2021 והוא מתפתח היטב באקו סיסטם של תעשיית ההי-טק והאינטרנט (ראו גם ביאור 36 לדוחות הכספיים).

החברה פועלת לעודד ולחנך את הציבור לצורך שירותי ביטוח באופן עצמאי, ישיר ודיגיטלי, בין היתר באמצעות פרסום במספר מותגים וקיום שיתופי פעולה שיווקיים שונים עם שותפים עסקיים משמעותיים - כל אחד בתחום (ראו גם פרק 4.13 להלן).

כיום פועלת החברה תחת שני מותגים שבבעלותה: "ביטוח ישיר" ("הקש על החמש", "555555" וצירופים מקוצרים של סיפרה זו, דוגמת כתובת אתר האינטרנט של המותג); ו-"9 ביטוח" (9' מליון, 9,000,000 וצירופים שונים של מספרים אלה) שהינו מותג דיגיטלי, שמאפשר לקבל מחיר סופי בתהליך הרכישה הדיגיטלי ולרכוש בו מוצר ביטוח, לנהל אותו בשגרה ולהגיש דרישה בקורות מקרה ביטוח – לרבות באמצעות אפליקציה מתקדמת ובשירות עצמי.

החברה משקיעה מאמצים על מנת לחזק את הקשר הדיגיטלי שלה עם לקוחותיה ולהרחיב את היקף הפעילות הדיגיטלית שלה מולם על חשבון חלופות מסורבלות יותר, ורובם המכריע של לקוחותיה אכן עובדים מולה בערוצים דיגיטליים. החברה מאפשרת השלמת רכישה מלאה של פוליסות לביטוח רכב, ביטוח דירה, ביטוח משכנתא, ביטוח נסיעות לחו"ל וחסכון בערוצים דיגיטליים בשירות עצמי, וקבלת הצעות מחיר ראשוניות במוצרים נוספים. כמו-כן, יכולים לקוחות החברה לצרוך מגוון של שירותים ב"שירות עצמי" הן באינטרנט, הן באפליקציה והן במסגרת נתב השיחות של החברה.

תקשורת החברה עם לקוחותיה מתועדת במאגרי המידע של החברה הן באמצעות מערכות המחשב והן באמצעות הקלטות. הקשר הישיר עם לקוחותיה מאפשר לחברה להכיר את צרכיהם ולהתאים את פעולותיה ומוצריה. כתוצאה משיטת העבודה שתוארה לעיל, יש לחברה גם מבנה הוצאות שונה מזה של חברות ביטוח הפועלות באמצעות סוכנים. מבנה ההוצאות בתחום זה אינו כולל בעיקרו עמלות לסוכנים (למעט במסגרת שיתופי פעולה עם מי שבחרו להקים לשם כך סוכנות, ובכלל זה ביטוחי משכנתא [למבנה ולחיים] באמצעות סוכנויות ביטוח של תאגידים בנקאיים ושיתופי פעולה עם סוכנויות ביטוח של חברות כרטיסי אשראי), והוצאות הרכישה שלה כוללות בעיקר הוצאות פרסום ויחסי ציבור, הוצאות פיתוח של ערוצי המכירה, תשלום שכר עובדי החברה המוכרים את מוצריה, הוצאות בגין מבצעים שיווקיים, והתמורה המגיעה במסגרת הסכמי שיתוף הפעולה שתוארו לעיל על הצעות מחיר/ מכירות שהגיעו אליה מכוחם. לחברה אין תלות בספק כזה או אחר ואין לה ערוץ הפצה, מעבר לשיווק הישיר שלה, שהיא תלויה בו או שמהווה מעל 10% מהפרמיות בתחום פעילות כלשהו, אם כי שיתופי הפעולה מביאים לה, בסך הכל, כ-11% מביטוחי הרכב, ובביטוח חיים - לקוחות תאגיד העדר הבנקאי של בנק הפועלים מייצר למעלה מ-10% מהפרמיות.

להלן פירוט שיעור העמלות הממוצע מפרמיות לבעל רישיון, בכל תחום פעילות (באחוזים):

2021	2022	2023	תחום פעילות
0	0	0	רכב חובה *
0.1	0.1	0.1	רכב רכוש
1.5	0.9	1.1	רכוש אחר
9.3	8.4	7.3	חיים
4.1	0	0	חיים מפרמיה משוננת חדשה

(*) נמוך משיעור של 0.1%.

בדומה לעסקים אחרים, גם לחברה יש תלות בערוצי השיווק העיקריים שלה (השיווק הישיר), ולכן בחשיפה של הציבור לפרסום, בעיקר בטלוויזיה ובאינטרנט, ובכלל זה תלות באפשרות להמשיך ולפרסם במנועי החיפוש המרכזיים (גוגל) וברשתות חברתיות מובילות (דוגמת פייסבוק, אינסטגרם, וטיקטוק). החברה מבצעת מעקב מתמיד אחר היקף החשיפה של הציבור לפרסומים שלה ודואגת להתאים ולגוון את אפיקי הפרסום שלה, החשיפה שלה וערוצי המגע שלה עם הלקוחות להרגלי הצריכה של הציבור, ובכלל זה - רדיו, אתרי אינטרנט, שילוט חוצות, רשתות חברתיות וכיו"ב, במטרה למקסם את האפשרות להחשף לקהל היעד של מוצרי החברה. לעלייה בעלות הפרסום בטלוויזיה ובדיגיטל, ולהגדלת מספר השחקנים המשווקים בצורה ישירה, עשויה להיות השפעה שלילית על תוצאות פעילותה של החברה.³⁶

קושי שהולך ומתגבר בהתמודדות עם התחרות היא דרישת רשות הפיקוח לאשר כל שינוי בכל מוצר ובכל תעריף, תוך הגבלת חברות בגיוון המוצרי ובגיוון התמחירי שלהן. הצורך באישור זה בצומת עסקי משמעותי, בנוסף להכבדת דרישות רגולציה שונות על החברות, וההתערבות הגדולה בהחלטות העסקיות של החברות, מעבב את המענה של החברה לצרכיה העסקיים ופוגע בגמישותה, בכושר התחרות שלה ובאפשרות שלה לממש חדשנות.

4.8 ספקים ונותני שירותים

לחברה יש תלות בספקים שהיא עובדת איתם מכוח דרישת הדין / הרשויות לעבוד עם אותו ספק, כפי שנדרשות גם החברות המתחרות בחברה. הספקים העיקריים מסוג זה תוארו במסגרת תיאור ההסדרה בתחומי הפעילות השונים. בנוסף אליהם, נדרשת החברה גם לפנות למאגרי מידע של המדינה לקבלת מידע לצורך יישום חוזרים שונים, כמו מרשם האוכלוסין ("גחלת") בקשר עם תחום חיים וחסכון ארוך טווח. לפיכך, להלן יפורטו רק ההסכמים האחרים של החברה, אשר התקשרות בהסכמים חלופיים תחתם תהיה כרוכה בעלות מהותית לחברה:

4.8.1 הסכם שכירות וניהול בניין

מאז חודש אפריל 2006 פועלת החברה ממשדדים המצויים במגדל אדגר ברח' אפעל 35 פתח-תקוה. לפרטים בקשר עם הסכם זה, שחלק מהצדדים לו הם צדדים קשורים לחברה, ראו באור 36 לדוחות הכספיים המצורפים. החל

³⁶ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

מדצמבר 2013 פועלת החברה גם ממתחמי משרדים הממוקמים באזור התעשייה ביקנעם, ואשר משמשים, בנוסף לפעילות השוטפת כמוקד שירות ומכירות, גם כאתר גיבוי, חירום והמשכיות עסקית של החברה ויש לה שלוחה נוספת בחריש. החברה שוכרת גם מגרשי חניה בסביבת משרדיה, באופן מלא או חלקי, לטובת עובדיה, ספקיה, אורחיה ולקוחותיה ובשל המחסור בשטחי חניה ציבורית באזורים אלה.

4.8.2 ספקי מחשוב ותוכנה

לחברה הסכמים עם ספקים שונים לאספקת שירותי סיוע בפיתוח ושירותי אחזקת תוכנה שונים וכן התקנה ותחזוקה של תשתיות (כגון ציוד תקשורת, שרתים, מערכות הפעלה, בסיסי נתונים וכיו"ב). הסכמים אלה מתחדשים, נבחנים מחדש ומתוקפים מעת לעת. למרבית השירותים קיים יותר מספק אחד בארץ. החברה מפתחת את עיקר מערכת המחשב שלה באופן עצמאי ואינה תלויה בספקים לשם תפעולה או פיתוחה. חלק ממשומות הפיתוח מבוצעות על-ידי החברה באמצעות עובדים של חברות חיצוניות, בפיקוח וניהול מלאים של החברה, ובמשרדי החברה. ביחס לתחומי לוואי של עיסוקה העיקרי קשורה החברה, בדומה לחברות אחרות, בהסכמים עם ספקי תוכנה ייעודיים ובכלל זה בתחום ניהול השכר וההשקעות, יצירת מסמכים וכיו"ב.

בשנת 2013 העבירה החברה את מאגר המידע של כרטיסי האשראי של לקוחותיה לחברה חיצונית במסגרת קבלת הסמכה לפי תקן PCI DSS של חברות כרטיסי האשראי בעולם. מאז, חיוב וזיכוי לקוחות החברה בכרטיסי אשראי נעשה אך ורק באמצעות חברה זו, אשר הוסמכה למתן שירות זה בהתאם לתקן הנ"ל והיא מחוייבת כלפי החברה הן לאבטחת מידע הלקוחות השמור אצלה, הן לתקינות תהליכי הסליקה והן לזמינותה לחברה וללקוחותיה, לרבות קיום גיבויים ראויים, פתרונות המשכיות עסקית וכיו"ב.

בסיס הנתונים התפעולי של החברה הינו Sybase, שמסופק על ידי חברת SAP והשירות לגביו ניתן על ידי חברת סאפ ישראל. בסיס נתונים זה אינו נפוץ בארץ, אך בעולם הוא קיים בהיקף משמעותי יותר, אם כי אינו מהמובילים. החברה משתמשת באחסון ענן של חברת Microsoft (AZURE) ובכך לתאריך הדוח היא מאחסנת בענן את מחסן הנתונים שלה ואת מערכת ניהול הקמפיינים שלה. חברת Microsoft נבחרה כספק השירות בהיותה אחת מספקי שירות הענן המובילים בעולם, עומדת בכל התקנים הנדרשים של רגולציה אירופאית ואמריקאית בדגש על אבטחת המידע, וכך גם בדרישות ההסדרה של רשות הפיקוח לגבי שימוש בענן לצרכי אחסון מידע. החברה עושה שימוש במרכזית טלפוניה של חברת AVAYA לניהול ושימוש כלל השיחות (יוצאות ונכנסות) אל מול לקוחותיה. תחזוקה, שדרוגים וטיפול שוטף מבוצעים בסיוע של האינטגרטור הישראלי IT-NAV. מערך הגנת הסייבר מבוסס על פתרון של חברת CheckPoint. החברה עושה שימוש בשירותי what'sApp business של פייסבוק לצורך מתן שירות ללקוחותיה בערוץ זה. החברה מסתמכת על פתרונות של חברת SAP לניהול דוחות פיננסיים, תהליכי רכש וניהול משאבי האנוש שלה. החברה עושה שימוש בתשתיות של חברת פרטנר לטובת קווי התקשורת הטלפונית והאינטרנטית שלה.

4.8.3 ספקי שירות בודדים או מרכזיים בתחומם

א. החברה רוכשת מחברת לוי יצחק – החברה לשמאות וסקרים בע"מ את המידע ביחס לשווי כלי רכב לפי קודי דגם, ומחירון זה הוא הבסיס לכיסוי הביטוחי שהיא מעניקה בהקשר זה, כמפורט בפוליסות שהיא משווקת ללקוחותיה.

- ב. החברה מציעה את עיקר כתבי השירות שהיא מציעה ללקוחות בתחום הבריאות מספק חיצוני בשם פמי פרימיום בע"מ, שהוא הספק העיקרי בארץ לכתבי שירות מסוג זה.
- ג. החברה מנהלת את השירות בתחום נזקי צנרת בביטוח דירה למי שביקשו לרכוש שירות באמצעות שני ספקי הסדר, שנותנים שירות דומה גם לחברות ביטוח נוספות.

4.9 רכוש קבוע

הרכוש הקבוע של החברה הוא סטנדרטי לסוג והיקף הפעילות שלה (תוכנות המחשב מוצגות בדוחות הכספיים בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים").

כאמור בסעיף 4.8.2 לעיל, לחברה אגף מערכות מידע פנימי המספק את מרבית שירותי המחשוב השונים לאגפי החברה והוא אשר מפעיל, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות לצורך קבלת שירותי המחשוב הנדרשים. אתר הפיתוח והייצור נמצא במשרדי החברה בפתח תקווה. בנוסף קיים אתר גיבוי המשמש גם להערכות בשעת חירום ביקנעם (ראו סעיף 4.8.1 לעיל). החברה מגבה את המידע שלה באופן שוטף ושומרת את הגיבוי מחוץ למשרדי החברה. בנוסף עוסקת החברה בפעילות אבטחת מידע מקיפה, שנועדה לשדרג את יכולות הארגון ולהתאימן לדרישות רשות הפיקוח ולאיומים הרלוונטיים. החברה משקיעה באופן שוטף סכומים גבוהים בשדרוג השירותים שהיא מעניקה ללקוחותיה בערוצים הדיגיטאליים השונים. בשנת הדוח השקיעה החברה במחשבים ותוכנה כ-75 מיליוני ש"ח. הוצאות המיכון השוטפות בשנת הדוח הסתכמו בכ-93 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים בדבר מחשבים ותוכנות מחשב ראו באורים 2, 4 ו-6 לדוחות הכספיים המצורפים.

4.10 עונתיות

4.10.1 עונתיות בהכנסות ובתביעות

משום שמועד חידוש הביטוח של מבוטחים רבים במוצרי ביטוח כללי חל בתחילת שנה קלנדרית, הרי שמחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות מסוימת. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו. מוצרי ביטוח כללי מתחדשים אחת לשנה בכפוף לאישור לקוח; מוצר תאונות אישיות, מכח הדין, מאז רפורמת מאי 2021 - אחת לשנתיים, בכפוף לאישור לקוח; מוצרי בריאות אחרים אחת לשנתיים ביוני של שנים זוגיות (בכל השוק, מכח הדין, מאז רפורמת 2016) כאשר ברירת המחדל היא חידוש, ואילו מוצרי חיים הם ארוכי טווח ולפיכך לא מושפעים מעונתיות הנובעת מחידושים.

במרכיבי ההוצאות האחרים (כגון תביעות), ובמרכיבי ההכנסות האחרים (כגון הכנסות מהשקעות או מוצרי חיים ובריאות) - לא קיימת עונתיות מובהקת, למעט וולטיליות מסוימת בתביעות חיים ובריאות בשל גודל תיק החברה בענפים אלה, ולפיכך גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, עונת חורף קשה עלולה לגרום לעליה בתביעות (בעיקר בתתי-התחום רכב רכוש וענפי רכוש אחרים) ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

4.10.2 פרמיות ברוטו בפילוח רבעוני לשנתיים האחרונות - ביטוח כללילהלן התפלגות פרמיות ברוטו, לפי רבעונים:

2022		2023		
%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	
25.7	481,600	28.7	691,053	רבעון 1
23.4	439,738	22.4	539,386	רבעון 2
26.8	503,350	25.9	621,244	רבעון 3
24.1	450,995	23.0	552,299	רבעון 4
100	1,875,683	100	2,403,982	סה"כ שנתי

4.11 נכסים בלתי מוחשיים4.11.1 נכסי קניין רוחני

כאמור בסעיף 4.7 לעיל, החברה משתמשת לצורך פעילותה בשמות, בזמרים ובולגו, אשר נרשמו כסימנים מסחריים שלה, ואשר הינם בבעלותה. נכסים אלה - הכוללים, בין היתר, את השם "ביטוח ישיר", את הלוגו של "5" (לרבות במתכונת של 5 נקודות קוביה או דומינו), את הלוגו של '9,000,000' ושל '9 ביטוח', את מספרי הטלפון של החברה בשני מותגיה הראשיים (03-5555555 ו-03-9000000), את הזמרים של 'הקש על החמש ביטוח ישיר' ואת כתובות אתרי האינטרנט של המותגים ביטוח ישיר ו-'9 ביטוח' (כמו גם '9 מיליון' לפניו) - הם מסימני ההיכר המובהקים של החברה, אשר מבססים את מעמדה בשוק הביטוח. בנוסף, רשמה החברה את זכויותיה בשם ובכתובת אתר האינטרנט שהיא מפעילה להשוואת מחירים בביטוח חובה (Ucompare), כסימן מסחר שלה. במסגרת צעדי הפרסום והשיווק שהיא מבצעת, משקיעה החברה מדי שנה בחיזוק סימני המסחר שלה, המוניטין שלה ושל סימניה והשפה המותגית שלהם ובצריבתם בתודעת הציבור, ורואה בכך יתרון המאפשר לה התבססות וצמיחה. בתחילת שנת 2021 השיקה החברה החלפה של מותג '9 מיליון' במותג '9 ביטוח', שכלל, מעבר להחלפת הנראות, גם שינוי מהותי באופי השירות, כך שיהיה מוטה דיגיטל, ללא מקח וממכר על מחיר הביטוח, ויעניק שירותים עצמיים גם באמצעות אפליקציה ייעודית ופשוטה לשימוש. השקה זו התבססה על התובנה הצרכנית של החברה לפיה הלקוחות מעוניינים למלא את צרכיהם הביטוחיים בעצמם, ככל שהחברה תעניק להם את הפלטפורמה הנדרשת על מנת לעשות זאת בנוחות ובקלות. ראו גם באור 4 "נכסים בלתי מוחשיים" בדוחות הכספיים המצורפים.

4.11.2 מאגרי מידע

לחברה מספר מאגרי מידע, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים בקשר עם לקוחות החברה (לרבות פונים לקבלת הצעה וצדדים שלישיים שהגישו תביעות) ועם עובדיה, והיא פועלת בשוטף לעדכן אותם ואת הרישום הנאות שלהם בהתאם לדין מול הרשויות. המידע במאגרים כולל מידע שנמסר על ידי הלקוח, מידע שנמסר לחברה בקשר עם השירותים הניתנים על ידה ו/או מרשויות שהיא נדרשת לקבל מהם מידע, ומידע שנוצר במסגרת החברה, לרבות

מידע עקב טיפול בחיתום, בתביעות ביטוח ובדרישות שונות של צדדים שלישיים, בהתאם לד"ן. מאגרי המידע משמשים את החברה בתפעול השוטף ובתהליכי העבודה העסקיים שלה. החברה פועלת לשפר את מיצוי אפשרויות כריית המידע שלה ממאגרים אלה על מנת לשפר את הניהול העסקי שלה, השירות שלה ללקוחותיה, ועוד.

4.12 גורמי סיכון

פעילות החברה כרוכה בסיכונים שונים, שהעיקריים בהם הינם סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק, סיכונים משפטיים וסיכוני רגולציה, סיכוני סייבר, סיכונים תפעוליים, סיכונים מאקרו כלכליים, סיכונים גיאופוליטיים וסיכונים אסטרטגיים, שחלקם משתלבים זה בזה ומשפיעים זה על זה.

ניהול נכון של הסיכונים מצמצם את סיכויי התרחשותם ואת היקף הנזק שיגרמו, אם וכאשר יתממשו. על גופים מוסדיים מוטלת החובה למנות מנהל סיכונים. לתיאור תפקיד מנהל הסיכונים ולפרטים בדבר מדיניות ניהול הסיכונים ושיטות לניהול סיכונים בחברה, לרבות תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

בטבלה הבאה מוצגים גורמי הסיכון העיקריים ומידת השפעתם על החברה, כפי שהנהלת החברה הגדירה והעריכה אותם, על בסיס המידע הקיים במועד ההערכה. הערכת מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על החברה מתייחסת לכל סיכון בפני עצמו ומביאה בחשבון את ההסתברות להתממשות הסיכון ואת ההשלכות הישירות בלבד (במונחי רווח נקי) של התממשותו על החברה, וזאת בהינתן שינוי משמעותי מאוד לרעה באותו הפרמטר:

מידת השפעה			סיכון	
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי הסיכון	סיווג הסיכון
	√		האטה כלכלית בינלאומית ומקומית*	סיכוני מאקרו כלכלה
	√		סיכוני אינפלציה	
√			הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל	סיכונים גיאופוליטיים
	√		סיכוני מלחמה וטרור	
	√		שינויי ריבית	סיכוני שוק ואשראי
	√		פתיחת מרווחי אשראי	
√			סיכון צד נגדי	
	√		ירידה בשערי מט"ח	
√			ירידה בשערי מניות	
√			סיכוני נזילות	
√			סיכונים מכוסים (לרבות נסתרים)**	סיכונים ביטוחיים
		√	ריבוי מקרי ביטוח עקב אירועי קטסטרופה: רעידת אדמה, נזקי טבע, מגפות ואירועים חריגים	

√			אנטי סלקציה	
	√		ביטולים	
	√		חיתום לקוי וסיכוני מודל	
√			תמחור לקוי	
		√	סיכוני מבטחי משנה	
√			מעילות והונאות (לא של לקוחות)	סיכונים תפעוליים
√			מכירות לקויות	
	√		שירות לקוי	
√			ניהול תביעות לקוי	
		√	מתקפות סייבר ואבטחת מידע	
√			מהימנות, שלמות וזמינות נתוני חברה	
		√	גיוס ושימור עובדים	
		√	פסיקות משפטיות, תקדימים משפטיים, וריבוי תביעות ייצוגיות***	סיכונים משפטיים
	√		התערבות הולכת וגוברת של הרגולציה, לרבות איסורי פעולה למרות סיכון גלוי וברור (איסור תמחור לפי מאפייני סיכון מובהקים, כפיית תעריפים שאינם תואמי סיכון, סוגיות של הגנת פרטיות)****	
	√		עודף רגולציה, ריבוי רשויות היוצרות חקיקה ומטילות סנקציות, הרחבת סמכויותיהן ויצירת סתירות	
√			סיכוני ציות	
		√	התעצמות התחרות	סיכונים אסטרטגיים
	√		שינוי בסביבה העסקית ובטעמי הציבור	
	√		כניסת מתחרים חדשים וחזקים לשוק	
	√		שינויים בשוק התעסוקה	

* מיתון עמוק במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ביטוח ולגידול במספר מקרי הביטוח והתביעות (בשל גידול במספר הגניבות, הפריצות וההונאות).

** סיכון נסתר הוא סיכון שהחברה עלולה לגלות שהיא נדרשת לכסות אותו למרות שבעת חישוב התעריף והעתודות היא לא שקללה סיכון כזה. כך, למשל, אירע באנגליה בשנת 2020, כאשר בית המשפט העליון שם חייב את חברות הביטוח באנגליה לכסות אובדן הכנסות ורווחים של בתי עסק שנמנע מהם מלפעול בשל מגבלות רשויות שנועדו לצמצם תחלואה בקורונה, וכך, לדוגמא, אם ייקבע שפוליסות הביטוח הרגילות מכסות נזקים רחבי היקף שהיקפם נגרם בשל היותם תוצאה של פעילות עברייני סייבר. סיכון זה גדול במיוחד לאור רצונם של מבטחי המשנה להחריג כיסוי לנזקים מסוג זה.

*** פסיקות משפטיות הן בעלות תחולה רטרואקטיבית וכשהן קובעות הלכות רוחביות יש להן השפעה, לרבות על עתודות, ובוודאי כך בתביעות ייצוגיות. גם לחקיקה והסדרה לא שקולה עלולות להיות השלכות רטרואקטיביות על העתודות. הגידול במספר הרשויות שהחלטותיהן וסמכותן מוחלת על החברה או משפיעה עליה, ישירות או בעקיפין, והגידול בהיקף סמכויות האסדרה, השיפוט והענישה הנתונות בידיהן, תוך צמצום אפשרויות החברה לערער על קביעותיהם, וכן הרחבת היקף האסדרה בפועל ותדירות השינויים בה מקשים, כאמור לעיל, על התכנון העסקי ועל הבטחת הציות.

**** יש פרמטרים מובהקים של סיכון שרשות הפיקוח אוסרת על השימוש בהם לתמחור הסיכון, משיקולים שונים. בנוסף, קיימת הנחיה של רשות הגנת הפרטיות לפיה אסור לחברה לעשות שימוש במידע על לקוחות שנשלח אליה מכוח דין, אלא לצורכי מענה לשולח, גם אם שימוש בו יאפשר לה להגן על עצמה מסיכונים דומים, וזאת משיקולי הגנת פרטיות ועל חשבון זכות הקניין של החברה. קיימות הגבלות רגולציה על פעילות החברה לקידום התחרות באמצעות פרסום וחלופות לשיטות השיווק המתחרות בה. עיכוב באישורי רשויות למוצרים ותעריפים פוגעים גם ביכולת של החברה להתמודד כראוי עם התחרות, וכיו"ב.

4.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים

להלן הסכמים מהסוג שבנדון, למעט אלה שכבר פורטו בסעיפים ייעודיים לאורך פרק א' ובעיקר בסעיף [4.8](#) לעיל:

4.13.1 לפרטים בקשר עם הסכמים עם חברות קשורות ראו סעיף [4.1.3](#) א) לעיל ובאור 36 לדוחות הכספיים המצורפים.

4.13.2 בין החברה לבין סוכנות ביטוח של תאגיד בנקאי קיים הסכם, לפיו לקוחות הסוכנות יכולים לרכוש מהחברה ביטוח משכנתא (חיים ו/או מבנה) בקשר עם נטילת הלוואת משכנתא מהתאגיד הבנקאי. היקף השירות שמעניקה החברה לסוכנות הבנק וללקוחותיה מותאם לצרכיהם השונים.

4.13.3 לחברה הסכמי שיתוף פעולה עם יועצי משכנתאות לפיהם היא משלמת להם על הפניית לקוחות לרכישת ביטוחי משכנתא אצלה.

4.13.4 לחברה הסכמי שיתוף פעולה עם מספר יבואני רכב, לפיהם היא משלמת להם על הפניית לקוחות לרכישת ביטוחי רכב אצלה בתנאי כיסוי המותאמים לצרכיהם.

4.13.5 לחברה מספר הסכמי שיתוף פעולה עם חברות תיירות לפיהם, לקוחותיהן שירצו בכך, יוכלו לבקש מהן לרכוש עבורם ומטעמם ביטוח נסיעות לחו"ל אצלה, או להעבירם אליה לרכוש פוליסה ישירות מולה. בחלק מההסכמים החברה משלמת עבור כל הפניה של לקוח ובאחרים היא מתחייבת על הנחות ללקוחות.

4.13.6 בנוסף, יש לחברה הסכמי שיתוף פעולה של הפנית לקוחות השותף לקבלת הצעות ביטוח מהחברה כנגד תשלום על הפניות כאמור, עם מספר גורמים נוספים.

4.13.7 ביום 21 בספטמבר 2022 קיבלה החברה הודעה מועדת המכרזים של אגף החשכ"ל במשרד האוצר, לפיה היא נבחרה כאחת החברות הזוכות במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2023 (להלן: "הודעת הזכייה"). בהודעת הזכייה נמסר, כי על פי נתוני המבטחים שהתקבלו מחברות הביטוח הזוכות בשנה הקודמת, מספר המבטחים בקשר עם רכבי יצרנים שבהם זכתה החברה מוערך בכ- 21,000 מבטחים (מקיף/צ"ג וחובה). תקופת הביטוח היתה בין 1 לינואר 2023 לכל המוקדם לבין 31 בדצמבר 2023 לכל המאוחר.

ביום 4 בספטמבר 2023 קיבלה החברה הודעה דומה ביחס לשנת 2024. בהודעת הזכייה הזו נמסר, כי על פי נתוני המבוטחים שהתקבלו מחברות הביטוח הזוכות בשנה הקודמת, מספר המבוטחים בקשר עם רכבי יצרנים שבהם זכתה החברה מוערך בכ-35,700 מבוטחים (מקיף/צ"ג וחובה). תקופת הביטוח היא בין 1 לינואר 2024 לכל המוקדם לבין 31 בדצמבר 2024 לכל המאוחר.

4.14 תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה³⁷

בשנת הדוח לא חלו התפתחויות מהותיות בשוקי הפעילות של החברה (מעבר למה שפורט בפרקים הייעודיים לעיל), או שינויים במאפייני הלקוחות שלה, לעומת השנה שקדמה לה. כאמור לעיל, בראיית החברה, מורגשת מגמה של פיתוח הולך וגובר של ערוצי הפצה ישירים ודיגיטאליים, אצל מספר רב של שחקנים בשוק, תוך הגדלת כוחו של הלקוח מול נותן השירות – קרי חברות הביטוח, והדבר תואם ומחזק את האסטרטגיה שלה, ואת תפיסתה - שבמוצרים מהסוג המשווק על ידיה - אין צורך בתיווך של סוכן ביטוח וניתן לחסוך את עלותו. גם בקרב סוכני הביטוח נוצרת פתיחות לשיווק דיגיטאלי ולניהול תחרות גם בפלטפורמות מסוג זה. הטמעת התובנה בשוק בכללותו מגבירה כמובן את התחרות.

שיטת הפעילות הישירה של החברה עם לקוחותיה מבוססת על שקיפות גבוהה, פשטות, הוגנות ויעילות ברכישה ובקבלת שירות, תוך הרחבת אפשרויות הרכישה והשירות למגוון של ערוצים דיגיטאליים. שיטה זו מקלה על הלקוח להבין את המוצר, לבצע השוואת מחירים והשוואת איכות השירות, לקבל החלטה מושכלת לגבי המוצר שהוא בוחר לרכוש, ולנהל את רכישתו וקבלת השירות ביחס אליו ביעילות ובקלות, וככל האפשר, בעצמו. החברה צופה כי שקיפות זו, בוודאי ביחס למחיר, וכן הנגשת השירותים לשירות עצמי של הציבור, תוסיף ותגדל, ככל שחברות נוספות יבססו פעילות ישירה ודיגיטלית, והדבר יביא להגברת התחרות בתחום. פעילות רשות הפיקוח לקידום שקיפות זו על ידי הסדרת דיווחים משווים, המרת מוצרי ליבה לפוליסות תקניות ואחידות בכיסוייהן, ופרסום ציוני איכות גם בשנים הבאות – עשויה, לדעת החברה, לרזז את התהליך. בשנים האחרונות נוספו שחקנים רבים יחסית לתחום הביטוח, הרווי ממילא בחברות ביטוח וסוכני ביטוח: הן חברות ביטוח חדשות והן סוכנויות ביטוח של חברות כרטיסי האשראי שפועלות במתכונת ותפיסת שיווק שונה, המבוססת, ככל הנראה, על מידע קיים שיש לבעליהן לגבי הלקוחות וצרכיהן. גם מגמה זו מגבירה כמובן את התחרות בתחום הביטוח (לפחות בטווח הקצר).

העולם כולו צועד לכיוון טכנולוגי בהתמדה, תוך פיתוח המסחר והשירות הדיגיטאליים, והחברה מתאימה את עצמה טכנולוגית ושירותית באופן שוטף, בהיבטי תוכנה ותהליכים גם יחד, כך שתתאפשר לה התפתחות עסקית מתמדת, תוך הקפדה יתירה על הטמעת אמצעי אבטחת מידע ועל התאמת השירות הדיגיטאלי שלה לצרכי הלקוחות. כמפורט לעיל, השיקה החברה בשנת 2021 אפליקציות שירות ואזור אישי ללקוחותיה בשני מותגיה, ובשנת 2022 – מועדון לקוחות. בכך הקדימה החברה את מתחרותיה בהשקת אמצעי שירות חדשני ונוח ללקוחות, ביחד עם תפיסת שירות כוללת שמעודדת בטחון של הלקוחות בביצוע פעולות בשירות עצמי ללא צורך בסיוע של נציג חברה או איש מקצוע אחר, לרבות בהליך הרכישה של מוצרי הביטוח, ושמרה על מעמדה המוביל בתחומי פעילותה העיקריים. החברה בוחנת כל העת גם כיווני צמיחה ופעולה חדשים על מנת לעבות את סל המוצרים שהיא מציעה ללקוחותיה, לרבות שירותים פיננסיים נלווים

³⁷ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

שתומכים בתפיסת השירות שלה (כמו מוצרים פיננסיים להשקעות, אפליקציות מידע ושירות, הנפקת כרטיסי אשראי, פקדונות, ועוד).

ההסדרה החלה על חברות הביטוח ממשיכה לעבור שינויים תכופים, להתרחב לתחומים שלא הוסדרו בעבר ולהסדיר ברמה פרטנית ביותר את התנהלות החברות, ואף בתחומים החורגים מסמכות רשויות ההסדרה והחקיקה השונות, ובאופן רטרואקטיבי, באופן שפוגע בוודאות החברות לגבי הדין, בתכנון שלהן לעתיד ואף בזכות הקניין שלהן. לשוק ההון ולריבית יש השפעה על רווחיות החברה ולפיכך החברה מנהלת מדיניות השקעות שמרנית שמאפשרת לה למתן את ההשפעות של תנודתיות בשוק ההון על תוצאותיה.

5 חלק ה' - היבטי ממשל תאגיד

5.1 דירקטורים חיצוניים

דירקטוריון החברה מונה 8 דירקטורים, מתוכם 5 דירקטורים חיצוניים. באוגוסט 2022 הודיע דירקטור חיצוני אחד (איזי כהן) על בקשתו לסיים את כהונתו, ודירקטור חיצוני אחר נפטר במפתיע זמן קצר לאחר מכן (מאיר שביט ז"ל). לאור זאת התנהלה החברה מספר חודשים עם 6 חברים בלבד, אך ב-2 בפברואר 2023 אושר באסיפה הכללית מינוי של דירקטור חיצוני נוסף – עודד לוסקי (לאחר שהתקבל אישור רשות הפיקוח למינויו) וכך הועמד מספר החברים על שבעה. ביום 15 במאי 2023 הסתיימה כהונתם של שני ד"ח (גב) פנינה שנהב ומר שוקי אברמוביץ') בחלוף 9 שנות הכהונה המירביות המותרות, ובמקומם מונו פרופ' קרנית פלוג ומר ראובן קפלן ביום 7 במאי 2023 וגב' עינת סקורניק ביום 1 באוגוסט 2023, ומאז נכון למועד פרסום הדוח מכהנים בחברה 8 דירקטורים, כאמור לעיל, מתוכם 3 ד"ח (צ"ח הם ממין זכר ו-2 ממין נקבה). הדירקטורים החיצוניים מחזיקים כולם במימונות חשבונאית-פיננסית, ושלושה מהם גם במימונות ביטוחית. (ראו דיווח מיום 7 במאי 2023, מס' אסמכתא 2023-01-041746; דיווחים מיום 8 במאי 2023 מס' אסמכתא 2023-01-042115, 2023-01-042118 ו-2023-01-042169; דיווחים מיום 15 במאי 2023 מס' אסמכתא 2023-01-044125, 2023-01-044134 ו-2023-01-044122; דיווחים מיום 29 ביוני 2023 מס' אסמכתא 2023-01-061228, 2023-01-061231, 2023-01-061273 ודיווח מיום 3 ביולי 2023 מס' אסמכתא 2023-01-062095).

הדירקטוריון אימץ כבר ב-2018 מדיניות של גיוון הרכבו, והיא מעוגנת במסגרת נוהל איתור הדירקטורים שלו. כאמור בה, לדעת הדירקטוריון גיוון של תמהיל חברי הדירקטוריון משפר את מקצועיותו והתמחותו של הדירקטוריון בעסקי הליבה של החברה ומסייע בקבלת החלטות בדירקטוריון לטווח הבינוני-ארוך. לגישת הדירקטוריון, תמהיל מגוון של דירקטוריון מביא לדירקטוריון בעל פלורליזם של דעות וגישה רב תחומית וצפוי לתרום לביצועי החברות ולהפחתת הסיכון. הדירקטוריון סבור שגיוון ושונות במאפייני חברי הדירקטוריון חיוני כדי למנוע "חשיבה קבוצתית" ותורם לכך שלדירקטוריון יש את הניסיון, הכישורים הידע בכדי לענות לצרכים העסקיים של התאגיד. ממילא, סבור הדירקטוריון שגיוון מגדרי עשוי אף הוא לתרום לשיפור התרבות הארגונית של החברה ולהפחתת הסיכון בפעילות החברה. לפיכך, כאשר במועד מינוי ד"ח, כל חברי הדירקטוריון, שאינם בעלי השליטה בחברה או קרוביהם, הם בני מין אחד, יהיה הד"ח הממונה בן המין השני. עם זאת, כל בחירה לטובת גיוון חייבת להיות מותנית בהתאמה לדרישות התפקיד והוראות הרגולציה החלה על החברה לגבי ניסיון, מומחיות רלוונטית, זמינות להשתתפות בישיבות וכיו"ב. לפיכך, אם וכאשר לא ניתן יהיה לקיים את כל התנאים גם

יחד (גיוון והתאמה עניינית) – תינתן עדיפות למומחיות וניסיון רלוונטיים על פני שיקולים אחרים. בפועל, הצליחה החברה לאייש את הדירקטוריון בהתאם למדיניותה. לפרטים נוספים ראו תקנה 26 לפרק ד' של הדוח התקופתי.

5.2 מבקרת הפנים

5.2.1 פרטי מבקרת הפנים

1. שם המבקרת: קרן אדיר שמרון

2. תאריך תחילת כהונתה: 1 ביוני 2021

5.2.2 אופן העסקה ותגמול

למיטב ידיעת הדירקטוריון והחברה, נכון לתאריך הדוח, למבקרת הפנים אין החזקות בניירות ערך של החברה. אין למבקרת הפנים קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הגוף המבוקר או, למיטב ידיעת החברה, עם גוף קשור אליו. מבקרת הפנים היא עובדת החברה, הכפופה ליו"ר הדירקטוריון, ואינה ממלאה תפקידים אחרים, למעט מתן שירותי ביקורת פנים גם לחברות הבת.

תגמול מבקרת הפנים נעשה בתשלום שכר מכוח חוזה עבודה אישי, כעובדת שכירה, בשיעור ובהיקף התואמים את מעמדה ואחריותה. בשנת 2023 עמד סך התגמול של מבקרת הפנים וצוותה על כ-2 מלש"ח, לא כולל מס שכר. מבקרת הפנים לא קיבלה בשנת הדוח תגמול בשווה כסף, הלוואות, ניירות ערך, או זכויות אחרות וכל הטבה אחרת. לדעת הדירקטוריון, לתגמול של מבקרת הפנים, לא אמורה להיות השפעה על שיקול דעתה המקצועי.

5.2.3 היקף העסקה

מבקרת הפנים מעניקה את שירותי ביקורת הפנים לחברה כעובדת שכירה. בשנת הדוח היא נעזרת לשם כך בכ-3 עובדי ביקורת פנים של החברה וכן בנותני שירותים חיצוניים. היקף השעות ואופי פעילות הביקורת נגזר מתוכנית העבודה שאושרה על-ידי ועדת הביקורת ומצרכים "אד-הוק" המתרחשים תוך כדי הפעילות, בהתחשב בהיקפי הפעילות ובתחומי הפעילות השונים של החברה, ובשנת הדוח – גם מתחלופת כוח האדם באגף.

שעות ביקורת		מבקרת הפנים וצוותה
בחברה מוחזקת	כמות שעות ביקורת	
בשנת 2023	בחברה בשנת 2023	
50	6,070	
--	380	יועצים חיצוניים

5.2.4 גישה למידע

במהלך עבודת ביקורת הפנים הומצאו למבקרת הפנים מסמכים ומידע כפי שנתבקש על ידה ונדרש לביצוע תפקידה וניתנה לה גישה חופשית, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות

המידע של החברה, לרבות לנתונים כספיים. בנוסף, זכו מבקרת הפנים וצוותה לסיוע ושיתוף פעולה מצד מנהלי החברה ועובדיה בהתאם לדרישותיה, לרבות קבלת דוחות, מסמכים ומידע אחרים.

5.3 רואה חשבון מבקר

5.3.1 פרטי רואה החשבון המבקר

שם המשרד: משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון.

השותף המטפל: רו"ח יעל אסף לגזיאל³⁸.

תאריך תחילת כהונת המשרד: שנת 2006

5.3.2 תגמול

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון* עבור השירותים שניתנו על ידם לחברה ולחברות הבנות שלה בשנים 2022-2023 שהושקעו:

	שירותי ביקורת(**)	שירותים אחרים(***)	סך הכל		
2023	שכר (באלפי ש"ח)	2,828	70	2,898	
2022	שכר (באלפי ש"ח)	1,789	670	2,459	

(*) לא כולל מע"מ.

(**) שירותי ביקורת כוללים גם שירותי הקשורים ביקורת, לרבות שירותי מס הקשורים לביקורת, ביקורת סולבנס, ביקורת SOX וביקורת מקדמית על הטמעת הוראות IFRS17.

(***) שירותים אחרים כוללים שירותי מס מיוחדים

5.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

כללי

מכוח הנחיות רשות הפיקוח וחוזריה מיושמות בחברה דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-SOX Act (להלן: "הוראות ה-sox"), כולל בחינה של תהליכי עבודה ובקורות פנימיות של הגוף המוסדי במטרה לספק בטחון סביר לגבי מהימנות הדיווח הכספי. הנהלת החברה מקיימת את ההליך הנדרש לצורך הערכת היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, שכולל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיות בחברה. לדוחות הכספיים של החברה מצורפות הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים ובדבר קיומן ויעילותן של בקורות פנימיות ביחס לדוחות כספיים אלה. הנהלת החברה, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכו, לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים שלה הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על

³⁸ החל מיום 24.6.2021.

המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבעה רשות הפיקוח ובמועד שנקבע בהוראות אלו. הצהרות המנהלים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם לחוזרי רשות הפיקוח, מצורפות לדוח.

במהלך התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2023 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על הדיווח הכספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על הדיווח הכספי.

איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

משה (מוקי) שנידמן
יו"ר הדירקטוריון

יעקב (קובי) הבר
מנהל כללי

24 במרס 2024

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

פרק ב

דוח הדירקטוריון על מצב עניני החברה

תוכן עניינים

1.	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה ובסביבתה העסקית.....	ב-1
1.1	תחומי פעילותה העיקריים של החברה ושינויים שחלו בהם.....	ב-1
1.2	התפתחויות בסביבה העסקית והמאקרו כלכלית של החברה.....	ב-1
2.	תמצית עיקרי נתונים כספיים.....	ב-4
2.1	נתונים עיקריים מדוחות רווח והפסד.....	ב-4
2.2	נתונים עיקריים מהמאזנים.....	ב-5
2.3	הון ודרישות הון.....	ב-5
3.	סקירת תוצאות הפעילות.....	ב-8
3.1	סקירת תוצאות פעילות החברה לפי תחומי פעילות.....	ב-10
3.1.1	ביטוח כללי.....	ב-10
3.1.2	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.....	ב-14
3.1.3	ביטוח בריאות.....	ב-15
3.2	תזרים מזומנים.....	ב-16
4.	אירועים מהותיים בשנת הדוח.....	ב-16
5.	תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים.....	ב-18
6.	מדיניות תרומות.....	ב-19

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 31 בדצמבר 2023

הננו מתכבדים להגיש את הדוח על מצב ענייני החברה לשנת 2023. דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן: "תאריך המאזן") סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בשנת 2023 (להלן: "שנת הדוח" או "תקופת הדוח"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו ויש לקרוא אותו ביחד עם הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת. הדוח נערך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "הפיקוח"), ומתוך הנחה שבפני המעיין מצויים גם יתר פרקי הדוח התקופתי, שאליהם תבוצענה הפניות מתאימות במקומות הרלוונטיים.

1. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה ובסביבתה העסקית

1.1. תחומי פעילותה העיקריים של החברה ושינויים שחלו בהם

לא חלו שינויים בתחומי פעילות החברה בשנת הדוח למעט אלה:

א. בתחילת שנת הדוח חזרה החברה בהדרגה ובהיקף נמוך לשווק מוצר של ביטוח תאונות אישיות התואם את ההוראות החדשות של רשות הפיקוח.

ב. ב-30 בספטמבר 2023 הפסיקה החברה לשווק את מוצרי הבריאות שנאסר שיווקם החל ב-1 באוקטובר 2023 בעקבות כניסתה לתוקף של רפורמה רגולטורית בתחום זה, והיא חזרה לשווקם חלקית ובהדרגה לאחר תום שנת הדוח, לאחר אישור מוצרים מותאמים על ידי רשות הפיקוח.

לפרטים בקשר עם תחומי הפעילות העיקריים של החברה ראו סעיף 1.2 לפרק א' לדוח התקופתי.

1.2. התפתחויות בסביבה העסקית והמאקרו כלכלית של החברה

1.2.1. התפתחות בשוק ההון

על אף ההידוק המוניטארי שהנהיגו מרבית הבנקים המרכזיים, בתקופת הדוח, במטרה להילחם באינפלציה, סיימו אותה מדדי המניות העיקריים בעולם בעליות שערים חדות, וגם שוקי החוב רשמו עליות נאות. מנגד הציג השוק המקומי ביצועי חסר במהלך תקופת הדוח, תחילה על רקע המחלוקות הפוליטיות והחברתיות, ובהמשך - בעקבות מלחמת חרבות ברזל, שהביאה לעליית מדרגה נוספת באי הוודאות בנוגע לכלכלה המקומית, לירידה בשיעורי הצמיחה ולעלייה בשיעור הגירעון. כך, בשעה שמרבית השווקים המרכזיים בעולם הציגו עליות שערים נאות בשיעורים דו ספרתיים, סיכם מדד ת"א 125 את השנה בעליה של כ-4% בלבד. ניתן להניח כי הירידה הצפויה בצמיחה וההתמתנות בסביבת האינפלציה, אפשרה לבנקים המרכזיים לעצור את העלאות הריבית ואף לשקול היפוך מגמה.

להערכת החברה, לאור תמהיל השקעותיה, יש להתפתחויות בשוק ההון ככלל ושוק ההון בישראל בפרט, השפעה נמוכה יותר על החברה מהשפעתן על ענף הביטוח ועל השוק בכללותו. להשפעת השינויים בעקום הריבית ראו סעיף 1.2.5 להלן. לעניין השפעת מלחמת חרבות ברזל, ראו בסעיף 1.2.3 להלן. לפרטים בדבר השפעת שינוי הריבית והאינפלציה על התוצאות העסקיות של החברה, ראו ביאור 35(ג) לדוחות הכספיים.

1.2.2. התפתחויות משפטיות

בחודש ינואר 2023 החלה ממשלת ישראל לקדם שינויים מהותיים במערכת המשפט בישראל, אשר חלקם אף אושרו כחוק סופי בכנסת ישראל, ובכלל זה האיסור על הרשות השופטת לבטל החלטות של בכירי הרשות המבצעת מכוח עילת הסבירות, לרבות החלטות שלהם להימנע מביצוע פעולה שבסמכותם. שינויים אלה הביאו להגשת עתירות לבג"ץ ופסיקה שמבטלת את חלקם ומגבילה השלכות של אחרים. שינויים אלו עוררו ומעוררים מחלוקות וביקורת נרחבת, אשר על פי פרסומים בתקשורת, על פי דוחות של מספר גופים פיננסיים ושל חברת דירוג, וכן לפי דעות של אנשי אקדמיה, של מומחים בתחומי המשפט, הכלכלה והחברה, ושל גופי

ממשל - השפעותיהם עלולות להיות מהותיות לרעה על הסביבה הכלכלית בה פועלת החברה ועל איתנות כלכלת ישראל. החששות, ששינויים אלה יובילו בסופו של דבר גם להורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל ולהתייקרות עלות מקורות הגיוס, התממשו בדוח הדירוג של מודי'ס שפורסם בינואר 2024, לאחר שנת הדוח, זאת לצד השפעות מלחמת חרבות ברזל על הורדת הדירוג. נכון למועד הדוח, עדיין לא ניתן להעריך את היקף השפעת האמור לעיל על פעילותה העסקית של החברה, בין היתר, לאור אי הודאות לגבי השלמת הליכי החקיקה, נוסחם הסופי ואופן יישומם, ומשום שחלק מתהליכי חקיקה אלה הושהו בשל פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ב-7 באוקטובר 2023.

1.2.3. מלחמת 'חרבות ברזל'

ביום שבת בבוקר, 7 באוקטובר 2023, פרצה מלחמה, בעקבות התקפת פתע קשה של החמאס בעזה על תושבי עוטף עזה, שדרות, אופקים ובסיסי הצבא שבאזור, לצד ירי טילים לכל הארץ. בעקבות זאת גויסו כוחות מילואים רבים, הושבתה זמנית חלק מהפעילות האזרחית בישראל, לרבות מסגרות חינוכיות, ומשאבים אזרחיים רבים הוסטו לטובת המאמץ המלחמתי. שניים מעובדי החברה נרצחו באותה התקפה, מעל 11% מכוח העבודה שלה גויס למילואים ואחד מעובדיה נהרג בעת הלחימה בקרבות בעזה.

בשלב הראשון של הלחימה, עד סוף חודש אוקטובר, הפסיקה החברה, ביוזמתה, פעילות מכירות יוצאת, בעיקר של מכירות חיים, בריאות ודירות וכן פעילות גבייה יזומה, והתמקדה במתן שירות, מכירות וסילוק תביעות למי שפנו אליה לשם כך, ובתרומה מצידה ומצד עובדיה לטובת מאמצי העורף לסייע בתרומות ובהתנדבות ללקוחותיה, למפונים, לכוחות הביטחון ולמגוון עמותות, שנרתמו לסייע בהיבטים שונים של השלכות המלחמה.

שוק ההון הישראלי אופיין, מאז פרוץ המלחמה, בתנודתיות ובמגמות מעורבות במדדים השונים, כאשר המדדים המובילים הציגו בסיכומם של הרבעון הרביעי שינוי זניח. מהשפעות המלחמה על כלכלת ישראל ניתן לראות ירידה בפעילות העסקית בדגש על חודשים אוקטובר ונובמבר, עלייה בשיעורי החוב והגירעון וירידה בצמיחה.

השפעה על התוצאות העסקיות

החברה מושפעת מהשינויים והתנודתיות שהיו בשוק ההון מאז פרוץ המלחמה. עם זאת, לאור ניהול תיק סולידי ולאור שיעור החזקה נמוך במניות ישראליות ומח"מ קצר בחוב, הפגיעה ברווח הכולל מהשקעות היא מתונה מאוד.

בנוסף, כאמור בסעיף [1.2.5](#) להלן, מדידת התחייבויות החברה בביטוח כללי מושפעת משינוי בעקום הריבית, לרבות כתוצאה מהשפעת הריבית על עודף השווי ההוגן של הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, הנזק הביטוחי הישיר מהמלחמה אותו מכסה החברה הוא פגיעות בנפש של מי שהיו מבוטחים בביטוחי חיים (ריסק). נכון למועד פרסום הדוח, סך ההשפעה על תוצאות החברה ברבעון הרביעי ובתקופת הדוח, של פגיעות מסוג זה, הסתכמה בכ-30 מיליוני ש"ח, בשייר לפני מס, זאת בנוסף להפסקת המכירות במגזר זה בחודשי הלחימה הראשונים, כאמור לעיל. להבדיל, נזקי הרכוש של המלחמה אינם מכוסים מבחינה ביטוחית על ידי חברות הביטוח, אלא על ידי המדינה באמצעות קרן מס רכוש. לפיכך, לא הייתה השפעה ישירה של נזקי המלחמה על התוצאות החיתומיות בביטוח כללי.

למרות האמור לעיל, נראה שהמלחמה הביאה לירידה זמנית בשכיחות הגניבות, בנסועה ובפתיחת תביעות בענפי הרכב, אשר, כאמור, הייתה זמנית וכולן חזרו בהדרגה להיקפן הקודם. החברה אינה יודעת מה שיעור ההשפעה של המלחמה על תוצאות הרבעון הרביעי בנזקי רכוש, אך היא מעריכה בזירות את ההשפעה העקיפה שלה כמתואר לעיל, בקיטון בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר, בסך של כ-40 מיליוני ש"ח ובגידול מקביל ברווח הכולל לפני מס. אומדן זה מבוסס על השוואה לשכיחות התאונות

והגניבות טרום המלחמה. בשל הקצב האיטי של התפתחות התביעות בענף חובה, בשלב זה, תוצאות התקופה והרבעון הרביעי אינן כוללות השפעות של מלחמת חרבות ברזל. במגזר ביטוח בריאות נפגע ישירות ענף נסיעות לחו"ל, כאשר סך ההשפעה על רווח הכולל אינה מהותית. בענפי רכוש אחרים ובהיקפי ההוצאות של החברה לא נצפתה השפעה ישירה משמעותית של המלחמה על תוצאות החברה. לסיכום, ההשלכות המשוערות של המלחמה, כמתואר לעיל, היו בעלות השפעות מנוגדות על תוצאות החברה, שקיזזו זו את זו, ובסך הכל ההשפעה על שורת הרווח בדוח השנתי אינה מהותית.

משהמלחמה עדיין נמשכת גם במועד פרסום הדוח, אין בידי החברה במועד פרסום הדוח מידע נוסף לגבי השפעת הלחימה על תוצאותיה בעתיד. עם זאת, לדעת החברה, לניהולה של מערכה צבאית ממושכת, ובוודאי אם היא תתרחב לחזיתות נוספות, עלולות להיות השלכות שונות ובהן השלכות כלכליות על המשק הישראלי. למיטב הערכת החברה, היא תדע לעשות את ההתאמות הנדרשות ולפעול בהתאם.

1.2.4. נתוני אינפלציה

מדד המחירים לצרכן (מדד בגין) (להלן: "המדד") עלה בשנת הדוח בשיעור של כ-3.0% לעומת עליה של כ-5.3% אשתקד. המדד הידוע עלה בשנת הדוח בכ-3.3% לעומת עליה של כ-5.3% אשתקד. לשיעורי האינפלציה השפעה על התוצאות העסקיות של החברה ובעיקר על ההתחייבויות הביטוחיות, על ההכנסות מהשקעות, על ההכנסות מפרמיה ועל ההוצאות התפעוליות.

1.2.5. עקום הריבית חסרת הסיכון

החברה פועלת בסביבה כלכלית המושפעת, בין היתר, משינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון. בהערכת העתודות בביטוח כללי החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים לפי עקום ריבית חסרת סיכון, תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו (להלן: "שינוי בעקום הריבית").

השינוי בעקום הריבית בתקופת הדוח הוביל להקטנת העתודות בסך של כ-8 מיליוני ש"ח. סכום זה כולל הגדלה של ההתחייבויות הביטוחיות בשל קיטון בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים בסך של כ-10 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראו באור 35(ה)(2)(7) לדוחות הכספיים המצורפים.

השינויים בעקום הריבית משפיעים גם על יחס כושר הפירעון, כמצוין בסעיף [2.3](#) להלן ובביאור 14 לדוחות הכספיים.

2. תמצית עיקרי נתונים כספיים

2.1 נתונים עיקריים מדוחות רווח והפסד (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2023/2022	2021	2022	2023	
מגזר ביטוח כללי				
24%	1,739.1	1,772.4	2,204.5	פרמיות שהורווחו ברוטו ⁽¹⁾
33%	1,341.4	1,440.4	1,920.6	פרמיות שהורווחו בשייר
-	163.7	(37.9)	123.2	הרווח (ההפסד) הכולל ממגזר ביטוח כללי
מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח				
4%	325.8	347.5	361.8	פרמיות שהורווחו ברוטו ⁽²⁾
4%	283.8	300.1	311.0	פרמיות שהורווחו בשייר
(32%)	64.9	67.3	45.9	הרווח הכולל ממגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מגזר ביטוח בריאות				
4%	255.6	268.8	280.1	פרמיות שהורווחו ברוטו ⁽³⁾
4%	242.8	252.8	262.0	פרמיות שהורווחו בשייר
(20%)	21.8	29.3	23.5	הרווח הכולל ממגזר ביטוח בריאות
פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות				
78%	77.7	24.3	43.4	רווח מהשקעות נטו לרבות הרווח הכולל האחר (לפני מס) והכנסות מימון
44%	3.0	2.2	3.2	הוצאות הנהלה וכלליות
(27%)	17.1	18.6	13.7	הוצאות מימון ואחרות
253%	308.0	62.1	219.2	רווח כולל לפני מס
193%	205.7	51.1	149.8	סך הכול רווח כולל נטו ממס
25%		6%	17%	תשואה להון במונחים שנתיים⁽⁴⁾

- (1) הפרמיות שהורווחו ברוטו במגזר ביטוח כללי, הושפעו מזכיית החברה במכרז אגף החשכ"ל במשרד האוצר לשנת 2023, כאמור בסעיף 3 להלן, בנטרול השפעה זו, צמחו הפרמיות שהורווחו במגזר ביטוח כללי בכ-18%.
- (2) הפרמיות שהורווחו ברוטו במגזר ביטוח חיים ברבעון הרביעי הושפעו גם מהשלכות מלחמת חרבות ברזל והפסקת המכירה במגזר זה בחודשי הלחימה הראשונים, כאמור בסעיף 1.2.3 לעיל.
- (3) הפרמיות שהורווחו ברוטו במגזר ביטוח בריאות הושפעו מהפסקת שיווק מוצרי הבריאות בחודש אוקטובר 2023, עם כניסתה לתוקף של רפורמה רגולטורית בתחום, כאמור בסעיף 1.1 לעיל.
- (4) התשואה להון במונחים שנתיים מחושבת על בסיס הרווח הכולל לתקופה ומחולק בהון הממוצע בתקופה.

2.2. נתונים עיקריים מהמאזנים (במיליוני ש"ח)

שינוי %	31/12/2022	31/12/2023	
סך הנכסים			
4%	6,202.1	6,441.3	
7%	400.2	427.2	הוצאות רכישה נדחות
1%	329.0	331.1	נדל"ן להשקעה
(2%)	287.6	281.7	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
9%	2,627.1	2,856.2	השקעות פיננסיות אחרות
(11%)	1,190.4	1,060.9	נכסי ביטוח משנה ⁽¹⁾
26%	508.0	641.5	פרמיות לגבייה ⁽²⁾
2%	253.2	257.9	מזומנים
(4%)	606.6	584.9	נכסים אחרים ⁽³⁾
8%	855.5	926.0	הון
סך ההתחייבויות			
3%	5,346.6	5,515.3	
התחייבויות ביטוחיות:			
6%	3,137.7	3,320.6	ביטוח כללי
			ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
(2%)	184.4	181.7	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
(1%)	294.2	292.5	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
15%	174.2	199.7	ביטוח בריאות ⁽⁴⁾
5%	3,790.6	3,994.4	סך ההתחייבויות ביטוחיות
(2%)	552.0	541.9	התחייבויות פיננסיות
(2%)	1,004.0	979.0	התחייבויות אחרות

- (1) הקיטון בסעיף נכסי ביטוח משנה נובע בעיקרו משינוי בהסכמי ביטוח משנה בענפי חובה ודירות.
- (2) הגידול בפרמיה לגבייה נובע ברובו מגידול בהיקף הפעילות ומעליית התעריפים, בעיקר בענף רכב רכוש.
- (3) הקיטון בסעיף נכסים אחרים נובע בעיקרו מפירעון מקדמה בגין תביעות שיבוב מל"ל.
- (4) הגידול בסעיף התחייבויות ביטוחיות בביטוח בריאות, נובע בעיקרו מהתפתחות שלילית בגין תקופות קודמות במוצר הישן של תאונות אישיות.

2.3. הון ודרישות הון

ההון ליום 31 בדצמבר 2023 מסתכם ב-926.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-855.5 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. השינוי בהון בשנת הדוח נובע בעיקר מרווח כולל של כ-149.8 מיליון ש"ח ומחלוקת דיבידנדים בסך של 80.0 מיליוני ש"ח ומעלות תשלום מבוסס מניות בסך של כ-0.7 מיליון ש"ח.

2.3.1 משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו לאחרונה ביום 15 באוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסטי"). בחוזר מדצמבר 2017 (להלן: "חוזר הגילוי"), נכללו הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אופן אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה והכללים לביקורת עליו מצד רואה החשבון המבקר של החברה וכן

דרישות הגילוי לגביו. למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולמחקרים אקטואריים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. לעניין הנחיות עדכניות בנושא הסולבנסיות וחוזר הגילוי, ראו באור 14 לדוחות הכספיים המצורפים.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR):

א. יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 ביוני 2023	
מבוקר (*)	בלתי מבוקר (**)	
אלפי ש"ח		
1,597,971	1,601,305	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
978,225	997,716	הון נדרש לכושר פירעון
619,746	603,589	עודף
163%	160%	יחס כושר פירעון כלכלי (%)

(*) לעיל ולהלן בפרק זה - המונח מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE-3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

(**) לפרטים בדבר השפעת פעולות הונות שהתרחשו בתקופה שבין 30 ביוני 2022 (להלן: "תאריך החישוב") ועד פרסום דוח זה, ראו סעיף ה'.

הגידול בהון הנדרש לכושר פירעון נובע בעיקרו מעלייה בהיקף תיק בביטוח כללי וכתוצאה מכך בחשיפות הביטוחיות, בין היתר, כתוצאה מזכיית החברה במכרז החשכ"ל לשנת 2023 כמתואר להלן. גידול זה קוזז בחלקו על ידי קיטון בהון הנדרש בגין סיכוני שוק.

כמו כן, הושפע יחס כושר הפירעון בתקופות לעיל מחלוקות דיבידנדים כדלקמן:

- ביום 23 במרס 2023 הכריזה החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 40 מיליוני ש"ח לבעלי המניות. בהתאם להנחיות הפיקוח, סכום זה נוכה מההון העצמי המוכר כפי שחושב והוצג ליום 31 בדצמבר 2022.
- ביום 17 באוגוסט 2023 הכריזה החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 40 מיליוני ש"ח לבעלי המניות. בהתאם להנחיות הפיקוח, סכום זה נוכה מההון העצמי המוכר כפי שחושב והוצג ליום 30 ביוני 2023.

לפרטים בדבר יחס כושר פירעון כלכלי, ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד יחס כושר פירעון כלכלי ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראו סעיף ג' להלן.

ב. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2022	2023
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	
440,201	448,972
1,247,623	1,251,131

סף הון (MCR)

הון עצמי לעניין סף ההון (MCR)

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראו גם, אתר האינטרנט של החברה https://www.555.co.il/about/financial_reports/piraon.html וכן באור 14'ה' לדוחות הכספיים המצורפים. לעניין הנחיות עדכניות בנושא ראו סעיף 4.1.1 לפרק א' של הדוח התקופתי.

ג. יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ומגבלות על חלוקת דיבידנד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2022	2023
מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח	

ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

1,597,971	1,601,305	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
1,097,908	1,118,029	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
500,063	483,276	עודף
146%	143%	יחס כושר פירעון (%)

עודף ההון ביחס ליעד הדירקטוריון:

120%	120%	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון
280,481	259,670	עודף ההון ביחס ליעד

לעניין דיבידנדים שהוכרזו לאחר תאריך המאזן לימים 30 ביוני 2023 ו-31 בדצמבר 2022 ונלקחו בחישוב ההון לעיל, ראו סעיף א'.

ד. חלוקת דיבידנד

ביום 24 במרס, 2024 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 65 מיליון ש"ח (כ-4.4 ש"ח למניה), המהווה, יחד עם הדיבידנד שחולק ביום 17 באוגוסט, 2023 (כאמור בסעיף א לעיל), כ-70% מהרווח השנתי השוטף לשנת 2023, וזאת בהתבסס על תוכנית ניהול ההון של החברה.

ה. אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

יודגש כי לחישוב יחס כושר הפירעון במתכונתו הנוכחית רגישות גבוהה למשתנים רבים. בהקשר זה, יצוין כי לאחר 30 ביוני 2023 חלו התפתחויות מאקרו כלכליות שונות כגון: שינוי בעקום הריבית, תנודות בשוק ההון, אינפלציה, השפעות מלחמת "חרבות ברזל", כאמור בסעיף 1.2.3 לעיל ועוד, אשר בשלב זה לחברה אין יכולת לכמת את השפעתן על חישוב יחס כושר הפירעון.

3. סקירת תוצאות הפעילות

- **הרווח הכולל** בשנת הדוח הסתכם בכ-149.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה לסך של כ-51.1 מיליוני ש"ח אשתקד, שמהווה גידול של כ-193%. הגידול ברווח הכולל בשנת הדוח נובע משיפור משמעותי בתוצאות החיתומיות בענף רכב רכוש, בענפי החבויות האחרים ובהכנסות מהשקעות, אשר קוזזו בחלקו מירידה בענפי רכוש אחרים, בענף רכב חובה ובמגזרי חיים ובריאות. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בכ-48.8 מיליוני ש"ח לעומת כ-45.6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-7%. יצוין כי תוצאות הרבעון הרביעי ותקופת הדוח הושפעו מהשלכות המלחמה כאמור בסעיף 1.2.3 לעיל.
- **הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה** בשנת הדוח הסתכם בכ-219.2 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של כ-62.1 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-253%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בסך של כ-68.1 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ-56.3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-21%.
- **פרמיות ברוטו** בשנת הדוח הסתכמו בכ-3,045.9 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ-2,492.2 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-22%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בכ-712.7 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ-608.6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-17%. העלייה בפרמיות ברוטו בתקופת הדוח וברבעון הרביעי נובעת מגידול בהיקף הפעילות בכל הענפים בהם פועלת החברה. הגידול בא לידי ביטוי הן במספר הלקוחות במרבית הענפים, שמורכב גם מכ-24 אלף עובדי מדינה, שמבוטחים בחברה מכח זכייתה במכרז של אגף החשכ"ל במשרד האוצר לשנת 2023 (להלן: "מכרז חשכ"ל"), כאמור בסעיף 4.13.7 בפרק א' של הדוח התקופתי, והן מעליית תעריפים - בעיקר בענפי הרכב. הפרמיות ברוטו, ללא חשכ"ל, בתקופת הדוח, הסתכמו בכ-2,933.0 מיליוני ש"ח וצמחו בכ-18% לעומת תקופה מקבילה אשתקד. הפרמיות ברוטו, ללא חשכ"ל, ברבעון הרביעי הסתכמו בכ-710.8 מיליוני ש"ח וצמחו בכ-17% לעומת תקופה מקבילה אשתקד. יצוין, כי עיקר השפעת מכרז חשכ"ל על הפרמיות ברוטו הינה ברבעון הראשון. כמו כן, כאמור לעיל, בתקופת הדוח חזרה החברה לשווק, בהיקף מצומצם ובהדרגתיות, את מוצר תאונות אישיות תחת הפוליסה החדשה (ראו גם סעיף 2.3.2 בפרק א' של הדוח התקופתי).
- **הפרמיות שהורווחו ברוטו** בשנת הדוח הסתכמו בכ-2,846.5 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-2,388.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-19%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות שהורווחו ברוטו בכ-758.7 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ-624.8 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-21%.
- **הרווח הכולל לפני מס מתחומי הפעילות** בשנת הדוח הסתכם בכ-192.6 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של כ-58.6 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-228%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח לפני מס מתחומי פעילות בכ-66.6 מיליוני ש"ח לעומת כ-50.9 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-31%.
- **הכנסות מהשקעות לרבות רווח כולל אחר לפני מס** הסתכמו בשנת הדוח בכ-172.9 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-69.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, מתוכן הכנסות מהשקעות, לרבות רווח כולל אחר לפני מס שאינן מיוחסות לפוליסות משתתפות ברווחים בסך של כ-154.6 מיליוני ש"ח בשנת הדוח בהשוואה לכ-90.2 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-71%. ברבעון הרביעי הכנסות מהשקעות נטו לרבות רווח כולל אחר הסתכמו לסך של כ-36.4 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-27.3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, מתוכן הכנסות מהשקעות, שאינן מיוחסות לפוליסות משתתפות ברווחים בסך של כ-29.6 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ-29.8 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הרווחים מהשקעות גדלו כתוצאה מעליות בשווקי ההון בעיקר בעולם, אשר היו גבוהות יותר מבתקופה מקבילה אשתקד, בין היתר עקב השלכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה באותה תקופה וכן מעלייה בהכנסות ריבית על יתרות המזומן ואיגרות החוב של החברה ומעליית ערך ההשקעות, בין השאר, בשל עליית המדד, הריבית ושערי המטבעות. בנוסף ההכנסות מהשקעות בתקופת הדוח וברבעון הרביעי הושפעו משערוך נדל"ן להשקעה, שהיה נמוך משמעותית לעומת אשתקד, כמצוין בבאור 8 לדוח הכספי וכפי שצוין הושפעו מעט מהחולשה בשוק המניות המקומי ביחס לשווקים בחו"ל בשנת הדוח.

- הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות, לרבות רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת הסתכמו בשנת הדוח בכ- 621.1 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-567.2 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-10%. ברבעון הרביעי הסתכמו ההוצאות בכ-150.1 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-144.8 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-4%. הגידול בהוצאות לעומת תקופות מקבילות אשתקד נובע בעיקרו מצמיחה בהיקף הפעילות, אשר באה לידי ביטוי גם בהגדלת מספר נציגי מכירה, שירות ותביעות, עליית המחירים והשכר במשק, הגדלת השקעות בתשתית הטכנולוגית והדאטה ותשלומים בגין שיתופי פעולה, אשר תרמו לגידול בהוצאות.
- הוצאות מימון הסתכמו בשנת הדוח בכ-19.1 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-22.4 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-15%, אשר נובע בעיקר מהוצאות ריבית נמוכות יותר בגין כתבי התחייבות שהונפקו בדצמבר 2021, חלף הוצאות ריבית גבוהות יותר בגין כתבי התחייבות שנפדו ביולי 2022. ברבעון הרביעי הסתכמו הוצאות המימון בסך של כ-5.4 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-4.6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-17%, אשר הושפע גם מריבית על פיקדונות מבטחי משנה.

3.1. סקירת תוצאות פעילות החברה לפי תחומי פעילות

3.1.1. ביטוח כללי (במיליוני ש"ח)

התפלגות פרמיות לפי ענפים		השינוי אחוז/נקודת אחוז		שנים			
2022	2023	2022/2021	2023/2022	2021	2022	2023	
ביטוח רכב רכוש							
59%	64%	12%	39%	987.8	1,108.3	1,537.8	פרמיות ברוטו
71%	71%	12%	39%	984.2	1,104.6	1,533.4	פרמיות בשייר
72%	70%	2%	32%	1,011.5	1,031.3	1,361.2	פרמיות שהורווחו בשייר
				123.6	(72.6)	93.7	רווח (הפסד) כולל לפני מס
				65.4	(89.3)	55.5	רווח (הפסד) חיתומי *
		15	(10)	74%	89%	79%	Loss Ratio בשייר
		15	(13)	94%	109%	96%	Combined Ratio בשייר
		15	(10)	73%	88%	78%	Loss ratio ברוטו
		15	(12)	93%	108%	96%	Combined Ratio ברוטו
ביטוח רכב חובה							
26%	23%	6%	12%	458.7	485.2	545.3	פרמיות ברוטו **
20%	22%	36%	52%	228.8	311.5	473.2	פרמיות בשייר
19%	22%	40%	55%	192.5	269.3	416.8	פרמיות שהורווחו בשייר
				(37.3)	(12.2)	(12.4)	הפסד כולל לפני מס
ענפי רכוש ואחרים							
14%	12%	6%	15%	244.1	259.9	298.3	פרמיות ברוטו
8%	6%	7%	(0%)	119.5	128.2	128.0	פרמיות בשייר
9%	7%	1%	3%	121.3	122.6	126.2	פרמיות שהורווחו בשייר
		(27%)	(33%)	55.3	39.9	26.9	רווח כולל לפני מס
		(15%)	(42%)	44.2	37.3	21.8	רווח חיתומי *
		11	15	33%	44%	59%	Loss Ratio בשייר
		6	13	64%	70%	83%	Combined Ratio בשייר
		1	8	34%	35%	43%	Loss Ratio ברוטו
		1	9	59%	60%	69%	Combined Ratio ברוטו
ענפי חבויות אחרים							
1%	1%	12%	1%	20.0	22.3	22.6	פרמיות ברוטו
1%	1%	(2%)	(6%)	17.3	17.0	16.0	פרמיות בשייר
1%	1%	7%	(4%)	16.1	17.2	16.5	פרמיות שהורווחו בשייר
		(68%)	114%	22.1	7.0	15.0	רווח כולל לפני מס
סך הכל במגזרי ביטוח כללי							
100%	100%	10%	28%	1,710.7	1,875.7	2,404.0	פרמיות ברוטו
100%	100%	16%	38%	1,349.7	1,561.2	2,150.6	פרמיות בשייר
100%	100%	7%	33%	1,341.4	1,440.4	1,920.6	פרמיות שהורווחו בשייר
100%	100%			163.7	(37.9)	123.2	רווח (הפסד) כולל לפני מס

* רווח/הפסד חיתומי מחושב כרווח כולל בנטרול הכנסות מהשקעות, נטו מהוצאות מימון.

** הצמיחה בפרמיות ברוטו ברכב חובה קוזה בחלקה בשל העברת כ-10% מהפרמיה לביטוח לאומי מכוח הסדר שיבוב רוחבי שמחליף תשלום תביעות פרטני (ראו גם סעיף 2.1.1.2 בפרק א' של הדוח התקופתי).

■ **הרווח הכולל לפני מס מתחום ביטוח כללי** בשנת הדוח הסתכם בכ-123.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של כ-37.9 מיליוני ש"ח אשתקד. המעבר לרווח נובע בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות בענף רכב רכוש, ובענפי החבויות האחרים ומעלייה בהכנסות מהשקעות. השפעות אלו קוזזו בחלקן על ידי ירידה ברווחיות החיתומית בענף רכב חובה ובענפי הרכוש האחרים. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-69.0 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-33.5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, דהיינו גידול של כ-106%, אשר נובע משיפור בתוצאות החיתומיות בענף רכב רכוש ובענפי החבויות האחרים, אשר קוזז בחלקו על ידי ירידה ברווחיות החיתומית בענף רכב חובה ובענפי הרכוש האחרים ועל ידי ירידה בהכנסות מהשקעות. להשפעת המלחמה על תוצאות הרבעון הרביעי ותקופת הדוח בענף רכב רכוש ראו סעיף [1.2.3](#) לעיל.

פרמיות ברוטו בביטוח כללי בשנת הדוח הסתכמו בכ-2,404.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-1,875.7 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-28%. העלייה בפרמיות ברוטו נובעת מגידול בהיקף הפעילות, אשר בא לידי ביטוי הן במספר הלקוחות והתאמת התעריף לסיכון בענפי הרכב, והן בשל זכיית החברה במרכז חשכ"ל, כאמור לעיל. הפרמיות ברוטו בביטוח כללי, ללא חשכ"ל, הסתכמו בתקופת הדוח בכ-2,293.9 מיליוני ש"ח וצמחו בכ-22% לעומת תקופה מקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-552.3 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-451.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-22%. הפרמיות ללא חשכ"ל צמחו גם כן בשיעור של 22% לעומת רבעון מקביל אשתקד.

רכב חובה

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-545.3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-485.2 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-12%. הגידול נובע בעיקרו מעלייה בכמות המבוטחים (כ-7%, ללא התחשבות בזכייה בתיק חשכ"ל כאמור לעיל), והוא כולל קיזוז כתוצאה מהעברת כ-10% מהפרמיה לביטוח לאומי מכוח הסדר שיבוב רוחבי, אשר מחליף תשלום תביעות פרטני (ראו גם סעיף 2.1.1.2 בפרק א' של הדוח התקופתי). גורמים נוספים שהשפיעו על הגידול הם הצמדה למדד של התעריף, התאמות קלות בתעריפים והשינוי בתמהיל הרכבים, שכולל יותר רכבים עם אמצעי בטיחות ורכבים חשמליים. הפרמיות ברוטו ללא חשכ"ל צמחו בכ-6% לעומת תקופה מקבילה אשתקד, לאחר קיזוז של אותם 10% שמועברים לביטוח לאומי, כאמור. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-121.9 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-115.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-6%. הפרמיות ללא חשכ"ל צמחו בשיעור דומה לעומת רבעון מקביל אשתקד.

הפרמיות בשייר בשנת הדוח הסתכמו בכ-473.2 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-311.5 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-52%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות בשייר בסך של כ-105.1 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-73.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-44%. הגידול בפרמיות בשייר הושפע גם משינויים בהסכמי ביטוח משנה לשנת 2023, בהשוואה לשנת 2022.

ההפסד הכולל לפני מס בשנת הדוח הסתכם בכ-12.4 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ-12.2 מיליוני ש"ח אשתקד. ההפסד הכולל בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד כולל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בגין השפעת הריבית על ההתחייבויות, בהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו (כולל חלק הפול), בסך של כ-3 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת סך של כ-15 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד; השפעת מדד (כולל חלק הפול) שלילית בסך של כ-35 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-53 מיליוני ש"ח אשתקד; גידול בחלק החברה בשייר בהפסדי הפול ומנגד שיפור בתוצאות החיתומיות וקיטון בפרמיה בחסר כתוצאה מתהליך טיוב התיק של החברה שנעשה בשנים קודמות. כמו כן תוצאות תקופה מקבילה אשתקד כללו קיטון בהתחייבויות בתקופת הדוח בגין הכרה באפקט פיזור על מרווח הסיכון, כמפורט בבאור 35(2)(7) לדוחות הכספיים המצורפים. ברבעון הרביעי הסתכם ההפסד הכולל בסך של כ-7.9 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-38.3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר להפסד נובע בעיקרו מגידול בהתחייבויות הביטוחיות בגין השפעת שינוי הריבית

על ההתחייבויות, בהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו (כולל חלק הפול), בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח ברבעון הרביעי לעומת קיטון בסך של כ-19 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד; השפעת מדד (כולל חלק הפול) שלילית בסך של כ-1 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-8 מיליוני ש"ח אשתקד; והכנסות מהשקעות בסך של כ-8 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-16 מיליוני ש"ח אשתקד.

יצוין כי השינוי בתוצאות התקופה והרבעון הרביעי הושפע גם מירידה בשיעור השתתפות מבטחי המשנה ובשיעור העמלה ממבטחי המשנה בעקבות הסכמי ביטוח משנה חדשים לשנת 2023, כאמור בסעיף 4.5.2 בפרק א' בדוח התקופתי. כמו כן, בשל הקצב האיטי של התפתחות התביעות בענף חובה, בשלב זה, תוצאות התקופה והרבעון הרביעי אינן כוללות השפעות של מלחמת חרבות ברזל.

השפעת תוצאות ה"פול" על תוצאות החברה (בשייר) לפני מס לשנת הדוח הסתכמו בהפסד כולל של כ-20.1 מיליוני ש"ח ורווח כולל בסך של כ-3.6 מיליוני ש"ח אשתקד, המעבר להפסד נובע, בעיקרו, מהשפעת הריבית על ההתחייבויות הביטוחיות ומגידול חלק החברה בשייר בתוצאות שנה שוטפת.

3.1.1.1 רכב רכוש

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-1,537.8 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-1,108.3 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-39%. הגידול בפרמיות ברוטו נובע בעיקרו מגידול בהיקף הפעילות, אשר בא לידי ביטוי הן במספר הלקוחות, לרבות זכיית החברה במכרז חשכ"ל כאמור לעיל; מתהליך התאמת התעריף לסיכון; ומשינוי בתמהיל התיק. הפרמיות ברוטו ללא חשכ"ל צמחו בכ-32% לעומת תקופה מקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-356.1 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-273.3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-30%. הפרמיות ברוטו ללא חשכ"ל צמחו גם כן בשיעור של כ-30% לעומת רבעון מקביל אשתקד. הצמיחה בתקופת הדוח, ללא התחשבות בתיק חשכ"ל, נובעת בעיקר מעליית מחיר וכן משינוי בתמהיל התיק ומעלייה בכמות המבוטחים (כ-8%).

הרווח הכולל לפני מס בשנת הדוח הסתכם בכ-93.7 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל של כ-72.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-64.4 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-18.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר לרווח נובע מעלייה ברווחיות החיתומית ובהכנסות מהשקעות.

הרווח החיתומי בשנת הדוח הסתכם בכ-55.5 מיליוני ש"ח לעומת הפסד חיתומי של כ-89.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, שיפור בסך של כ-144.8 מיליוני ש"ח, אשר כולל אומדן השפעות מלחמה בסך של כ-40 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף [1.2.3](#) לעיל. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח החיתומי בסך של כ-57.0 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-19.5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. שיפור בסך של כ-76.5 מיליוני ש"ח, אשר כולל אומדן השפעות מלחמה בסך של כ-40 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף [1.2.3](#) לעיל. השיפור בתוצאה, גם בנטרול השפעות המלחמה, ביחס לתקופות מקבילות נובע מטיוב התיק, ניהול תביעות הדוק, מהעלאת תעריפים, ומעלייה בפרמיה הממוצעת. כמו כן תוצאות תקופות מקבילות אשתקד הושפעו מהכרה באפקט הפיזור על מרווח הסיכון כאמור בבאור 35(ה)(2)(7) לדוחות הכספיים המצורפים.

3.1.1.2 ענפי רכוש אחרים

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-298.3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-259.9 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-15%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו לסך של כ-69.3 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-57.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-20%. הגידול בפרמיות בתקופת הדוח וברבעון הרביעי הושפע מעלייה במספר הלקוחות, בהיקף הפעילות עם כל לקוח והתאמת המחיר, בהדרגה, לעלויות ביטוחי המשנה בגין נזקי

קטסטרופה שהתייקרו משמעותית. כמו כן הושפעו הפרמיות מהפרשות בגין הוצאות בשל הליכים משפטיים שנרשמו בתקופות מקבילות אשתקד, אשר בנטרולן שיעור הגידול הינו כ-13% בשנת הדוח וכ-11% ברבעון הרביעי. **הפרמיות בשייר** בתקופת הדוח הסתכמו בכ-128.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-128.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות בשייר בסך של כ-28.8 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-26.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-11%. השינוי בפרמיות בשייר נובע מהסיבות שפורטו לעיל, מהסכמי ביטוח משנה חדשים בשנת 2023 כאמור, בסעיף 4.5.4 בפרק א' בדוח התקופתי, וכן מהתייקרות ביטוח המשנה בגין נזקי קטסטרופה.

הרווח הכולל לפני מס בשנת הדוח הסתכם בכ-26.9 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל של כ-39.9 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-33%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-6.3 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-10.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-38%. הקיטון ברווח הכולל בתקופת הדוח וברבעון נובע מירידה ברווחיות החיתומית, אשר קוזזה בחלקה על ידי עליה בהכנסות מהשקעות.

הרווח החיתומי בשנת הדוח הסתכם בכ-21.8 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-37.3 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-42%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח החיתומי בסך של כ-5.4 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-9.9 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-45%. הקיטון ברווח החיתומי נובע בעיקר מהתייקרות תעריפי ביטוח משנה בתחום הקטסטרופה/רעידת אדמה לשנת 2023, שטרם כוסו במלואם על ידי התאמת התעריף ללקוחות עקב תהליך חידושים המתפרס על פני שנה מלאה, וכן מהתייקרות התביעות בתחום.

3.1.1.3 ענפי חבויות

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-22.6 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-22.3 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-1%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-5.0 מיליוני ש"ח, בדומה לרבעון המקביל אשתקד. **הרווח הכולל** הסתכם בשנת הדוח בכ-15.0 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-7.0 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-114%. ברבעון הרביעי הסתכם רווח הכולל בסך של כ-6.2 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-3.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-100%. הגידול בתקופת הדוח וברבעון נובע משיפור ביחס התביעות.

3.1.2. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (במיליוני ש"ח)

שנים		שיעור השינוי בפרמיות		התפלגות לפי ענפים			
2023	2022	2021	2022/2021	2023/2022	2023	2022	
פרמיות ברוטו							
348.4	332.4	308.1	5%	8%	96%	96%	ביטוח חיים
13.4	15.1	17.7	(11%)	(15%)	4%	4%	חסכון ארוך טווח
361.8	347.5	325.8	4%	7%	100%	100%	סך הכול פרמיות
45.9	67.3	64.9	(32%)	4%	-	-	רווח כולל

הפרמיות שהורווחו ברוטו הסתכמו בסך של כ- 361.8 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 347.5 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-4%. הפרמיות בביטוח חיים, ללא חסכון ארוך טווח, צמחו בכ-5% והפרמיה בגין מוצרי חסכון ירדה בכ-11%. ברבעון הרביעי הפרמיות שהורווחו ברוטו הסתכמו בסך של כ-91.2 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-89.0 מיליוני ש"ח ברבעון מקביל אשתקד, גידול של כ-2%. הפרמיות בביטוח חיים ללא חסכון צמחו בכ-3% והפרמיה בגין מוצרי חסכון ירדה בכ-9%. הגידול בפרמיה בביטוח חיים נובע בעיקר מגידול במספר הלקוחות ובהיקף הפעילות ומעליית המדד. הקיטון בפרמיות בגין מוצרי חסכון נובע בעיקרו מהפסקת שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מרכיב חסכון, והחלפתו במוצר חיסכון ללא מרכיב ריסק (חוזה השקעה), אשר בשל כך אינו מקבל ביטוי בפרמיות. יצוין כי הפרמיות ברבעון הרביעי הושפעו גם מהשלכות מלחמת חרבות ברזל והפסקת המכירה במגזר זה בחודשי הלחימה הראשונים, כאמור בסעיף [1.2.3](#) לעיל.

הרווח הכולל לפני מס בתחום ביטוח חיים וחסכון בשנת הדוח הסתכם בכ-45.9 מיליוני ש"ח וכלל השפעה שלילית של מלחמת חרבות ברזל בסך של כ-30 מיליוני ש"ח בשייר (כאמור בסעיף [1.2.3](#) לעיל), לעומת סך של כ-67.3 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-32%. בנטרול ההשפעה השלילית של מלחמת חרבות ברזל כאמור לעיל, גידול ברווח בסך של כ-8 מיליוני ש"ח. ברבעון הרביעי הסתכם ההפסד בסך של כ-8.0 מיליון ש"ח וכלל השפעה שלילית של מלחמת חרבות ברזל בסך של כ-30 מיליוני ש"ח (כאמור בסעיף [1.2.3](#) לעיל), לעומת רווח בסך של כ-15.9 מיליוני ש"ח אשתקד. בנטרול ההשפעה השלילית של מלחמת חרבות ברזל, הרווח הכולל היה עומד של סך של כ-22 מיליוני ש"ח, המשקף גידול ברווח בסך של כ-6 מיליוני ש"ח.

הרווח החיתומי בשנת הדוח הסתכם לסך של כ-37.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-67.7 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה, קיטון של כ-45%. ברבעון הרביעי הסתכם ההפסד החיתומי לסך של כ-10.6 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ-15.7 מיליוני ש"ח אשתקד. הרווח החיתומי בתקופה הדוח וברבעון הרביעי הושפע מהשלכות המלחמה כאמור.

הרווחים מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד פוליסות משתתפות ברווחים, הסתכמו בשנת הדוח בסך של כ-18.3 מיליוני ש"ח לעומת הפסדים מהשקעות בסך של כ-20.6 מיליוני ש"ח אשתקד. ברבעון הרביעי נרשם רווח מהשקעות בסך של כ-6.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של כ-2.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתחום זה הרווח, או ההפסד נזקפים במלואם למבוטחים. לעניין הכנסות מהשקעות שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ראו גם סעיף [3.1.2.1](#) להלן.

3.1.2.1. שיעור התשואה הנומינלית בפוליסות משתתפות ברווחי השקעה, לפי סלי השקעות (באחוזים):

שנת 2021		שנת 2022		שנת 2023		סל השקעות:
תשואה נטו	תשואה ברוטו	תשואה נטו	תשואה ברוטו	תשואה נטו	תשואה ברוטו	
7.07	8.19	(5.49)	(4.55)	2.98	4.02	אג"ח
3.93	5.01	(3.61)	(2.63)	3.57	4.62	אג"ח ממשלת ישראל
8.78	9.78	(17.42)	(17.00)	13.65	14.41	מניות
0.54	0.58	(11.31)	(10.56)	8.29	9.22	כללי

3.1.2.2. רווחי השקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי ניהול בגינם

להלן פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים בביטוח חיים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול המחושבים בהתאם להנחיות הפיקוח:

1-12/2021	1-12/2022	1-12/2023	
מיליוני ש"ח			
22.1	(20.6)	18.3	רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים לפני דמי ניהול
3.1	2.9	2.8	דמי ניהול
19.0	(23.5)	15.5	

3.1.3. ביטוח בריאות

שיעור השינוי בפרמיות			שנים		
2022/2021	2023/2022	2021	2022	2023	
5%	4%	255.6	269.0	280.1	פרמיות ברוטו
34%	(20%)	21.8	29.3	23.5	רווח כולל

פרמיות שהורווחו ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-280.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-268.8 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-4%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות בסך של כ-69.5 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-68.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-1%. הגידול נובע מעלייה בהיקף הפעילות, אשר בא לידי ביטוי בצמיחה של כ-14% במוצרי הוצאות רפואיות ומחלות קשות בתקופת הדוח (כ-11% ברבעון הרביעי), צמיחה בשיעור גבוה במוצר ביטוח נסיעות לחו"ל בשנת הדוח ומנגד ירידה בפרמיות בתחום תאונות אישיות, מוצר שהחברה הפסיקה את שיווקו במתכונתו הישנה בחודש מאי 2021 ובתקופת הדוח חזרה לשווקו תחת הפוליסה החדשה בהיקף נמוך ובאופן הדרגתי (ראו גם סעיף 2.3.2 בפרק א' של הדוח התקופתי).

כמו כן, הפרמיות שהורווחו ברוטו במגזר ביטוח בריאות ברבעון הרביעי הושפעו מהפסקת שיווק מוצרי הוצאות רפואיות בחודש אוקטובר 2023, בעקבות כניסתה לתוקף של רפורמה רגולטורית בתחום, כאמור בסעיף 1.1 לעיל ובסעיף 2.3.1 בפרק א' של הדוח התקופתי. החברה חזרה לשווקם באופן הדרגתי לאחר תום תקופת הדוח, בעקבות אישור מוצרים מותאמים.

הרווח הכולל לפני מס בתחום ביטוח בריאות בשנת הדוח הסתכם בכ-23.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה לסך של כ-29.3 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-20%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-5.6 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-1.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. רווחי התקופה והרבעון הרביעי הושפעו מהתפתחות שלילית בגין תקופות קודמות במוצר תאונות אישיות הישן, אשר קוזה בחלקה על ידי שיפור ברווחיות במוצרי הוצאות רפואיות ומחלות קשות.

הרווח החיתומי בשנת הדוח הסתכם לסך של כ-14.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-29.4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה, קיטון של כ-45%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח החיתומי לסך של כ-2.4 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ-1.2 מיליוני ש"ח אשתקד.

3.2. תזרים מזומנים

יתרת המזומנים של החברה גדלה מסך של כ-253.2 מיליוני ש"ח בתחילת השנה לסך של כ-257.9 מיליוני ש"ח בסוף תקופת הדוח. תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בשנת הדוח בכ-193.7 מיליוני ש"ח והושפעו בעיקר מעלייה ברווחיות וממימוש ניירות ערך, לעומת תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת בסך של כ-130.2 מיליוני ש"ח אשתקד והושפעו בעיקר מהשקעות בניירות ערך. תזרימי מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-97.7 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-79.0 מיליוני ש"ח אשתקד וכללו בעיקר השקעה בנכסים בלתי מוחשיים וברכוש קבוע. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בכ-93.1 מיליוני ש"ח ונבעו בעיקר מדיבידנד ששולם בסך של כ-80.0 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-244.5 מיליוני ש"ח אשתקד שנבעו בעיקר מפדיון כתבי התחייבות נדחים סדרה ד' בסך של כ-172.8 מיליון ש"ח ומדיבידנד ששולם בסך של כ-60 מיליוני ש"ח.

4. אירועים מהותיים ואחרים בשנת הדוח ולאחריה

- 4.1 ביום 24 במרס 2024, לאחר תאריך הדוח, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד נוסף בגין רווחי שנת 2023, בסך של 65 מיליון ש"ח (כ-4.4 ש"ח למניה), המצטרף לדיבידנד בסכום של כ-40 מיליון ש"ח שחולק בחודש אוגוסט 2023 בגין רווחי שנת 2023. להוראות הדין בנושא חלוקת דיבידנד, עם המעבר לתחולת תקנות ההון המזערי וחוזר הסולבנסי - ראו סעיף 4.1.1 לפרק א' של הדוח התקופתי. לחלוקת קודמות בשנת הדוח ראו בסעיף 2.3.1 לעיל.
- 4.2 ביום 8 במאי 2023 פורסם דירוג BDI ודה מארקר לשנת 2023 למעסיקים הטובים במשק, במסגרתו זכתה החברה במקום ה-6 בדירוג הכללי, והראשונה מבין כל החברות בענף הפיננסים.
- 4.3 לפרטים אודות חילופי גברי בדירקטוריון החברה ראו סעיף 4.6.7 (א) וסעיף 5.1 לפרק א' של הדוח התקופתי וכן סעיף 14 בחלק ד' שלו.
- 4.4 לפרטים אודות מדיניות התגמול של החברה ושכר מנכ"ל ראו סעיף 4.6.7 (ב) לפרק א' של הדוח התקופתי.
- 4.5 לפרטים אודות הרפורמה בביטוחי הבריאות ראו סעיף 2.3.2 לפרק א' של הדוח התקופתי.
- 4.6 לפרטים אודות שינויים בהסדרה בתת תחום רכב רכוש, ראו בפרק 2.1.2.2 של פרק א' לדוח התקופתי.
- 4.7 לפרטים בדבר השפעות אירועים מהותיים שאירעו בשנת 2023 ובהם מלחמת חרבות ברזל - ראו סעיף 1.2 לעיל ובאור ד' לדוחות הכספיים המצורפים.
- 4.8 ביום 17 באוגוסט 2023 פורסם דוח דירוג האיתנות הפיננסית של החברה על ידי חברת מידרוג, ולפיו דירוג החברה נותר Aa3 עם אופק יציב, כשהיה. ראו לעניין זה דיווח מיידי מיום 17 באוגוסט 2023 (מס' אסמכתא 01-2023-077161).
- 4.9 ביום 4 בספטמבר 2023 קיבלה החברה הודעה מועדת המכרזים של אגף החשכ"ל במשרד האוצר, לפיה היא נבחרה כאחת משתי החברות הזוכות במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2024 (להלן: "הודעת הזכייה"). בהודעת הזכייה נמסר, כי על פי נתוני המבוטחים שהתקבלו מחברות הביטוח הזוכות בשנה הקודמת, מספר המבוטחים

בקשר עם רכבי יצרנים שבהם זכתה החברה, נכון למועד פרסום הדוח, הינו כ- 40 אלף מבוטחים (מקיף/צ"ג וחובה) (לעומת כ- 24 אלף מבוטחים בזכיית החברה לשנת 2023). מועד תחילת הביטוח הוא 1 לינואר 2024.

4.10. ביום 13 במרס 2024 פרסמה הועדה לצמצום הריכוזיות את רשימת התאגידים הריאליים המשמעותיים למועד הדוח וקבעה, בין היתר, כי קבוצת צור שמיר, שהחברה היא חלק ממנה, מהווה תאגיד ריאלי משמעותי. יצוין, שדוח מחודש ספטמבר 2022 של הצוות לבחינת פרק ד' לחוק הריכוזיות (להלן: "הצוות") המליץ להוסיף להגדרת "גוף פיננסי" שבפרק ד' לחוק הריכוזיות גם בעלי רישיון למתן אשראי ותאגיד הנפקה של מבטח. משכך, ככל שתתקבל המלצת הצוות, הרי שמימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן: "מימון ישיר"), אשר הינה חברה בשליטת צור שמיר והינה בעל רישיון מורחב למתן אשראי, לא תיחשב "תאגיד ריאלי", ולכן, לאור היקף האשראי הקובע של הקבוצה, אזי בהתאמה כל התאגידים הריאליים בקבוצה ובכללם גם תאגידים בשליטת החברה שאינם מוגדרים כיום כגוף פיננסי, לא ייחשבו כתאגידים ריאליים משמעותיים. בנוסף, ככל שתתקבל המלצת הצוות, הרי שאיי.די.איי. הנפקות, בהיותה תאגיד הנפקה של מבטח, לא תיחשב עוד כתאגיד ריאלי וממילא לא תיחשב כתאגיד ריאלי משמעותי גם בפני עצמה, וללא קשר להגדרה של מימון ישיר. נכון לתאריך הדוח, טרם יושמה המלצת הצוות כאמור. החברה בוחנת את הצעדים העומדים בפניה (ראו דיווח מיידי בעניין זה מיום 14 במרס 2024, מס' אסמכתא: 2024-01-022231).

4.11. למיטב ידיעת החברה, בעלת השליטה בחברה בוחנת אפשרות לשינוי מבני בקבוצת צור שמיר (להלן: "השינוי המבני") באופן שלאחר השלמתו פעילות הביטוח ופעילות המימון תתבצענה באמצעות חברות פרטיות (במקום ציבוריות כפי שזה נכון למועד פרסום הדוח), שתהיינה בבעלות ושליטה של חברת החזקות ציבורית (במקום חברה פרטית כפי שזה נכון למועד פרסום הדוח). למיטב ידיעת החברה טרם התקבלה החלטה ע"י האורגנים של צור שמיר לאישור הליך השינוי המבני וממילא טרם נעשתה כל פניה לאורגנים המוסמכים של החברות הבנות בקשר עם דיון ואישור של שינוי מבני כאמור ואין כל וודאות כי האמור יאושר ו/או יובא לדיון בחברות הבנות וכמובן שאין כל וודאות ביחס לאופן בו יבוצע השינוי המבני האמור (ראו דיווח מיידי מיום 17 במרס 2023 מס' אסמכתא 2024-01-022993).

4.12. לפרטים בדבר השפעות מלחמת חרבות ברזל על החברה לאחר תקופת הדוח ועד לפרסום הדוח - ראו סעיף 1.2.3 לעיל, 6 להלן, ובאור ד' לדוחות הכספיים המצורפים.

4.13. לפרטים אודות הליכים משפטיים ופרטים נוספים אודות אירועים מהותיים בתקופת הדוח ועד למועד פרסומו ראו באורים 37 ו-38 (בהתאמה) לדוחות הכספיים המצורפים.

4.14. עובר לפרסום דוח זה פרסמה החברה דוח ובו נתונים בדבר מצבת ההתחייבויות של החברה לפי מועדי פירעון, כנדרש בתקנה 38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.

5. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

האסטרטגיה העסקית של החברה היא להיות חברת הביטוח הישירה המובילה בישראל בתחום ביטוחי הפרט והמשפחה, בכל ערוצי ההפצה והשיווק הישירים, או באמצעות שיתופי פעולה ולהתאים את המוצרים והשירותים שהיא מציעה לציבור, בין אם בתחום הביטוח ובין אם בתחומים משיקים וסינרגטיים לתפיסה זו. החברה פועלת להגדיל את פלח השוק שלה בביטוחי הפרט לסוגיהם, הן באמצעות פרסום ישיר לציבור והן באמצעות שיתופי פעולה, תוך הקפדה על גיוון מקורות ההכנסה והרווח, ויצאה ממוצרים ופעילויות שאינם מקדמים אותה בהיבטים הנ"ל. צמיחה רווחית - בזכות חיתום הדוק ותמחור דיפרנציאלי ותחרותי; הענקת שירות איכותי והוגן ללקוחותיה; יעילות ומצוינות תפעולית, שיסייעו בשמירה על תמחור תחרותי; והצעה של מבחר הצעות ערך, באמצעות כלים דיגיטליים, מקוונים, אוטומטיים ועצמאיים. החברה מפעילה תשתית טכנולוגית ענפה, ופועלת באופן מתמיד לשדרוג מערכות המידע והאמצעים הטכנולוגיים שבהם היא עושה שימוש לשם ניהול עסקיה על מנת שיתמכו ביעדיה העסקיים. החברה מעודדת מעבר של לקוחות לערוצי ההפצה הישירים והדיגיטליים שהיא מקימה (שירות עצמי), ופועלת לשיפור הזמינות והנגישות של אמצעי השיווק והשירות הללו ללקוחות. במסגרת זו מפתחת החברה גם את מותג 9 (שהחליף את 9,000,000) שתוצאותיו עולים על כל הציפיות, שמעניק קפיצת מדרגה בשירות עצמי דיגיטאלי של הלקוח במוצרי ביטוח הרכב והדירה, החל ברכישה ללא צורך במר"מ ומיקוח מול נציג אנושי, עבור בשירות באמצעות אפליקציה וכלה בניהול תביעה בשירות עצמי מירבי. החברה מקדמת שילוב של מוצרים נוספים בתפיסת שירות זו והשיקה אפשרויות דומות גם בביטוחי דירה ונסיעות לחו"ל. בנוסף, השיקה החברה מועדון לקוחות שהוא ייחודי בתחום הביטוח ומעניק ללקוחותיה הטבות, ככל שסל המוצרים שלהם בחברה רחב יותר או ותק הלקוח גבוה יותר והיא בוחנת מעת לעת שירותים ומוצרים נוספים שמשתלבים בתפיסת השירות שלה ללקוחותיה ומשלימים אותם, בין אם בתחום הביטוח ובין אם לאו. החברה משקיעה רבות במשאב האנושי שלה, שאיכותו, שימורו ומחויבותו להצלחת החברה הוא, בראייתה, חיוני לשימור מובילותה. החברה מנהלת את תיק ההשקעות שלה באחריות ובאופן סולידי על מנת למתן את התנודתיות, שתיק השקעות יכול לגרום לתוצאותיה.

- הכרות עם הלקוח – הקשר הישיר איתו מאפשר הכרות ישירה ואיכותית עם הלקוח וצרכיו.
- בסיס נתונים מקיף וארוך טווח - המאפשר להציע ללקוח הצעות ערך מותאמות לאורך זמן, לשפר את השירות עבורו ולנהל טוב יותר את עלות התביעות.
- מחיר - הרכישה הישירה מסייעת לחסכון בעמלות תיווך ומאפשרת התאמה של המחיר לצרכי הלקוח ולסיכוניו.
- התאמה אישית – החברה מאפשרת רכישה של מגוון כיסויים ביטוחיים ונלווים, וכן בוחנת ומשיקה מוצרים ושירותים חדשים המשלימים את צרכיו הפיננסיים של הלקוח ממנה הן בתחום הביטוח והן בתחומים משיקים.
- זמינות ושירות - שירות 24/7 בטלפון, דוא"ל, באתר האינטרנט, בסמארטפון, באפליקציה, בצ'ט ובפייסבוק.
- איכות הסביבה - הקשר בין הלקוח לחברה מתבצע, ככל האפשר, דיגיטאלית, באופן החוסך בנייר ושומר על איכות הסביבה.
- השפעה – ללקוחות יש אפשרות להשפיע על שיפור מתמיד של השירות באמצעות מתן משוב לחברה ולעובדיה בכל אינטראקציה.

למידע נוסף בהקשר זה ראו סעיפים 4.1, 4.7, 4.12-4.14 לפרק א' של הדוח התקופתי.

6. מדיניות תרומות

לחברה מדיניות תרומות המתמקדת בעיקר בתחומי החינוך ובפעילויות חברתיות בקרב אוכלוסיות חלשות, בין השאר, על ידי סיוע בלימודים ובהנגשת הידע והכלים לעולם הטכנולוגי. בנוסף תורמת החברה לקידום מטרות רפואיות חדשניות, שמירה על איכות סביבה ועוד. החברה תומכת במעורבות קהילתית חזקה ויציבה, ועל כן מבססת שותפויות ארוכות טווח עם שותפים ציבוריים וקהילתיים. בין העמותות המרכזיות להן תרמה החברה בשנת הדוח נמצאות העמותות "כנפיים של קרמבו", העמותה לקידום החינוך, "עלם", "לתת", "ידידים", "קרן הידידים של בית החולים תל השומר" ו"רשות הטבע והגנים". בנוסף לתרומות כספיות, אשר מנוהלות על ידי ועדת התרומות של החברה ועל ידי קרן המלגות והסיוע שלה (בהיקף של כ-1.7 מיליון ש"ח בשנת הדוח), מעודדת החברה תרומה אקטיבית לקהילה ומקדמת לשם כך פעילות התנדבותית של עובדי החברה במיזמים שונים וזאת על חשבון שעות העבודה, תוך יצירת מעורבות עמוקה ואישית של העובדים. ראו לעניין זה גם בסעיף 4.6 לפרק א' של הדוח התקופתי. יצוין כי, עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל הרחיבה החברה את פועלה והפנתה תרומות לסיוע למפונים, לחיילים ולקיבוץ ניר עוז וכן הקדישה שעות התנדבות למטרות אלו.

הדירקטוריון והנהלת החברה מבקשים להביע את תודתם לעובדי החברה על מאמצייהם ותרומתם לחברה ולמאות אלפי מבוטחי החברה המביעים בה את אמונם.

יעקב (קובי) הבר
מנכ"ל

משה (מוקי) שנידמן
יו"ר הדירקטוריון

24 במרס 2024

א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, יעקב (קובי) הבר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח וכן–
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו ; וכן–
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ; וכן–
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון והדוחות הכספיים של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי ; וכן–
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

24 במרס, 2024

תאריך

יעקב (קובי) הבר, מנכ"ל

א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, רונית חיוחמו, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח וכן—
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו ; וכן—
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ; וכן—
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי ; וכן—
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

24 במרס, 2024

תאריך

רונית חיוחמו, סמנכ"ל כספים

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של איי. די. איי. חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)) בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2023, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון, משה (מוקי) שניידמן

מנכ"ל, יעקב (קובי) הבר

סמנכ"ל כספים, רונית חיוחמו

תאריך: 24 במרס, 2024

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2023

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

תוכן העניינים

עמוד

3-6	דוח רואה החשבון המבקר
7-8	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
9	דוחות מאוחדים על הרווח או ההפסד ורווח כולל אחר
10	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
11-13	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
14-176	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות

של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ - בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ וחברות מאוחדות שלה (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי, הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאות מרשות) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2023 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023 והדוח שלנו מיום 24 במרס 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים והפניית תשומת לב לאמור בביאור 37 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
24 במרס, 2024

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ וחברות מאוחדות שלה (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, כמתואר בביאור 2(א).

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 37 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי:

תיאור הנושא

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח כללי בסך 3,320,550 אלפי ש"ח, כמתואר בביאור 15 לדוחות הכספיים.

כמתואר בביאורים 2.ב.2 ו-2.ה.35 לדוחות הכספיים המאוחדים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשווערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. ההנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת ההפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. בביאור 17 לדוחות הכספיים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

- נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כללו את הנהלים הבאים:
- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
- בחנו כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" וזאת ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.

בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות:

תיאור הנושא

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות שאינם תלויי תשואה בסך 381,330 אלפי ש"ח, והתחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה בסך 222,105 אלפי ש"ח, כמתואר בביאורים 15 ו-16 לדוחות הכספיים.

כמתואר בביאורים 1.ב.2, 3.ב.2 ו-1.ה.35 לדוחות הכספיים, ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה ושאינם תלויי תשואה נמדדות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (תקנות וחוזרים), תקן דיווח כספי בינלאומי 4 ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נמדדות, בין היתר, על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

חלק משמעותי מהעתודות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מבוסס על מודלים אקטואריים והנחות שונות, ולפיכך מדידת העתודות כרוכה באי וודאות מובנית. עתודות אלה כוללות בעיקרן עתודות בגין מוצרי תאונות אישיות, תביעות מתמשכות באכ"ע (אבדן כושר עבודה) ועתודות IBNR במוצרים נוספים. כמו כן נעשה שימוש במחקרים והנחות לצורך בדיקת הכרה בתחייבויות בגין עתודת LAT (בדיקת נאותות ההתחייבויות - Liability Adequacy Test).

ההנחות העיקריות המשמשות בתהליך המדידה של ההתחייבויות לעיל כוללות הנחות בקשר ביטולים, תשואה, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, נכות, הנחות שימור ותחלואה. ההנחות נבחנות על ידי האקטואר הממונה בחברה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות העיקריות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצורכי דיווח כספי.
- בחנו כי כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, מחקרים מהותיים שבוצעו על-ידי החברה במהלך תקופת הדיווח ואת יישומם בבדיקת הצורך לרישום התחייבות LAT.

בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות בדוחות הכספיים.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO, והדוח שלנו מיום 24 במרס 2024 כולל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
24 במרס, 2024

ליום 31 בדצמבר		באור	
2022	2023		
אלפי ש"ח			
			נכסים
301,631	329,594	4	נכסים בלתי מוחשיים
400,201	427,238	5	הוצאות רכישה נדחות
99,200	87,803	6	רכוש קבוע
328,990	331,130	8	נדל"ן להשקעה
1,190,439	1,060,869	15	נכסי ביטוח משנה
83,662	66,111		נכסי מסים שוטפים
122,062	101,354	9	חייבים ויתרות חובה
508,032	641,477	10	פרמיות לגבייה
287,616	281,715	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
1,030,535	1,255,494		נכסי חוב סחירים
1,124,946	1,112,228		נכסי חוב שאינם סחירים
55,894	28,572		מניות
415,728	459,884		אחרות
2,627,103	2,856,178		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
6,646	10,822	א13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
246,550	247,046	ב13	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
6,202,132	6,441,337		סך כל הנכסים
294,262	292,537		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר		באור	
2022	2023		
אלפי ש"ח			
			<u>הון והתחייבויות</u>
		14	<u>הון</u>
14,675	14,685		הון מניות
347,250	348,723		פרמיה על מניות
(15,824)	(6,010)		קרנות הון
509,419	568,598		יתרת עודפים
855,520	925,996		סך הכל ההון
			<u>התחייבויות</u>
3,496,376	3,701,880	15	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
294,225	292,529	16	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
71,232	78,076	21	התחייבויות בגין מסים נדחים
14,525	16,237	22	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
918,235	884,701	23	זכאים ויתרות זכות
552,019	541,918	24	התחייבויות פיננסיות
5,346,612	5,515,341		סך כל ההתחייבויות
6,202,132	6,441,337		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

24 במרס, 2024			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	משה (מוקי) שנידמן יו"ר הדירקטוריון	יעקב (קובי) הבר מנהל כללי	רונית חיוחמו סמנכ"ל כספים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2021	2022	2023		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי למניה)				
2,320,469	2,388,729	2,846,484	25	פרמיות שהורווחו ברוטו
452,528	395,454	352,958	25	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,867,941	1,993,275	2,493,526	25	פרמיות שהורווחו בשייר
205,522	122,678	156,744	26	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,095	2,889	2,762	27	הכנסות מדמי ניהול
85,200	80,165	74,795	28	הכנסות מעמלות
567	270	509		הכנסות אחרות
2,162,325	2,199,277	2,728,336		סך כל ההכנסות
1,736,190	1,624,501	2,108,214		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
456,405	131,685	223,195		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,279,785	1,492,816	1,885,019	29	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
406,742	407,049	443,477	30	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
152,129	162,580	177,609	31	הוצאות הנהלה וכלליות
22,200	22,441	19,061	33	הוצאות מימון
347	1,582	20		הוצאות אחרות
1,861,203	2,086,468	2,525,186		סך כל ההוצאות
301,122	112,809	203,150		רווח לפני מסים על ההכנסה
99,925	28,368	63,945	21	מסים על ההכנסה
201,197	84,441	139,205		רווח נקי
				רווח (הפסד) כולל אחר:
				<u>סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:</u>
(115)	2,396	(40)	22	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת
39	(819)	14	21	השפעת המס
(76)	1,577	(26)		סה"כ סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
				<u>סכומים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים:</u>
9,663	(54,339)	7,376		שינוי נטו, בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר
(2,681)	1,232	8,754		שינוי נטו, בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר שהועבר לרווח והפסד
(2,387)	18,156	(5,515)	21	מיסים בגין פריטי רווח כולל אחר שהועברו לרווח והפסד
4,595	(34,951)	10,615		סה"כ סכומים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים
4,519	(33,374)	10,589		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
205,716	51,067	149,794		סך הכל רווח כולל
13.71	5.75	9.48	34	רווח נקי בסיסי למניה (בש"ח)
13.69	5.75	9.48	34	רווח נקי מדולל למניה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין מכשירי חוב הנמדדים דרך רווח כולל אחר	קרן הון בגין שטרי הון אלפי ש"ח	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	יתרת עודפים	סה"כ הון
14,675	347,250	(21,145)	572	4,749	509,419	855,520
-	-	-	-	-	139,205	139,205
-	-	10,615	-	-	(26)	10,589
-	-	10,615	-	-	139,179	149,794
10	1,473	-	-	(1,478)	-	5
-	-	-	-	677	-	677
-	-	-	-	-	(80,000)	(80,000)
14,685	348,723	(10,530)	572	3,948	568,598	925,996

יתרה ליום 1 בינואר 2023
רווח נקי
רווח (הפסד) כולל אחר
סך הכל רווח כולל
מימוש אופציות (באור 14)
עלות תשלום מבוסס מניות (באור 32)
דיבידנד (באור 14)

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין מכשירי חוב הנמדדים דרך רווח כולל אחר	קרן הון בגין שטרי הון אלפי ש"ח	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	יתרת עודפים	סה"כ הון
14,675	347,250	13,806	572	2,452	483,401	862,156
-	-	-	-	-	84,441	84,441
-	-	(34,951)	-	-	1,577	(33,374)
-	-	(34,951)	-	-	86,018	51,067
-	-	-	-	2,297	-	2,297
-	-	-	-	-	(60,000)	(60,000)
14,675	347,250	(21,145)	572	4,749	509,419	855,520

יתרה ליום 1 בינואר 2022
רווח נקי
רווח (הפסד) כולל אחר
סך הכל רווח (הפסד) כולל
עלות תשלום מבוסס מניות (באור 32)
דיבידנד (באור 14)

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין מכשירי חוב הנמדדים דרך רווח כולל אחר	קרן הון בגין שטרי הון אלפי ש"ח	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	יתרת עודפים	סה"כ הון
14,675	347,250	9,211	572	103	442,280	814,091
-	-	-	-	-	201,197	201,197
-	-	4,595	-	-	(76)	4,519
-	-	4,595	-	-	201,121	205,716
-	-	-	-	2,349	-	2,349
-	-	-	-	-	(160,000)	(160,000)
14,675	347,250	13,806	572	2,452	483,401	862,156

יתרה ליום 1 בינואר 2021
רווח נקי
רווח (הפסד) כולל אחר
סך הכל רווח כולל
עלות תשלום מבוסס מניות (באור 32)
דיבידנד (באור 14)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
456,425	(130,231)	193,653	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (נספח א')</u>
			<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(11,161)	(7,074)	(9,760)	השקעה ברכוש קבוע
(72,945)	(74,477)	(87,965)	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
-	-	(2,317)	מזומנים נטו שנגרעו בשל רכישת חברה שאוחדה לראשונה (ראו נספח ד')
(16,394)	-	-	מזומנים נטו שנגרעו בשל מכירת תיק ביטוח (ראו נספח ד')
1,929	2,535	2,389	תמורה מממוש רכוש קבוע
(98,571)	(79,016)	(97,653)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
			<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
-	-	5	תמורה מהנפקת מניות רגילות בגין תוכנית תשלום מבוסס מניות
162,794	-	-	תמורה מהנפקת כתבי התחייבות נדחים (נטו מהוצאות הנפקה)
-	(172,775)	-	פירעון כתבי התחייבות נדחים
(160,000)	(60,000)	(80,000)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
(9,940)	(11,197)	(13,058)	פרעון התחייבויות בגין זכויות חכירה
(4,398)	(502)	-	פירעון התחייבות פיננסית
(11,544)	(244,474)	(93,053)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(353)	958	1,725	השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
345,957	(452,763)	4,672	עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
360,002	705,959	253,196	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת תקופה (נספח ב')
705,959	253,196	257,868	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף תקופה (נספח ג')

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021	2022	2023			
אלפי ש"ח					
201,197	84,441	139,205	<u>נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>		
			רווח נקי		
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:		
(22,089)	20,895	(17,981)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה		
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:		
(22,926)	(32,735)	(33,996)	נכסי חוב סחירים		
(38,054)	(47,757)	(37,700)	נכסי חוב שאינם סחירים		
(11,958)	(907)	1,092	מניות		
(51,873)	(7,143)	(39,534)	השקעות אחרות		
16,827	17,304	13,412	הוצאות מימון בגין כתבי התחייבות נדחים		
1,571	1,054	1,036	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות אחרות		
347	(133)	(331)	הפסד (רווח) הון ממימוש רכוש קבוע		
(458)	-	-	רווח ממכירת תיק ביטוח		
-	1,582	-	הפסד מירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים		
			פחת והפחתות:		
23,734	24,009	22,549	רכוש קבוע		
44,036	52,298	62,448	נכסים בלתי מוחשיים		
121,197	34,802	205,504	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה		
36,633	(26,199)	(1,696)	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה		
2,349	2,297	677	עלות תשלום מבוסס מניות		
(162,628)	176,927	129,570	שינוי בנכסי ביטוח משנה		
(41,476)	(29,378)	(1,010)	שינוי בשווי הוגן נדל"ן להשקעה		
(21,169)	(29,759)	(27,037)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות		
99,925	28,368	63,945	מסים על הכנסה		
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:		
(11,151)	(2,722)	17,065	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה		
299,660	(397,461)	(170,762)	מימושים (רכישות) נטו של השקעות פיננסיות אחרות		
1,726	(3,792)	(1,130)	רכישת נדל"ן להשקעה ושיפורים בנכס		
30,567	(63,907)	(133,445)	פרמיות לגבייה		
(108,018)	20,067	19,152	חייבים ויתרות חובה		
47,629	86,027	(35,311)	זכאים ויתרות זכות		
(6,086)	266	1,645	התחייבויות בשל הטבות לעובדים		
228,315	(175,997)	38,162	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:		
(19,457)	(22,330)	(14,940)	ריבית ששולמה		
57,344	68,828	61,179	ריבית שהתקבלה		
(75,782)	(102,170)	(60,676)	מסים ששולמו		
27,300	5,195	17,130	מסים שהתקבלו		
37,508	11,802	13,593	דיבידנד שהתקבל		
456,425	(130,231)	193,653	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו (ששימשו) לפעילות שוטפת		

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
12,365	8,752	6,646
347,637	697,207	246,550
360,002	705,959	253,196

נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

נספח ד' - מזומנים נטו שנגרעו בשל רכישת חברה
מאוחדת שאוחדה לראשונה ובשל מכירת תיק ביטוח

נכסים בלתי מוחשיים

רכוש קבוע

נכסי מסים שוטפים

חייבים ויתרות חובה

הוצאות רכישה נדחות

השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בגין מסים נדחים

התחייבויות בשל הטבות לעובדים

הכנסות אחרות

-	-	(2,446)
-	-	(1)
-	-	(6)
-	-	(21)
442	-	-
178,385	-	-
17,294	-	-
(183,244)	-	-
-	-	52
-	-	78
(12,435)	-	27
458	-	-
900	-	(2,317)
(17,294)	-	-
(16,394)	-	(2,317)

מזומנים ושווי מזומנים השייכים לתיק הביטוח

סך-הכל מזומנים נטו שנגרעו

נספח ה' - פעילות שאינה במזומן

נכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה

1,503	7,831	3,449
-------	-------	-------

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה. הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה). מניות החברה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ב. החברה פועלת כמבטח ישיר בענפי הביטוח הכללי, בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות. בביטוח כללי פועלת החברה בענפי רכב רכוש, רכב חובה, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים. בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח פועלת החברה בשיווק פוליסות ריסק וחסכון ובביטוח בריאות פועלת החברה בשיווק פוליסות מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, מחלות קשות ונסיעות לחו"ל.

ג. ליום 31 בדצמבר 2023 שיעור ההחזקות בחברה הינו כדלקמן:
ישיר א.י.ד.א.י. אחזקות בע"מ (להלן - ישיר אחזקות או החברה האם) מחזיקה בשיעור של 48.91%. צדדים קשורים נוספים מחזיקים 0.66% מהון מניות החברה ושיעור החזקות הציבור הינו כ- 50.43%.

בעלת השליטה בישיר אחזקות הינה חברת ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ (להלן - ביטוח ישיר). בעלת השליטה בביטוח ישיר הינה חברת צור שמיר אחזקות בע"מ (להלן - צור שמיר). מניות צור שמיר רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. לפרטים בדבר בחינת שינוי מבני בקבוצת צור שמיר ראו באור 38 להלן.

ד. מלחמת 'חרבות ברזל'

ביום 7 באוקטובר 2023 פרצה מלחמה, בעקבות התקפת פתע קשה של החמאס בעזה על תושבי עוטף עזה, שדרות, אופקים ובסיסי הצבא שבאזור, לצד ירי טילים לכל הארץ. בעקבות זאת גויסו כוחות מילואים רבים, הושבתה זמנית חלק מהפעילות האזרחית בישראל, לרבות מסגרות חינוכיות, ומשאבים אזרחיים רבים הוסטו לטובת המאמץ המלחמתי. עד לסוף חודש אוקטובר 2023 הפסיקה החברה, ביוזמתה, פעילות מכירות יוצאת, בעיקר במוצרי ביטוח חיים ובריאות, וכן פעילות גבייה יזומה, והתמקדה במתן שירות ומכירות בפניות נכנסות ובסילוק תביעות. החל מחודש נובמבר 2023 חזרה החברה בהדרגה לפעילות מכירות יוצאות ופעילות גביה יזומה.

המשכיות עסקית

החברה סבלה פגיעות בנפש בקרב עובדיה, ומעל 11% מכוח העבודה שלה גויס למילואים. על אף זאת, כל מערכי החברה, לרבות שירות ותביעות, תפקדו ומתפקדים כסדרם לאורך כל ימי הלחימה.

השפעה על התוצאות העסקיות

במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, הנזק הביטוחי הישיר מהמלחמה, אותו מכסה החברה, הוא פגיעות בנפש של מי שהיו מבוטחים בביטוחי חיים (ריסק). סך ההשפעה על הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח של פגיעות מסוג זה הסתכמה בכ-30 מיליוני ש"ח בשייר, זאת - בנוסף להפסקת המכירות במגזר זה בחודשי הלחימה הראשונים, כאמור לעיל. להבדיל, נזקי הרכוש של המלחמה מכוסים על ידי המדינה באמצעות קרן מס רכוש. לפיכך, לא הייתה השפעה ישירה של נזקי המלחמה על התוצאות החיתומיות בביטוח כללי. למרות האמור לעיל, נראה שהמלחמה הביאה לירידה זמנית בשכיחות הגניבות, בנסועה ובפתיחת תביעות בענפי הרכב, אשר, כאמור, היתה זמנית וכולן חזרו בהדרגה להיקפן הקודם. החברה אינה יודעת מה שיעור ההשפעה של המלחמה על תוצאות הרבעון הרביעי בנזקי רכוש, אך היא מעריכה בזהירות את ההשפעה העקיפה שלה כמתואר לעיל, בקיטון בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר, בסך של כ-40 מיליוני ש"ח ובגידול מקביל ברווח הכולל לפני מס. אומדן זה מבוסס על השוואה לשכיחות התאונות והגניבות טרום המלחמה. בשל הקצב האיטי של התפתחות התביעות בענף חובה, בשלב זה, תוצאות התקופה והרבעון הרביעי אינן כוללות השפעות של מלחמת חרבות ברזל. במגזר ביטוח בריאות נפגע ישירות ענף נסיעות לחו"ל, כאשר סך ההשפעה על רווח הכולל אינה מהותית. בענפי רכוש אחרים ובהיקפי ההוצאות של החברה לא נצפתה השפעה ישירה משמעותית של המלחמה על תוצאות החברה. לסיכום, ההשלכות המשוערות של המלחמה, כמתואר לעיל, היו בעלות השפעות מנוגדות על תוצאות החברה, שקיזזו זו את זו, ובסך הכל ההשפעה על שורת הרווח בדוח השנתי אינה מהותית.

החברה, כגוף מוסדי, חשופה לתנודתיות בשוקי ההון בישראל ובעולם, בעיקר באמצעות תיק הנוסטרו שלה. החשיפה לאובדן דמי ניהול, הנובע מתיק הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה, אינה מהותית, ולא נרשמו פדיונות מהותיים. לאור שיעור החזקה נמוך במניות ישראליות ומח"מ קצר בתיק בנכסי החוב שלה, הפגיעה ברווח הכולל מהשקעות כתוצאה מהמלחמה אינה מהותית.

באור 1: - כללי (המשך)

ד. מלחמת 'חרבות ברזל' (המשך)

בעקבות המלחמה, בהסכם ביטוח משנה קטסטרופה בביטוח חיים לשנת 2024, הוחרג הכיסוי לחיילי מילואים בתפקיד (לעומת שיעור כיסוי של 48.5% בתקופת הדוח) ומרבית מבטחי המשנה מחריגים באופן מוחלט כיסוי למלחמה פאסיבית. כמו כן, פרמיית ביטוח המשנה של ההסכם התייקרה לאחר תקופת הדוח. החברה אינה יכולה להעריך בשלב זה את השפעת האמור על דוחותיה הכספיים.

בחודש פברואר 2024 הורידה סוכנות הדירוג הבינלאומית מודי'ס את דירוג האשראי של מדינת ישראל מ-A1 ל-A2, לראשונה בהיסטוריה. ההודעה כללה הצגת אופק שלילי לדירוג העתידי. מודי'ס מסבירה את הורדת הדירוג בעיקר בהשפעות הכלכליות של המלחמה ברצועת עזה והלחימה המתמשכת בגבול לבנון.

משהמלחמה עדיין נמשכת גם במועד פרסום הדוח, אין בידי החברה מידע נוסף לגבי השפעת הלחימה על תוצאותיה בעתיד. עם זאת, לדעת החברה, לניהולה של מערכה צבאית ממושכת, ובוודאי אם היא תתרחב לחזיתות נוספות, עלולות להיות השלכות שונות ובהן השלכות כלכליות על המשק הישראלי, אך היא מעריכה כי תדע לעשות את ההתאמות הנדרשות ולפעול בהתאם.

ה. צירוף עסקים

ביום 21 ביוני 2023 השלימה החברה רכישת 100% ממניות פנדה סוכנות לביטוח כללי בע"מ (להלן - פנדה), אשר הינה החברה המאוחדת היחידה של החברה אשר תורמת לתוצאות פעילותה. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 לא צורף מידע כספי נפרד לאור תרומתה הזניחה של פנדה לדוחות הכספיים המאוחדים.

הפרמטרים ששימשו את החברה בכדי לקבוע את ההשפעה האמורה הם סך המאזן, ההכנסות, הרווח הכולל ותזרים המזומנים של פנדה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 לעומת אותם פרמטרים בדוחות הכספיים המאוחדים.

למידע נוסף ראו באור 7 לדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי (המשך)

ה. הגדרות

החברה	- איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ.
החברה האם	- ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ.
החברה האם הסופית	- צור שמיר אחזקות בע"מ.
חברות בנות	- איי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ ופנדה סוכנות לביטוח כללי בע"מ שדוחותיהן מאוחדים במישרין עם דוחות החברה.
בעלי שליטה ובעלי עניין	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
צדדים קשורים	- כהגדרתם ב- IAS 24.
המפקח או הממונה או רשות הפיקוח	- הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות ההון	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
משטר סולבנסי	- משטר כושר פרעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II.
כללי ההשקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" שפורסם ע"י הממונה.
חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
חוזים תלויי תשואה	- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזר ביטוח חיים בהם ההתחייבות צמודה לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה) או הנובעים מחוזים אלה.
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	- סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מביטוח משתתף ברווחים.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
נכסי ביטוח משנה	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
פרמיות	- פרמיות לרבות דמים.
פרמיות שהורווחו	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, נכסים פיננסיים מסויימים המוצגים בשווי הוגן, התחייבויות ביטוחיות, נכסי ביטוח משנה והתחייבויות בשל הטבות לעובדים.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

עד ליום 31 בדצמבר 2022 היו הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS. החל מיום 1 בינואר 2023, הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה, נדחה מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 17 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 17) ליום 1 בינואר 2025 (וזאת במקום מועד היישום לראשונה שנקבע בתקן עצמו - 1 בינואר 2023). לאור זאת, בתקופות שעד מועד היישום לראשונה בישראל החברה ממשיכה ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי 4 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 4). ביתר הנושאים, הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות ועסקי ביטוח כללי בעלי 'זנב' ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות, ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, כפי שנדרש ב-1 IAS.

5. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות אלא אם נאמר אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS 4, הדן בחוזי ביטוח, מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים), וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסות - ראו סעיף יד' להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטוארית הממונה, גב' טטיאנה פופקוב. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קיצבה:

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות עדכניות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי. ראו באור 35ה(1).

(ד) הוצאות רכישה נדחות:

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) כוללות הוצאות הנהלה וכלליות והוצאות מכירה הכרוכות בהפקת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

(2) אקטוארית החברה בודקת מידי שנה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והוצאות השיווק בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים ותמותה ותחלואה, והן נקבעות על-ידי אקטוארית החברה מדי שנה על-פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. אם הבדיקה מעלה שהפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות, תמותה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בשווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטוארית מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

(ו) תביעות תלויות:

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס דיווח בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח. ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אובדן כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(ז) חוזי השקעה:

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראו סעיף יד' להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות:

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת אם הפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי ההוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק, ההפרשה מבוססת, בין היתר, על מודל שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח, פרמיה בחסר ותביעות תלויות, כלהלן (המשך):

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

(א) תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף ב' להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. שיבובים לקבל מחברות ביטוח מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

החברה העמידה הפרשה מתאימה בגין השיבובים והשרידים המחושבת על-פי הערכה אקטוארית המתבססת על פי נסיון העבר בגביית השיבובים. בענפים שאינם סטטיסטיים נלקחים השיבובים בחשבון בעת הערכת הסיכון הכוללת בתיקי התביעה על בסיס פרטני.

התחשיב האקטוארי עבור החברה בוצע על-ידי האקטוארית הממונה, הגברת רויטל פיצ'ון.

(ב) בענפים בתי עסק, צד ג', חבות מעבידים, אחריות מקצועית ובנקים למשכנתאות, בהם קבעה האקטוארית כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית, נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR, ככל שנדרש.

(ג) להערכת החברה, התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות, ככל שנדרש, ל-IBNR.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבות בביטוח כללי:

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בביאור 35ה(2).

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות חלק מהוצאות השיווק והנהלה וכלליות בקשר להפקת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה מראש ושטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה (להלן - "הפול"), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך הדיווח בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

(א) הכרה בהכנסה - ראו סעיף יד' להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות:

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכספיים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכספיים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהם נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטוארית הממונה בענפי ביטוח חיים ובריאות, גב' טטיאנה פופקוב, למעט התחשיב האקטוארי עבור התחייבויות בגין ענף נסיעות לחו"ל אשר בוצע על ידי האקטוארית הממונה בענפי ביטוח כללי, גב' רויטל פיצ'ון.

(ג) תביעות תלויות:

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח. הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

בענף נסיעות לחו"ל קבעה האקטוארית הממונה כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. לאור זאת, נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR, ככל שנדרש.

(ד) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית המתבססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות (Liability Adequacy Test):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות. אם הבדיקה מעלה שהפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תמותה ותחלואה, שיעורי ריבית ופרמיית אי נזילות, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטוארית הממונה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. לפרטים נוספים - ראו באור 35(1).

(ו) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח בריאות כוללות הוצאות הנהלה וכלליות והוצאות מכירה הכרוכות בהפקת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-שש שנים. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות (המשך)

(1) הוצאות רכישה נדחות (המשך)

(2) האקטוארית הממונה בודקת מידי שנה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי הביטוח בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והשיווק בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי האקטוארית הממונה מדי שנה על-פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

ג. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים הינה בהתאם לתקן IFRS9:

1. נכסים פיננסיים

החברה מסווגת ומודדת את מכשירי החוב בדוחותיה הכספיים על בסיס הקריטריונים להלן:

- (א) המודל העסקי של החברה לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן -
- (ב) מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי.

החברה מודדת מכשירי חוב בעלות מופחתת כאשר:

המודל העסקי של החברה הינו החזקת הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים; בנוסף, התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים בקבוצה זו יוצגו על פי תנאיהם לפי העלות, בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת העלות המופחתת ובניכוי הפרשה לירידת ערך.

החברה מודדת מכשירי חוב בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר כאשר:

המודל העסקי של החברה כולל החזקת הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים ומכירת הנכסים הפיננסיים; בנוסף, התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים בקבוצה זו נמדדים לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט ריבית והפרשי שער מוכרים ברווח כולל אחר.

החברה מודדת מכשירי חוב בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כאשר הם מוחזקים כנגד התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה, וזאת משום שהצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch) וכן הניהול וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה וועדת ההשקעות הרלוונטית באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. נכסים פיננסיים (המשך)

מכשירים הוניים

השקעות במכשירים הוניים נמדדות בשווי הוגן כאשר רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן נזקפים לרווח או הפסד.

ירידת ערך נכסים פיננסיים

החברה בוחנת בכל מועד דיווח את ההפרשה להפסד בגין מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. החברה מבחינה בין שני מצבים של הכרה בהפרשה להפסד:

(א) מכשירי חוב אשר לא חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה, או מקרים בהם סיכון האשראי נמוך - ההפרשה להפסד שתוכר בגין מכשירי חוב זה תיקח בחשבון הפסדי אשראי חזויים בתקופה של 12 חודשים לאחר מועד הדיווח.

(ב) מכשירי חוב אשר חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה בהם ואשר סיכון האשראי בגינם אינו נמוך, ההפרשה להפסד שתוכר תיקח בחשבון הפסדי אשראי חזויים לאורך יתרת תקופת חיי המכשיר.

החברה בוחנת את הפסדי האשראי שלה, כך שיינתן ביטוי לגידול בסיכון האשראי הצפוי בתיק נכסי החוב, בדרך של התאמת ההסתברות לחדלות פירעון לפי ענף, וכן בהתאמת תקופת הבחינה של הפסדי האשראי החזויים.

בנוסף, החברה מעריכה כי כאשר תשלומים חזויים בגין מכשירי חוב נמצאים בפיגור של יותר מ-30 יום, חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי, אלא אם קיים מידע סביר וניתן לביסוס שמוכיח כי סיכון האשראי לא עלה באופן משמעותי.

החברה מחשיבה אירוע כשל בנכס פיננסי כאשר תשלומים חזויים בגין הנכס הפיננסי נמצאים בפיגור של יותר מ-90 יום, אולם קיימים מצבים בהם החברה מחשיבה אירוע כשל כאשר מתקבל מידע חיצוני או פנימי לפיו החברה אינה צפויה לקבל את מלוא התשלומים החזויים.

החברה מחשיבה נכס פיננסי שאינו נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כנכס פיננסי פגום בעקבות סיכון אשראי, כאשר מתרחש אחד או יותר מהאירועים אשר משפיעים באופן שלילי על קבלת תזרימי המזומנים העתידיים לנבוע מהנכס הפיננסי. החברה לוקחת בחשבון את האירועים הבאים כראיות לכך שנכס פיננסי הינו פגום:

- א. קושי פיננסי משמעותי של המנפיק או הלווה;
- ב. הפרה של חוזה, כגון אירוע כשל או אירוע פיגור בתשלומים;
- ג. ויתור שקיבל הלווה בעקבות קשיים פיננסיים בהם הוא נמצא ושלא היו ניתנים לולא כן;
- ד. צפוי כי הלווה יכנס להליכי פשיטת רגל או לשינוי מבני פיננסי;
- ה. היעלמות שוק פעיל לנכס הפיננסי עקב קשיים פיננסיים;
- ו. רכישה או יצירה של הנכס הפיננסי בניכיון עמוק אשר משקף הפסדי אשראי שהתהוו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים (המשך)

2. התחייבויות פיננסיות

במועד ההכרה לראשונה, החברה מודדת את ההתחייבויות הפיננסיות בשווי הוגן בניכוי עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין להנפקה של ההתחייבות הפיננסית.

לאחר ההכרה הראשונית, החברה מודדת את כל ההתחייבויות הפיננסיות לפי שיטת העלות המופחתת.

ד. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

%	
30%-10%	שיפורים במושכר (*)
15%	כלי רכב
15%	מחשבים וציוד נלווה
10%-7%	ריהוט וציוד
33%-10%	מקרקעין וכלי רכב בחכירה

(*) שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי החברה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

ה. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

למידע בדבר קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה, ראו ב' לעיל.

ו. חכירות

1. החברה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר, היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה. במועד התחילה, התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו כשהם מהוונים בשיעור הריבית התוספתי של החברה. לאחר מועד התחילה, מודדת החברה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס 'זכות השימוש' במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה, נמדד במודל העלות מופחת לאורך תקופת החכירה.

להלן נתונים בדבר שיעורי ההפחתה השנתיים של נכסי זכות השימוש לפי קבוצות של נכסי זכות שימוש:

%	
33%-10%	מקרקעין
33%	כלי רכב

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. חכירות (המשך)

2. תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים. בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהווים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס 'זכות שימוש', ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

3. אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

למידע נוסף בדבר קביעת תקופות החכירה בעסקאות הכוללות אופציות הארכה וביטול, ראו ב' לעיל.

2. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים, עם ההכרה הראשונית, לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

1. עלויות פיתוח תוכנה

הוצאות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח, ולחברה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. הוצאה שהוונה כוללת את עלות הרכיבים ושכר עבודה ישיר.

2. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

4. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושיים של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

תוכנות - מופחתות בקו ישר על פני 3-10 שנים.
קשרי לקוחות - מופחתים בקו ישר על פני 4 שנים.

האומדנים בדבר שיטת ההפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. ירידת ערך

החברה בוחנת את הצורך בבחינת ירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים, זכויות חכירה ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בת-השבה. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הוצאות אחרות.

החברה בוחנת ירידת ערך של מוניטין אחת לשנה, ליום 31 בדצמבר, או לעיתים קרובות יותר - אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך. בחינת ירידת ערך של מוניטין נקבעת על ידי בחינת סכום בר-ההשבה של יחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה המוניטין, שהיא היחידה ברמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב על המוניטין לצרכי ההנהלה הפנימיים. כאשר סכום בר-ההשבה של יחידה מניבת מזומנים נמוך מהשווי של היחידה מניבת המזומנים שאליה הוקצה המוניטין, מוכר הפסד מירידת ערך המיוחס למוניטין. הפסדים מירידת ערך מוניטין אינם מבוטלים בתקופות עוקבות.

ט. הפרשה לחובות מסופקים

1. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

2. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. מדידת שווי הוגן

החברה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שאין להם שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה.

שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, על שווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, על היוון תזרימי מזומנים או על שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים. ראו באור 12ב'.

יא. הטבות לעובדים

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות מעסיק למוסד לביטוח לאומי. ההתחייבות להטבות עובד לזמן קצר המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הלא מהוון של ההתחייבות.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, שלפיהן היא משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים, גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

בנוסף, לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי חישוב אקטוארי המביא בחשבון אומדנים לעלויות שכר עתידיות ושיעורי עזיבת עובדים, לרבות הערכה של עיתוי התשלום.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלםם ישירות לחברה.

מרכיב הפיצויים בפוליסות שהופקו על ידי החברה אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזה מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים, המוצגת בדוח על המצב הכספי, מייצגת את הערך הנוכחי של ההתחייבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. הטבות לעובדים (המשך)

4. הטבות עובד אחרות לטווח ארוך

עובדי החברה זכאים להטבות בגין מענקי הסתגלות. ההתחייבות נטו של החברה בגין הטבות עובד אחרות לטווח ארוך, המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית, הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי בניכוי שוויים ההוגן של הנכסים המתייחסים למחויבויות אלה.

יב. עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות המסולקות במכשירים הוניים

עלות העסקאות עם עובדים המסולקות במכשירים הוניים נמדדת לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים במועד ההענקה. השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש במודל תמחור אופציות מקובל. עלות העסקאות המסולקות במכשירים הוניים מוכרת ברווח או הפסד יחד עם גידול מקביל בהון על פני התקופה שבה תנאי הביצוע ו/או השירות מתקיימים ומסתיימת במועד שבו העובדים הרלוונטיים זכאים לגמול.

יג. הפרשות

הפרשה בגין תביעות משפטיות מוכרת כאשר: לחברה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן הינה מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכימותן, מסתיימת הנהלת החברה ביועציה המשפטית.

יד. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון, ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה, נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן. ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נזקפות לרווח והפסד בעת פירעון הפרמיה אך לא לפני תחילת תקופת הביטוח, הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמים כפרמיות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

2. דמי ניהול

דמי ניהול בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה:

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח בשיעורים קבועים מסכום צבירת החיסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים וכוללים דמי ניהול קבועים בלבד (ללא רכיב משתנה).

3. עמלות

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות ומפעילות התיווך הביטוחי של הקבוצה נזקפות בעת התהוותן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הוצאות הנהלה וכלליות

ההוצאות מסווגות, בחלקן, להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה), בחלקן להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) ויתרתן ליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הפרדה בין הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

טז. מסים על הכנסה

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

יז. יישום לראשונה של תיקונים לתקני חשבונאות קיימים

1. תיקונים ל- IAS 12 מיסים על הכנסה

א. במאי 2021 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12: מיסים על הכנסה (להלן - IAS 12 או התקן), אשר מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' במיסים נדחים המובא בסעיפים 15 ו-24 לתקן (להלן - התיקון).

במסגרת הנחיות ההכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים, מחריג IAS 12 הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים הנובעים מההכרה לראשונה בנכסים והתחייבויות בעסקאות מסוימות. חריג זה מכונה 'חריג ההכרה לראשונה'. התיקון מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' ומבהיר כי הוא אינו חל על הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מעסקה אשר אינה צירוף עסקים ואשר בגינה נוצרים הפרשים זמניים שווים בחובה ובזכות גם אם הם עומדים ביתר תנאי החריג.

התיקון יושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023. בנוגע לעסקאות חכירה והכרה בהתחייבויות בגין פירוק ושיקום - התיקון ייושם החל מתחילת תקופת הדיווח המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות הכספיים בהם התיקון יושם לראשונה, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר בהון, ככל שרלוונטי) למועד זה.

לתיקון לעיל לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יז. יישום לראשונה של תיקונים לתקני חשבונאות קיימים (המשך)

1. תיקונים ל- IAS 12 מיסים על הכנסה (המשך)

ב. בחודש מאי 2023 פרסם ה- IASB תיקון לתקן בעקבות רפורמת המס הבינלאומית של ה- OECD - BEPS Pillar Two (להלן - הרפורמה). התיקון כולל: א) פטור זמני מנדטורי מיישום הוראות התקן עבור ההכרה והגילוי של נכסים והתחייבויות מיסים נדחים הנובעים מאימוץ כללי הרפורמה; ב) דרישות גילוי ממוקדות עבור ישויות רב לאומיות המושפעות מרפורמת המס הבינלאומית.

הפטור הזמני המובא בסעיף א) לעיל חל באופן מיידי ונדרש לתת גילוי על יישומו. יתר דרישות הגילוי הממוקדות, המוזכרות בסעיף ב) לעיל, חלות על תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023.

לתיקון לעיל לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

2. תיקון ל- IAS 1 הצגת דוחות כספיים

בחודש פברואר 2021 פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 1: הצגת דוחות כספיים (להלן - התיקון). בהתאם לתיקון, חברות ידרשו לספק גילוי למדיניות החשבונאית המהותית שלהן חלק הדרישה כיום לספק גילוי למדיניות החשבונאית המשמעותית שלהן. אחת מהסיבות לתיקון זה נובעת מכך שלמונח "משמעותי" לא קיימת הגדרה ב- IFRS בעוד למונח "מהותי" קיימת הגדרה בתקנים שונים ובפרט ב- IAS 1. התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או אחריו.

לתיקון לעיל היתה השפעה על גילויי המדיניות החשבונאית של החברה, אך לא היתה השפעה על המדידה, ההכרה או ההצגה של פריטים כלשהם בדוחות הכספיים.

3. תיקון ל- IAS 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

בחודש פברואר 2021 פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן - התיקון).

מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים". אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות. התיקון יושם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה.

לתיקון לעיל לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם יח.1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש. התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח, תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום. התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

ביום 1 ביוני 2023 רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון פרסמה עדכון שלישי ל-"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן - עדכון שלישי) הכוללת מספר עדכונים ביחס ל-"מפת דרכים - עדכון שני", שפורסמה ביום 14 בדצמבר 2022. במסגרת העדכון השלישי נדחה מועד היישום לראשונה של IFRS 17 בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 (בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024).

בהתאם לעדכון השלישי, בשנת 2024, במסגרת הדוחות הכספיים לרבעון השלישי, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2024 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 17. בדוח השנתי לשנת 2024, תידרשנה החברות לדווח, דוחות עיקריים פרו-פורמה (לכל הפחות - דוח על המצב הכספי ליום 1 בינואר 2024 וסעיפים נבחרים מהדוח על הרווח הכולל לשנת 2024, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 17 וכל זאת בהתאם למתכונת גילוי המצורפת בנספח לעדכון השלישי. בנוסף, במסגרת העדכון השלישי עודכנו אבני הדרך ליישום התקנים בשנים 2023 ו-2024, בהתאמה לדחיית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ובמטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקנים באופן נאות ומהימן. עקרי העדכונים הינם ביחס לדרישות הדיווח לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפני מועד היישום לראשונה, ללוח הזמנים להתאמת מערכות המידע, להשלמת גיבוש המדיניות החשבונאית, להיערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA), למעורבות רואי החשבון המבקרים ולגילוי מידע איכותי משלים לביאור הייעודי החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2024.

בנוסף, בהתאם לעדכון השלישי בחודש אוגוסט 2023, החברה דיווחה לרשות את התוצאות של סקר ההשפעה הכמותית (studies Impact Quantitative, להלן - "QIS") הראשון לבחינת השפעת היישום לראשונה של IFRS 17. במסגרת ה-QIS הראשון, החברה ביצעה מבדקים כמותיים לצורך בחינת המתודולוגיה של חישוב יתרות הפתיחה על בסיס היתרות ליום 1 בינואר 2023 של חוזי ביטוח מסוימים שנקבעו במסגרת העדכון השלישי.

החברה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקן האמור על דוחותיה הכספיים ונערכת לאימוץ התקן בהתאם ללוחות הזמנים כאמור. כחלק מתהליך אימוץ התקן, החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום הוראות התקן. כמו כן, החברה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

2. תיקון ל- IFRS 16 חכירות

בספטמבר 2022 פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 16: חכירות (להלן - התיקון) שמטרתו לספק טיפול חשבונאי בדוחות הכספיים של המוכר-חוכר בעסקאות מכירה וחכירה בחזרה כאשר תשלומי החכירה הינם תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בשער. במסגרת התיקון המוכר-חוכר נדרש לאמץ אחת משתי גישות למדידת התחייבות בגין החכירה במועד ההכרה לראשונה בעסקאות כאמור. הגישה שנבחרה מהווה מדיניות חשבונאית אשר יש ליישמה באופן עקבי. התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 או לאחריו, יישום מוקדם יותר אפשרי. התיקון ייושם בדרך של יישום למפרע.

להערכת החברה, לתיקון לא צפויה להיות השפעה על הדוחות הכספיים.

יט. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
	%	%	
3.1	3.3	3.0	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023
13.2	5.3	5.3	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
(3.3)	2.4	2.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

באור 2א': - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של החברה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם השפעה על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מהצד האחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים דומים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח, או שהם חוזי השקעה.

2. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.
- נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת.

ראו באור 2ג' לעיל.

3. קביעת תקופות החכירה בעסקאות חכירה הכוללות אופציות הארכה וביטול

לצורך הערכה האם ודאי באופן סביר שהחברה תממש אופציה להארכת תקופת חכירה או לביטול תקופת חכירה, מביאה בחשבון החברה את כל העובדות והנסיבות הרלוונטיות אשר יוצרות עבור החברה תמריץ כלכלי לממש את האופציה להארכה, כגון: סכומים משמעותיים שהושקעו בגין שיפורים במושכר, חשיבות נכס הבסיס והייחודיות הטמונה בו לצורך פעילותה של החברה, ניסיון העבר של החברה בעסקאות חכירה דומות ועוד.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, על עובדות שונות, על גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שההנחות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים ומשפטיים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחום הביטוח, ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות והאומדנים העיקריים שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח, שחושבו על ידי החברה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות אלו עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאור 35ה(1) לגבי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ובריאות ובבאור 35ה(2) לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, וכן לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח חיים ובריאות ראו באור 35ה(1) ולגבי ביטוח כללי ראו באור 35ה(2).

באור 2א': - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

2. תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות, תובענות ייצוגיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכת סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה להתקבל או להדחות, אשר על בסיסם יוצרת החברה, או נמנעת מליצור הפרשות לתביעות, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיות. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראו מידע נוסף בבאור 37 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור ברשות שוק ההון, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה, אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת החברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. הערכות אלו, אשר על בסיסם יוצרת החברה, או נמנעת מליצור הפרשות לתביעות, מבוססות על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה או בשלבים השונים של בירור טענה משפטית.

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על פי ערך נכסי נקי (N.A.V.) בהתבסס על הדוחות הכספיים האחרונים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מהקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערכת שווי של מומחה.

4. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד בתקופה שבה הם נוצרו. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות, הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס, ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי השווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי החברה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, שיעורי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

5. ירידת ערך מוניטין

החברה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים שאליה הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור ניכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. ירידת ערך כאמור תיזקף לרווח או הפסד בתקופה בה התהוותה.

באור 2א' - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

6. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה ותחלואה ומשתנים נוספים, כאמור בבאור 35ה(1). אם בהתאם להנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, ייתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

7. הטבות בגין פנסיה לעובדים והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוכה בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו.

8. שיעור היוון של התחייבויות בגין חכירה

החברה אינה יכולה לקבוע בנקל את שיעור הריבית הגלומה בחכירות, ולכן, לצורך חישוב ההתחייבויות בגין חכירה, היא משתמשת בשיעור הריבית התוספתי של החברה. שיעור הריבית התוספתי שקובעת החברה מהווה את שיעור הריבית שהחברה הייתה צריכה לשלם על הלוואה לתקופה הדומה לתקופת החכירה ועם בטוחה דומה וזאת לשם השגת נכס בערך דומה לנכס זכות השימוש הנובע מהחכירה והכל בסביבה כלכלית דומה. במצבים בהם אין עסקאות מימון עליהן החברה יכולה להתבסס היא קובעת את שיעור הריבית התוספתי בהתאם לסיכון המימוני המיוחס לחברה, תקופת החכירה וכן משתנים כלכליים נוספים הנובעים מתנאים ומגבלות הקיימות בחוזה החכירה.

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות הכוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם באופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפיים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזק כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות הכוללת.

תוצאות כל מגזר כוללות פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן לייחסם על בסיס סביר.

בין המגזרים קיימות תנועות בין-חברתיות אשר מטופלות לפי הוראות הדין.

כתבי התחייבות נדחים המשרתים את דרישות ההון של החברה והוצאות המימון בגינם וכן תוצאות סוכנות ביטוח מאוחדת מוצגים בעמודת "לא מיוחס למגזרי הפעילות".

ב. החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים, והוא מתמקד בעיקר בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ועוד, וכן בחיסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח חיים לסוגיהן וחיסכון טהור).

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח הוצאות רפואיות, תאונות אישיות, מחלות קשות ונסיעות לחו"ל.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

- ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

- ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח וכן נזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרם לצד שלישי.

- ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות - ענף דירות, משכנתאות ועסקים קטנים.

- ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרם לצד שלישי בקשר עם הנכס שבוטח על ידו בפוליסת הרכוש שרכש זה נלווה אליו. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים ואחריות מקצועית (עד להפסקת שיווק המוצר בשנת 2021).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. להלן תוצאות מגזרי הפעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
2,846,484	-	2,204,505	280,137	361,842	פרמיות שהורווחו ברוטו
352,958	-	283,936	18,161	50,861	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
2,493,526	-	1,920,569	261,976	310,981	פרמיות שהורווחו בשייר
156,744	36,953	85,113	8,221	26,457	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,762	-	-	-	2,762	הכנסות מדמי ניהול
74,795	230	56,051	4,347	14,167	הכנסות מעמלות
509	509	-	-	-	הכנסות אחרות
2,728,336	37,692	2,061,733	274,544	354,367	סך כל ההכנסות
2,108,214	-	1,711,489	174,180	222,545	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
223,195	-	184,356	10,088	28,751	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,885,019	-	1,527,133	164,092	193,794	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
443,477	43	307,624	55,763	80,047	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
177,609	3,247	107,564	31,964	34,834	הוצאות הנהלה וכלליות
19,061	14,154	3,667	286	954	הוצאות מימון
20	20	-	-	-	הוצאות אחרות
2,525,186	17,464	1,945,988	252,105	309,629	סך כל ההוצאות
203,150	20,228	115,745	22,439	44,738	רווח לפני מסים על ההכנסה
16,090	6,407	7,445	1,104	1,134	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
219,240	26,635	123,190	23,543	45,872	סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. להלן תוצאות מגזרי הפעילות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
2,388,729	-	1,772,423	268,825	347,481	פרמיות שהורווחו ברוטו
395,454	-	332,024	16,013	47,417	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,993,275	-	1,440,399	252,812	300,064	פרמיות שהורווחו בשייר
122,678	48,744	90,833	1,827	(18,726)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,889	-	-	-	2,889	הכנסות מדמי ניהול
80,165	-	58,230	3,694	18,241	הכנסות מעמלות
270	270	-	-	-	הכנסות אחרות
2,199,277	49,014	1,589,462	258,333	302,468	סך כל ההכנסות
1,624,501	-	1,327,236	156,927	140,338	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
131,685	-	98,375	11,043	22,267	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,492,816	-	1,228,861	145,884	118,071	הוצאות הנהלה וכלליות
407,049	-	276,767	51,859	78,423	הוצאות מימון
162,580	2,249	94,192	29,468	36,671	הוצאות אחרות
22,441	17,314	4,708	181	238	
1,582	1,582	-	-	-	
2,086,468	21,145	1,604,528	227,392	233,403	סך כל ההוצאות
112,809	27,869	(15,066)	30,941	69,065	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(50,711)	(24,419)	(22,838)	(1,662)	(1,792)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
62,098	3,450	(37,904)	29,279	67,273	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. להלן תוצאות מגזרי הפעילות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
2,320,469	-	1,739,114	255,592	325,763	פרמיות שהורווחו ברוטו
452,528	-	397,706	12,834	41,988	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,867,941	-	1,341,408	242,758	283,775	פרמיות שהורווחו בשייר
205,522	74,966	105,819	1,361	23,376	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,095	-	-	-	3,095	הכנסות מדמי ניהול
85,200	-	66,545	3,438	15,217	הכנסות מעמלות
567	109	-	-	458	הכנסות אחרות
2,162,325	75,075	1,513,772	247,557	325,921	סך כל ההכנסות
1,736,190	-	1,412,618	149,340	174,232	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
456,405	-	425,409	7,482	23,514	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ותשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,279,785	-	987,209	141,858	150,718	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
406,742	-	271,977	55,909	78,856	הוצאות הנהלה וכלליות
152,129	3,019	89,362	28,110	31,638	הוצאות מימון
22,200	16,827	4,791	281	301	הוצאות אחרות
347	347	-	-	-	סך כל ההוצאות
1,861,203	20,193	1,353,339	226,158	261,513	רווח לפני מסים על ההכנסה
301,122	54,882	160,433	21,399	64,408	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
6,867	2,686	3,235	444	502	סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה
307,989	57,568	163,668	21,843	64,910	

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. להלן הרכב נכסים והתחייבויות מגזרי הפעילות:

ליום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
נכסים					
329,594	320,776	8,818	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
427,238	-	173,865	75,109	178,264	הוצאות רכישה נדחות
331,130	206,447	124,683	-	-	נדל"ן להשקעה
1,060,869	-	1,022,676	12,221	25,972	נכסי ביטוח משנה
641,477	-	638,134	1,505	1,838	פרמיות לגבייה
281,715	-	-	-	281,715	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:					
1,255,494	376,593	474,972	211,507	192,422	נכסי חוב סחירים
1,112,228	-	1,112,228	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
28,572	14,286	14,286	-	-	מניות
459,884	229,945	229,939	-	-	אחרות
2,856,178	620,824	1,831,425	211,507	192,422	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
10,822	-	-	-	10,822	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
247,046	8,069	231,430	3,952	3,595	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
255,268	87,576	167,432	-	260	נכסים אחרים
6,441,337	1,243,692	4,198,463	304,294	694,888	סך כל הנכסים
292,537	-	-	-	292,537	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
התחייבויות					
3,701,880	-	3,320,550	199,674	181,656	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
292,529	-	-	-	292,529	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
541,918	541,918	-	-	-	התחייבויות פיננסיות
979,014	95,187	834,086	11,232	38,509	התחייבויות אחרות
5,515,341	637,105	4,154,636	210,906	512,694	סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. להלן הרכב נכסים והתחייבויות מגזרי הפעילות: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
נכסים					
301,631	292,813	8,818	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
400,201	-	153,288	82,761	164,152	הוצאות רכישה נדחות
328,990	208,914	120,076	-	-	נדל"ן להשקעה
1,190,439	-	1,154,328	11,084	25,027	נכסי ביטוח משנה
508,032	-	505,023	1,427	1,582	פרמיות לגבייה
287,616	-	-	-	287,616	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:					
1,030,535	326,187	457,883	119,728	126,737	נכסי חוב סחירים
1,124,946	-	1,124,946	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
55,894	27,948	27,946	-	-	מניות
415,728	207,866	207,862	-	-	אחרות
2,627,103	562,001	1,818,637	119,728	126,737	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
6,646	-	-	-	6,646	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
246,550	-	125,386	58,859	62,305	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
304,924	99,200	205,635	62	27	נכסים אחרים
6,202,132	1,162,928	4,091,191	273,921	674,092	סך כל הנכסים
294,262	-	-	-	294,262	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
התחייבויות					
3,496,376	-	3,137,686	174,245	184,445	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
294,225	-	-	-	294,225	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
552,019	552,019	-	-	-	התחייבויות פיננסיות
1,003,992	85,922	862,827	-	55,243	התחייבויות אחרות
5,346,612	637,941	4,000,513	174,245	533,913	סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות ואחרים (**)	סך הכל	
		אלפי ש"ח			
545,252	1,537,778	298,342	22,610	2,403,982	פרמיות ברוטו
72,038	4,371	170,374	6,644	253,427	פרמיות ביטוח משנה
473,214	1,533,407	127,968	15,966	2,150,555	פרמיות בשייר
56,461	172,217	1,808	(500)	229,986	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה בשייר
416,753	1,361,190	126,160	16,466	1,920,569	פרמיות שהורווחו בשייר
45,355	32,991	4,808	1,959	85,113	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
10,267	-	43,696	2,088	56,051	הכנסות מעמלות
472,375	1,394,181	174,664	20,513	2,061,733	סך כל ההכנסות
513,873	1,071,772	122,915	2,929	1,711,489	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
132,806	(85)	49,059	2,576	184,356	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
381,067	1,071,857	73,856	353	1,527,133	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
75,263	172,599	55,913	3,849	307,624	הוצאות הנהלה וכלליות
26,663	61,183	18,334	1,384	107,564	הוצאות מימון
3,252	-	395	20	3,667	סך כל ההוצאות
486,245	1,305,639	148,498	5,606	1,945,988	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(13,870)	88,542	26,166	14,907	115,745	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
1,421	5,205	756	63	7,445	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על הכנסה
(12,449)	93,747	26,922	14,970	123,190	
2,157,220	903,632	208,838	50,860	3,320,550	התחייבות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2023
1,236,673	903,923	116,702	40,576	2,297,874	התחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי ביטוח דירות אשר הפעילות בגינם מהווה כ-92% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (**) ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענף חבות צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה כ-94% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות אחרים (**)	סך הכל	
485,185	1,108,263	259,922	22,313	1,875,683	פרמיות ברוטו
173,720	3,642	131,759	5,349	314,470	פרמיות ביטוח משנה
311,465	1,104,621	128,163	16,964	1,561,213	פרמיות בשייר
42,150	73,284	5,602	(222)	120,814	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה בשייר
269,315	1,031,337	122,561	17,186	1,440,399	פרמיות שהורווחו בשייר
52,242	30,841	5,454	2,296	90,833	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
24,619	-	32,205	1,406	58,230	הכנסות מעמלות
346,176	1,062,178	160,220	20,888	1,589,462	סך כל ההכנסות
315,454	915,172	87,668	8,942	1,327,236	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
64,582	(11)	33,575	229	98,375	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
250,872	915,183	54,093	8,713	1,228,861	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
71,354	152,990	48,844	3,579	276,767	הוצאות הנהלה וכלליות
24,708	53,453	14,785	1,246	94,192	הוצאות מימון
3,906	403	379	20	4,708	סך כל ההוצאות
350,840	1,122,029	118,101	13,558	1,604,528	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(4,664)	(59,851)	42,119	7,330	(15,066)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(7,501)	(12,766)	(2,219)	(352)	(22,838)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה
(12,165)	(72,617)	39,900	6,978	(37,904)	
2,117,569	771,628	193,776	54,713	3,137,686	התחייבות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022
1,051,445	771,894	112,779	47,240	1,983,358	התחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי ביטוח דירות אשר הפעילות בגינם מהווה כ-91% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (**) ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענף חבות צד ג' אשר הפעילות בגינן מהווה כ-94% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	ענפי חבויות אחרים(**)	ענפי רכוש ואחרים(*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,710,664	20,046	244,103	987,810	458,705	פרמיות ברוטו
360,957	2,794	124,653	3,567	229,943	פרמיות ביטוח משנה
1,349,707	17,252	119,450	984,243	228,762	פרמיות בשייר
8,299	1,147	(1,887)	(27,222)	36,261	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה בשייר
1,341,408	16,105	121,337	1,011,465	192,501	פרמיות שהורווחו בשייר
105,819	2,084	11,422	57,808	34,505	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
66,545	858	22,656	-	43,031	הכנסות מעמלות
1,513,772	19,047	155,415	1,069,273	270,037	סך כל ההכנסות
1,412,618	(4,564)	81,676	745,459	590,047	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
425,409	2,501	42,115	(1,386)	382,179	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
987,209	(7,065)	39,561	746,845	207,868	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
271,977	3,042	44,230	150,336	74,369	הוצאות הנהלה וכלליות
89,362	1,104	16,016	48,852	23,390	הוצאות מימון
4,791	21	428	655	3,687	סך כל ההוצאות
1,353,339	(2,898)	100,235	946,688	309,314	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
160,433	21,945	55,180	122,585	(39,277)	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
3,235	119	169	976	1,971	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על הכנסה
163,668	22,064	55,349	123,561	(37,306)	
3,175,403	49,462	198,293	706,014	2,221,634	התחייבות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2021
1,836,026	43,097	107,868	706,283	978,778	התחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2021

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי ביטוח דירות אשר הפעילות בגינם מהווה כ-90% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (**) ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי חבות צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-94% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים

א. ההרכב ותנועה:

שנת 2023	תוכנות מחשב	מוניטין	תיק לקוחות	סך הכל
עלות			אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר, 2023	556,851	8,818	3,828	569,497
תוספות במשך השנה (*)	87,965	2,106	340	90,411
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	644,816	10,924	4,168	659,908
הפחתה שנצברה				
יתרה ליום 1 בינואר, 2023	264,038	-	3,828	267,866
תוספות במשך השנה	62,405	-	43	62,448
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	326,443	-	3,871	330,314
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2023	318,373	10,924	297	329,594
שנת 2022	תוכנות מחשב	מוניטין	תיק לקוחות	סך הכל
עלות			אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר, 2022	484,046	8,818	3,828	496,692
תוספות במשך השנה (*)	74,477	-	-	74,477
גריעות במשך השנה	(1,672)	-	-	(1,672)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	556,851	8,818	3,828	569,497
הפחתה שנצברה				
יתרה ליום 1 בינואר, 2022	211,830	-	3,828	215,658
תוספות במשך השנה	52,298	-	-	52,298
גריעות במשך השנה	(90)	-	-	(90)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	264,038	-	3,828	267,866
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2022	292,813	8,818	-	301,631

(*) תוספות בגין תוכנות מחשב כוללות היוון הוצאות בגין פיתוח עצמי: בשנת 2023 בסך של כ- 56,728 אלפי ש"ח ובשנת 2022 בסך של כ- 53,615 אלפי ש"ח.

תוספות בגין מוניטין ותיק לקוחות נובעות מצירוף עסקים בתקופת הדוח. ראו באור 7 להלן.

ב. בחינת ברות השבה של נכסים בלתי מוחשיים בעל אורך חיים בלתי מוגדר

לצורך בחינת ברות ההשבה של המוניטין נבחן סכום בר השבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה ייחשבו כבלתי פגומים בערכם.

הסכום בר השבה של היחידה מניבת המזומנים נקבע בהתבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר מפעילות היחידה. ליום 31 בדצמבר 2023 עולה הסכום בר השבה על הערך בספרים של היחידה.

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
164,152	178,264	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (ראו סעיף ב' להלן)
82,761	75,109	ביטוח בריאות
153,288	173,865	ביטוח כללי
400,201	427,238	

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ובביטוח בריאות:

ביטוח		
ביטוח	חיים וחיסכון	
בריאות	ארוך טווח	
אלפי ש"ח		
88,605	144,381	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
42,683	64,354	תוספות (הוצאות רכישה)
(27,873)	(14,684)	הפחתה שוטפת
(20,654)	(29,899)	הפחתה בגין ביטולים
82,761	164,152	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
41,279	64,051	תוספות (הוצאות רכישה)
(28,723)	(16,228)	הפחתה שוטפת
(20,208)	(33,711)	הפחתה בגין ביטולים
75,109	178,264	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

באור 6: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2023

זכות שימוש בבנייני משרדים	שיפורים במושכר	ריהוט וציוד	מחשבים	כלי רכב	סך הכל
אלפי ש"ח					
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2023	107,458	34,801	24,420	43,657	236,510
תוספות (*)	217	2,433	1,007	4,533	10,874
עדכונים לנכסי זכות שימוש בגין הצמדות למדד	2,238	-	-	-	2,334
גריעות	-	-	-	-	(78)
מכירות	-	-	-	-	(4,945)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	109,913	37,234	25,427	46,263	244,695
פחת שנצבר					
יתרה ליום 1 בינואר, 2023	42,276	25,494	20,345	39,360	137,310
תוספות (*)	11,562	2,341	760	3,371	22,549
גריעות	-	-	-	-	(37)
מכירות	-	-	-	-	(2,929)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	53,838	27,835	21,105	42,694	156,892
יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2023 (*)	56,075	9,399	4,322	3,569	87,803
(*) מזה בגין נכסי זכות שימוש:					
תוספות לעלות במשך השנה	217	-	-	-	1,116
פחת השנה	11,562	-	-	-	12,808
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	56,075	-	-	-	58,563

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה (המשך)

שנת 2022

זכות שימוש בבנייני משרדים	שיפורים במושכר	ריהוט וציוד	מחשבים	כלי רכב	סך הכל
אלפי ש"ח					
<u>עלות</u>					
102,596	31,958	27,158	45,141	27,417	234,270
1,239	2,843	1,718	288	5,165	11,253
יתרה ליום 1 בינואר, 2022					
תוספות (*)					
3,623	-	-	-	29	3,652
עדכונים לנכסי זכות שימוש					
בגין הצמדות למדד					
-	-	(4,456)	(1,772)	-	(6,228)
גריעות					
-	-	-	-	(6,437)	(6,437)
מכירות					
107,458	34,801	24,420	43,657	26,174	236,510
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022					
<u>פחת שנצבר</u>					
31,413	22,649	23,450	35,905	10,148	123,565
10,863	2,845	822	5,227	4,252	24,009
יתרה ליום 1 בינואר, 2022					
תוספות (*)					
-	-	(3,927)	(1,772)	-	(5,699)
גריעות					
-	-	-	-	(4,565)	(4,565)
מכירות					
42,276	25,494	20,345	39,360	9,835	137,310
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022					
<u>יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2022 (*)</u>					
65,182	9,307	4,075	4,297	16,339	99,200

(*) מזה בגין נכסי זכות שימוש:

1,239	-	-	-	2,940	4,179
תוספות לעלות במשך השנה					
10,863	-	-	-	230	11,093
פחת השנה					
65,182	-	-	-	2,739	67,921
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023					

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ב. עסקאות חכירה בהן החברה מהווה חוכר

לחברה הסכמי חכירה הכוללים חכירות של מבנים, חניות וכלי רכב אשר משמשים לצורך קיום הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירות הינם לתקופה הנעה בין 3 ל-10 שנים. חלק מהסכמי החכירה שבהן התקשרה החברה כוללים אופציות הארכה ו/או ביטול. לפרטים בדבר הסכמי החכירה עם חברה קשורה ראו באור 136(2)א'.

1. פירוטים בדבר עסקאות חכירה

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
1,054	1,036	הוצאות ריבית בגין התחייבות חכירה
9	92	הוצאות בגין חכירות לטווח קצר
12,251	14,094	סך תזרים מזומנים שלילי עבור חכירות

2. אופציות הארכה וביטול

לחברה הסכמי חכירה הכוללים הן אופציות הארכה והן אופציות ביטול. אופציות אלה מקנות לחברה גמישות בניהול עסקאות החכירה והתאמה לצרכים העסקיים של החברה. החברה מפעילה שיקול דעת משמעותי בבחינה האם ודאי באופן סביר כי אופציות הארכה וביטול ימומשו.

בהסכמי חכירה הכוללים תקופות חכירה שאינן ניתנות לביטול, כללה החברה במסגרת תקופת החכירה גם מימוש של אופציות הארכה הקיימות בהסכמים. בהסכמי חכירה אלו נוהגת החברה לממש את אופציות הארכה, שכן אם נכס חלופי לא יהיה זמין באופן מיידי במועד סיום תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול, תיווצר לחברה פגיעה משמעותית בפעילות השוטפת של החברה.

יתרה מזאת, תקופות החכירה שהינן תחת אופציות ביטול החכירה נכללו כחלק מתקופת החכירה כאשר ודאי באופן סביר כי אופציות אלה לא ימומשו.

להלן פירוט בדבר תשלומי חכירה שיחולו בתקופות תחת אופציות הארכה שלמועד הדוחות הכספיים החברה לא צופה כי ודאי באופן סביר שימומשו ושלא נלקחו בחשבון במסגרת ההתחייבויות בגין חכירה של החברה:

עד 5 שנים	מעל 5 שנים	סך הכל	
אלפי ש"ח			
3,071	3,483	6,554	ליום 31 בדצמבר, 2023
2,419	4,135	6,554	ליום 31 בדצמבר, 2022

ג. מידע נוסף

בחברה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2023 הינה בסך של 75,609 אלפי ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 52,446 אלפי ש"ח).

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות

מידע בדבר חברות מאוחדות המוחזקות במישרין על ידי החברה

שם החברה	מדינת התאגדות	זכויות החברה בהון ובזכות ההצבעה %	סכומים שהעמידה החברה לחברה מאוחדת אלפי ש"ח	היקף ההשקעה בחברה מאוחדת אלפי ש"ח
ליום 31 בדצמבר 2022				
איי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ	ישראל	100	-	1
ליום 31 בדצמבר 2023				
איי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ	ישראל	100	-	1
פנדה סוכנות לביטוח כללי בע"מ	ישראל	100	9,255	1,972

1. חברת איי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ (להלן - איי.די.איי הנפקות) הוקמה על ידי החברה ביום 15 באוגוסט 2010 לצורך גיוס מקורות מימון בישראל עבור החברה באמצעות הנפקה (ציבורית ופרטית) של תעודות התחייבות ו/או אגרות חוב ו/או שטרי הון, אשר תמורתן תופקד בחברה לשימושה על-פי שיקוליה ועל אחריותה ואשר החברה ערבה לפרעונם. ראו באור 24 להלן בדבר הנפקת תעודות התחייבות על ידי איי.די.איי הנפקות ודירוגן.

2. ביום 21 ביוני 2023 השלימה החברה רכישת 100% ממניות פנדה סוכנות לביטוח כללי בע"מ (לשעבר - פנגו סוכנות לביטוח כללי בע"מ). העלות הכוללת הסתכמה לסך של 2,323 אלפי ש"ח, אשר שולמה במזומן. החברה הכירה בשווי ההוגן של הנכסים שנרכשו וההתחייבויות שניטלו במסגרת צירוף העסקים בהתאם לעבודת ייחוס עלות הרכישה שנתקבלה ממערך שווי חיצוני ביחס לשווי ההוגן של הנכסים המזהים שנרכשו וההתחייבויות שניטלו.

להלן השווי ההוגן של הנכסים המזהים וההתחייבויות המזהות של החברה הבת במועד הרכישה:

אלפי ש"ח	
262	קשרי לקוחות, נטו
1	רכוש קבוע
6	נכסי מסים שוטפים
21	חייבים ויתרות חובה
6	מזומנים ושווי מזומנים
296	סך-הכל נכסים מזהים
27	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
52	זכאים ויתרות זכות
79	סך-הכל התחייבויות מזהות
217	נכסים מזהים נטו
2,106	מוניטין הנובע מהרכישה
2,323	סך-הכל עלות הרכישה

תרומת החברה לרווח הכולל המאוחד, לתקופה שתחילתה ביום 31 ביוני 2023 והסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 הינה הפסד בסך של 701 אלפי ש"ח.

באור 8: - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

2022	2023
אלפי ש"ח	
295,820	328,990
3,792	1,130
29,378	1,010
328,990	331,130

יתרה ליום 1 בינואר
עלויות והוצאות שהוונו
התאמת שווי הוגן
יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

1. תהליכי הערכה המיושמים בחברה וטכניקות הערכה ששימשו לקביעת השווי ההוגן

נדל"ן להשקעה נמדד על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי אולפינר דברת ממשרד אולפינר ושות' שמאות מקרקעין. גברת אולפינר דברת הינה מעריכת שווי חיצונית בלתי תלויה שהינה בעלת כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו.

2. הנחות משמעותיות ששימשו בהערכת השווי

31 בדצמבר		
2021	2022	2023
113	120	127
0.8%	7.0%	9.9%

נדל"ן להשקעה

דמי שכירות משרדים ממוצעים למ"ר לחודש, כולל שוכר מהותי

שטחים פנויים להשכרה (ב-%)

3. היררכיית שווי הוגן

מדידת השווי הוגן הינה ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן.

4. נתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפיה

31 בדצמבר	
2022	2023
אחוזים	
6.25	6.50

שיעורי היוון ממוצעים

באור 8: - נדל"ן להשקעה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

5. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי של הנדל"ן להשקעה.
בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשיעורים המפורטים:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
(20,590)	(20,870)	עליה של 0.5%
24,200	22,590	ירידה של 0.5%

ג. הסכומים שהוכרו בדוח רווח והפסד (למעט השינויים בשווי הוגן)

2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
17,030	18,779	18,892	הכנסות שכירות
(561)	(543)	(664)	הוצאות תפעוליות ישירות
16,469	18,236	18,228	סה"כ הכנסות שכירות

באור 9: - חייבים ויתרות חובה

הרכב:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
59,584	23,945	מקדמה בגין תביעות שיבוב מל"ל (*)
8,050	6,339	הוצאות מראש
31,968	53,413	חברות ביטוח ותווכני ביטוח
5,113	4,862	מבוטחים
1,172	245	ריבית ודיבידנד לקבל
1,446	1,191	הכנסות לקבל
6,203	8,423	מקדמות לספקים
-	258	חברות קשורות
8,526	2,678	אחרים
122,062	101,354	

(*) ראו באור 35. (2)(4) להלן.

באור 10: - פרמיות לגבייה

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
512,855	644,712	פרמיות לגבייה (*)
(4,823)	(3,235)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים (ב)
508,032	641,477	סך הכל פרמיות לגבייה
28,293	25,089	(*) כולל המחאות לגבייה והוראות קבע

לעניין תנאי הצמדה של הפרמיה לגבייה, ראו באור 35ג'.
לעניין פרמיה לגבייה מצדדים קשורים, ראו באור 36א'.

ב. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים:

אלפי ש"ח		
5,296		יתרה ליום 1 בינואר, 2022
(473)		שינוי בהפרשה
4,823		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
(1,588)		שינוי בהפרשה
3,235		יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

ג. גיול:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
501,921	634,781	פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם
		ללא פיגור
		בפיגור (*):
3,180	3,437	מתחת ל- 90 ימים
505,101	638,218	סך הכל פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם
2,931	3,259	פרמיה לגבייה שערכה נפגם (**)
508,032	641,477	סך הכל פרמיה לגבייה

(*) כולל בעיקר חובות בפיגור במגזר ביטוח כללי.
(**) לאחר הפרשה לחובות מסופקים.

באור 11: - השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
145,731	143,561	נכסי חוב סחירים
23,716	14,965	נכסי חוב שאינם סחירים
22,147	15,516	מניות
96,022	107,673	השקעות פיננסיות אחרות
287,616	281,715	סך הכל השקעות פיננסיות
6,646	10,822	מזומנים ושווי מזומנים
294,262	292,537	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (*)

(*) לעניין החשיפה בגין נכסים עבור חוזים תלויי תשואה ראו באור 35 בדבר ניהול סיכונים.

באור 11: - השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 31 בדצמבר 2023			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
143,561	-	-	143,561
14,965	-	14,965	-
15,516	843	-	14,673
107,673	30,627	4,765	72,281
281,715	31,470	19,730	230,515

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
145,731	-	-	145,731
23,716	56	23,660	-
22,147	723	-	21,424
96,022	27,554	9,622	58,846
287,616	28,333	33,282	226,001

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סך-הכל

באור 11: - השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן המסווגים לרמה 3

נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סך הכל
אלפי ש"ח			
56	723	27,554	28,333
-	-	2,362	2,362
(59)	-	-	(59)
3	120	711	834
-	843	30,627	31,470
יתרה ליום 1 בינואר, 2023			
רכישות			
מכירות / פדיונות			
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד			
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023			
סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2023			
-	120	711	831

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סך הכל
אלפי ש"ח			
33	311	19,874	20,218
-	333	4,017	4,350
23	79	3,663	3,765
56	723	27,554	28,333
יתרה ליום 1 בינואר, 2022			
רכישות			
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד			
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022			
סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022			
23	79	3,663	3,765

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
סך הכל	מוצגות בעלות מופחתת	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
אלפי ש"ח				
1,255,494	54,519	-	1,200,975	נכסי חוב סחירים (1)
1,112,228	1,112,228	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (2)
28,572	-	28,572	-	מניות (4)
459,884	-	459,884	-	אחרות (5)
2,856,178	1,166,747	488,456	1,200,975	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
סך הכל	מוצגות בעלות מופחתת	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
אלפי ש"ח				
1,030,535	70,832	-	959,703	נכסי חוב סחירים (1)
1,124,946	1,124,946	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (2)
55,894	-	55,894	-	מניות (4)
415,728	-	415,728	-	אחרות (5)
2,627,103	1,195,778	471,622	959,703	סך הכל

(1) נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר

2022	2023	2022	2023	
עלות מופחתת	עלות מופחתת	הערך בספרים	הערך בספרים	
אלפי ש"ח				
543,723	783,127	529,145	775,604	אגרות חוב ממשלתיות
				נכסי חוב אחרים:
518,946	488,371	(*501,390)	(*479,890)	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
1,062,669	1,271,498	1,030,535	1,255,494	סך הכל נכסי חוב סחירים
		1,396	2,035	יתרת הפרשה להפסדי אשראי

(* כולל נכסי חוב סחירים הנמדדים בעלות מופחתת בסך 54,519 אלפי ש"ח (70,832 אלפי ש"ח אשתקד) אשר שווים ההוגן 54,995 אלפי ש"ח (69,193 אלפי ש"ח אשתקד).

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות

א. ההרכב: (המשך)

(2) נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר			
2022	2023	2022	2023
שווי הוגן		הערך בספרים	
אלפי ש"ח			
630,072	570,160	637,154	575,663
483,941	525,912	487,792	536,565
1,114,013	1,096,072	1,124,946	1,112,228
		8,367	8,935

שאינם ניתנים להמרה
מוצגים כהשקעות במכשירי
חוב בעלות מופחתת,
למעט פקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים
סך הכל נכסי חוב שאינם
ניתנים להמרה
יתרת הפרשה להפסדי
אשראי

(3) פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2022	2023
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

1.52 1.90
3.86 3.47
6.63 5.72

נכסי חוב סחירים
בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי
צמוד מט"ח

נכסי חוב שאינם סחירים

בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי
צמוד מט"ח

3.28 2.79
3.06 3.06
- 6.52

(4) מניות

ליום 31 בדצמבר			
2022	2023	2022	2023
עלות		הערך בספרים	
אלפי ש"ח			
18,413	-	27,470	-
27,888	28,744	28,424	28,572
46,301	28,744	55,894	28,572

מניות סחירות
מניות שאינן סחירות
סך הכל מניות

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

א. ההרכב: (המשך)

(5) השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר				
2022	2023	2022	2023	
עלות		הערך בספרים		
אלפי ש"ח				
79,120	94,893	83,934	101,725	השקעות פיננסיות סחירות
295,624	329,630	331,794	358,159	השקעות פיננסיות שאינן סחירות
374,744	424,523	415,728	459,884	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, קרנות השקעה, קרנות נאמנות ואופציות. לגבי התחייבויות החברה להשקעה בקרנות השקעה ראו באור 37 להלן.

ב. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היותן אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן הריבית הממוצעת המשוקללת בגין כל אחת מקבוצות הדרוג:

31 בדצמבר		
2022	2023	
אחוזים		
		נכסים פיננסיים:
		עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי (*):
3.47	3.89	AA ומעלה
7.19	5.79	A
7.16	9.35	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: A כולל A- ועד A+.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2023			
סך-הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
1,200,975	-	-	1,200,975
28,572	28,572	-	-
459,884	297,029	61,130	101,725
1,689,431	325,601	61,130	1,302,700
1,151,067	-	1,096,072	54,995

נכסי חוב סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל

נכסי חוב שאינם סחירים ונכסי חוב סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12ב' לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2022			
סך-הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
959,703	-	-	959,703
55,894	28,424	-	27,470
415,728	255,821	75,973	83,934
1,431,325	284,245	75,973	1,071,107
1,183,206	1,504	1,112,509	69,193

נכסי חוב סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל

נכסי חוב שאינם סחירים ונכסי חוב סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12ב' לעיל)

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ד. התנועה בנכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מניות	השקעות פיננסיות אחרות	אלפי ש"ח	סך הכל
יתרה ליום 1 בינואר, 2023	28,424	255,821	284,245
רכישות	-	40,794	40,794
מכירות / פדיונות	-	(404)	(404)
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד	148	818	966
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	28,572	297,029	325,601
סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2023	148	896	1,044

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

מניות	השקעות פיננסיות אחרות	אלפי ש"ח	סך הכל
יתרה ליום 1 בינואר, 2022	10,963	190,390	201,353
רכישות	14,758	46,243	61,001
מכירות / פדיונות	-	(330)	(330)
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד	2,703	19,518	22,221
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	28,424	255,821	284,245
סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022	2,703	19,638	22,341

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

ה. החברה לא מציגה נספח "מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות" מכיוון שהמידע הנדרש מוצג בבאור לעיל.

באור 13: - מזומנים ושווי מזומנים

א. מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
6,646	10,822	מזומנים למשיכה מיידית
המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים, לתום תקופת הדיווח, ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות יומיות 4.1% (ליום 31 בדצמבר 2022: 2.83%).		

ב. מזומנים ושווי מזומנים אחרים

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
246,550	247,046	מזומנים למשיכה מיידית
המזומנים והפקדונות למשיכה מיידית נושאים ריבית יומיות בשעור 4.1%-3.76% (ליום 31 בדצמבר 2022: 2.83%-2.40%).		

באשר לתנאי הצמדה וריבית של המזומנים והפקדונות לזמן קצר, ראו באור 35.

באור 14: - הון ודרישות הון

א. ההרכב והתנועה בהון המניות

ליום 31 בדצמבר				
2022		2023		
מונפק	מונפק	מונפק	מונפק	
רשום	ונפרע	רשום	ונפרע	
500,000,000	14,674,913	500,000,000	14,685,109	מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א
מניות רגילות				
בנות 1 ש"ח				
ע.ג. כל אחת				
14,674,913				לימים 1 בינואר 2023 ו- 2022
10,196				מימוש כתבי אופציה למניות
14,685,109				ליום 31 בדצמבר 2023

ב. זכויות הנלוות למניות

1. זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.
2. סחירות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ג. קרן הון בגין שטרי הון

הקרן נובעת מהטבה של בעל השליטה בחברה בגין מתן שטר הון ללא הצמדה וריבית לחברה המהווה במהותו השקעת בעלים.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ד. דיבידנדים:

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי החברה:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
160,000	60,000	80,000	דיבידנד (באלפי ש"ח)
10.90	4.10	5.45	דיבידנד למניה (בש"ח)
			ה. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן כדי להבטיח את כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, כדי לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה. דירקטוריון החברה קבע יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II (להלן - יעד הון) - ראו סעיף ו' להלן.

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות כפי שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - חוזר סולבנסי).

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראו להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (מכשירי הון רובד 2 והון משני מורכב).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות בשייר מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וסיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון כדלהלן:

(א) בחירה, החל מדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2019, באחת מהחלופות הבאות:

1. פריסה הדרגתית של ההון הנדרש עד לשנת 2024 (להלן - תקופת הפריסה), כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש בתקופת הפריסה לימים 30 ביוני 2023 ו-31 בדצמבר 2022 - 90% מה-SCR; יצוין כי זו הייתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ל-31 בדצמבר 2019.

2. הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי (להלן - הניכוי). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032.

החברה בחרה בחלופה הראשונה.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

(ב) דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

יחס כושר הפירעון של החברה

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2023, שפורסם ביום 26 בנובמבר 2023, לחברה עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר.

דוח יחס כושר הפירעון האמור נסקר על ידי רואי החשבון המבקרים של החברה, בהתאם לעקרונות תקן בינלאומי IAS-3000 (Revised) לגבי "התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי". תקן זה רלוונטי לביצוע ההתקשרות על מנת להעריך האם חישובי הסולבנסי שבוצעו על ידי החברה, ליום 30 ביוני 2023, מכל הבחינות המהותיות, אינם בהתאם להוראות הממונה ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת או הסקירה החלים על דוחות כספיים.

יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה, וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר שהתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

נוסף על האמור לעיל, בתקופה שלאחר יום 30 ביוני 2023 ועד למועד פרסום דוח זה, חלו שינויים העשויים להשפיע על יחס כושר הפירעון של החברה.

לפרוט נוסף ראו סעיף 2.3.1 בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני, 2023 שפורסם כנספח לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2023 ובאתר האינטרנט של החברה.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 לינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד בנושא "דיווח לממונה על שוק ההון - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)" (להלן - התיקון). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון אחת לשנה במהלך חודש ינואר. בהתאם לתיקון, הדיווח יכלול מספר חלקים, בין היתר דיווח אודות המצב העסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר הפירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד וכן תרחישים וניתוחי רגישות.

לנוכח מצב החירום במשק כמתואר בבאור 1, ביום 23 באוקטובר 2023, פרסם הממונה את הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון לשעת חירום וניתנה לחברות הביטוח ארכה עד ליום 31 במרץ 2024 בהגשת הדיווח. לעניין הערכה צופה פני עתיד תרחישים וניתוחי רגישות, נדחה מועד הדיווח לראשונה ממועד הדיווח הקרוב למועד הדיווח הבא אחריו, שיחול בינואר 2025. החברה נערכת להעביר את הדיווח הנדרש בגין סיכום התוצאות, מצב עסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון והערכת כושר פירעון ודרישת הון לממונה בחודש מרץ 2024.

1. דיבידנד

לחברה מדיניות דיבידנד לפיה, בכפוף להוראות כל דין, תחלק החברה דיבידנדים בסך שלא יפחת מ-50% מרווחיה השנתיים, כהגדרתם בסעיף 302 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

בהתאם למכתב שפרסם הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן בסעיף זה - המכתב) חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה. למועד פרסום הדוח, קבע דירקטוריון החברה את יעד יחס כושר פירעון כך שלא יפחת משיעור של 120% על פי הוראות משטר הסולבנסי, ללא התחשבות בתקופת פריסה וללא התאמת תרחיש מניות.

מובהר כי אין ודאות כי החברה תעמוד ביחס כושר פירעון זה בכל נקודת זמן.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2023, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום, לחברה יחס כושר פירעון כלכלי הגבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב ומהיעד שקבע הדירקטוריון. ראו גם סעיף 2.3.1 בדוח הדירקטוריון.

לעניין דיבידנדים שחולקו בשנת 2023 ראו סעיף ד' לעיל.
לעניין דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח, ראו באור 38 להלן.

באור 15: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה

31 בדצמבר						ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ראה באור 18 להלן) חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות (ראה באור 19 להלן) חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (ראה באור 17 להלן) סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
2022	2023	2022	2023	2022	2023	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
159,418	155,684	25,027	25,972	184,445	181,656	
163,161	187,453	11,084	12,221	174,245	199,674	
1,983,358	2,297,874	1,154,328	1,022,676	3,137,686	3,320,550	
2,305,937	2,641,011	1,190,439	1,060,869	3,496,376	3,701,880	

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

31 בדצמבר		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
2022	2023	
ברוטו ושייר		
אלפי ש"ח		
227,082	222,105	חוזי ביטוח
67,143	70,424	חוזי השקעה
294,225	292,529	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

בחוזי ביטוח תלויי תשואה, תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או הפסד מהשקעות שבצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. 1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
159,451	215,412	71,855	28,898	231,306	244,310
939,234	1,061,837	1,001,742	901,933	1,940,976	1,963,770
1,098,685	1,277,249	1,073,597	930,831	2,172,282	2,208,080
575,345	749,370	48,007	60,455	623,352	809,825
309,328	271,255	32,724	31,390	342,052	302,645
884,673	1,020,625	80,731	91,845	965,404	1,112,470
1,983,358	2,297,874	1,154,328	1,022,676	3,137,686	3,320,550
23,546	32,559	9,441	2,547	32,987	35,106
102,989	116,438	17,312	22,321	120,301	138,759
126,535	148,997	26,753	24,868	153,288	173,865
1,075,139	1,244,690	1,064,156	928,284	2,139,295	2,172,974
781,684	904,187	63,419	69,524	845,103	973,711
1,856,823	2,148,877	1,127,575	997,808	2,984,398	3,146,685
1,051,445	1,236,673	1,066,124	920,547	2,117,569	2,157,220

ענפי רכב חובה וחבויות

הפרשה לפרמיה שטרם

הורווחה

תביעות תלויות והפרשה

לפרמיה בחסר

סך הכל ענפי רכב חובה (**)

וחבויות

ענפי רכוש ואחרים

הפרשה לפרמיה שטרם

הורווחה

תביעות תלויות

סך הכל ענפי רכוש ואחרים

סך הכל התחייבויות בגין

חוזי ביטוח הכלולים במגזר

ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות :

ענפי רכב חובה וחבויות

ענפי רכוש ואחרים

סך הכל הוצאות רכישה

נדחות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח

כללי בניכוי הוצאות רכישה

נדחות:

ענפי רכב חובה וחבויות

(ראה באור 17ב)

ענפי רכוש ואחרים (ראה

17ב להלן)

סך הכל התחייבויות בחוזי

ביטוח כללי בניכוי הוצאות

רכישה נדחות

(**) מתוך זה סך ההתחייבויות

בגין ענף רכב חובה

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

א. 2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
1,248,562	1,333,092	1,034,466	933,323	2,283,028	2,266,415
734,796	964,782	119,862	89,353	854,658	1,054,135
1,983,358	2,297,874	1,154,328	1,022,676	3,137,686	3,320,550

הערכות אקטואריות:

גב' רויטל פיצ'ון
הפרשות על בסיס הערכות
אחרות:

הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
סך כל ההתחייבויות הביטוח בגין
חוזי ביטוח הכלולים במגזר
ביטוח כללי

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות:

1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
1,007,021	1,075,139	1,233,988	1,064,156	2,241,009	2,139,295
309,416	441,127	173,268	70,084	482,684	511,211
53,156	35,947	65,137	35,580	118,293	71,527
(69,751)	(48,705)	(189,834)	(6,346)	(259,585)	(55,051)
292,821	428,369	48,571	99,318	341,392	527,687
(4,111)	(6,089)	(670)	(436)	(4,781)	(6,525)
(220,592)	(252,729)	(217,733)	(234,754)	(438,325)	(487,483)
(224,703)	(258,818)	(218,403)	(235,190)	(443,106)	(494,008)
1,075,139	1,244,690	1,064,156	928,284	2,139,295	2,172,974

יתרה לתחילת השנה (1)

עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת (2)

שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות

שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות (3)

סך השינוי בעלות התביעות המצטברת

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:

בגין שנת חיתום שוטפת

בגין שנות חיתום קודמות

סך תשלומים לתקופה (4)

יתרה לסוף השנה

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
- (3) השינוי באומדן בשנת 2022 כולל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בברוטו ובמשנה בשל השפעת השינוי בעקום הריבית והשפעת הכרה באפקט הפיזור על מרווח הסיכון, ומנגד גידול בהתחייבויות בברוטו בשל שינוי בעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים, ראו באור 35(ה)2.
- (4) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך):

2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
716,944	781,684	79,994	63,419	796,938	845,103
996,292	1,197,180	44,613	50,050	1,040,905	1,247,230
(35,216)	427	(11,050)	(1,076)	(46,266)	(649)
961,076	1,197,607	33,563	48,974	994,639	1,246,581
(770,194)	(962,590)	(24,738)	(29,218)	(794,932)	(991,808)
(207,446)	(221,196)	(22,728)	(21,090)	(230,174)	(242,286)
(977,640)	(1,183,786)	(47,466)	(50,308)	(1,025,106)	(1,234,094)
81,304	108,682	(2,672)	7,439	78,632	116,121
781,684	904,187	63,419	69,524	845,103	973,711

יתרה לתחילת השנה (1)

(2) עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח (2)
שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוחסך השינוי בעלות מצטברת
תשלומים לשוב תביעות במהלך השנהבגין אירועים של שנת הדוח
בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח

סך תשלומים (3)

שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה ופרמיה בחסר, נטו
מהוצאות רכישה נדחות

יתרה לסוף השנה

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
- (3) התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הוצאות הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

(ג1). בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות (1):

ליום 31 בדצמבר 2023										
שנת חיתום										
סך הכל	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)										
	6,525	4,940	10,211	9,368	10,608	12,296	13,105	11,430	9,561	8,040
		34,545	41,503	42,011	51,552	58,748	71,295	61,229	50,350	38,163
			139,830	132,795	160,669	176,819	191,346	173,039	151,064	104,603
				229,662	262,958	303,567	290,646	261,987	237,671	178,847
					338,132	377,373	363,810	319,038	287,876	227,882
						433,107	406,826	371,000	320,465	263,397
							447,705	405,752	347,723	292,937
								443,148	382,985	333,921
									407,860	351,677
										362,628
	511,211	498,822	603,244	598,928	650,714	604,929	542,546	494,245	407,573	383,500
		456,849	492,345	563,380	592,552	616,406	547,223	492,225	426,166	359,611
			486,277	486,322	587,469	604,731	562,285	513,153	450,937	376,132
				471,225	546,204	620,400	569,967	505,676	475,855	385,383
					558,360	589,721	575,787	498,782	445,993	396,891
						597,803	568,145	513,597	449,287	384,020
							564,983	505,655	441,888	379,658
								505,535	445,915	380,339
									448,191	379,069
										379,525
291,865		41,973	116,967	127,703	92,354	7,126	(22,437)	(11,289)	(40,618)	(19,914)
6.09%		8.41%	19.39%	21.32%	14.19%	1.18%	(4.14%)	(2.28%)	(9.97%)	(5.54%)
4,979,958	511,211	456,849	486,277	471,225	558,360	597,803	564,983	505,535	448,191	379,525
2,843,142	6,525	34,545	139,830	229,662	338,132	433,107	447,705	443,148	407,860	362,628
2,136,816	504,686	422,304	346,447	241,563	220,228	164,695	117,277	62,387	40,331	16,897
36,158										
2,172,974										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים לרבות צבירה) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות

רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי סכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ג(2). בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות (1):

ליום 31 בדצמבר 2023										
שנת חיתום										
סך הכל	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למודד נובמבר 2023(*)										
	6,089	4,248	8,273	6,382	7,872	9,463	13,101	11,412	9,590	8,040
		24,924	26,338	17,151	20,403	31,645	71,237	61,122	50,358	38,153
			72,499	38,433	45,456	83,833	191,176	172,491	150,996	103,437
				62,513	67,231	135,123	290,396	260,691	237,542	177,126
					84,272	165,884	361,660	315,324	287,512	223,145
						188,719	400,309	365,570	320,026	255,377
							439,436	396,788	346,870	278,334
								433,619	381,690	310,923
									405,448	328,436
										334,726
	441,127	319,760	279,533	160,750	183,612	281,500	520,571	473,400	393,758	366,551
		281,986	225,409	129,123	146,210	260,992	507,937	454,673	392,167	327,271
			223,179	120,602	136,988	254,116	540,193	481,170	424,889	338,034
				117,327	131,935	255,704	542,633	490,558	448,232	353,096
					133,832	251,512	543,590	484,683	441,215	360,876
						254,705	540,408	493,039	445,132	356,564
							537,640	487,480	438,980	352,277
								489,945	442,037	350,892
									444,078	349,435
										346,066
111,398		37,774	56,354	43,423	49,780	26,795	(17,068)	(16,545)	(50,320)	(18,795)
3.78%		11.81%	20.16%	27.01%	27.11%	9.52%	(3.28%)	(3.49%)	(12.78%)	(5.74%)
3,269,884	441,126	281,986	223,179	117,327	133,832	254,705	537,640	489,945	444,078	346,066
2,052,245	6,089	24,924	72,499	62,513	84,272	188,719	439,436	433,619	405,448	334,726
1,217,639	435,037	257,062	150,680	54,814	49,560	65,986	98,204	56,326	38,630	11,340
27,051										
1,244,690										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים לרבות צבירה) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2023
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023
יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי
הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי סכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ג(3). בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה (1):

ליום 31 בדצמבר 2023										
שנת חיתום										
סך הכל	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)										
	6,468	4,902	10,141	9,338	10,247	12,125	13,055	11,314	9,227	7,749
		34,363	40,708	41,112	50,738	58,250	70,546	60,330	49,147	37,780
			138,758	131,163	159,147	171,204	189,817	170,132	148,241	103,238
				225,217	259,746	295,740	287,934	258,542	233,804	176,117
					333,893	369,187	360,451	314,550	282,879	224,126
						424,673	403,224	365,215	314,619	259,098
							443,684	399,752	341,101	288,038
								436,283	376,235	329,005
									400,754	346,638
										357,433
	498,365	485,244	590,453	581,661	633,120	588,921	529,395	481,749	397,463	374,377
		447,887	483,795	550,788	577,178	601,138	535,244	481,483	415,263	351,922
			477,899	474,067	574,977	588,240	550,516	500,086	438,984	369,123
				460,032	535,320	606,789	559,478	494,664	464,954	377,462
					547,386	576,337	568,586	488,964	435,008	389,099
						585,764	561,371	503,484	439,512	376,730
							559,338	495,610	433,975	372,902
								498,268	437,788	374,720
									440,714	373,307
										373,978
248,661		37,357	112,554	121,629	85,734	3,157	(29,943)	(16,519)	(43,251)	(22,057)
5.32%		7.70%	19.06%	20.91%	13.54%	0.54%	(5.66%)	(3.43%)	(10.88%)	(6.27%)
4,889,631	498,365	447,887	477,899	460,032	547,386	585,764	559,338	498,268	440,714	373,978
2,801,526	6,468	34,363	138,758	225,217	333,893	424,673	443,684	436,283	400,754	357,433
2,088,105	491,897	413,524	339,141	234,816	213,493	161,091	115,654	61,984	39,960	16,545
36,097										
2,124,202										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים לרבות צבירה) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי

הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2023

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הודאות לגבי סכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

(ג) בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה(1):

ליום 31 בדצמבר 2023									
שנת חיתום									
סך הכל	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023 (*)									
	6,052	4,225	8,220	6,357	7,511	9,298	13,055	11,314	9,227
		24,805	25,678	16,393	19,589	31,156	70,545	60,330	49,147
			71,613	36,983	43,935	78,966	189,735	170,132	148,241
				58,411	64,026	128,034	287,852	257,851	233,804
					80,052	158,453	358,577	311,640	282,650
						181,048	396,985	360,860	314,390
							435,693	391,900	340,472
								427,866	375,196
									398,600
									329,948
	431,622	309,210	268,980	145,853	166,924	266,217	507,964	461,607	383,655
		275,974	218,376	118,596	131,670	246,094	496,642	444,616	381,573
			216,317	109,579	125,453	238,604	528,907	469,233	413,358
				107,314	121,265	243,073	532,656	480,629	437,733
					123,361	239,104	536,784	476,137	430,576
						243,630	533,945	485,003	435,683
							532,344	479,451	431,308
								483,848	434,206
									436,903
									340,938
									(21,177)
									(53,248)
									(13.88%)
									(4.82%)
									(24,380)
									(4.80%)
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587
									24,380
									8.48%
									26.10%
									26.42%
									19.58%
									10.75%
									33,236
									52,663
									38,538
									43,563
									22,587

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ג(5). נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023:						
536,424	561,755	543,385	483,004	460,263	485,206	555,104
פרמיות ברוטו (1)						
(34,285)	23,256	27,950	13,223	(34,519)	(27,867)	(42,467)
רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר (2)						
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום (3)						
47,330	23,997	12,977	11,740	20,528	17,516	8,123

(1) הירידה בשנים 2018-2021 בפרמיות ברוטו נובעת, בין השאר, מפעולות יזומות של החברה לטיוב תיק הלקוחות (שהסתיימו במהלך שנת 2022) ומירידה בפרמיה הממוצעת עקב שינוי בתמהיל התיק. החל משנת 2022 החברה חזרה לצמוח והעלייה בפרמיות נובעת מגידול בהיקף הפעילות, בין היתר בשל זכיית החברה במכרז אגף החשכ"ל במשרד האוצר לשנת 2023, כאמור בבאור 137(1) להלן, והצמדה למדד של התעריף וזאת לאחר העברת שיעור מהפרמיה (כ- 10%) בשנת 2023 לביטוח לאומי מכוח הסדר שיבוב רוחבי שמחליף תשלום תביעות פרטני, כאמור בבאור 35(ה)(2)(4) להלן.

(2) החל משנת 2018 קיימים לחברה הסכמי ביטוח משנה מסוג "מכסה", כאשר החל משנת 2021 שיעור השתתפות מבטחי המשנה יורד באופן הדרגתי על פני שנות החיתום.

(3) הירידה בהכנסות מהשקעות על פני שנות החיתום, נובעת בעיקר מהעובדה שטרם הצטברו רווחי השקעות בשנת הדוח ובשנים הסמוכות אליה.

ג(6). נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות:

שנת חיתום						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023:						
17,110	18,261	19,852	21,699	20,000	22,357	22,793
פרמיות ברוטו						
8,307	5,459	6,526	6,162	7,572	8,652	4,118
רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר						
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום						
1,308	1,457	1,456	1,198	904	712	277

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ג(7) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה (המשך)

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
30,018	(42,467)	2,296	(39,063)	2023
39,266	(51,431)	166,926	(67,682)	2022
30,119	(67,425)	(20,518)	(164,495)	2021

(1) הפער בין הרווח הכולל בברוטו לבין הרווח הכולל בשייר בגין שנות חיתום קודמות, נובע בעיקרו משיעור השתתפות ביטוח משנה שונה עבור שנות חיתום שונות.

(2) הרווח הכולל בשנת 2022 הושפע בין היתר מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בברוטו ובמשנה בשל השפעת השינוי בעקום הריבית והשפעת הכרה באפקט הפיזור על מרווח הסיכון ומנגד גידול בהתחייבויות בברוטו בשל שינוי בעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים, ראו באור 35(ה)2.

(3) לעניין השפעת הירידה בעקום הריבית ועדכון מודל פריסת מרווח הסיכון על הרווח הכולל בשנת 2021, ראו באור 35(ה)2.

ג(8) הרכב רווח כולל בשייר בענפי חבויות אחרות

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
10,852	4,118	11,596	4,828	2023
2,452	4,525	4,775	4,800	2022
17,467	4,597	17,331	4,204	2021

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

נתונים ליום 31 בדצמבר 2023:

פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		פוליסות ללא מרכיב חיסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			
עד שנת 2003	משנת 2004	פרט	קבוצתי	סך הכל	
אלפי ש"ח					
(א) לפי חשיפה ביטוחית:					
התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה עם מקדמים מובטחים:					
מחודש יוני 2001					
הוני (ללא אופציה לקצבה)					
מרכיבי סיכון אחרים					
סך הכל בגין חוזי ביטוח					
התחייבויות בגין חוזי השקעה					
סך הכל					
(ב) לפי חשיפה פיננסית:					
תלוי תשואה					
שאינו תלוי תשואה					
סך הכל					

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

נתונים ליום 31 בדצמבר 2022:

פוליסות הכוללות			פוליסות ללא	
מרכיב חיסכון (לרבות נספחים)			מרכיב חסכון סיכון הנמכר	
לפי מועד הנפקת הפוליסה			כפוליסה בודדת	
עד שנת	משנת		קבוצתי	פרט
2003	2004			אלפי ש"ח
סך הכל				
	</			

(א) לפי חשיפה ביטוחית:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח

קצבה עם מקדמים מובטחים:

מחודש יוני 2001

הוני (ללא אופציה לקצבה)

מרכיבי סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח

התחייבויות בגין חוזי השקעה

סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:

תלוי תשואה

שאינו תלוי תשואה

סך הכל

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
	קבוצתי	פרט אלפי ש"ח	משנת 2004	עד שנת 2003	
13,400	-	-	13,030	370	פרמיות ברוטו:
348,442	(2,664)*	341,697	3,523	558	מרכיב החיסכון
361,842	2,664	341,697	16,553	928	אחר
2,762	-	-	2,612	150	פרמיות ברוטו
216,930	7,403	181,879	26,154	1,494	דמי ניהול קבועים
5,615	-	-	5,615	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
44,738	(4,557)	47,617	1,396	281	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
1,134	1	1,133	-	-	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
45,872	(4,556)	48,750	1,396	281	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
51,889	-	-	51,889	-	רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים
42,363	-	42,363	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנקפו ישירות לעתודות ביטוח
19,132	-	-	19,132	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
15,708	-	-	15,708	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
					פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

(*) החברה רשמה פרמיות בפוליסות חיים ללא מרכיב חסכון, פוליסות אלו נרשמו בגין הסכם חשכ"ל, המכרז שבו זכתה החברה לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2023. לפרטים נוספים ראו באור 137.

הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
סך הכל	קבוצתי	פרט אלפי ש"ח	משנת	עד שנת	
			2004	2003	
פרמיות ברוטו:					
15,127	-	-	14,653	474	מרכיב החיסכון
332,354	-	327,934	3,809	611	אחר
347,481	-	327,934	18,462	1,085	פרמיות ברוטו
2,889	-	-	2,715	174	דמי ניהול קבועים
146,787	1,655	142,714	1,815	603	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(6,449)	-	-	(6,449)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
69,065	(1,602)	67,930	2,625	112	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
(1,792)	(48)	(1,769)	24	1	רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
67,273	(1,650)	66,161	2,649	113	רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים
46,255	-	-	46,255	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שגזקפו ישירות לעתודות ביטוח
52,485	-	52,485	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
24,721	-	-	24,721	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
30,023	-	-	30,023	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
סך הכל	קבוצתי	פרט אלפי ש"ח	משנת 2004	עד שנת 2003	
17,691	-	-	17,020	671	פרמיות ברוטו:
308,072	28	303,061	4,343	640	מרכיב החיסכון
325,763	28	303,061	21,363	1,311	אחר
3,095	-	-	2,879	216	פרמיות ברוטו
171,275	(106)	133,372	35,825	2,184	דמי ניהול קבועים
2,957	-	-	2,956	1	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
64,408	170	60,346	3,368	524	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
502	15	488	(1)	-	רווח מעסקי ביטוח חיים
64,910	185	60,834	3,367	524	רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
51,875	-	-	51,875	-	רווח כולל מעסקי ביטוח חיים
61,159	-	61,159	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
6,013	-	-	6,013	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
196,176	-	-	173,285	22,891	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
36,982	-	-	36,982	-	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
					פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

באור 19: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות

א(1). פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

ליום 31 בדצמבר 2023			
ז"א	ז"ק	סה"כ	
אלפי ש"ח			
198,221	1,453	199,674	שאינו תלוי תשואה
198,221	1,453	199,674	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022			
ז"א	ז"ק	סה"כ	
אלפי ש"ח			
172,241	2,004	174,245	שאינו תלוי תשואה
172,241	2,004	174,245	סך הכל

הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות לז"א הינו תאונות אישיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א(2). פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

מגזר ביטוח בריאות אינו כולל מוצרים המשלמים קצבה ולפיכך כל מרכיבי ההתחייבויות כאמור בסעיף א(1) מתייחסים למרכיבי סיכון אחרים.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר 2023			
ז"א	ז"ק	סה"כ	
אלפי ש"ח			
268,035	12,022	280,057	פרמיות ברוטו (1)
169,265	4,915	174,180	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
22,429	10	22,439	רווח מעסקי ביטוח בריאות
1,104	-	1,104	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
23,533	10	23,543	רווח כולל מעסקי ביטוח בריאות
27,500	-	27,500	פרמיה משוננת - עסק חדש

(1) כולל בעיקר פוליסות פרט.

באור 19: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2022

ז"א (2)	ז"ק	סה"כ
אלפי ש"ח		
259,378	9,648	269,026
154,048	2,879	156,927
26,392	4,549	30,941
(1,671)	9	(1,662)
24,721	4,558	29,279
27,831	-	27,831

פרמיות ברוטו (1)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

רווח מעסקי ביטוח בריאות

הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות

רווח כולל מעסקי ביטוח בריאות

פרמיה משוננת - עסק חדש

(1) כולל בעיקר פוליסות פרט.

(2) תוצאות עסקי בריאות לזמן ארוך הושפעו משינויים באומדנים, ראו באור 35ה(1).

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2021

ז"א	ז"ק	סה"כ
אלפי ש"ח		
254,146	1,492	255,638
149,470	(130)	149,340
19,543	1,856	21,399
444	-	444
19,987	1,856	21,843
30,649	-	30,649

פרמיות ברוטו (1)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

רווח מעסקי ביטוח בריאות

רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות

סך הכל רווח כולל מעסקי ביטוח בריאות

פרמיה משוננת - עסק חדש

(1) כולל בעיקר פוליסות פרט.

ג. בעקבות כניסתה לתוקף של רפורמת הבריאות, החל ביום 1 לאוקטובר 2023 צומצם בחברה באופן משמעותי שיווק מוצרי בריאות מסוג הוצאות רפואיות וזאת לאור התמשכות תהליך אישור התוכניות מול הממונה.

באור 20: - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים תלויי תשואה ושאננס תלויי תשואה, חוזי השקעה וביטוח בריאות

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח					
בריאות משנה	בריאות	סך הכל אלפי ש"ח	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
7,990	144,216	462,379	64,021	398,358	יתרה ליום 1 בינואר 2022
-	-	(17,159)	(6,449)	(10,710)	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה (1)
-	-	61,382	46,255	15,127	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות (2)
-	-	(2,889)	(419)	(2,470)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
-	-	(64,058)	(36,265)	(27,793)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
(1,378)	(6,007)	(6,380)	-	(6,380)	שינויים בגין שינוי בהנחות (3)
4,472	36,036	45,395	-	45,395	שינויים אחרים(4)
11,084	174,245	478,670	67,143	411,527	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
-	-	20,667	5,615	15,052	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה (1)
-	-	65,289	51,889	13,400	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות (2)
-	-	(2,761)	(480)	(2,281)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
-	-	(82,509)	(53,743)	(28,766)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
-	-	(977)	-	(977)	שינויים בגין שינוי בהנחות
1,137	25,429	(4,193)	-	(4,193)	שינויים אחרים(4)
12,221	199,674	474,186	70,424	403,762	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

(1) ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי (הפסדי) השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי (הפסדי) השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדו"ח.

(2) גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה.

(3) לפרטים אודות שינוי בהנחות ראו באור 35(ה)(1)(ג).

(4) שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתיות, IBNR (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף, הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

באור 21: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

החברה וחברה מאוחדת הינן "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

(א) הסכמים עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים, המסדירים את הטיפול בסוגיות מס ייחודיות לענף. ההסכם הענפי האחרון שנחתם הינו לשנות המס 2020-2022. ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC)

הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים, בגין שנות חיתום עד וכולל 2014, יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 ואילך על פני עשר שנים. הוצאות שבוטלו תותרנה בשנות הביטול.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות

להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות

יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020, והסכום שתואם יוכר לצורכי מס במשך שלושת שנות המס הבאות.

4. ההסכם האחרון שנחתם בחודש דצמבר 2023 מאריך בשלוש שנים נוספות את תוקפו של ההסכם לשנות המס 2017-2019 כך שיחול גם לגבי שנות המס 2020-2022, למעט המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים (ראו להלן).

ההפרשה למס בדוחות הכספיים נערכה בהתאם לעקרונות ההסכמים האמורים לעיל.

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה (המשך)

2. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח (המשך)

(ב) המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר 2006. על-פי הכללים, חלק העתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיסוי הענפי צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ואם תתבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.

כחלק מההסכם הענפי המתואר בסעיף א)4. לעיל הוסכם כי בדוח המס של שנת 2020 תירשם הכנסה לצרכי מס חברות ומס רווח בסך של 0.01% מהסכום בסיכון, בשייר עצמי, בביטוח חיים כפי שחושב ביום 31 בדצמבר 2006; וכן הוסכם כי במקרה בו יבוטלו או יוקטנו תקנות ההון החדשות ביחס לרכיבים המתייחסים לסיכונים המיוחדים בביטוח חיים, ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.

בגין ההסדר האמור לעיל, נרשמו בתקופת הדוח הוצאות מיסים בגין שנים קודמות בסך של 800 אלפי ש"ח.

3. רפורמת המס הבינלאומית של ה-OECD

בחודש מאי 2023 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12 מיסים על הכנסה (להלן - התיקון), בעקבות רפורמת המס הבינלאומית של ה-OECD, "BEPS Pillar 2" (להלן - הרפורמה).

התיקון כולל: א) פטור זמני מנדטורי מיישום הוראות התקן עבור ההכרה והגילוי של נכסים והתחייבויות מיסים נדחים הנובעים מאימוץ כללי הרפורמה (להלן - הפטור הזמני); ב) דרישות גילוי ממוקדות עבור ישויות רב לאומיות המושפעות מהרפורמה (להלן - דרישות הגילוי הממוקדות).

הפטור הזמני חל באופן מיידי ונדרש לתת גילוי על יישומו. דרישות הגילוי הממוקדות חלות על תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחר מכן. קבוצת צור שמיר מיישמת את הפטור הזמני, ולכן לא ניתן גילוי ולא הוכרו נכסים והתחייבויות מיסים נדחים הנובעים מאימוץ כללי הרפורמה.

חקיקת הרפורמה הושלמה בחלק מהמדינות בהן פועלות חברות קשורות שהינן חלק מקבוצת צור שמיר (קנדה, בלגיה ופולין). החקיקה תיכנס לתוקף בשנת הכספים המתחילה ביום 1 בינואר 2024. קבוצת צור שמיר נמצאת בתהליך של ביצוע הערכה של השפעת החקיקה באותן מדינות על חשיפות המס הפוטנציאליות שלה לשנת 2024. בהתאם לבדיקה שביצעה קבוצת צור שמיר, בהתבסס על נתוני ה-CbCR לשנת 2022 ובהתאם לסטטוס אימוץ חקיקת הרפורמה במדינות שבהן היא פועלת, החברה אינה צופה חשיפות מס כלשהן בשנת המס 2024.

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על החברה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס	שיעור מס	שיעור מס
כולל במוסדות	רווח	חברות
כספיים	%	
34.19	17.00	23.00

לאחר תאריך הדיווח, בחודש מרס 2024, אושר על ידי מליאת הכנסת צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשפ"ד-2014, אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר ומס הרווח החלים על החברה יעמדו על 18% מהשכר ששולם ומהרווח שהופק, בהתאמה. יתרות המיסים הנדחים לתאריך הדיווח אינן כוללות את השפעת שינוי שיעורי המס האמורים.

השינוי בשיעור המס יגרום לגידול ביתרת ההתחייבות למיסים נדחים, נטו, בסך של 683 אלפי ש"ח, מתוכם גידול של 740 אלפי ש"ח ייזקף לרווח והפסד וקיטון של 57 אלפי ש"ח ייזקף לרווח כולל אחר.

ג. שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2017. השומה של החברה המאוחדת לשנת המס 2017 נחשבת כסופית. שומות הניכויים של החברה עד וכולל שנת 2017 נחשבות כסופיות.

ד. מסים על הכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
68,694	25,692	67,560
2,136	(8,081)	(4,879)
29,095	10,757	1,264
99,925	28,368	63,945

מסים שוטפים

מיסים על הכנסה (הטבת מס) בגין שנים קודמות

מיסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים (*)

(*) ראו גם סעיפים ו' ו-ז' להלן.

ה. מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

מיסים על הכנסה (הטבת מס) בגין:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
(39)	819	(14)
2,387	(18,156)	5,515
2,348	(17,337)	5,501

מדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

1. מסים נדחים

סך הכל	אחר	הפרשה לחובות מסופקים	הטבות לעובדים	נדל"ן להשקעה	רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים	נכסים פיננסיים	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים	
אלפי ש"ח								
(77,812)	1,879	5,870	9,742	(26,541)	(32,908)	(25,119)	(10,735)	נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים ליום 1 בינואר, 2022
(10,757)	(1,558)	(1,697)	160	(8,132)	(5,383)	6,231	(378)	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
17,337	-	-	(819)	-	-	18,156	-	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר
(71,232)	321	4,173	9,083	(34,673)	(38,291)	(732)	(11,113)	נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2022
(79)	-	-	-	-	(79)	-	-	רכישת חברה מאוחדת (ראו באור 7)
(1,264)	(321)	1,122	752	(1,617)	(4,472)	4,261	(989)	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
(5,501)	-	-	14	-	-	(5,515)	-	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר
(78,076)	-	5,295	9,849	(36,290)	(42,842)	(1,986)	(12,102)	נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2023

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

1. מסים נדחים (המשך)

לחברה הפסדי הון מועברים לצורכי מס בסך של 4,977 אלפי ש"ח ולחברה מאוחדת קיימים הפסדים עסקיים לצורך מס בסך של 9,424 אלפי ש"ח, בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין. המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי בנטו בסעיף התחייבויות בגין מסים נדחים.

2. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין מסים על ההכנסה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
301,122	112,809	203,150	רווח לפני מסים על ההכנסה
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים
102,954	38,569	69,457	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל של מוסד כספי עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
2,595	2,237	1,610	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(144)	(116)	-	הכנסות פטורות
(1,232)	(1,371)	(1,366)	הכנסות משכר דירה שבגינן שולם מס ערך מוסף
(5,303)	(3,957)	(797)	מסים נדחים בשיעורי מס שונים משיעור המס הסטטוטורי
19	925	(4)	הפרשים זמניים בגינם לא נוצרו מסים נדחים
(1,180)	(171)	-	הפרשים בבסיס המדידה
80	333	(76)	הפסדי הון שבגינם לא נוצר מס נדחה
2,136	(8,081)	(4,879)	מסים בגין שנים קודמות
99,925	28,368	63,945	מסים על ההכנסה
33.18%	25.15%	31.48%	שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך והטבות בגין פיטורין.

הטבות אחרות

החברה נוהגת להעניק לכלל עובדי המטה שלה מענקים שנתיים בהתאם לתוצאות החברה, האגף והערכת המנהל. במסגרת זו נקבעה גם תוכנית תגמול ייעודית לקבוצת המנהלים הבכירה של החברה, על בסיס תלת-שנתי, שלפיה, בכפוף לעמידה בתנאי סף לזכאות, ולשיעור העמידה ביעדים כאמור לעיל, תהיה קבוצה זו זכאית לקבלת סכום מענק שמסגרתו הכוללת נקבעה מראש, בחלוקה מדורגת שעקרונותיה נקבעו מראש על פני שלוש שנות התוכנית, כאשר התשלום בפועל נפרס כך שמחצית מהזכאות משולמת בפועל סמוך לאחר תום שנת הזכאות והיתר בפריסה בקו ישר על פני שלוש שנים נוספות אלא אם הסכום לא עולה על 40% מעלות השכר השנתית, ובכפוף לעמידה בתנאי סף. הכל בהתאם ובכפוף למדיניות התגמול של החברה, כפי שמאושרת על ידי האסיפה הכללית מעת לעת.

הטבות העובדים לזמן קצר והטבות אחרות מוצגות במסגרת סעיף זכאים ויתרות זכות.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14, כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית משכורת העובד ותקופת העסקתו יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת, או כתוכנית להפקדה מוגדרת, כמפורט להלן:

תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2021	2022	2023
אלפי ש"ח		

13,357	15,561	19,502
--------	--------	--------

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2023

הפסד (רווח) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד					
הפסד (רווח)						הוצאות					
הפסד אקטוארי						הוצאות					
ליום 31	הפקדות	בגין	שינויים	תשואה	תקבולים	עלות	(הכנסות)	עלות	ליום 1		
בדצמבר	על ידי	סטיות	בהנחות	על נכסי	(תשלומים)	שירות	ריבית,	שירות	בינואר		
2023	המעביד	סך-הכל	בניסיון	כלכליות	מהתוכנית	עבר	נטו	שוטף	2023		
115,402	-	1,885	3,126	(1,241)	-	21,155	1,229	5,398	14,528	104,639	התחייבות להטבה מוגדרת
254	-	-	-	-	-	(5)	-	-	(5)	259	התחייבות להסתגלות
(99,419)	(12,737)	(1,845)	-	759	(2,604)	10,135	-	(4,599)	-	(90,373)	שווי הוגן של נכסי התוכנית
16,237	(12,737)	40	3,126	(482)	(2,604)	(2,142)	16,551	799	14,523	14,525	התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו

(* כולל התחייבות בגובה 27 אלפי ש"ח שהתקבלה במסגרת צירוף עסקים (ראו באור 7) ושולמה במלואה במהלך השנה.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2022

92 - λ

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2022	2023	
%		
3.53	6.00	שיעור ההיוון של התחייבויות התוכנית
5.53	6.10	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית
1.50-3.50	3.50	שיעור עליית שכר צפויה

ג. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, להנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

גידול (קיטון) בהתחייבויות להטבה מוגדרת אלפי ש"ח		ליום 31 בדצמבר 2023:
		<u>מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה</u>
		השינוי כתוצאה מ:
3,086		שיעור עליית שכר צפוי של 1%
		<u>מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי התכנית</u>
		השינוי כתוצאה מ:
(1,895)		עליית שיעור היוון של 1%
2,636		ירידת שיעור היוון של 1%

באור 23: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
50,228	49,300	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
52,900	47,606	הוצאות לשלם
67,808	97,741	ספקים ונותני שירותים
26,816	27,362	מוסדות ורשויות ממשלתיות
165	667	חברות קשורות
26,753	24,868	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
		חברות ביטוח ותווכני ביטוח:
536,766	473,543	פקדונות מבטחי משנה
51,182	39,699	חשבונות אחרים
587,948	513,242	סך הכל חברות ביטוח
32,285	14,706	מבוטחים
72,195	102,852	פרמיה מראש
1,137	6,357	אחרים
918,235	884,701	

באור 24: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של ההתחייבות הפיננסיות. למידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכוני ריבית ונזילות, ראו באור 35.

א. פרוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר			
2022	2023	2022	2023
שווי הוגן		הערך בספרים	
אלפי ש"ח			
442,468	452,389	482,140	481,648
-	-	69,879	60,270
442,468	452,389	552,019	541,918

התחייבויות פיננסיותהמוצגות בעלות מופחתת:

כתבי התחייבויות נדחים

התחייבות בגין חכירה

סך הכל התחייבויות פיננסיות

השווי ההוגן של כתבי ההתחייבות הנדחים, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע בהתאם למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים

ליום 31 בדצמבר 2023			
סדרה ו'	סדרה ה'	סדרה ה'	הרחבת
רובד 2	רובד 2	רובד 2	סוג הון
12.2021	8.2020	11.2018	מועד הנפקה
164,400	92,593	223,000	סכום מקורי (אלפי ש"ח)
איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	גורם מנפיק
מידרוג - A2	מידרוג - A2	מידרוג - A2	דירוג החוב וחברה מדרגת
לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	תנאי הצמדה
סחיר	סחיר	סחיר	סחירות
קבועה 2.18%	קבועה 3.27%	קבועה 3.27%	ריבית נקובה
2.34%	2.08%	3.44%	ריבית אפקטיבית
163,388	95,001	223,259	ערך בספרים (אלפי ש"ח)
142,255	90,991	219,142	שווי הוגן (אלפי ש"ח)
בתשלום אחד, בדצמבר 2031	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	מועדי תשלום הקרן
בחודשים יוני ודצמבר של כל אחת מהשנים 2022 עד 2031 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	מועדי תשלום הריבית
כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	זכות לפדיון מוקדם

(*) פרמיה והוצאות הנפקה שטרם הופחתו יתרת רכיב ההתחייבויות ליום 31 בדצמבר 2023 הינה בתוספת פרמיה בסך של 2,021 אלפי ש"ח ובניכוי הוצאות הנפקה בסך של 1,841 אלפי ש"ח המופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

סדרה ו'	הרחבת סדרה ה'	סדרה ה'	הרחבת סדרה ד'	סדרה ד'	
רובד 2	רובד 2	רובד 2	משני	משני	סוג הון
12.2021	8.2020	11.2018	8.2016	7.2014	מועד הנפקה
164,400	92,593	223,000	46,000	126,775	סכום מקורי (אלפי ש"ח)
איי.די.איי. הנפקות	איי.די.איי. הנפקות	איי.די.איי. הנפקות	איי.די.איי. הנפקות	איי.די.איי. הנפקות	גורם מנפיק
מידרוג - A2	מידרוג - A2	מידרוג - A2	מידרוג - A2	מידרוג - A2	דירוג החוב וחברה מדרגת
לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	תנאי הצמדה
סחיר	סחיר	סחיר	סחיר	סחיר	סחירות
קבועה 2.18%	קבועה 3.27%	קבועה 3.27%	קבועה 4.35%	קבועה 4.35%	ריבית נקובה
2.34%	2.08%	3.44%	2.99%	4.55%	ריבית אפקטיבית
163,175	96,048	222,917	(*)	(*)	ערך בספרים (אלפי ש"ח)
138,047	89,315	215,106	-	-	שווי הוגן (אלפי ש"ח)
בתשלום אחד, בדצמבר 2031	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	בתשלום אחד, ביולי 2025	בתשלום אחד, ביולי 2025	מועדי תשלום הקרן
בחודשים יוני ודצמבר של כל אחת מהשנים 2022 עד 2031 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	בחודשים ינואר ויולי של כל אחת מהשנים 2015 עד 2025 (כולל)	בחודשים ינואר ויולי של כל אחת מהשנים 2015 עד 2025 (כולל)	מועדי תשלום הריבית
כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	זכות לפדיון מוקדם

(*) בחודש יולי 2022, לאחר קבלת אישור הממונה, בוצע פדיון מוקדם מלא של תעודות ההתחייבות (סדרה ד'), אשר הוכרו על ידי הממונה כהון משני מורכב של החברה, בתמורה לכ- 176.6 מיליוני ש"ח.

(**) פרמיה והוצאות הנפקה שטרם הופחתו יתרת רכיב ההתחייבויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה בתוספת פרמיה בסך של 3,068 אלפי ש"ח ובניכוי הוצאות הנפקה בסך של 2,397 אלפי ש"ח המופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - זכות לפדיון מוקדם ומועדי פרעון

החברה תהיה רשאית לפדות בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, באישורו מראש של המפקח ובתנאים שיקבע, את תעודות ההתחייבות (סדרות ה' ו-ו') כעבור 7 שנים ממועד הנפקתן (להלן - המועד הראשון לפדיון מוקדם). לאחר המועד הראשון לפדיון מוקדם, תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, את תעודות ההתחייבות הנ"ל, בכל עת. ככל שלא תנצל החברה את זכותה לפדות בפדיון מוקדם איזו מתעודות ההתחייבות במועד הראשון לפדיון מוקדם ביחס לכל סדרה, תשולם תוספת ריבית למחזיקי תעודות ההתחייבות הרלוונטיות על הריבית אותה נושאות תעודות ההתחייבות הרלוונטיות באותה עת, בגין יתרת התקופה בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה ביחס לתעודות ההתחייבות.

למידע בדבר מועדי הפירעון הצפויים של ההתחייבויות הפיננסיות, ראו באור 35ד.

ד. תעודות ההתחייבות הינן בעלות מאפיינים כמפורט להלן:

1. נסיבות משהות

בהתקיימן של "נסיבות משהות להון רובד 2" ידחו תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית בגין תעודות התחייבות (סדרה ה' ו-ו') אשר תמורתן הוכרה על ידי המפקח כהון רובד 2.

"נסיבות משהות להון רובד 2" בהתאם להוראות המפקח משמען: התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

ביחס לדחיית תשלום ריבית - היעדר רווחים ראויים לחלוקה בחברה, כמשמען בחוק החברות, וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית הרלוונטי.

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית:

1. סכום ההון העצמי המוכר של החברה ירד אל מתחת ל-80% מהון נדרש לכושר פירעון (SCR) (כהגדרתו בחוזר הסולבנסי), בהתאם להוראות הפריסה אשר בחוזר הסולבנסי או בהתאם לכל הוראה מחייבת אחרת שתקבע על ידי המפקח, או על פי הדין (להלן - ההון הנדרש לנסיבות משהות), והחברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח, וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית ו/או הקרן הרלוונטי.

2. דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות ובלבד שהתקבל לכך אישור המפקח מראש.

3. דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית ו/או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של תעודות ההתחייבות, ובלבד שהתקבל לכך אישור המפקח מראש.

4. המפקח הורה על דחיית תשלום קרן ו/או ריבית עקב פגיעה ביחס כושר פירעון של החברה או אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש ממנה לכושר פירעון (SCR).

2. שיעבודים:

בהתאם לשטר הנאמנות, תעודות ההתחייבות אינן מובטחות בשעבוד כלשהו. החברה הבת תהא רשאית להנפיק כתבי התחייבות נוספים וכן סדרות נוספות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות, שתעמודנה בדרגת בטחון עדיפה, זזה או נחותה לתעודות ההתחייבות, וכן להנפיק כתבי התחייבות נדחים וסדרות של כתבי התחייבות נדחים.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד בחלוקה לרמות:

ליום 31 בדצמבר 2023				כתבי התחייבות נדחים (*)
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
452,389	-	-	452,389	

ליום 31 בדצמבר 2022				כתבי התחייבות נדחים (*)
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
442,468	-	-	442,468	

(*) התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת אשר ניתן גילוי לגבי שוויין ההוגן.

התנועה בהתחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן והמסווגות לרמה 3

התחייבות מותנית	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
בגין תיק לקוחות	פירעונות
אלפי ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
502	סך השינויים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין התחייבויות המוחזקות ליום
(502)	31 בדצמבר, 2022
-	
-	

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

1. שינויים בהתחייבויות הנובעים מפעילות מימון

יתרה ליום 31 בדצמבר	שינויים אחרים	הכרה בהתחייבות בגין חכירה 2023	תזרים מזומנים	יתרה ליום 1 בינואר	
אלפי ש"ח					
481,648	(492)	-	-	482,140	כתבי התחייבות נדחים
60,270	2,333	1,116	(13,058)	69,879	התחייבות בגין חכירה
541,918	1,841	1,116	(13,058)	552,019	סך הכל התחייבויות הנובעות מפעילות מימון
אלפי ש"ח					
482,140	(3,972)	-	(172,775)	658,887	כתבי התחייבות נדחים
69,879	3,653	4,179	(11,197)	73,244	התחייבות בגין חכירה
-	-	-	(502)	502	התחייבות מותנית
552,019	(319)	4,179	(184,474)	732,633	סך הכל התחייבויות הנובעות מפעילות מימון

2. דירוג

ביום 17 באוגוסט 2023 פרסמה מדרוג דוח דירוג עדכני במסגרתו הותירה על כנו דירוג Aa3 לאיתנות הפיננסית של החברה (IFSR) ודירוג A2 לכתבי ההתחייבויות הנדחים סדרות ה' ו-ו' של החברה הבת.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ח. ביום 15 לאוגוסט 2023, התקבל היתר מאת רשות ניירות ערך לפרסום תשקיף מדף של החברה מכוחו תוכל החברה להנפיק סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין, ובכלל זה מניות רגילות של החברה, תעודות התחייבות שאינן ניתנות להמרה (לרבות בדרך של הרחבת סדרות קיימות של תעודות התחייבות של החברה, כפי שתהיינה מעת לעת), תעודות התחייבות הניתנות להמרה למניות החברה (לרבות בדרך של הרחבת סדרות קיימות של תעודות התחייבות הניתנות להמרה למניות החברה, כפי שתהיינה מעת לעת), כתבי אופציה הניתנים למימוש למניות החברה, כתבי אופציה הניתנים למימוש לתעודות התחייבות ולתעודות התחייבות הניתנות להמרה למניות החברה, ניירות ערך מסחריים, מניות בכורה וכן כל נייר שעל פי הדין ניתן יהיה להנפיקו מכח תשקיף מדף במועד הרלוונטי.

ט. ביום 15 לאוגוסט 2023, התקבל היתר מאת רשות ניירות ערך לפרסום תשקיף מדף של החברה הבת, איי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ, מכוחו היא תוכל להנפיק סוגי ניירות ערך שונים בהתאם להוראות הדין, ובכלל זה תעודות התחייבות שאינן ניתנות להמרה (לרבות בדרך של הרחבת סדרות קיימות של תעודות התחייבות של איי.די.איי הנפקות, כפי שתהיינה מעת לעת) וכתבי אופציה הניתנים למימוש לתעודות התחייבות של איי.די.איי הנפקות, וכן כל נייר ערך שעל פי הדין ניתן יהיה להנפיקו מכח תשקיף מדף במועד הרלוונטי. תמורת ההנפקה בגין ניירות ערך כאמור תופקד בחברה לשימושה, על פי שיקול דעתה ובאחריותה.

באור 25: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
310,981	50,861	361,842
261,896	18,161	280,057
2,150,555	253,427	2,403,982
2,723,432	322,449	3,045,881
(229,906)	30,509	(199,397)
2,493,526	352,958	2,846,484

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח בריאות
פרמיות בביטוח כללי (*)
סך הכל פרמיות
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (**)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
300,064	47,417	347,481
253,013	16,013	269,026
1,561,213	314,470	1,875,683
2,114,290	377,900	2,492,190
(121,015)	17,554	(103,461)
1,993,275	395,454	2,388,729

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח בריאות
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (**)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
283,775	41,988	325,763
242,804	12,834	255,638
1,349,707	360,957	1,710,664
1,876,286	415,779	2,292,065
(8,345)	36,749	28,404
1,867,941	452,528	2,320,469

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח בריאות
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (**)
סך הכל פרמיות שהורווחו

(*) ראו גם באור 137(1).
(**) השינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה נובע בעיקר מביטוח כללי.

באור 26: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות</u>
			<u>תלויות תשואה</u>
			השקעות פיננסיות:
3,560	(7,960)	4,792	נכסי חוב סחירים
1,948	(309)	1,245	נכסי חוב שאינם סחירים
4,018	(5,548)	1,564	מניות
12,678	(7,084)	10,380	אחרות
(115)	266	305	מזומנים ושווי מזומנים
22,089	(20,635)	18,286	סך הכל רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים:</u>
			הכנסות מנדל"ן להשקעה:
41,476	29,378	1,010	שערוך נדל"ן להשקעה
16,469	18,236	18,228	הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
57,945	47,614	19,238	סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
			רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה הפרשי שער ודיבידנד בגין:
36,407	(20,963)	17,617	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
(2,234)	926	9,011	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח כולל (א)
643	371	(1,148)	נכסים המוצגים בעלות מופחתת (ב)
34,816	(19,666)	25,480	
61,412	81,897	62,947	הכנסות ריבית (*) והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(4,527)	19,476	18,887	הכנסות ריבית, הפרשי הצמדה ושער מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2,524	3,572	205	רווח מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים
31,263	10,420	11,701	הכנסות מדיבידנד
205,522	122,678	156,744	סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון
3	-	400	(*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם

באור 26: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

א. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
(2,681)	1,232	8,754	רווחים (הפסדים) נטו מניירות ערך שמומשו
447	(306)	257	עלויות (ירידת) ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
(2,234)	926	9,011	סך הכל הפסדים מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח כולל

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בעלות מופחתת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
418	1,262	2,002	רווחים נטו ממימוש נכסים המוצגים בעלות מופחתת
225	(891)	(3,150)	עלויות (ירידות) ערך, נטו שנזקפו לרווח והפסד
643	371	(1,148)	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בעלות מופחתת

באור 27: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
2,806	2,470	2,282	דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
289	419	480	דמי ניהול קבועים בגין חוזי השקעה
3,095	2,889	2,762	סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 28: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
85,200	80,165	74,565	עמלות ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
-	-	230	עמלות סוכנות ביטוח
85,200	80,165	74,795	סך הכל הכנסות מעמלות

באור 29: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
			בגין חוזה ביטוח חיים:
129,390	150,014	186,919	תביעות ששולמו ותלויות בגין מקרי מוות, נכות ואחרים
22,237	22,000	28,599	בניכוי ביטוח משנה
107,153	128,014	158,320	
2,500	1,292	1,458	פוליסות שמועדן תם
217,728	26,501	27,308	פוליסות שנפדו
327,381	155,807	187,086	סך כל התביעות
(179,620)	(31,287)	1,093	גידול בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר
2,957	(6,449)	5,615	שינוי בהתחייבויות בגין חוזה השקעה בשל מרכיב התשואה
150,718	118,071	193,794	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים וחוזי השקעה בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי:
1,412,618	1,327,236	1,711,489	ברוטו
425,409	98,375	184,356	ביטוח משנה
987,209	1,228,861	1,527,133	בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח בריאות:
149,340	156,927	174,180	ברוטו
7,482	11,043	10,088	ביטוח משנה
141,858	145,884	164,092	בשייר
1,279,785	1,492,816	1,885,019	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבות בגין חוזה ביטוח וחוזי השקעה בשייר

באור 30: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
377,833	398,289	434,175	הוצאות רכישה
(21,169)	(29,759)	(27,037)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
-	-	43	הוצאות רכישה אחרות
356,664	368,530	407,181	סך הכל הוצאות רכישה
34,720	31,594	31,494	עמלות שוטפות אחרות
15,358	6,925	4,802	הוצאות שיווק אחרות
406,742	407,049	443,477	סך הכל הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 31: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
363,675	383,598	416,426	שכר עבודה ונלוות
67,770	76,307	84,954	פחת והפחתות
43,020	41,939	40,757	אחזקת משרדים ותקשורת
101,805	100,572	109,549	שיווק ופרסום
2,444	2,249	2,350	דמי ניהול לחברה האם (ראה באור 136)
17,163	17,099	20,080	עמלות כרטיסי אשראי ובנקים
4,318	5,159	5,173	אחזקת רכב
14,593	12,563	12,917	ייעוץ משפטי ומקצועי
23,078	27,611	33,803	אחרות
637,866	667,097	726,009	סך הכל (*)
			בניכוי:
92,546	99,303	109,423	סכומים שסווגו לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
393,191	405,214	438,977	סכומים שסווגו לסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
152,129	162,580	177,609	הוצאות הנהלה וכלליות
84,510	92,750	99,217	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

באור 32: - תשלום מבוסס מניות

א. הוצאה שהוכרה בספרים

ההוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים בעבור שירותים שהתקבלו מעובדים מוצגת בטבלה שלהלן:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
2,349	2,297	677

תוכנית תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים

ב. עסקאות תשלום מבוסס מניות שהוענקו על ידי החברה לעובדיה מתוארות להלן.

ביום 16 בדצמבר 2020, לאחר קבלת המלצה של ועדת התגמול, החליט דירקטוריון החברה להעניק למנכ"ל החברה ולנושאי משרה בחברה סך כולל של 280,955 אופציות לא רשומות למסחר, הניתנות למימוש ל-280,955 מניות רגילות של החברה בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת ללא תמורה (למעט ביחס למנכ"ל החברה, אשר עלות שכרו הופחתה טרם ביצוע ההקצאה) (להלן: "האופציות"). ביום 24 בינואר 2021 אושרה על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה הקצאת האופציות למנכ"ל החברה (ראו גם באור 36 להלן) והדיווח המתקן לגבי כמותן המדויקת, שהיא 58,748, דווח ביום 1 באוגוסט 2021 (ראו אסמכתא מס' 059884-01-2021).

הזכאות למימוש האופציות הוקנתה ב-4 מנות שוות בכל 16 בדצמבר של השנים 2022-2025, כאשר מחצית מהאופציות תבשלנה בתום שנתיים ממועד ההענקה, רבע בתום 3 שנים ממועד ההענקה ורבע בתום ארבע שנים ממועד ההענקה. אורך החיים החוזי של האופציות במנה הראשונה הינו שנה מתום תקופת ההבשלה ועבור יתר המנות הינו שנתיים מתום תקופת ההבשלה.

האופציות כוללות מתן אפשרות לדחיית איזה ממועדי פקיעת האופציות בשנה אחת, במקרים בהם האופציות תהיינה מחוץ לכסף באיזה ממועדי הפקיעה (לפי העניין), אלא אם ועדת התגמול ודירקטוריון החברה החליטו אחרת (והכל בכפוף למועד הפקיעה - קרי, בחלוף 6 שנים ממועד ההענקה או בעת סיום היחסים עם הניצע, לפי המוקדם). כמו כן, האופציות כוללות מתן אפשרות לדחיית איזה ממועדי הבשלת האופציות בשנה אחת, במקרים של אי התקיימות תנאי הסף, כהגדרתם להלן, אלא אם ועדת התגמול ודירקטוריון החברה החליטו אחרת (והכל בכפוף למועד הפקיעה - קרי, בחלוף 6 שנים ממועד ההענקה או בעת סיום היחסים עם הניצע, לפי המוקדם).

מחיר המימוש של כל אופציה הינו בסך של 102.22 ש"ח ללא הצמדה למדד ו/או מטבע כלשהם. האופציות כפופות להתאמות במקרים של שינוי מבנה, פירוק מרצון, שינוי מבנה ההון, הנפקת זכויות ודיבידנד ואינן רשומות למסחר בבורסה.

לפי התכנית המקורית, מימוש כל אחת מהמנות יהיה כפוף לתנאי הסף של תשואה על ההון בשיעור של 15% לכל הפחות (על פי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שפורסמו עובר לתאריך הזכאות למימוש: דוחות שנתיים לשנת 2021 ביחס לשתי המנות הראשונות, דוחות שנתיים לשנת 2022 ביחס למנה השלישית ודוחות שנתיים לשנת 2023 ביחס למנה הרביעית) וככל שהחברה עומדת בדרישות המפקח בדבר יחס כושר הפירעון הכלכלי (על פי דוח יחס כושר פירעון כלכלי האחרון שפורסם עובר למימוש) (להלן: "תנאי הסף"), ובלבד שהניצע הרלוונטי יהיה מועסק על ידי החברה או ייתן שירותים לחברה החל ממועד הענקת האופציות ועד לתום תקופת ההבשלה, לרבות במועד מימוש האופציות.

בישיבת ועדת התגמול והדירקטוריון מיום 23 בפברואר 2023 הוחלט על הסרת תנאי הסף של תשואה להון לגבי מנות 3-4 של האופציות לסמנכ"לים, שמועדי המימוש הצפויים שלהן, טרם החלטה זו, צפויים במרץ 2024 ובמרץ 2025, או בסמוך לכך. זאת, לאור השינוי בתנאי השוק שהופכים תנאי סף זה, בסבירות גבוהה, לחסם מפני מימוש, והרצון של ועדת התגמול לשמר את מהות הכלי של הענקת אופציות ככלי לשימור הנהלה וחייבור שלה ליעדי החברה. החלטה זו אינה חלה על המנכ"ל.

באור 32: - תשלום מבוסס מניות (המשך)

ב. (המשך)

האופציות ניתנות למימוש על ידי הניצע ביחס לכמות אופציות שהבשילה (כולה או חלקה), בתנאי שבכל מימוש הניצע יממש לפחות 10% מסך האופציות אשר הוקצו לו (אלא אם יתרת האופציות שנותרה בידיו תהא קטנה מהשיעור האמור), על בסיס מנגנון מרכיב ההטבה (Cashless Exercise) (היינו, באופן שבפועל הניצע לא ישלם לחברה את מחיר המימוש, אלא תוקצינה לו כנגד תשלום ערכן הנקוב של מניות בכמות שתשקף את מרכיב ההטבה הגלום באותן אופציות שתמומשנה).

שווין ההוגן של האופציות במועד ההענקה הסתכם בכ-6,451 אלפי ש"ח, כאשר השווי ההוגן של ההטבה במועד ההענקה הינו בממוצע כ-22.98 ש"ח לכל אופציה. החישוב בוצע בהתאם למודל Black&Scholes (להלן: "מודל B&S") והתבסס על תנודתיות של 29.28%-35.11% וריבית חסרת סיכון בשיעור 0.15%-0.43%.

ג. תנועה במהלך השנה

להלן טבלה הכוללת את השינויים במספר האופציות למניות ואת הממוצע המשוקלל של מחיר המימוש שלהן:

2022		2023		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש	מספר האופציות	
91.32	264,285	87.23	264,285	אופציות למניות לתחילת השנה
-	-	84.50	(11,438)	אופציות למניות שחולטו במשך השנה
-	-	81.78	(65,753) *	אופציות למניות שמומשו במשך השנה
-	-	81.78	(11,437)	אופציות למניות שפקעו במהלך השנה
87.23	264,285	81.78	175,657	אופציות למניות לסוף השנה
87.23	132,143	81.78	100,618	אופציות למניות אשר ניתנות למימוש לסוף שנה

(* על המימושים במהלך התקופה חל מיסוי פירות).

- ד. יתרת אורך החיים החוזי של האופציות למניות ליום 31 בדצמבר 2023 הינו 0.9-2.9 שנים.
- ה. מחיר המימוש של האופציות למניות ליום 31 בדצמבר 2023 עומד על 81.78 ש"ח.
- ו. החברה קיבלה במהלך שנת 2021 אשרור מרשות המיסים לתכנית האופציות במסלול הוני תוך עמידה בסעיף 102 לפקודה ותוך עמידה בכללי מס הכנסה.

באור 33: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
16,827	17,304	13,412
1,622	1,054	1,036
3,709	4,083	4,613
42	-	-
22,200	22,441	19,061

הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין:

כתבי התחייבות נדחים

הוצאות ריבית בגין חכירה

הוצאות ריבית למבטחי משנה

שערוך התחייבות מותנית

סך הכל הוצאות מימון

באור 34: - רווח למניה

רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
201,197	84,441	139,205

רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג.).

מספר מניות (באלפים)		
14,675	14,675	14,675

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
201,197	84,441	139,205

רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג.).

מספר מניות (באלפים)		
14,675	14,675	14,675
25	4	6
14,700	14,679	14,681

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

השפעת מניות רגילות פוטנציאליות מדוללות

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח מדולל למניה

כללי

במסגרת פעילותה השוטפת חשופה החברה למגוון רחב של סיכונים, אשר התממשותם עלולה לפגוע בשווי ההון של נכסיה ו/או לעלייה בהתחייבויותיה, לערער את איתנותה הפיננסית ולפגוע ביכולתה לקיים את התחייבויותיה ללקוחותיה ולהשיג את יעדיה. לפיכך מיסדה החברה תשתית מתאימה לזיהוי, הערכה וניהול שוטף של הסיכונים אליהם היא חשופה ומערך מעקב ובקרה יעיל ואפקטיבי להפחתת סיכונים והבטחת התנהלותה התקינה של החברה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה ולהשיג את יעדיה.

החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים: ביטוח כללי, ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות. פעילויות החברה חושפות אותה בעיקר לסיכונים בתחומים הבאים: סיכונים שוק ואשראי; סיכונים נזילות; סיכונים ביטוחיים; סיכונים תפעוליים; סיכונים סייבר ואבטחת מידע; סיכונים משפטיים, ציות ורגולציה; סיכונים אסטרטגיים.

א. דרישות חוקיות

- דרישות רגולטוריות שונות לעניין ניהול הסיכונים חלות על החברה והעיקריות שבהן:
 - פרק 10 לחלק 1, שער 5 לקודקס הרגולציה בנושא "ניהול סיכונים בגופים מוסדיים".
 - פרק 4 לחלק 2, שער 5 לקודקס הרגולציה בנושא "ניהול נכסי השקעה".
 - דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת הסיכונים.
 - הוראות לעניין ניהול סיכונים האשראי, הערכתם והבקרה עליהם.
 - הוראות לעניין ניהול החשיפה למבטחי משנה.
 - הוראות לעניין הטיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, אבטחת מידע, מיקור חוץ, ציות ובקרה על דיווח כספי (SOX).
 - חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.
 - חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

לעניין משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראו ביאור 14.

- על הגופים המוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקריים הינם:
 - גיבוש ויישום מדיניות ונהלי ניהול סיכונים.
 - זיהוי ומיפוי הסיכונים המהותיים - וידוא קיומם של תהליכים אפקטיביים לזיהוי סיכונים העשויים להשפיע באופן מהותי על חוסנה הפיננסי של החברה ותדמיתה.
 - בחירת כלים - איתור והטמעת כלים וטכניקות שיסייעו בניהול הסיכונים.
 - המלצות לתיאבון וקיבולת סיכון ותרגומן למגבלות חשיפה.
 - דיווחים תקופתיים ושוטפים לדיקטוריון והנהלה.
 - שפה אחידה - תיאום ארגוני של כללים לזיהוי, כימות, הערכה, מדידה וניטור של הסיכונים השונים. לרבות המלצות על אפשרויות הגידור השונות.
 - שיפור תהליכים - חתירה לשיפור מתמיד של איכות ניהול הסיכונים, לרבות זיהוי Best Practice בתוך הארגון ומחוצה לו.
 - הנחלת ידע - יצירת מודעות לנושא ניהול הסיכונים בארגון וביצוע הדרכות מקצועיות בנושא ניהול הסיכונים.
 - הדמיית תרחישים בעלי פוטנציאל לנזק משמעותי, אשר עלולים לקרות עקב התממשות סיכון.
 - מוצרים חדשים - הערכת הקריטריונים לפיהם נבחן הסיכון הכרוך בפעילויות חדשות ובשינויים בפעילויות קיימות.
 - חוות דעת במהלכים אסטרטגיים - גיבוש חוות דעת על ההשלכות בנושא ניהול הסיכונים ביוזמות עסקיות, מהלכים מתוכננים והחלטות אסטרטגיות של החברה.
 - בניית תוכנית הון רב שנתית.
 - ניתוח הסיכונים הגלומים בתוכנית האסטרטגית ובפרוייקטים מרכזיים בה, והערכת היקף החשיפה לסיכונים אלה והשפעת החשיפה על תכנון ההון של החברה.
 - וידוא של נאותות הכלים התומכים בתהליך התכנון האסטרטגי ותכנון ההון.
- לחברה מנהל סיכונים, אשר פועל, בין השאר, ליישום הדרישות הרגולטוריות בתחום זה.

ב. תיאור תהליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים לעיל, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ובהלימה לתאבון הסיכון שנקבע מראש ומתוך שמירה על יעדיה העסקיים של החברה ועל איתנותה הפיננסית.

החברה פועלת ליישום מסגרת של ניהול סיכונים כולל (Enterprise Risk Management), במטרה ליצור מודעות לסיכון בכל פעילויותיה, ליצור יכולת להערכת הסיכונים השונים, להטמיע את הערכת הסיכונים בתהליכים העסקיים ולהתאים את החשיפה הכוללת לתאבון הסיכון ולסיבולת הסיכון של החברה. במסגרת זו ננקטות פעולות לבניית תשתית תהליכית לטיפול בסיכונים העיקריים אליהם חשופה החברה. מבוצע זיהוי, מיפוי, הערכה וכימות של סיכונים פיננסיים, ביטוחיים ותפעוליים והערכת הבקורות על סיכונים אלה לרוחב הפעילויות של החברה, תוך שיפור מתמיד ביכולת הכימות של הסיכונים השונים.

ניהול הסיכונים בחברה מבוסס על עקרון שלושת "קווי ההגנה":

- קו הגנה ראשון - היחידות העסקיות:
היחידות העסקיות אחראיות לזיהוי, הערכה, ניטור, הפחתה ודיווח על הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם ולבקרתם. אחריות זו כוללת, בין השאר, הגדרת תהליכים, נהלים פנימיים וקבלת החלטות. הגורמים העסקיים נעזרים ביחידות תומכות, ביניהן אקטואריה, כספים, ייעוץ משפטי וציות, יחידת הבקרה ומערכות מידע.
- קו הגנה שני - אגף ניהול סיכונים:

אגף ניהול סיכונים משלים את פעילות ניהול הסיכונים של הגורמים העסקיים ואחראי על גיבוש מסגרת העבודה לניהול הסיכונים בחברה, על פיתוח כלים ושיטות להערכת הסיכונים וכן להערכת הסיכון הכולל אליו היא חשופה. אגף ניהול סיכונים עוסק באופן בלתי תלוי בגיבוש המלצות להנהלה ולדירקטוריון בדבר רמת הסיכון הכוללת, בניתוח ודיווח על רמת החשיפה לסיכונים, באישור מוצרים והתקשרויות עסקיות משמעותיות מהיבט הסיכון וביישום הוראות הממונה בדבר ניהול סיכונים. כחלק חשוב מתפקידו, אגף ניהול סיכונים מאתגר את זיהוי והערכת הסיכונים של הגורמים העסקיים ואת הפעולות הננקטות על ידם לטיפול בסיכון ומסייע בחיזוק יכולות הגורמים העסקיים לזיהוי והערכת סיכונים, לניהולם ובקרתם. אגף ניהול הסיכונים (אשר כולל את הבקרה, פניות הציבור, תחום SOX) פועל בשיתוף פעולה עם האגפים התומכים ביניהם, אקטואריה, כספים, ייעוץ משפטי, מערכות מידע.

- קו הגנה שלישי - ביקורת פנים:
אחראית על ביצוע ביקורות עצמאיות ובלתי תלויות ומאתגרת את התהליכים הפנימיים, הבקורות, הנהלים והמערכות בכל תהליכי העבודה של החברה.

במסגרת יישום משטר כושר פירעון, המבוסס על עקרונות סולבנסי II בישראל, פועלת החברה במטרה ליצור יכולת להערכה עצמית של ההון הכלכלי הנדרש לפעילותה. כחלק מניהול הסיכונים, פועלת החברה לבקרה והערכה של פעילויות עסקיות משמעותיות גם בהיבטי ההון ולשילוב שיקולי הון כלכלי ודרישות הון בתהליכי קבלת ההחלטות.

החברה רואה במתודולוגיה זו בסיס להערכת הסיכון הכולל אליו היא חשופה, על בסיס כלכלי, ובוחנת את הלימות ההון הכלכלי המוערך שלה ביחס לסיכון כולל זה. בנוסף, החברה בונה תהליכים לבחינה של הלימות ההון אל מול הסיכון הכולל. בחינה כזו מבוצעת על בסיס תרחישים לגורמי סיכון ומספקת לחברה אינדיקציה לגבי הלימות ההון ביחס לסיכונים.

דירקטוריון החברה מספק עקרונות כתובים לניהול הסיכונים הכולל, וקובע מדיניות בדבר תאבון סיכון וחשיפות לסיכונים השונים (כגון סיכונים ביטוח, ביטוח משנה, חשיפה למטבע חוץ, סיכון שיעור ריבית, סיכון אשראי, סיכון שוק וכן שימוש במכשירים פיננסיים שונים), דרכי המדידה שלהם, המגבלות לסיכונים השונים ודרכי הבקרה והדיווח על סיכונים אלו. הדירקטוריון עוקב אחר עמידה במגבלות שנקבעו באמצעות הדיווחים המוגשים לו.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה נועדה לתמוך בהשגת יעדיה העסקיים תוך שמירה על איתנותה הפיננסית ומוניטין החברה על ידי הערכת ההפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילותה העסקית וגידור הפסדים אלו בהתאם לתאבון הסיכון ומדיניות שנקבעה, זאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

בחברה קיימים פורומים שונים לניהול סיכונים. הפורומים מתכנסים על בסיס תקופתי לצורך זיהוי והערכה של סיכונים והערכת הבקורות והכלים לניהולם וכן הגדרת תאבון הסיכון שלהם. תהליכי העבודה בחברה מוסדרים על ידי נהלים והחברה פועלת לשיפור מתמיד של תהליכי העבודה ומערכי הבקרה והדיווח.

החברה משקיעה באמצעים רבים לשיפור מערכי הבקרה במוקדי הסיכון השונים. כמו כן, החברה משקיעה משאבים נכבדים בהקצאת והכשרת כוח אדם איכותי ומקצועי, במחשוב ובתהליכי עבודה בתחום ניהול הסיכונים.

להלן יתוארו מדיניות ותהליכי עבודה המתייחסים לזיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח של הסיכונים השונים להם חשופה החברה:

סיכוני שוק ונזילות

החברה מנהלת את השקעותיה בהתאם להוראות הדין, מדיניות ההשקעה ומדיניות ניהול הסיכונים שאושרה על ידי הדירקטוריון ועדות ההשקעה של נכסי הפוליסות המשתתפות ברווחים וכן של תיקי הנכסים של הנוסטרו. הדירקטוריון קבע מגבלות חשיפה כוללת (לרבות: אג"ח, הלוואות, מניות, מט"ח וכו') כאשר המגבלות מתייחסות להרכב אפיקי השקעה, השקעה בקבוצת לווים, חשיפה לענפים, דירוג ומדרג סמכויות.

ניהול ההשקעות בחברה מתבצע על ידי אגף השקעות, ניהול הסיכון מתבצע באמצעות שמירה על פיזור באפיקי ההשקעה השונים, אחזקה של נכסים בארץ ובח"ל, ניתוח האיתנות הפיננסית של החברות והגופים אליהם נחשפת החברה ועמידה במגבלות החשיפה לסיכוני אשראי וסיכוני שוק כפי שקבע הדירקטוריון, ועדות ההשקעה של החברה והרגולציה.

יחידת בקרת השקעות, שבאגף הכספים, מבקרת באופן שוטף את העמידה במגבלות הדירקטוריון, ועדות ההשקעה ותקנות ההשקעה. ועדות ההשקעה מקבלות דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של החברה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור שערי הריבית ומרווחי אשראי, שיעורי אינפלציה ושערי חליפין של מטבע חוץ, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות.

כימות ובחינת סיכוני שוק נעשים באמצעות מערכת ממוכנת באגף ניהול סיכונים. החישובים מתייחסים לסיכוני שוק בראייה כלכלית וחשבונאית. הכלי המרכזי למדידת סיכוני השוק נעשה בעיקר באמצעות תרחישי קיצון שונים, המהווים אינדיקציה להפסד אפשרי. תרחישים אלה מבוססים על אירועים היסטוריים, או היפותטיים וההנחות בבסיסם מתעדכנות תקופתית בהתאמה לשינויים בסביבה הכלכלית, בגורמי הסיכון ובמאפייני התיקים.

סיכוני הריבית והנזילות מנוהלים על ידי מעקב שוטף על מצב מח"מ הנכסים מול מח"מ התחייבויות. הנושא נדון בהנהלה, בדירקטוריון ובועדות ההשקעה של תיקי הנוסטרו ותיקי פוליסות המשתתפות ברווחים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכונים ביטוחיים

סיכוני הביטוח העיקריים נובעים בעיקר מתמחור, חיתום, ניהול תביעות, הערכת זרבות ביטוחיות, חשיפה למבטחי משנה, ביטולים, אירועי קיצון וקטסטרופות.

סיכוני הביטוח מנוהלים על-ידי אגף אקטואריה וחיתום ומנהל הסיכונים. בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי, דירקטוריון החברה קובע את תאבון הסיכון ומגבלות החשיפה של החברה לסיכונים אלו.

בכדי להקטין את החשיפה לסיכונים, החברה מיישמת מדיניות בקרת ניהול תביעות קפדנית, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, החברה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה.

החברה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה, בין היתר, הגבלת החשיפה להפסד מרבי, שנקבע מראש באם תתרחש קטסטרופה, בהתאם לתאבון הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

סיכוני אשראי של ההשקעות

סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון מנוהלים על-ידי אגף ההשקעות ומבוקרים על ידי אגף ניהול הסיכונים בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של וועדת ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקרן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לווים, חשיפה לדירוגי סיכון אשראי, נזילות, בטוחות וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות.

בהתאם לדרישות הרגולציה, מתנהל בחברה גם פורום מרכז חובות בעייתיים, אשר מיועד למעקב אחר תיק האשראי, ואחראי על ביצוע תהליך הערכת מצב חוב בעייתי. המרכז מגיש לוועדת ההשקעות הרלבנטית, אחת לרבעון לפחות, דוח תקופתי הכולל את מצבת החובות הבעייתיים שזוהו, על סיווגיהם השונים, ואת ההתפתחות בחובות הבעייתיים.

לוועדות ההשקעה של החברה מובאות לאישור גם עסקאות אשראי בהתאם ובכפוף למדרגי הסמכויות על פי מדיניות ההשקעה.

למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראו סעיף ו' להלן.

סיכוני אשראי של מבטחי משנה

סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים ברמת הדרוג של המבטח. סיכוני מבטחי משנה מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה ואגף ניהול הסיכונים, המביאים בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך / קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם במגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי. למידע בדבר דירוג יתרות מבטחי משנה, ראו סעיף ז' להלן.

סיכונים תפעוליים

הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות, או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הסיכונים התפעוליים העיקריים בחברה מנוהלים על-ידי המנהלים האחראים על הפעילויות השונות, בליווי של אגף ניהול סיכונים. חלק מהותי מפעילויות החברה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את החברה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש על סיכוני מעילות והונאות, סיכוני סייבר (ראו להלן), סיכוני IT וסיכוני הלבנת הון. בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות פועלת החברה בהתאם להוראות חוזר המפקח בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות למניעת מעילות והונאות, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון של החברה.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכונים תפעוליים (המשך)

מעבר לפעילויות בקרה שוטפות בתהליכי העבודה, פועלת בחברה יחידת בקרה ייעודית, אשר מבקרת את תהליכי העבודה השוטפים ובודקת עמידה במגבלות שהוגדרו ובהוראות הדין ומסייעת למנהלי היחידות העסקיות למלא אחריותם בהקשר לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, קיימות גם בקורות ממוכנות במערכות התפעוליות, שמטרתן להגביל חשיפה לסיכון הביטוחי (על ידי הגבלת סכומים, ולידציות, מיכון שאלוני חיתום והפחתת שיקול הדעת של נציג המכירות).

סיכוני סייבר ואבטחת מידע

פעילות החברה נשענת על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על המידע חיוניים לפעילות עסקית תקינה ועמידה בדרישות הרגולציה. עם התקדמות הטכנולוגיה, והעלייה בהיקף איומי והתקפות הסייבר בארץ ובעולם, עולה רמת הסיכון הן לחברה והן ללקוחותיה. החברה נערכת להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים על מנת להגן על שרידות מערכות המידע, הרציפות העסקית ואבטחת המידע.

היערכות החברה מנוהלת ברציפות לאורך כל השנה ב- 3 מישורים:

- חיזוק ושיפור מתמיד של מערך ההגנה הטכנולוגי;
- שיפור מודעות העובדים והארגון והתנהלות נכונה במרחב הסייבר;
- שיפור יכולת החברה להכיל ולנהל אירוע סייבר.

דירקטוריון החברה מאשר את מדיניות החברה בנושא אבטחת מידע וסייבר, מקבל ממנהל אבטחת המידע ומנהל הסיכונים של החברה דיווחים שוטפים אודות היערכות החברה וכן לוקח חלק פעיל בתרגולים שמתקיימים בחברה מעת לעת ובהתאם להנחיות הממונה.

החברה פועלת לשיפור ולחיזוק תהליכים ובקורות לניהול סיכון הסייבר. בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים", וחוזר 2016-9-14 "ניהול סיכוני הסייבר בגופים המוסדיים", החברה מבצעת ניתוח איומים, סקרי סיכונים, סקר להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני IT וסיכוני סייבר על תהליכי הליבה בחברה, הערכת איכות הבקורות וטיב ניהול הסיכון.

החברה מכירה בחשיבותה הרבה של ההיערכות המוקדמת ושיפור המוכנות של הארגון בכלל והנהלת החברה בפרט לנהל אירוע סייבר, ולשם כך הסדירה נהלים ותהליכים לטיפול ותגובה, לרבות הסתייעות בגורמי חוץ בעלי ניסיון עשיר בתחום.

בנוסף, לחברה עלולה להיווצר גם חשיפה ביטוחית לסיכוני סייבר שלא הוחרגו באופן מפורש בפוליסות הביטוח שהחברה שיווקה - "סייבר סמוי" (Silent Cyber). בהתאם למכתב הממונה מחודש מרס 2021, החברה ביצעה סקר סיכונים לזיהוי, כימות והערכה של חשיפתה לסיכונים אלה והפעולות הנדרשות לגידור הסיכון. ממצאי הסקר מורים על חשיפה זניחה לסייבר סמוי במסגרת פעילות הביטוחית הנוכחית של החברה. ממצאי הסקר הועברו לממונה.

סיכונים משפטיים, ציות ורגולציה

ניהול הסיכונים המשפטיים, לרבות סיכוני ציות, הינו באחריות היועצת המשפטית של החברה, והיא מסתייעת במידת הצורך בייעוץ משפטי חיצוני ומעניקה תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים/רגולטוריים בפעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לגורמים הרלוונטיים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ובדיקת פוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלבנטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים לשינויים אלה, בריכוז הטיפול בתביעות הייצוגיות נגד החברה ובפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה. על מנת שהחברה תמלא אחר דרישות הדין פועלת בחברה ממונת אסדרה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלבנטיות להם. ממונת האסדרה בחברה מרכזת את פורום הציות ופורום שומרי הסף שמטרתם לוודא התנהלות תקינה בהתאם לנהלי החברה והוראות הדין. בחודש פברואר 2014 החברה אימצה תכנית אכיפה העוברת תיקוף מעת לעת, במסגרת יישום הוראות חוזר ניהול סיכוני ציות בגופים מוסדיים (2013-9-20) ועמדת ממונה קריטריונים להערכת אפקטיביות של תכנית ציות ואכיפה פנימית ומדיניות הממונה ליישומה (ש.ה. 2013-57738) ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה. כחלק מתוכנית האכיפה, מבצעת החברה סקרי ציות בתחומים שונים ומוציאה לפועל תוכנית הדרכות וכן פעילויות נוספות שנועדו להטמיע את הוראות הדין בחברה.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

מוצרים חדשים

תהליך עדכון מוצרים והשקת מוצרים חדשים, לרבות כניסה לענפים חדשים, מתבצע בהתאם להנחיות המפורטות בנוהל מוצרים חדשים הכוללות זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים בהשקת המוצר ושיווקו, לרבות השלכה על דרישות ההון וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם.

בקרה על סיכונים

החברה רואה בבקרה אפקטיבית רכיב חשוב במערך ניהול הסיכונים. החברה מפעילה מערך בקרה ארגוני המושתת על עקרונ שלוש "קווי ההגנה" המתוארים לעיל. מערך זה אחראי על ביצוע בקרה על מכלול היבטים בפעילות החברה, בכלל זה בקרה על הסיכונים לסוגיהם.

כמו כן, פעילותם, הבלתי תלויה, של אגפי ניהול סיכונים, אקטואריה וחיתום, כספים, משפטית וביקורת פנים מספקת רובד בקרה נוסף על הסיכונים.

אגף ניהול הסיכונים מבקר את החשיפה הכוללת לסיכונים בפעילות החברה, מגדיר ומוודא ביצוע ויישום תוכנית הבקורות בקו הראשון ומבצע בקורות משלימות בראיה רוחבית בכל קטגוריות הסיכונים.

מבקרת הפנים של החברה עורכת ביקורות תקופתיות, בין השאר, בהתבסס על סקרי סיכונים שבוצעו ע"י יחידת ניהול סיכונים ובהתאם לתוכנית עבודה רב שנתית.

ג. סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, במרווחי אשראי, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין של מטבע חוץ.

קביעת מדיניות ההשקעות נעשית על ידי ועדות השקעה בהתאם לדין במסגרת מדיניות ההשקעה השנתית. דירקטוריון החברה מגדיר את תאבון הסיכון בכל אחד מהפרמטרים שלהלן. יחידת בקרת ההשקעות מוודאת את העמידה במדיניות בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע.

1. חוזים תלויי תשואה

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם, זכאי המוטב, תלויים בתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה, בניכוי דמי ניהול.

לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברה חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד: השפעת התוצאות הכספיות על רווחי החברה מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול על היקף הנכסים.

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה.

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה. ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של נכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים המוצגים בשווי הוגן ולפיכך, בניתוח הרגישות להלן, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים, או קטנים יותר, ביחס לשינויים שמתוארים להלן, אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר 2023

שיעור השינוי בשע"ח של המט"ח (4)		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (3)		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							

רווח (הפסד)

נקי (2)

(22,057)	22,057	1,455	(1,455)	(30,899)	30,899	(13,926)	21,557
----------	--------	-------	---------	----------	--------	----------	--------

רווח כולל

(הפסד) נקי (2)

(22,057)	22,057	1,455	(1,455)	(30,899)	30,899	(149)	8,369
----------	--------	-------	---------	----------	--------	-------	-------

ליום 31 בדצמבר 2022

שיעור השינוי בשע"ח של המט"ח (4)		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (3)		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							

רווח (הפסד) נקי

(2)

(19,106)	19,106	1,443	(1,443)	(29,806)	29,806	(7,664)	13,618
----------	--------	-------	---------	----------	--------	---------	--------

רווח כולל (הפסד)

נקי (2)

(19,106)	19,106	1,443	(1,443)	(29,806)	29,806	5,461	1,412
----------	--------	-------	---------	----------	--------	-------	-------

(1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי.

ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי הוגן. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מופחתת ושאינם נלקחים בחשבון בבדיקת נאותות העתודות (ראו גם 35(2)(7) להלן), מזומנים ושווי מזומנים, התחייבויות פיננסיות, פקדונות ויתרות מבטחי משנה.

ניתוח הרגישות כולל השפעה אפשרית על התחייבויות ביטוחיות, אשר מהוות בריבית חסרת סיכון בתוספת פרמית אי נזילות.

לגבי ביטוח כללי, בעקבות המעבר לנוהג המיטבי החברה החלה להוון את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי החל מיום 31 בדצמבר 2015.

ירידה בעתיד בריבית ב-1% תביא להקטנת הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בסך של כ-25 מיליון ש"ח אחרי מס (שנה קודמת כ-21 מיליון ש"ח לאחר מס) וזאת לפני התחשבות בעודף שווי הוגן כאמור בבאור 35(2)(7) להלן.

עליה בעתיד בריבית ב-1% תביא להגדלת הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בסך של כ-24 מיליון ש"ח אחרי מס (שנה קודמת: כ-24 מיליון ש"ח לאחר מס) וזאת לפני התחשבות בעודף שווי הוגן כאמור בבאור 35(2)(7) להלן.

(2) תוצאות מבחני הרגישות מוצגים נטו לאחר ניכוי השפעת המס.

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

(4) שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ כולל בגין מכשירים פיננסיים שאינם פריטים כספיים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההון של הנכס או ההתחייבות הפיננסית. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" ממחישה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2023			
סך הכל	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	
	אלפי ש"ח		
			נכסים עם סיכון ריבית ישיר:
1,399,055	143,561	1,255,494	נכסי חוב סחירים
1,127,193	14,965	1,112,228	נכסי חוב שאינם סחירים
47,708	28,776	18,932	השקעות פיננסיות אחרות
257,868	10,822	247,046	מזומנים ושווי מזומנים
1,060,869	-	1,060,869	נכסי ביטוח משנה
3,892,693	198,124	3,694,569	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
2,548,644	94,413	2,454,231	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
6,441,337	292,537	6,148,800	סך כל הנכסים
			התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:
541,918	-	541,918	התחייבויות פיננסיות
16,237	-	16,237	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
3,994,409	292,529	3,701,880	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
473,543	-	473,543	אחרים
5,026,107	292,529	4,733,578	סך כל ההתחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
489,234	-	489,234	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
925,996	-	925,996	הון
6,441,337	292,529	6,148,808	סך כל ההון וההתחייבויות
925,996	8	925,988	סך כל הנכסים בניכוי התחייבויות

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר - כוללים: נדל"ן להשקעה, מניות, נכסים בלתי מוחשיים, הוצאות רכישה נדחות, רכוש קבוע וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים אשר סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח, חייבים ויתרות חובה).

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות מיסים נדחים וזכאים ויתרות זכות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022			
שאינו תלוי		תשואה	
תלוי תשואה	סך הכל		
אלפי ש"ח			
1,176,266	145,731	1,030,535	נכסים עם סיכון ריבית ישיר:
1,148,662	23,716	1,124,946	נכסי חוב סחירים
42,683	24,694	17,989	נכסי חוב שאינם סחירים
253,196	6,646	246,550	השקעות פיננסיות אחרות
1,190,439	-	1,190,439	מזומנים ושווי מזומנים
3,811,246	200,787	3,610,459	נכסי ביטוח משנה
2,390,886	93,475	2,297,411	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
6,202,132	294,262	5,907,870	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
			סך כל הנכסים
			התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:
552,019	-	552,019	התחייבויות פיננסיות
14,525	-	14,525	התחייבות בשל הטבות לעובדים
3,790,601	294,225	3,496,376	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
536,766	-	536,766	אחרים
4,893,911	294,225	4,599,686	סך כל ההתחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
452,701	-	452,701	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
855,520	-	855,520	הון
6,202,132	294,225	5,907,907	סך כל ההון וההתחייבויות
855,520	37	855,483	סך כל הנכסים בניכוי התחייבויות

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: נדל"ן להשקעה, מניות, נכסים בלתי מוחשיים, הוצאות רכישה נדחות, רכוש קבוע וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים אשר סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח, חייבים ויתרות חובה).

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות מיסים נדחים וזכאים ויתרות זכות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2023					
סך הכל	נכסים בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד
אלפי ש"ח					
329,594	-	329,594	-	-	-
					נכסים בלתי מוחשיים
					הוצאות רכישה
427,238	-	427,238	-	-	-
					נדחות
87,803	-	87,803	-	-	-
					רכוש קבוע
331,130	-	331,130	-	-	-
					נדל"ן להשקעה
1,060,869	-	-	-	971,516	89,353
					נכסי ביטוח משנה
66,111	-	-	-	66,111	-
					נכסי מיסים שוטפים
641,477	-	-	-	632,413	9,064
					פרמיות לגבייה
101,354	-	6,339	-	24,008	71,007
					חייבים ויתרות חובה
					השקעות פיננסיות
					עבור חוזים תלויי תשואה
281,715	281,715	-	-	-	-
					השקעות פיננסיות אחרות:
1,255,494	-	-	47,626	477,879	729,989
					נכסי חוב סחירים
1,112,228	-	-	36,439	314,861	760,928
					נכסי חוב שאינם סחירים
28,572	-	-	28,572	-	-
					מניות
459,884	-	-	218,846	-	241,038
					אחרות
2,856,178	-	-	331,483	792,740	1,731,955
					סך הכל השקעות פיננסיות
					מזומנים ושווי
					מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
10,822	10,822	-	-	-	-
					מזומנים ושווי
247,046	-	-	3,684	-	243,362
					מזומנים אחרים
6,441,337	292,537	1,182,104	335,167	2,486,788	2,144,741
					סך כל הנכסים

(*) עיקר החשיפה למט"ח מתייחסת לדולר ארה"ב.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023						
סך הכל	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
925,996	-	925,996	-	-	-	סך הכל הון כתבי התחייבויות נדחים
541,918	-	-	-	60,270	481,648	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
3,701,880	-	-	-	2,647,574	1,054,306	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
292,529	292,529	-	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
78,076	-	78,076	-	-	-	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
16,237	-	-	-	-	16,237	זכאים ויתרות זכות
884,701	-	24,868	-	-	859,833	סך הכל התחייבויות
5,515,341	292,529	102,944	-	2,707,844	2,412,024	סך הכל הון והתחייבויות
6,441,337	292,529	1,028,940	-	2,707,844	2,412,024	סך הכל חשיפה מאזנית
-	8	153,164	335,167	(221,057)	(267,282)	

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	נכסים בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד
אלפי ש"ח					
301,631	-	301,631	-	-	-
400,201	-	400,201	-	-	-
99,200	-	99,200	-	-	-
328,990	-	328,990	-	-	-
1,190,439	-	-	-	1,070,577	119,862
83,662	-	-	-	83,662	-
508,032	-	-	-	436,322	71,710
122,062	-	8,050	68	59,974	53,970
287,616	287,616	-	-	-	-
1,030,535	-	-	32,466	407,171	590,898
1,124,946	-	-	-	434,317	690,629
55,894	-	-	28,424	-	27,470
415,728	-	-	227,624	-	188,104
2,627,103	-	-	288,514	841,488	1,497,101
6,646	6,646	-	-	-	-
246,550	-	-	1,743	-	244,807
6,202,132	294,262	1,138,072	290,325	2,492,023	1,987,450

(*) עיקר החשיפה למט"ח מתייחסת לדולר ארה"ב.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022						
סך הכל	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
855,520	-	855,520	-	-	-	סך הכל הון כתבי התחייבויות נדחים
552,019	-	-	-	69,879	482,140	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
3,496,376	-	-	-	2,641,467	854,909	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
294,225	294,225	-	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
71,232	-	71,232	-	-	-	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
14,525	-	-	-	-	14,525	זכאים ויתרות זכות
918,235	-	26,753	-	-	891,482	סך הכל התחייבויות
5,346,612	294,225	97,985	-	2,711,346	2,243,056	סך הכל הון והתחייבויות
6,202,132	294,225	953,505	-	2,711,346	2,243,056	סך הכל חשיפה מאזנית
-	37	184,567	290,325	(219,323)	(255,606)	

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

6. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים:

ליום 31 בדצמבר 2023				
אלפי שח				
נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות צמיחה	לא סחיר	סך הכל	% מסה"כ
-	-	28,572	28,572	100.0
ענף משק: טכנולוגיה				
ליום 31 בדצמבר 2022				
אלפי שח				
נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות צמיחה	לא סחיר	סך הכל	% מסה"כ
18,744	-	-	18,744	33.5
861	-	-	861	1.5
-	7,425	-	7,425	13.3
14	-	-	14	0.0
426	-	-	426	0.8
-	-	28,424	28,424	50.9
20,045	7,425	28,424	55,894	100.0
סך הכל				

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד, אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.
יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
2. חוזים תלויי תשואה בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות ירד מכל סיבה שהיא תהיה במקביל ירידה זהה בגובה התחייבויות החברה.
3. סיכון הנזילות של החברה נובע בעיקר מיתרת הנכסים שאינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים כ-95% (כ-6,149 מליון ש"ח) מכלל נכסי החברה. מתוך יתרת הנכסים האמורה, סך של כ-1,604 מליון ש"ח הינם מזומנים ונכסים סחירים הניתנים למימוש מיידי.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו. המקרים

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות בדוח על המצב הכספי.

- (1) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:

כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, למשל גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהוני מאחר ואין אופציית קצבה.

עתודה מפרמיה - לפי תאריך תום הכיסוי הביטוחי.

אובדן כושר עבודה בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.

תביעות תלויות ו-I.B.N.R - מדווח תחת העמודה "ללא מועד פירעון מוגדר", למעט בגין כיסוי נכות מתאונה שנמכר במסגרת פוליסת תאונות אישיות שנכלל על בסיס אומדן אקטוארי.

- (2) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח כללי ברוטו מחושבים על בסיס אומדן אקטוארי המקצה לסך ההתחייבויות הבלתי מהוונות מועד משוער על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר. סך ההתחייבויות כוללות גם עתודה לפרמיה שטרם הורווחה ופרמיה בחסר בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

- (3) מועדי הפירעון של כתבי התחייבויות נדחים והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (*)

ללא מועד פרעון מוגדר	מלל 15 שנים	מלל 10 שנים ועד 15 שנים	מלל 5 שנים ועד 10 שנים	מלל שנה ועד 5 שנים	עד שנה	סך הכל
381,330	191,602	10,048	1,855	18,708	100,906	58,211
358,690	197,910	8,852	2,112	13,968	82,889	52,959

ליום 31
בדצמבר 2023ליום 31
בדצמבר 2022

(*) לא כולל חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

מלל 5 שנים	מלל 3 שנים ועד 5 שנים	מלל שנה ועד 3 שנים	עד שנה	סך הכל
395,855	488,261	975,216	1,404,379	3,263,711
446,844	471,399	906,798	1,264,731	3,089,772

ליום 31 בדצמבר 2023

ליום 31 בדצמבר 2022

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

מלל שנה ועד 5 שנים	מלל שנה ועד 10 שנים	עד שנה (*)	ערך בספרים	סך הכל
553,165	26,336	541,918	579,501	-
-	70,424	70,424	70,424	-
574,885	26,407	552,019	603,827	2,535
-	67,143	67,143	67,143	-

ליום 31 בדצמבר 2023:

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר 2022:

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

(*) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה עומדים לפירעון לפי דרישה. התחייבויות אלו סווגו כעומדות לפירעון עד שנה למרות שמועדי פירעון בפועל עשויים להיות בשנים מאוחרות יותר.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים הם בסיס העסק של החברה. סיכונים אלה כוללים בין היתר:

- **סיכוני תמחור:** הסיכון לשימוש בתמחור חסר, שאינו משקף נכונה את הסיכון הביטוחי והמרווחים הרצויים כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות.
 - **סיכוני חיתום:** חיתום לקוי פירושו הערכת חסר / יתר של הסיכון הגלום בעסקה. ההערכת חסר תחשוף את החברה להיקף תביעות מעל הצפוי ומחסור בפרמיה עקב היעדר הלימה בין הסיכון לפרמיה כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. גם בהערכת יתר טמון סיכון שכן החברה עלולה לא להשיג את יעדיה העסקיים ולאבד נתח שוק.
 - **סיכוני רזרבה:** הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות, אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות הביטוחיות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם בן היתר מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:
- (1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;
 - (2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.
- **סיכון קטסטרופה:** החשיפה לסיכון שאירוע בודד (כגון מלחמה, טרור, נזקי טבע, רעידת אדמה או מגיפה), יגרום לנזקים בהיקף גבוה ורחיג (קטסטרופה). ככל הנראה אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.
- גודל ההפסד הביטוחי המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ-1.85% הינה כ-5,042 מיליון ש"ח ברוטו וכ-47 מיליון ש"ח בשייר עצמי.
- לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי ראו פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח בבאור ד' - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי, בבאור 18 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה לפי חשיפה ביטוחית.

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות

כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח. פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

א. השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. תוכניות ביטוח מסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חיסכון מזוהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החיסכון שנצבר בתוספת תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

א. השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

1. תוכניות ביטוח מסוג "מסלולי השקעה": (המשך)

קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).

בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

2. מוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה (בעיקר ריסק עם פרמיה משתנה פעם ב-5 שנים, משכנתא בפרמיה קבועה ואובדן כושר עבודה) עתודה זו מחושבת לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים כולל שיעור הריבית (להלן ריבית תעריפית) לוח התמורת או התחלואה. החישוב נעשה על ידי חישוב תיאורטי, הידוע בשם "Net premium Reserve" לפיו במקום להתחשב בהוצאות ועמלות באופן ישיר, החישוב מבוסס על "פרמיה נטו", אשר כוללת את העלות הצפויה במרכיב התביעות בלבד ואינה כוללת את השיעור הכלול בתעריף עבור העמלות וההוצאות וזאת לפי הנחות החישוב. החישוב כולל גם את ההנחות מפרמיה שניתנו בפועל והשיפור בתמותה.

3. תביעות מתמשכות בתשלום:

- בתביעות בתשלום מסוג אובדן כושר עבודה העתודה מחושבת לפי הערך המהוון של תזרימי המזומנים הצפויים למבוטח לפי Termination Rate שהתקבל ממבטחי משנה. התזרימים הנ"ל מחושבים לפי תקופת התשלום העתידית בהתאם לגילו של המבוטח ביום קרות התביעה ובהתאם לוותק התביעה. ומהוונים בריבית היוון התואמת את שיעור הריבית חסרת סיכון בתוספת 50% פרמית אי נזילות.

- בתביעות בתשלום מסוג הכנסה למשפחה, בה החברה מתחייבת לתשלום הקצבה עד לסיום תקופת הביטוח, העתודה מחושבת כהיוון יתרת התשלומים לתאריך הדוח הכספי בריבית היוון התואמת את שיעור הריבית חסרת סיכון לטווח ארוך בתוספת 50% פרמית אי נזילות.

4. התחייבויות בגין גמלאות המשולמות

התחייבויות בגין גמלאות משולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא, או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות. למועד הדוח לא קיימות בחברה פוליסות שהגיעו לשלב מימוש הגמלא.

העתודה המשלימה לגמלאות מחושבת בהתאם להסתברות למשיכת גמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים וכן על פי שיעורי ביטולים צפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלא עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח. שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, שיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלא ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

לחברה לא קיימות פוליסות שהגיעו לשלב מימוש הגמלא, והיקף ההתחייבויות של החברה בגין פוליסות אלו הינו זניח וכך גם הסכום להשלמה שייפרס בעתיד בגין התחייבות זו.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

א. השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

4. עתודות ל-IBNR (תביעות אשר ארעו וטרם דווחו) במוצרי מחלות קשות, הוצאות רפואיות, נכות ומוות מתאונה בפוליסות ריסק ומוות מתאונה בפוליסת תאונות אישיות, מחושבות בהתבסס על ניסיון מצטבר בתיק תוך שימוש במודלים סטטיסטיים לחישוב עתודות. בגין מוצרי סיכון טהור, עתודת IBNR מתבססת על נתוני משרד הפנים. בענף תאונות אישיות, בכל הכיסויים למעט כיסוי מוות מתאונה, שיטות ההערכה הן בדומה לשיטות ההערכה בביטוח כללי בהתאם למפורט בביאור 35(2)(3).

5. ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים ובריאות מבוססות על הערכות של מחלקת תביעות וכוללות הוצאות עקיפות.

ב. ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. שיעור ההיוון

בגין מוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה, הריבית המשמשת להיוון הינה בשיעור 2.5%, צמודה.

שיעור ההיוון יכול להשתנות כתוצאה משינויים מהותיים בשיעור הריבית שוק לטווח ארוך.

שינויים בשיעור הריבית לטווח הארוך עלולים להגדיל או להקטין את עתודות הביטוח כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). החברה בדקה את נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (LAT) ומצאה כי בהתחשב בגובה העתודות הקיימת, אין צורך בהשלמה הנובעת מ-LAT.

2. שיעורי תמותה ותחלואה

(א) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב התחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מבטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

שינויים בשיעורי התמותה והתחלואה עלולים להגדיל או להקטין את עתודות הביטוח כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT).

(ב) לחברה אין קצבאות בתשלום.

(ג) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. בענף אובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. ככל שההנחה לגבי שיעור התחלואה תעלה כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, ניתוחים ואשפוז ונכות מתאונה.

3. שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על בדיקת נאותות העתודות (LAT). ההנחות לגבי שיעור הביטולים מבוססות על ניסיון החברה והן מבוססות על סוג המוצר, משך החיים של המוצר ומגמות מכירה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ב. ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

4. ניתוחי רגישות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר 2022 ו-2023

שיעור הביטולים (פדיונות, סילוקים והקטנות)		שיעור תמותה		שיעור רגישות		שיעור רגישות	
-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

רווח (הפסד)

נבחן הצורך בהגדלת עתודה הנובעת מחישוב נאותות העתודה בתנאי התרחישים שלעיל. בבדיקה נמצא כי אין השפעה על הרווח והפסד בתרחישים אלו.

ג. שינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. בשנת 2023 עודכנו ההנחות בגין שיעור ריבית ההיוון המשמש בקביעת העתודה לתביעות מתמשכות בתשלום בגין תביעות אובדן כושר עבודה והכנסה למשפחה. כתוצאה מכך חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות (בשייר) בסך של 837 אלפי ש"ח וגידול באותו סכום ברווח לפני מיסים על הכנסה (בשנת 2022 - קיטון בהתחייבויות בסך של 5,314 אלפי ש"ח וגידול באותו סכום ברווח לפני מיסים על הכנסה).

2. במהלך 2022 בוצע עדכון בפקטור לחישוב עתודה ל-IBNR במוצר מחלות קשות. כתוצאה מכך חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות (בשייר) בסך של כ- 4.6 מלש"ח וגידול באותו סכום ברווח לפני מיסים על הכנסה.

3. בדיקת נאותות העתודות (LAT)

א. בחודש אוגוסט 2015 פורסם חוזר ביטוח שעניינו אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות (LAT) בביטוח חיים ובריאות ("חוזר ה-LAT"). החוזר מתייחס לנושאים הבאים:

- הנחיות מדידה לגבי שני מאפיינים של תזרימי המזומנים העתידיים: חוסר נזילות (באמצעות פרמיית אי נזילות) וסיכונים ביטוחיים אשר אינם ניתנים לפיזור ("Cost of non-hedgeable risks", CNHR).
- בחירת הנחות דמוגרפיות לצורך חישוב האומדנים השוטפים תעשה ברמה של "Best Estimate" תוך הפעלת שיקול דעת.
- הנחת הריבית והתשואה המתאימה תהיה על פי עקום הריביות חסר סיכון לתאריך הדיווח.
- שימוש בשווי העדכני של נכסים שאינם נמדדים בספרים בשווי הוגן.

החברה בדקה את נאותות העתודה בהתאם לחוזר ה-LAT ולתיקונו ומצאה כי אין צורך בהפרשה נוספת.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ג. שינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות
(המשך)

3. בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

ב. עדכון פרמית אי נזילות:

ביום 17 בפברואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות (להלן - "התיקון"). מטרת התיקון היא עדכון שיטת האמידה של פרמיית אי-נזילות המתווספת לריבית חסרת סיכון שמשמשת בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 4 (IFRS). העדכון לשיטת האמידה של פרמיית אי נזילות הוא מעבר מחישוב בשיטת "QIS5" תוך שימוש בנוסחה המבוססת על הממוצע של המרווח החציוני של אגרות החוב הנכללות במדד תל-בונד 20 ביחס לעקום ריבית חסרת סיכון לחישוב על ידי נוסחה מעודכנת המבוססת, בשינויים מסוימים, על מתודולוגיית החישוב של רכיב ה-Volatility Adjustment הנהוגה כיום במסגרת משטר כושר פירעון כלכלי (Solvency II) ועל המרווח הממוצע של אגרות החוב הכלולות במדד תל-בונד 60 ביחס לעקום ריבית חסרת סיכון. בהתאם לנוסחה העדכנית, פרמיית אי נזילות, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, עומדת על שיעור של כ-0.76% (אשתקד - פרמיית אי נזילות של כ-1.1% בהתאם לנוסחה העדכנית).

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם היא פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, רכב רכוש, דירות, עסק וחבויות.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות בביטוח רכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (LONG TAIL). דהיינו, לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. התעריף לביטוח רכב חובה מחייב אישור של המפקח על הביטוח ומפורסם באתר האינטרנט של רשות הפיקוח. התעריף הינו דיפרנציאלי, מבוסס על פרמטרים שנקבעו על ידי המפקח.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים שהחברה משווקת הם: ביטוח אחריות כלפי צד ג' בקשר עם ביטוח רכב או דירה, ביטוח אחריות מעבידים בקשר עם ביטוח דירה וביטוח אחריות מקצועית (עד להפסקת שיווק המוצר בשנת 2021). בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב"זנב ארוך" (LONG TAIL). דהיינו, לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסות לביטוח מקיף ולביטוח צד ג' בענף רכב רכוש מעניקות למבוטח כיסוי לנזקים לרכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק, והכיסוי בגין צד שלישי מוגבל בנוסף לסכום המצוין בפוליסה. הפוליסה בכללותה חייבת אישור על ידי הממונה. התעריף גם הוא מחייב אישור. התעריף הינו תעריף אקטוארי, בחלקו דיפרנציאלי, דהיינו מותאם לסיכון ולא אחיד לכלל המבוטחים. התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, בחלקם קשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) ובחלקם קשורים לאפיוני המבוטח והנוהג ברכב (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום משולב באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות, מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים.

פוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה ובמרבית המקרים התביעות בגין פוליסות אלו מוגשות ומיושבות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי דירות רכוש ועסק רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות דירות רכוש ועסק רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, צנרת, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מוגשות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות לרבות הוצאות עקיפות ליישובן

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כלשהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראו באור 2/ב(2).

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות, שכירות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשיעורי הריבית, ולעיתוי ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון $Risk\ premium-1\ Loss\ Ratio$ לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ד) כמו כן, נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי (לדוגמה נזק טבע חריג בהיקפו), שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים.

(ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי) וניסיון התביעות בפועל.

(ז) הערכת התביעות התלויות עבור חלק החברה בפול מתבססת על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול, לרבות התאמות למדיניות החברה.

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי:

Chain ladder/Link Ratio

שיטות אלו מתבססות על התפתחות התביעות ההיסטוריות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות וכן התפתחות כמות התביעות), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות קיימות ועתידיות. תנאי הכרחי לשימוש בשיטות אלה הינו קיום מידע מספיק של תביעות שאירעו בעבר על מנת להעריך את סך כל התביעות הצפויות. ההבדל בין שתי השיטות נובע מדרך חישוב ממוצע ההתפתחות (ממוצע פשוט או ממוצע משוקלל).

Bornhuetter Ferguson

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף ואומדן נוסף המבוסס על ניסיון התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בדרך כלל בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סך כל התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, על סמך שיטות אחרות (כגון: Chain Ladder). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים. ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות בפועל. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע כמו בשנות חיתום צעירות ובפרט בגין חשיפה שטרם נחשפה לסיכון. שימוש בשיטה זו דורש תשומת לב האקטואר בבחירת התקופה לפיה יחושב האומדן המוקדם, על האומדן להיות מהימן מספיק וכן רלוונטי דיו לתקופה האמורה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(א) ענף רכב רכוש

המודל בו החברה משתמשת מחושב לפי שיטת Chain Ladder, ברמת חודש נזק. בחודשי הנזק אחרונים החברה משתמשת גם בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס תביעה גלומה.

המודל מבוסס נתונים ברמת ברוטו, חלקו ע"פ נתוני התפתחות תשלומים בפועל, חלקו ע"פ נתוני התפתחות העלות המצטברת (תשלומים + תלויות) בפועל. כל הנתונים כוללים גביית השתתפות עצמית.

(ב) ענף רכב חובה

ההתחייבות ברוטו של ענף רכב חובה כוללת את הפרשות החברה בגין פעילות החברה ואת ההפרשות בגין חלקו של המבטח בנזקי חברת הפול.

התחייבויות אלו בניכוי הפרשות בגין ביטוח משנה מהוות את התחייבויות החברה בשייר.

ההפרשות בגין ביטוח משנה מחולקות על פי סוגי ההסכמים:

1. הפרשות בגין ביטוח משנה מסוג עודף הפסדים (Excess of Loss).
2. הפרשות בגין ביטוח משנה מסוג יחסי (Quota Share).

הערכת הפרשות בגין ביטוח משנה מסוג עודף הפסדים (Excess of Loss) מבוססת על מודל חלוקה לשכבות המעריך את שיעור כל שכבה ביחס לסך ההתחייבות הכוללת.

המודל מבוסס על התפתחות העלות המצטברת (תשלומים + תלויות) בפועל לפני ניכוי ביטוח משנה.

השיטה האקטוארית מגבילה את ה-IBNR לסכום גדול או שווה לאפס על מנת לוודא כי ההערכות האקטואריות לא תהיינה נמוכות מסך הערכת מחלקת תביעות.

ההפרשות בגין חלקו של המבטח בנזקי הפול מבוססות על הערכתו של אקטואר חברת הפול לגבי סך התביעות התלויות של הפול, וההוצאות הישירות הנובעות מהן, לתאריך הדיווח (כולל הפרשה לתביעות שעליהן טרם התקבל דיווח), לרבות היוון של התביעות התלויות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) ענף רכב חובה (המשך)

ההפרשות בגין ביטוח משנה מסוג יחסי (Quota Share) מבוססות על סך ההפרשות, כולל ההפרשות בגין חלקו של המבטח בנזקי הפול, בניכוי ההפרשות בגין ביטוח משנה מסוג עודף הפסדים (Excess of Loss).

(ג) ענף דירות

המודל בו החברה משתמשת הוא Chain Ladder על בסיס העלות המצטברת (תשלומים + תלויות) בפועל לפני ניכוי ביטוח משנה. המודל מיושם ברמת חודש נזק והנתונים המשמשים בו הם ברמת התביעות ברוטו.

בחודשי הנזק האחרונים נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson המבוססת על תביעה גלומה.

הפרשות בגין ביטוחי משנה מסוג יחסי (Surplus, Quota Share) מבוססות על סך ההפרשות לפני ניכוי ביטוח משנה.

(ד) ענפים מקובצים

בין הענפים המקובצים ניתן למנות את ענף בתי עסק, חבות צד ג', חבות מעבידים, אחריות מקצועית ובנקים למשכנתאות. עבור ענפים אלו, בשל העדר מובהקות סטטיסטית, נכללו תביעות תלויות המסתמכות על הערכות מומחים ועובדי אגף תביעות וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

(ה) חישוב הוצאות עקיפות לישוב תביעות

המודל להערכת הוצאות עקיפות מבוסס על מודל החוזה כמות פעולות בשנה, כאשר "פעולה" מוגדרת כפתיחה או כסגירה של תביעה. מספר הפעולות הצפויות מוכפלות בעלות לפעולה המוערכת על בסיס הוצאות לניהול תביעות.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(1) החל מיום 31 בדצמבר 2015 מיישמת החברה את בדיקת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה מחודש ינואר 2015. בהתאם לעקרונות אלו:

(1) עתודה שחושבה על ידי אקטואר, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבויות הביטוחיות שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות.

המרווח מתייחס הן לסיכון הרנדומלי והן לסיכון הסיסטמי. את הסיכון הרנדומלי ניתן לאמוד בשיטות סטטיסטיות, בעוד אומדן הסיכון הסיסטמי דורש שילוב של שיטות איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת. ניתן לתת ביטוי להעדר מתאם מלא בין ענפים שונים לצורך הפחתת המרווח הכולל.

(2) שיעור היוון תזרים המזומנים - ריבית ההיוון מבוססת על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

(3) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק).

(4) הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי (להלן - המל"ל) מגיש נגד חברות הביטוח תביעות שיבוב בגין תגמולים ששולמו על ידו לנפגעי תאונות דרכים שהן גם תאונות עבודה, ואשר מכוסות בפוליסות ביטוח רכב חובה שהפיק מבטח, וזאת - מכוח זכות שיבוב שהוענקה לו בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי (להלן: "השיבוב"). ביום 4 באוגוסט 2021, או בסמוך לכך, נחתמו הסכמים בין המל"ל לבין כל אחת מחברות הביטוח הפעילות בתחום, לרבות הפול, ולפיהם, ההתחשבנות ביחס לתאונות שאירעו עד ה-31 בדצמבר 2022 תמשיך להתקיים פרטנית כבעבר, למעט העובדה שתקופת ההתיישנות ביחס לנזקים שאירעו בשנים 2014-2016 תוארך בשנה אחת, אך החברות יעבירו מקדמה כספית למל"ל בגין השנים 2014-2018, בסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, שכנגדה יקוזזו תשלומים בגין תאונות משנים אלה. החל מ-1 לינואר 2023 תשתנה שיטת ההתחשבנות, והיא תבוצע מראש על ידי העברת שיעור מסויים מהפרמיה למל"ל באמצעות קרנית. השיעור שנקבע - ברמת שוק, לשנות החיתום 2023-2024 הועמד על 10% מהפרמיה, והשיעור לשנת חיתום 2025 ואילך הועמד על 10.95% מהפרמיה. בהתאמה, פעל משרד האוצר לתקן את חוק ההסדרים. משום שמדובר בשיעור שמשקף, לדעת משרד האוצר, את שיעור השיבוב של המל"ל מכל הענף בתביעות העבר, כאשר בפועל היו חברות שנשארו בשיעור גבוה יותר ואחרות בשיעור נמוך יותר, בהתאם לתמהיל התביעות אצלן, הרי שגבייתו באופן אחיד מכל החברות עלול לפגוע בתחרות ובציבור שיסבסד את סוג המבוטחים שעלותו גבוהה יותר. לפיכך, מאפשרים ההסכם והצעת חוק ההסדרים 2021, שתומכת בו חוקית ומציעה לתקן לשם כך את חוק ההסדרים מ-2018, לרשות הפיקוח, לקבוע שיעור העברה דיפרנציאלי על פי מפתח, שישקף את הסיכון ושיעור השיבוב שקדמו לשינוי. נכון למועד פרסום הדוח רשות הפיקוח טרם הפעילה את סמכותה זו. ביום 28 בדצמבר 2021 החברה העבירה לידי המל"ל מקדמה על חשבון המקרים לעיל, בסך של כ-86 מיליוני ש"ח. מסכום המקדמה יקוזזו תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר. ליום 31 בדצמבר, 2023 יתרת המקדמה עומדת על כ-23.9 מיליוני ש"ח (כ-59.6 מיליוני ש"ח אשתקד). לאור שינוי שיטת ההתחשבנות כמתואר, החברה ביצעה התאמות במודל האקטוארי לקביעת ההתחייבויות בענף רכב חובה בהתאם להסדר זה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי (המשך)

להערכת החברה, ההסדר כמפורט לעיל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

(5) ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

א) בוצע היוון להתחייבויות התלויות בענפי רכב חובה, רכב רכוש ודירות לפי שיעור ריבית שנתי המבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון בתוספת 50% פרמית אי נזילות עבור ענפי הרכוש ו-80% עבור ענפי חובה וחבויות. שיעור ההיוון יכול להשתנות כתוצאה משינויים בשיעור הריבית חסרת הסיכון. אם שיעור ההיוון שיילקח בחשבון לצורך חישוב ההתחייבויות הביטוחיות יהיה נמוך יותר, אזי ההתחייבויות תגדלנה ולהיפך.

ב) העתודות בענפי רכב חובה וחבויות וענפי רכוש כוללות מרווח סיכון מפורש שנקבע על פי עקרונות הנוהג המיטבי.

ג) הנחת היסוד בכל המודלים האקטוארים הנה שהתפתחות התביעות בעבר משקפת התנהגות דומה בעתיד.

(6) רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.

- היות שהמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרום לשינוי בעתודה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(7) שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי:

א. בהערכת העתודות בביטוח כללי החברה מהוות את תשלומי התביעות העתידיים לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו (להלן - השפעת הריבית).

להלן השפעת הריבית על העתודות בשייר עצמי:

2022	2023	
מיליוני ש"ח		
(107.9)	(18.5)	שינויים בעקום הריבית
90.0	10.0	עודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים (ראו סעיף ה' להלן)
(17.9)	(8.5)	סך הכל עלייה (ירידה) בהתחייבויות בשל השפעות הריבית

ב. ריבית היוון תביעות עתידיות

שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין שונה בשנים האחרונות בעקבות פסקי דין שניתנו בנושא. בהתאם לכך, שוחררה יתרת ההפרשה בענפים חובה וחבויות בשנת 2020 בגין תביעות מל"ל. ככל שתעודכן ריבית ההיוון ייתכן עדכון של ההפרשה.

ג. במהלך שנת 2021 עדכנה החברה את אופן פריסת מרווח הסיכון לשנות החיתום על בסיס שיעור קבוע לכל שנה חלף פריסה על פי סטיית תקן וזאת כדי לשקף אומדן טוב יותר לאי הודאות היחסית של כל שנה. העדכון הפחית את סכום ההתחייבויות התלויות בסך של כ-13 מלש"ח בשייר (עקב שיעור ביטוח משנה שונה בין השנים).

ד. בשנת 2022 עדכנה החברה את מרווח הסיכון כך שייקח בחשבון את היעדר המתאם בין הענפים במודל חישוב מרווח הסיכון. העדכון הקטין את ההתחייבויות בשייר בסך של כ-20 מיליוני ש"ח.

ה. סך עודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים ששימש בחישוב הרזרבות ליום 31 בדצמבר 2023 הינו כ-6.9 מיליוני ש"ח (אשתקד - כ-16.9 מיליוני ש"ח) העומדים כנגד ענפי חובה וחבויות. מתוכו, סך של כ-2.7 מיליוני ש"ח הינו בגין פקדונות, כ-1.2 מיליוני ש"ח בגין אג"ח קונצרני לא סחיר, כ-3 מיליוני ש"ח בגין הלוואות (אשתקד - כ-11 מיליוני ש"ח בגין פקדונות, כ-2.5 מיליוני ש"ח בגין אג"ח קונצרני לא סחיר וכ-3.4 מיליוני ש"ח בגין הלוואות).

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו. החברה משקיעה חלק מנכסיה באגרות חוב ממשלתיות וקונצרניות, סחירות ושאינן סחירות, הלוואות ובפיקדונות בבנקים. משום כך יש ביציבות הלווים ובשווי הביטחונות שהועמדו, כדי להשפיע על שווי אגרות החוב והפיקדונות שהופקדו על-ידי החברה.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2023			
סך הכל	שאינם סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח			
2,341,629	1,112,228	1,229,401	בארץ
26,093	-	26,093	בחו"ל
2,367,722	1,112,228	1,255,494	סך הכל נכסי חוב
ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	שאינם סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח			
2,151,200	1,124,946	1,026,254	בארץ
4,281	-	4,281	בחו"ל
2,155,481	1,124,946	1,030,535	סך הכל נכסי חוב

ראו גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי בגין השקעות במכשירי חוב

סך הכל	נכסים המוצגים בשווי הוגן		נכסים המוצגים בעלות מופחתת	
	הפסדי אשראי	הפסדי אשראי	הפסדי אשראי	הפסדי אשראי
	יתרת אורך	יתרת אורך	יתרת אורך	יתרת אורך
	חודשים חיים	חודשים חיים	חודשים חיים	חודשים חיים
	אלפי ש"ח			
9,763	124	570	6,686	2,383
-	-	-	2,520	(2,520)
1,207	(120)	(137)	(138)	1,602
10,970	4	433	9,068	1,465
2,378,692	4,158	1,197,254	43,922	1,133,358

יתרה ליום 1 בינואר, 2023
העברות בין קבוצות מדידה
של הפסדי אשראי
תנועה במשך השנה
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
יתרת השקעות במכשירי חוב
לפני הפרשה לירידת ערך

סך הכל	נכסים המוצגים בשווי הוגן		נכסים המוצגים בעלות מופחתת	
	הפסדי אשראי	הפסדי אשראי	הפסדי אשראי	הפסדי אשראי
	יתרת אורך	יתרת אורך	יתרת אורך	יתרת אורך
	חודשים חיים	חודשים חיים	חודשים חיים	חודשים חיים
	אלפי ש"ח			
9,324	-	388	7,294	1,642
1,550	-	-	-	1,550
-	-	-	(490)	490
(1,111)	124	181	(117)	(1,299)
9,763	124	569	6,687	2,383
2,165,244	3,689	956,707	31,514	1,173,334

יתרה ליום 1 בינואר, 2022
הפסדי אשראי שהוכרו במועד
הרכישה של הנכס הפיננסי
העברות בין קבוצות מדידה
של הפסדי אשראי
תנועה במשך השנה
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
יתרת השקעות במכשירי חוב
לפני הפרשה לירידת ערך

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. תנועה בהפרשה לירידת ערך בגין השקעות במכשירי חוב (המשך)

החברה מבצעת בכל תאריך דיווח חישוב בגין הפסדי האשראי החזויים. הפסדי האשראי מחושבים כערך הנוכחי של הפער בין תזרים המזומנים החוזי שהחברה זכאית לו בהתאם לחוזה, לבין תזרים המזומנים שהחברה צופה שהיא תקבל, הלוקח בחשבון הסתברות לכשל (PD) ושיעור השבה (RR). החברה מסתמכת על שיעור ההסתברות לכשל ושיעור ההשבה המפורסמים על ידי חברות הדירוג הבינלאומיות S&P ו-Moodys.

עבור כל נכס שבגינו ירד דרוג האשראי בתקופת הדוח החברה בוחנת האם חלה הרעה משמעותית באיכות האשראי. בהעדר אינדיקציות שסותרות את ההנחה כי לנכס סיכון אשראי נמוך, החברה מיישמת את ההקלה שנקבעה בהוראות התקן לענין נכסים בעלי דירוג חיצוני של "דרגת השקעה". תיק ההלוואות של החברה, הלוואות בטיפול משפטי וכן הלוואות בהן הפיגור בתשלום גבוה מ-90 יום - סווגו כהלוואות עם סיכון גבוה. ההסתברות לכשל מבוססת על נסיון החברה.

נכס בעל סיכון אשראי נמוך, מהווה לפי ההסתברות לכשל בשנה הראשונה. כאשר הנכס מוגדר בעל סיכון אשראי גבוה, החברה מודדת את הפסדי האשראי המצטברים לאורך יתרת חיי הנכס.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט נכסים בחלוקה לדרגים

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי(*)				
ליום 31 בדצמבר 2023				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח				
754,396	-	-	-	754,396
475,005	-	-	70,934	404,071
1,229,401	-	-	70,934	1,158,467
58,927	-	-	11,304	47,623
536,565	-	-	-	536,565
516,736	277,017	-	-	239,719
1,112,228	277,017	-	11,304	823,907
2,341,629	277,017	-	82,238	1,982,374

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות
פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי
בטחונות:

בטחונות אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם
סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

דירוג בינלאומי(*)				
ליום 31 בדצמבר 2023				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
21,208	-	-	-	21,208
4,885	-	-	4,154	731
26,093	-	-	4,154	21,939

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב (המשך)

דרוג מקומי(*)

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל	לא מדורג	נמוך	BBB	AA
		מ-BBB	עד A	ומעלה
		אלפי ש"ח		

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

529,145	-	-	-	529,145
497,109	-	-	91,505	405,604
1,026,254	-	-	91,505	934,749

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים

בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

65,461	1,504	-	13,232	50,725
487,792	-	-	-	487,792

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות

פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי

בטחונות:

571,693	378,530	-	-	193,163
---------	---------	---	---	---------

בטחונות אחרים

1,124,946	380,034	-	13,232	731,680
-----------	---------	---	--------	---------

סך הכל נכסי חוב שאינם

סחירים בארץ

2,151,200	380,034	-	104,737	1,666,429
-----------	---------	---	---------	-----------

סך הכל נכסי חוב בארץ

דירוג בינלאומי(*)

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל	לא מדורג	נמוך	BBB	A
		מ-BBB		ומעלה
		אלפי ש"ח		

4,281	-	-	4,281	-
-------	---	---	-------	---

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי (*)			חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה מזומנים ושווי מזומנים סה"כ
ליום 31 בדצמבר 2023			
לא	AA		
סך הכל	ומעלה		
אלפי ש"ח			
53,046	29,101	23,945	
247,046	-	247,046	
300,092	29,101	270,991	

דירוג מקומי (*)			חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה מזומנים ושווי מזומנים סה"כ
ליום 31 בדצמבר 2022			
לא	AA		
סך הכל	ומעלה		
אלפי ש"ח			
97,778	38,194	59,584	
246,550	-	246,550	
344,328	38,194	306,134	

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

- (א) החברה מסתמכת על דרוגים שהתקבלו מחברות דרוג.
- (ב) קיים שוני בסולמות דרוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. יצוין, כי בהתאם לחוזר שוק ההון 2008-6-1, בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, הורה המפקח כי עד ליום 1 בינואר 2009 על חברות הדירוג שקיבלו אישור מהממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפעול כחברה מדרגת בהתאם לחוזר שוק ההון 2004/1, לפרסם סולם המרה בין הדרוג המקומי לבין סולם הדירוג הבינלאומי.
- (ג) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בבאור נפרד.
- (ד) לעניין יתרות פרמיה לגבייה, ראו באור 10 לעיל.

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסים סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2023

ליום 31 בדצמבר 2023		
אלפי ש"ח	%	
704,799	29.8	בנקים (כולל פקדונות)
516,736	21.8	הלוואות לאנשים פרטיים
213,974	9.0	נדלן ובניה
97,922	4.1	אנרגיה וחיפושי נפט וגז
17,341	0.7	שרותים
8,673	0.4	השקעה ואחזקות
1,823	0.1	תקשורת ומדיה
12,565	0.5	ביטוח
4,508	0.2	מסחר
6,878	0.3	קלינטק
2,689	0.1	רשתות שיווק
3,448	0.1	ביטחוניות
762	0.0	אחר
1,592,118	67.2	אגרות חוב ממשלתיות
775,604	32.8	
2,367,722	100.0	
		סך הכל

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

ליום 31 בדצמבר 2022		
אלפי ש"ח	%	
671,653	31.2	בנקים (כולל פקדונות)
571,693	26.5	הלוואות לאנשים פרטיים
215,944	10.0	נדלן ובניה
83,291	3.9	אנרגיה וחיפושי נפט וגז
19,007	0.9	שרותים
19,716	0.9	השקעה ואחזקות
3,179	0.1	תקשורת ומדיה
14,020	0.7	ביטוח
6,515	0.3	מסחר
7,737	0.4	קלינטק
5,005	0.2	רשתות שיווק
3,955	0.2	ביטחוניות
4,621	0.2	אחר
1,626,336	75.5	
529,145	24.5	אגרות חוב ממשלתיות
2,155,481	100.0	סך הכל

ז. ביטוח משנה

1. החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. לחברה אין תלות במבטחי משנה כלשהם. הסדרי ביטוח המשנה בהם התקשרה החברה מעבירים סיכון ביטוחי למבטחי המשנה. עם זאת, התחייבויות מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות את החברה ממחויבויותיה כלפי מבוטחיה. בביטוח משנה משולמת פרמיה למבטחי המשנה, ותמורתה מבטחי המשנה משלמים תגמולים בגין תביעות, וכן עמלות. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבם של מבטחי המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיהם הכספיות. החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק. בהתאם להנחיית הממונה, קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוג הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד ובהתאם לתאבון הסיכון של החברה. כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ז. ביטוח משנה (המשך)

2. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר 2023

נכסי ביטוח משנה												קבוצת דירוג
ביטוח כללי												
חובות בפיגור		סכום כתבי אשראי	פיקדונות מבטחי משנה	תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורווחה		יתרות בחובה (זכות נטו (ב)		סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2023		
						בביטוחי רכוש וחבויות	בביטוח בריאות					
											בביטוח חיים	
מפלגה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	שנתקבלו ממבטחי משנה	מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	בביטוח חיים	בביטוח חיים	בביטוח חיים	
אלפי ש"ח												
												AA ומעלה
-	-	61,294	-	45,400	91,222	22	-	1,550	8,292	5,608	19,497	General Reinsurance AG
-	-	59,715	40,458	9,713	84,727	1,927	2,201	8,129	8,165	4,737	37,369	Swiss Reinsurance Co
-	-	83,201	-	67,044	129,153	4,679	10,637	1,102	5,809	(1,135)	52,941	אחרים
-	-	204,210	40,458	122,157	305,102	6,628	12,838	10,781	22,266	9,210	109,807	סה"כ
												A
-	-	45,990	-	40,582	71,630	3,052	14,540	-	-	(2,650)	34,229	Korean Re
1,520	-	284,562	-	219,566	406,412	20,009	60,958	1,236	3,706	11,808	173,775	אחרים
1,520	-	330,552	-	260,148	478,042	23,061	75,497	1,236	3,706	9,158	208,003	סה"כ
												BBB
511	89	36,807	-	91,238	118,789	1,701	1,018	204	-	6,333	4,639	סה"כ
2,031	89	571,569	40,458	473,543	901,933	31,390	89,353	12,221	25,972	24,701	322,449	

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ז. ביטוח משנה (המשך)

2. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה										
		סכום כתבי אשראי		ביטוח כללי								סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2022
				תביעות תלויות		פרמיה שטרם		בביטוח הורוחה		יתרות בחובה (זכות נטו (ב)		
						רכוש	בביטוח					
מעל שנה	סה"כ חשיפה (א)	שנתקבלו ממבטחי משנה	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	רכוש וחבויות	בביטוח בראות	בביטוח חיים				
אלפי ש"ח												
-	71,961	-	57,545	118,380	68	-	1,285	8,199	1,574	16,470		
-	56,788	74,441	9,943	112,362	892	1,220	7,408	8,292	10,998	28,935		
-	47,497	-	47,770	85,444	1,129	13,021	191	1,309	(5,827)	35,045		
-	27,952	-	30,350	44,348	3,311	12,311	685	4,107	(6,460)	43,946		
-	204,198	74,441	145,608	360,534	5,400	26,552	9,569	21,907	285	124,396		
-	47,855	-	41,477	78,544	1,063	12,468	180	1,571	(4,494)	36,001		
1,063	286,069	-	230,254	429,479	23,227	62,984	858	1,549	(1,774)	174,955		
1,063	333,924	-	271,731	508,023	24,290	75,452	1,038	3,120	(6,268)	210,956		
49	40,277	-	87,452	105,127	3,008	17,792	-	-	1,802	41,444		
-	(6,334)	-	31,975	28,058	26	66	477	-	(2,986)	1,104		
49	33,943	-	119,427	133,185	3,034	17,858	477	-	(1,184)	42,548		
1,112	572,065	74,441	536,766	1,001,742	32,724	119,862	11,084	25,027	(7,167)	377,900		

AA ומעלה

General Reinsurance AG

Swiss Reinsurance Co

Hannover Rück SE

אחרים

סה"כ

A

Scor

אחרים

סה"כ

BBB

GIC

אחרים

סה"כ

סה"כ

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ז. ביטוח משנה (המשך)

הערות:

- (א) סך הכל החשיפה למבטחי המשנה הינה: סך כל חלקם של מבטחי משנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות, בניכוי הפיקדונות וכתבי האשראי, שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.
- (ב) החברה לא הפרישה השנה ושנה קודמת בגין חובות מסופקים.
- (ג) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P. במקרים בהם לא ניתן דירוג על ידי S&P, נקבע על ידי הנמוך מבין דירוגי חברות דירוג AMBest, Fitch ו-Moody's. הדירוג הומרלפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.
- (ד) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה בביטוח כללי לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 1.85% (MPL) הינה 5,042 מיליוני ש"ח (אשתקד - 4,351 מיליוני ש"ח ב-MPL של 1.85%), ממנה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו הינו 17% (אשתקד - 14%).
- (ה) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2023.

ח. סיכון גיאוגרפי

הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2023

2020							
אגרות חוב	אגרות חוב	השקעות	נדל"ן	אגרות חוב			
				ממשלתיות	קונצרניות	מניות	קרנות סל
סה"כ	אחרות (*)	להשקעה	נאמנות	קרנות סל	מניות	קונצרניות	ממשלתיות
אלפי ש"ח							
ישראל	754,396	527,151	28,572	28,809	20,041	331,130	1,525,776
ארה"ב	21,208	6,541	-	-	47,722	-	151,367
צרפת	-	-	-	-	-	-	104,506
גרמניה	-	-	-	-	-	-	273,115
אירלנד	-	-	-	-	-	-	79,181
דרום קוריאה	-	-	-	-	-	-	94,705
שוויץ	-	-	-	-	-	-	170,219
הודו	-	-	-	-	5,152	-	99,138
אחר	-	5,125	-	-	-	-	221,369
סה"כ	775,604	538,817	28,572	28,809	72,915	331,130	2,719,376

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ח. סיכון גיאוגרפי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

השקעות		נדל"ן				אגרות חוב	אגרות חוב	
סה"כ	אחרות (*)	להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות סל	מניות	קונצרניות	ממשלתיות	
אלפי ש"ח								
3,040,264	1,574,571	328,990	-	20,044	36,383	551,131	529,145	ישראל
198,737	125,441	-	-	43,061	19,511	10,724	-	ארה"ב
114,116	114,116	-	-	-	-	-	-	צרפת
316,637	316,637	-	-	-	-	-	-	גרמניה
74,375	74,375	-	-	-	-	-	-	אירלנד
82,764	82,764	-	-	-	-	-	-	דרום קוריאה
190,664	190,664	-	-	-	-	-	-	שוויץ
126,058	126,058	-	-	-	-	-	-	הודו
37,420	37,420	-	-	-	-	-	-	לוקסמבורג
212,047	186,942	-	20,109	-	-	4,996	-	אחר
4,393,082	2,828,988	328,990	20,109	63,105	55,894	566,851	529,145	סה"כ

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

ט. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב השקעות לפי בסיס הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2023				
סך הכל	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח				
10,822	2,139	-	8,683	מזומנים ושווי מזומנים
230,515	25,836	57,654	147,025	נכסים סחירים
51,200	24,693	12,684	13,823	נכסים בלתי סחירים
292,537	52,668	70,338	169,531	סך כל הנכסים

ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח				
6,646	213	-	6,433	מזומנים ושווי מזומנים
226,002	26,907	62,803	136,292	נכסים סחירים
61,614	22,266	21,048	18,300	נכסים בלתי סחירים
294,262	49,386	83,851	161,025	סך כל הנכסים

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ט. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

ליום 31 בדצמבר 2023

דרוג מקומי (*)			
סך הכל (**)	לא מדורג	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח			
122,510	-	-	122,510
21,051	-	4,278	16,773
14,965	11,077	1,675	2,213
158,526	11,077	5,953	141,496

נכסי חוב בארץ:

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים - סחירים

נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים

סך הכל נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2022

דרוג מקומי (*)			
סך הכל (**)	לא מדורג	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח			
122,727	-	-	122,727
23,004	-	4,333	18,671
23,716	19,226	1,997	2,493
169,447	19,226	6,330	143,891

נכסי חוב בארץ:

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים - סחירים

נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סך הכל מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2023

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	
-	(966)		זכאים ויתרות זכות
258	-		חייבים ויתרות חובה
-	147		פרמיות לגביה

יתרת החובות השוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל שליטה עמדה על 258 אלפי ש"ח ושל בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים עמדה על 1,114 אלפי ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2022

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	
(567)	(729)		זכאים ויתרות זכות
144	1		חייבים ויתרות חובה
-	97		פרמיות לגביה

יתרת החובות השוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל שליטה עמדה על 2,557 אלפי ש"ח ושל בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים עמדה על 894 אלפי ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה סעיף	
2,353			ב (1)	דמי ניהול
-	413		ב (3)	שכר קרוב של בעל שליטה
-	265		ו (2) (ד)	דמי תפעול
-	6,652		ו (2) (א)	שכר דירה
-	(516)		ו (2) (ב)	חניות
-	(117)		ו (2) (ה)	שימוש במידע חיתומי
(766)	-		ו (2) (ו)	עלות התפעול של מעבדה בחדשנות
1,587	6,697			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה סעיף	
2,249			ב (1)	דמי ניהול
-	348		ב (3)	שכר קרוב של בעל שליטה
-	912		ו (2) (ד)	דמי תפעול
-	6,889		ו (2) (א)	שכר דירה
-	(445)		ו (2) (ב)	חניות
-	(111)		ו (2) (ה)	שימוש במידע חיתומי
(653)	-		ו (2) (ו)	עלות התפעול של מעבדה בחדשנות
1,596	7,593			

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. ההרכב: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	בעל שליטה (החברה האם)	בדבר תנאים ראה סעיף	
אלפי ש"ח			
	2,444	ב (1)	דמי ניהול
180	-	ב (3)	שכר קרוב של בעל שליטה
328	-	ו (2) (ד)	דמי תפעול
7,118	-	ו (2) (א)	שכר דירה
(440)		ו (2) (ב)	חניות
(108)	-	ו (2) (ה)	שימוש במידע חיתומי
-	(387)	ו (2) (ו)	עלות התפעול של מעבדה בחדשנות
7,078	2,057		

ב. עסקאות תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה ובעלי עניין

1. הסכם ניהול

ביום 24 במאי 2021 אישר דירקטוריון החברה, בעקבות המלצת ועדת התגמול - לאור תום תוקפו של הסכם הניהול הקודם ולאור עדכונים בהוראות רשות הפיקוח - הסכם ניהול חדש בין החברה לבין חברת האם, ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ, המטמיע עדכונים אלה, וזאת לתקופה של 3 שנים, המתחילות ב-1 ביולי 2021. הסכם הניהול החדש אושר גם באסיפה כללית מיום 11 ביולי 2021. לפי ההסכם, תעמיד ישיר אחזקות שירותי ניהול לחברה הכוללים, בין היתר, שירותי ניהול ואיוש תפקידי יו"ר הדירקטוריון וחברי דירקטוריון וועדותיו וכן שירותי ניהול וייעוץ כפי שיידרשו מעת לעת, באמצעות מנהלים אלה: מר משה (מוקי) שנידמן כי"ר הדירקטוריון, מר דורון שנידמן כסגן יו"ר הדירקטוריון ויוסי קוצ'יק כדירקטור. תמורת שירותי הניהול תשלם החברה דמי ניהול כדלקמן: תגמול בגין שירותי יו"ר הדירקטוריון (בהיקף משרה של כ-60%) בסכום שלא יעלה על פי 9 מגמול דח"צ בהתאם לתקנות הגמול (הגמול המזערי ביחס לשנתי וגמול קבוע ביחס להשתתפות בישיבות), לפי דרגת ההון העצמי של החברה כפי שתהא מעת לעת, ולא יותר מפי 35 משכרו הריאלי של עובד החברה המשתכר את דרגת השכר הנמוכה ביותר בחברה, וגמול דח"צ, הן בגין שירותי סגן יו"ר הדירקטוריון והן בגין שירותי הדירקטור הנוסף. החברה תישא בכל הוצאות המנהלים מטעם ישיר אחזקות בקשר עם מתן שירותי הניהול, לרבות, במקרה של צורך בנסיעה לחו"ל לשם ביצוע תפקידם: לינה, אש"ל, אירוח, הוצאות נסיעה, ובכלל זה העמדת רכב, וזאת כנגד מסירת חשבונות/קבלות.

כל אחד מהצדדים רשאי להביא את הסכם הניהול לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 ימים.

2. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה

תקנון החברה מאפשר מתן פטור, שיפוי וביטוח של דירקטורים ונושאי משרה על פי דין. בהתאם לכך, קבעה החברה מדיניות תגמול הכוללת אפשרות כזו ורכשה ביטוח לכיסוי אחריותם של נושאי משרה, לרבות אלו הנמנים על בעלי השליטה (באותם תנאים), והכל בכפוף להוראות הדין ולהגבלות נוספות שנקבעו במדיניות התגמול.

מדיניות התגמול כוללת זכות לשיפוי, כאמור לעיל, גם לנושאי משרה על פי דין בחברות מאוחדות, וכן פטור מאחריות, בהתאם לכתבי שיפוי ופטור שהוקצו להם, לרבות לאלו הנמנים על בעלי השליטה (באותם תנאים).

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה ובעלי עניין (המשך)

2. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה (המשך)

הסכום ששולם עבור ביטוח נושאי המשרה בחברה ובחברות המאוחדות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
1,772	1,502	612	עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה
349	310	227	עבור ביטוח מעילות

3. הסכם העסקה של קרוב של בעל שליטה

ביום 1 בספטמבר 2020 החלה החברה להעסיק את בן שנידמן, שהינו בנו של אחד מבעלי השליטה, שהוא כלכלן בהשכלתו, כדאטה אנליסט במשרה מלאה. העסקתו ותנאי העסקתו אושרו לראשונה (בשכר הנמוך מהשכר הממוצע במשק) בועדת הביקורת והדירקטוריון בישיבותיהם מיום 17 באוגוסט 2020. ביום 10 בינואר 2022 אישרה האסיפה הכללית (לאחר אישור של ועדת הביקורת ושל הדירקטוריון בישיבותיהם מיום 16 בנובמבר 2021) את עדכון שכרו של בן שנידמן לאור הוותק, הניסיון, שביעות הרצון ממנו מצד החברה ותנאי השכר למקבילים לו בתפקיד זה בשוק, לתקופה של שלוש שנים מ-1 בינואר 2022. לפי החלטת האסיפה, תקרת השכר לשנת ההסכם הראשונה להסכם תעמוד על סך מירבי של 21 אלפי ש"ח ברוטו לחודש, ובשנה השנייה והשלישית – על סך מירבי של 27 אלפי ש"ח ברוטו לחודש. שכרו בפועל נמוך משמעותית מהתקרה. במהלך שנת הדוח עבר בן לתפקיד של כלכלן ביחידה הכלכלית של החברה בעקבות השלמת תואר שני בתחום זה ובהתאם לצרכי החברה. מדובר בתפקידים מקבילים רוחבית וללא עדכון של שכרו למרות המעבר. יובהר, כי לוועדת הביקורת והדירקטוריון החברה סמכות להחליט בכל עת על הפחתת שכרו עד לשכר חודשי שלא יפחת מסך של 17 אלפי ש"ח ברוטו. הודעה מוקדמת הינה על פי דין.

ג. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים המועסקים בחברה

מנכ"ל החברה זכאי, בנוסף לשכר, להטבות שלא במזומן. כמו כן החברה מפקידה עבורו כספים במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת. לפירוט תנאי העסקתו לרבות לעניין תשלום מבוסס מניות ראו סעיף ה' להלן.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2022		2023	
מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
אנשים	אנשים	אנשים	אנשים	אנשים	אנשים
סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
4,022	1	4,168	1	4,345	1
543	1	530	1	211	1
4,565	1	4,698	1	4,556	1
					הטבות לזמן קצר (*)
					תשלום מבוסס מניות
					סך הכול

(*) כולל מס שכר בשיעור 17%.

ד. הטבות לצדדים קשורים ולבעלי עניין אחרים שאינם מועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021		2022		2023	
מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
אנשים	אנשים	אנשים	אנשים	אנשים	אנשים
סכום	סכום	סכום	סכום	סכום	סכום
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
943	4	784	4	928	6
שכר דירקטורים					

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. הטבות לצדדים קשורים ולבעלי עניין אחרים שאינם מועסקים בחברה (המשך)

במהלך שנת 2022 קטנה זמנית מצבת הדירקטורים החיצוניים, אחד בשל בקשתו לסיים את כהונתו והאחר בשל פטירה, למרבה הצער. מצבת הדירקטורים הושלמה במהלך שנת הדוח ונכון לתאריך הדוח הדירקטוריון מונה 8 דירקטורים, מתוכם 5 חיצוניים.

ה. תנאי ההעסקה של מנכ"ל החברה

ביום 25 ביולי 2018 אישרה לראשונה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה, לאחר אישורם של דירקטוריון החברה וועדת התגמול בחברה, את תנאי הכהונה והעסקה של מנכ"ל החברה. בהתאם לאישור זה, היה מנכ"ל החברה זכאי למשכורת שנתית בעלות כוללת בתקרה של 3.5 מליון ש"ח (לא כולל מס שכר ועלויות מס הכנסה, בשל העובדה שחלק מהוצאות השכר אינן מותרות בניכוי לצרכי מס לחברה, וכולל הזכאות לתנאים סוציאליים כמקובל בחברה לנושאי המשרה הכפופים אליו, לרבות הפרשות פנסיוניות ופיצויי פיטורין לפי דין, דמי הבראה, הפרשות לקרן השתלמות וכן רכב שבגיניו יחוייב בשווי שימוש, החזר הוצאות, ותקופת הודעה מוקדמת לפיטורין בת שישה חודשים), וזאת - החל מתום שנת העסקתו הראשונה, כאשר במהלך 12 החודשים הראשונים להעסקתו בחברה, הועלה שכרו באופן הדרגתי משכר חודשי של כ-187 אלפי ש"ח (ברוטו) לחודש, בשתי נקודות זמן, ובאופן שהבטיח שהעלות השנתית לא תעלה על מכפלה של 35 פעמים הוצאת התגמול בגין השכר הנמוך בחברה (להלן בבאור זה: "הסכם ההעסקה").

ביום 24 בינואר 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה הקצאה למנכ"ל החברה סך כולל של 58,748 אופציות, שאינן רשומות למסחר, הניתנות למימוש עד ל-58,748 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, של החברה (להלן בבאור זה: "האופציות"). ההקצאה נעשתה מכוח תוכנית אופציות המפורטת בביאור 32 לעיל ובתנאי ההקצאה החלים גם על יתר נושאי המשרה שהוקצו להם אופציות כאמור. יובהר, כי במקביל - הופחתה עלות התגמול הכוללת של מנכ"ל החברה (ללא האופציות האמורות), לסך של כ-3.4 מליון ש"ח. לאחר הקצאת האופציות כאמור לעיל, עלות התגמול הכוללת של המנכ"ל (כולל האופציות האמורות) מסתכמת לסך של כ-3.75 מליון ש"ח בממוצע לכל אחת מ-4 השנים הקרובות. לפירוט תנאי ההעסקה ראו ביאור 32.

בישיבתה מיום 7 בפברואר 2022, אישרה ועדת התגמול עדכון לשכרו של המנכ"ל, כך שהוא יוצמד לעליית מדד המחירים לצרכן (להלן "המדד") שפורסם ביום 15 בינואר 2021, הן רטרואקטיבית - בגין כל אחד מחודשי השנה בשנת הדוח, והן לעתיד, כאשר לעתיד יבוצע העדכון פעמיים בשנה, באופן צופה פני עתיד, במסגרת שכר פברואר ואוגוסט, כפי שנעשה ביחס לשכר נושאי המשרה הכפופים אליו. עדכון זה הוגבל לרף מהותיות, כך שלא יבוצע עדכון שבמצטבר, מאז עדכון שכרו באישור האסיפה הכללית, יעלה את שכרו ביותר מ-5%, ובכל מקרה יבוצע העדכון רק ככל ששכרו המעודכן לא יעלה על מכפלה של 35 של שכר העובד הזוטר ביותר בחברה, בהתאם להגדרות שקבעה ועדת התגמול. החלטה זו של ועדת התגמול אושרה על ידי הדירקטוריון בישיבתו מיום 24 בפברואר 2022.

באסיפה הכללית של החברה מיום 3 באפריל 2023, בעקבות המלצת ועדת התגמול והחלטת הדירקטוריון מיום 23 בפברואר 2023, אושרה הצמדת שכרו של המנכ"ל למדד חודש ינואר 2023 פעמיים בשנה, במסגרת שכר פברואר ואוגוסט, כפי שנעשה ביחס לשכר נושאי המשרה הכפופים אליו וכן, בכפוף לאישורה של מדיניות התגמול של החברה לשנים 2023-2025, גם עדכון העלות לחברה של תשלום למנכ"ל החברה בגין הודעה מוקדמת ו/או בגין אי תחרות, באופן שבו העלות האמורה לא תעלה על סך השווה לעלות לחברה של שכר של 12 חודשי עבודה של מנכ"ל החברה החל ממועד סיום העסקתו. בקשות נוספות לעדכון שכר המנכ"ל שהובאו בפני אותה אסיפה לא אושרו. ביום 29 בפברואר 2024, לאחר שנת הדוח, פירסמה החברה זימון לאסיפה כללית מיוחדת ליום 7 באפריל 2024, במסגרתה היא תבקש לאשר להעניק למנכ"ל משנת 2024 ואילך תוספת שכר שמורכבת במלואה מהוספת מרכיב משתנה לתגמול, הכפוף לעמידה ביעדים ותיקונים נלווים שונים.

ו. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

1. נוהל עסקאות זניחות

לאור הוראות פרק ו' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, וחוזר 2018-9-10 "החוזר המאוחד - דין וחשבון לציבור", ולאור אימוץ נוהל עסקאות זניחות על ידי החברה, לא יפורטו עסקאות זניחות כהגדרתן בנוהל הנ"ל וכן עסקאות בסכומים לא מהותיים של דמי ביטוח, עמלה, תגמולי ביטוח, יתרות, תביעות תלויות וריבית, המשולמים לצדדים קשורים או המתקבלים מצדדים קשורים במהלך הרגיל של עסקי ביטוח, העסקת עובדים ועסקאות משותפות לחברות קבוצה שנועדו להיטיב את התמורה לחברה ולחברות הקבוצה בזכות ביצוען במשותף ובמרוכז דוגמת מכירה / רכישה במשותף של שירותים, מוצרים או ניירות ערך ושימוש משותף בנכסי קניין רוחני של מותג ביטוח ישיר.

על פי נוהל עסקאות זניחות שאומץ על ידי החברה, עסקת בעל שליטה תחשב כעסקה זניחה אם מתקיימים בה התנאים הבאים:

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

1. נוהל עסקאות זניחות (המשך)

- (1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")).
- (2) השפעתה על הפרמטר הרלוונטי (כאמור להלן) הינה בשיעור של פחות מאחוז אחד (1%).
- (3) בכל עסקה או התקשרות העומדת לבחינת רף הזניחות, יבחנו הפרמטרים הרלוונטיים על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה טרום האירוע כמפורט להלן:
 - (א) יחס נכסים - היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים;
 - (ב) יחס התחייבויות - ההתחייבויות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות;
 - (ג) יחס הון עצמי - הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי;
 - (ד) יחס פרמיות - הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים;
 - (ה) יחס הכנסות משירותים שונים - היקף ההכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים או מבוקרים;
 - (ו) יחס הוצאות בגין שירותים שונים - היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים;
 - (ז) יחס רווחים - הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים האחרונות, מחושב על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
- (4) מבלי לפגוע בצורך להעריך עבור כל אירוע שזניחותו נבחנת איזה מהמדדים לעיל הם הרלוונטיים, ייחשבו המדדים הבאים כרלוונטיים לעסקאות המפורטות להלן:
 - (א) רכישת נכס - יחס נכסים;
 - (ב) מכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים;
 - (ג) רכישת או מכירת של ביטוח - יחס פרמיות.

בבחינת זניחותו של אירוע, אשר אמור להתרחש בעתיד יש לבחון, בין היתר, את מידת הסבירות להתממשותו של האירוע.

2. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין - שאינן נכנסות תחת נוהל עסקאות זניחות של החברה

א. הסכם לשכירת משרדים מחברה קשורה

מאז חודש אפריל 2006 פועלת החברה ממשרדים המצויים במגדל אדגר ברח' אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה, אשר למיטב ידיעת החברה, הינו בבעלות משותפת בחלקים שווים של אדגר השקעות ופיתוח בע"מ (שלמיטב ידיעת החברה, הינה חברה בת של חברת האם, ומוחזקת גם במישרין על ידי צור שמיר אחזקות בע"מ - בעלת השליטה בחברה האם) מצד אחד, ושל מספר חברות בקבוצת כלל - כשבראשן כלל חברה לביטוח בע"מ מצד שני (להלן כולן ביחד: "המשכיר"). הסכמי החברה עם המשכיר כוללים כוללים שכירת שטחי משרדים, מחסנים וחדרי שרתים, שטחי חניה, ושימוש בחדרי ישיבות והסעדה.

ביום 26 בדצמבר 2012, לאחר שהתקבלו אישורים מוועדת הביקורת והדירקטוריון בישיבותיהם מיום 19 בדצמבר 2012, עודכן הסכם השכירות ובכלל זה עודכן מחיר השכירות למ"ר משרדים ל-70 ש"ח למ"ר משרדים החל מיום 1 בינואר 2013 וכן הוארכה תקופת השכירות עד ליום 31 במרץ 2029 (החברה רשאית לסיים את תקופת השכירות ביום 31 במרץ 2026, ובלבד שמסרה על כך הודעה למשכיר בכתב לא יאוחר מיום 30 בספטמבר 2025).

נכון לתאריך אישור הדוח, שוכרת החברה כ-10,786 מ"ר שטחי משרדים, מחסנים ומקומות חניה במגדל אדגר וכן, כאמור לעיל, שירותי חדרי ישיבות והסעדה, בסך כולל של כ-6.6 מיליון ש"ח לשנת הדוח.

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

2. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין - שאינם נכנסים תחת נוהל עסקאות זניחות של החברה (המשך)

- ב. החברה התקשרה בהסכם עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן - מימון ישיר), אשר הינה חברה אחות של החברה (שלמיטב ידיעת החברה, הינה חברה בת של חברת האם, ומוחזקת גם במישרין על ידי ביטוח ישיר - השקעות פיננסיות בע"מ - בעלת השליטה בחברה האם), אשר תחילתו ביום 26 בדצמבר 2019, לפיו החברה תשכיר למימון ישיר מקומות חניה בחניון אשר צמוד למשרדי החברה. תקופת ההסכם הראשונית היא עד ליום 30 ליוני 2023 ומאז הוא מתחדש אוטומטית לתקופות נוספות של 12 חודשים כל אחת. הסכם זה אושר בישיבת ועדת הביקורת מיום 12 באוגוסט 2019 ובישיבת הדירקטוריון מיום 14 באוגוסט 2019.
- ג. בין החברה לבין מימון ישיר, נחתמו בשנים 2017-2022 הסכמים נפרדים במסגרתם רכשה החברה תיקי הלוואות קיימים של מימון ישיר כנגד תשואה קבועה ועל פי אמות מידה פיננסיות מוסכמות. כל הרכישות בוצעו ממקורות עצמאיים ואושרו בועדת הביקורת ובדירקטוריון החברה, כמפורט להלן. הרכישות משנת 2018 ואילך בוצעו ביחד עם חברת ביטוח נוספת שאינה חברה קשורה (להלן המבטחת הנוספת), ובאותם תנאי התקשרות (כל רוכש ביחס לחלקו ברכישה), ולמעט היקף הרכישה, שהיה גדול יותר מצידה של המבטחת הנוספת שאינה חברה קשורה. בחודש אפריל 2017 רכשה החברה תיק הלוואות בסך של כ-84.5 מיליון ש"ח ובחודש אוגוסט 2017 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף בסך של כ-127 מיליון ש"ח. רכישת תיקי הלוואות אלו אושרו ביום 26 באוקטובר 2016 וביום 3 ביולי 2017 בועדת הביקורת וביום 26 באוקטובר 2016 וביום 12 ביולי 2017 בדירקטוריון החברה (בהתאמה). עסקאות אלה אושרו גם במסגרת אסיפות כלליות מימים 30 במרס 2017 ו-23 באוגוסט 2017 בהתאמה. בחודש נובמבר 2018 רכשה החברה ביחד עפ המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 40%) תיק הלוואות נוסף בסך של כ-175.6 מיליון ש"ח (מתוכם 151.2 מיליון ש"ח מול תיק הנוסטר ויהיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיק הלוואות זה אושרה ביום 17 בספטמבר 2018 בועדת הביקורת ובדירקטוריון. בחודש יוני 2019 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף ביחד עם המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 20%). עסקה זו בוצעה ב-3 פעימות במהלך 2019: בחודש יוני סך של כ-129.9 מיליון ש"ח, בחודש אוגוסט סך של כ-70.7 מיליון ש"ח, בחודש נובמבר סך של כ-44.5 מיליון ש"ח (מתוכם מתיק הנוסטר בחודש יוני 65.1 מיליון ש"ח, בחודש אוגוסט 65.1 מיליון ש"ח, ובחודש נובמבר 40.9 מיליון ש"ח והיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיקי הלוואות אלה אושרה ביום 20 במאי 2019 בועדת הביקורת ובדירקטוריון. בחודש אפריל 2021 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף ביחד עם המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 30.55%). עסקה זו בוצעה ב-2 פעימות במהלך 2021: בחודש אפריל סך של כ-108.8 מיליון ש"ח ובחודש יוני סך של כ-106.0 מיליון ש"ח (מתוכם מתיק הנוסטר בחודש אפריל 104.1 מיליון ש"ח ובחודש יוני 101.4 מיליון ש"ח והיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיק הלוואות זה אושרה בדיעבד ביום 16 בדצמבר 2021 בועדת הביקורת ובדירקטוריון. האישור ניתן בדיעבד, כאמור לעיל, בשל טעות אנוש שהביאה לעיכוב הליך האישור. העיכוב דווח על ידי החברה לרשות הפיקוח ולרשות ניירות ערך סמוך לאחר גילוי. בחודש אפריל 2022 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף ביחד עם המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 30.55%) בסך של כ-210.5 מיליון ש"ח (מתוכם מתיק הנוסטר 196.7 מיליון ש"ח והיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיקי הלוואות אלה אושרה ביום 25 באפריל 2022 בועדת הביקורת ובדירקטוריון ובוצעה בפועל בשתי פעימות (באפריל וביולי). נכון לתאריך הדוח שווי תיקי הלוואות עומד על סך של כ-185.4 מיליון ש"ח (מתוכם מתיק הנוסטר כ-174.2 מיליון ש"ח)

ד. בגין שירותי הגביה שמעניקה מימון ישיר עבור תיקי הלוואות שרכשה החברה ממימון ישיר, משלמת החברה, יחד עם המבטחת הנוספת, למימון ישיר דמי תפעול חודשיים בהתאם למספר הלוואות שרכשה ואשר תקפות בתחילת אותו חודש, בסכום שאינו מהותי לחברה.

ה. החברה התקשרה בהסכם עם מימון ישיר, אשר תחילתו ביום 1 בינואר 2017, לפיו מימון ישיר תהא רשאית לקבל מן החברה מידע מוגבל ומוגדר ובתנאי שהתקבל אישור מראש מנשוא המידע להעברתו, בתמורה לסכום שנקבע ע"י מעריך שווי חיצוני, שמונה על ידי החברות, כתמורה ראויה למידע. ההתקשרות נבדקה ואושרה בועדת הביקורת בישיבותיה מאז דצמבר 2016 ועד 21 ביוני 2017 ובישיבת הדירקטוריון מיום 21 ביוני 2017. ההתקשרות הינה בסכומים זניחים. בסוף תקופת הדוח בוטל ההסכם.

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

2. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין - שאינם נכנסים תחת נוהל עסקאות זניחות של החברה (המשך)

1. בחודש אוקטובר 2020 נחתם הסכם שיתוף פעולה בין החברה לבין חברת הביטוח היפנית MSI לפיו יקימו הצדדים במשותף מעבדת חדשנות (HUB) במשרדי החברה בישראל, לקידום ובחינה של מיזמים טכנולוגיים ישראליים בתחום עיסוקם. מכוח הסכם שנחתם בין MSI לבין חברת האם של החברה בינואר 2021, נושאת חברת האם בחלק מעלות התפעול של מעבדת החדשנות (שכר הדירה ביחס למשרדי ה-HUB, מזכירת ה-HUB ואנליסט ה-HUB).

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

מספר הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד חברות שונות ובכלל זה החברה, אשר נמצא במגמת עלייה, נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות") ויוצר לחברה פוטנציאל חשיפה להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגדה וגם הוצאות עודפות בשל ניהול ההגנה מבקשות לאישור תובענות, גם אם לא אושרו בסופו של דבר.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" או "שלב האישור"). אם בקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. החלטה בשלב האישור המקבלת את הבקשה מביאה לבירור התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"), אך ניתן להגיש עליה בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור.

על פסק דין הדוחה את הבקשה לאישור, או כזה המכריע בתובענה לאחר שאושרה כייצוגית, ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור. במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה והסדרי הסתלקות, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית.

הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות שאושרו כייצוגיות, המפורטות להלן, מצויות בשלבים שונים של התדיינות.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות, המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית תידחה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות בהן ביחס לתביעות, כולן או חלקן, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה ידחו, בחלקן או במלואן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. במקרה בו, במי מההליכים הנ"ל, שבהם יש לחברה נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה.

1. ביום 7 בדצמבר 2011 הוגשה לביהמ"ש המחוזי מרכז תביעה כנגד החברה וכן בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בטענה שהחברה נוהגת לחדש את ביטוחי הרכב-רכוש של לקוחותיה ללא אישורם, שלא כדין, וכאשר הם מבקשים לבטל את החידוש מוחזרת להם הפרמיה שנגבתה ללא תוספת הפרשי הצמדה וריבית. כמו כן, מי שמחודשת לו הפוליסה כאמור ללא יצירת קשר עם החברה, אינו נהנה מהנחות חידוש שהיה מקבל בקלות לו היה יוצר קשר עם החברה.

התביעה הוגשה בשם שתי קבוצות. אחת, המורכבת מכל לקוחות החברה אשר פוליסת הרכב רכוש שלהם חודשה באופן אוטומטי ללא קבלת הסכמתם הפוזיטיבית. לגביהם התבקש להשיב להם את מלוא הפרמיה או - לגבי מי שיוכח כי רצו בחידוש, להשיב להם את גובה ההנחה שהיו מקבלים לכאורה לו היה נוצר איתם קשר בחידוש, בגובה של 11.5% מסכום הפרמיה; הקבוצה השנייה מורכבת מכל לקוחות החברה אשר החברה השיבה להם כספים בערכים נומינליים בלבד, ללא הפרשי הצמדה וריבית, לרבות בגין חידוש אוטומטי של פוליסת ביטוח. לגביהם התבקשה השבת ההפרשים האמורים.

התביעה האישית עמדה על סך 5,441 ש"ח והבקשה לאישורה כייצוגית העמידה את סך התביעה בהתייחס לחברה על 200,000 אלפי ש"ח.

ביום 27 באוקטובר 2016 הכריע בית המשפט המחוזי בבקשה לאישור ודחה אותה הן לגבי הטענה לאי חוקיות החידוש האוטומטי, והן לגבי הטענות להנחות והטבות שהיו המחדשים מקבלים לו היו מבצעים את החידוש באופן אקטיבי.

הבקשה לאישור כייצוגית התקבלה ביחס לטענה שבמקרה של ביטול חידוש על ידי מבוטח הוא היה זכאי להחזר הפרמיה, ככל שלא הושבה לו, וביחס לטענה שלהחזר כזה היה על החברה לצרף הפרשי ריבית.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. (המשך)

ביום 4 בפברואר 2020, במסגרת פסק דין בערעור לביהמ"ש העליון, שהוגש על ידי המבקשים, נקבע כי יש מקום לדון כייצוגית גם בטענה לפיה אסור היה לחברה לחדש פוליסות באופן אוטומטי. שאר הטענות לגבי הנחות נדחו גם בבית המשפט העליון.

התיק הוחזר לדיון בביהמ"ש המחוזי בכל הטענות שאושרו כייצוגיות, לרבות ביחס לדיון שחל באותה העת, והקבוצה הוגדרה על ידי בית המשפט העליון כך: כל לקוח של החברה אשר פוליסת ביטוח הרכב (רכוש) שלו חודשה באופן אוטומטי עד למועד הגשת הבקשה לאישור התובענה הייצוגית, שלא בהסכמתו. זאת, בין אם הומצאה לו פוליסת הביטוח בסמוך לאחר החידוש, ובין אם לאו.

בעקבות פסק דין זה נתן בית המשפט המחוזי הנחיות להמשך ניהול הדיון בתביעה. ביום 12 במרס 2020 הגישה החברה בקשה לדיון נוסף על פסק הדין של בית המשפט העליון. ביום 3 במרס 2021, ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה לקיום דיון נוסף אך מבהירה את גדר האפשרות להשלים את הדיון והטיעון במסגרת התיק העיקרי. כתב הגנה בתביעה בבית המשפט המחוזי הוגש ביום 25 במאי 2020 ומאז מתנהלים בתיק הליכים מקדמיים. במסגרת זו ביקשו התובעים להרחיב את הקבוצה כך שתכלול אוכלוסייה כאמור עד ליום אישור התביעה כייצוגית, דהיינו עד אוקטובר 2016, ולמצער עד ליום 31 במאי 2015 שאז נכנס חוזר חידושים לתוקף. בקשה זו נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי ביום 1 בפברואר 2023. ביום 30 במרס 2023 הגישו התובעים ערעור לביהמ"ש העליון על החלטה זו. ערעור זה נדחה בפסק דין מיום 18 לינואר 2024 והגדרת הקבוצה נותרה מוגבלת למועד הגשת הבקשה לאישור (11 בדצמבר 2011). התיק חזר להתנהל בבית המשפט המחוזי, שם, במקביל לניהול הליכים מקדמיים, נקבע התיק להוכחות לספטמבר 2024.

2.

ביום 8 בספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה בטענה שהחברה מפרה את חובתה לצרף ריבית צמודה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה, כפי שהמבקשת מפרשת את ההוראה. בקשה כזו הוגשה במקביל נגד חברות ביטוח נוספות והדיון בהן מתנהל במאוחד (להלן: "הבקשה המאוחדת").

חברי הקבוצה אשר בשמם מעוניינת המבקשת לפעול הינם כל מי שקיבל במהלך שבע השנים שקדמו הגשת תובענה זו, או למצער - במהלך שלוש השנים שקדמו להגשה, ועד לקבלת פסק דין בתביעה זו, תגמולי ביטוח מהחברה מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית בהתאם לחישוב ופרשנות המבקשת את הוראות הדין בנושא.

סכום התובענה האישית של המבקשת עומד על 47.83 ש"ח - במקרה בו הריבית מחושבת החל ממועד קרות מקרה הביטוח, או 20.98 ש"ח - במקרה בו הריבית מחושבת החל מתום 30 ימים מיום מסירת התביעה. סכום התובענה הייצוגית מוערך בסכום של כ-30,000 אלפי ש"ח.

הבקשה המאוחדת הוגשה כנגד החברה לאחר שבקשה דומה נגד מספר חברות ביטוח כבר אושרה כייצוגית בבית המשפט המחוזי ("הבקשה המוקדמת"). ביום 1 במרס 2021 פורסם פסק דין חלקי בבקשה המוקדמת, שאימץ את ההחלטה שאישרה את הבקשה המקבילה ונתן הנחיות לבדיקת סוגיית הנזק. למיטב ידיעת החברה, החברות שנגדן ניתן פסק הדין החלקי הנ"ל הגישו עליו, ביום 18 במאי 2021, ערעור לבית המשפט העליון.

ביום 26 במאי 2021 ניתנה החלטה המאשרת את הבקשה המאוחדת כייצוגית בהסתמך גם על עמדת בית המשפט המחוזי בבקשה המוקדמת. בעקבות זאת הוגשו ביום 15 בדצמבר 2021 כתבי הגנה מטעם הנתבעות בבקשה המאוחדת, כולל החברה. ביום 31 במרס 2022 החליט בית המשפט לעכב את ההליכים בבקשה המאוחדת עד להכרעה בבקשת רשות הערעור שהוגשה במסגרת הבקשה המוקדמת, ועל ניהול משותף שלהן בבוא העת. ביום 10 בנובמבר 2022 או בסמוך לכך דחה ביהמ"ש העליון את בקשת רשות הערעור בנימוק שאין הצדקה להכרעה בשאלת החבות בשלב זה ונכון לחכות לפסק הדין הסופי, על אף העלות הכרוכה בבירור היקף הנזק הנתען.

ביום 8 במאי 2023, לאחר שהוגשו טיעוני הצדדים בקשר עם סוגיית איחוד התביעות, החליט בית המשפט לנהל אותן בנפרד על מנת לאפשר לנתבעות, שהחברה הינה אחת מהן, להתגונן כראוי מהתביעה. התיק קבוע לקדם משפט ליום 24 בספטמבר 2024.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

3. ביום 29 בספטמבר 2015 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב כנגד החברה תביעה ובקשה לאשרה כייצוגית בטענה שהחברה מפרה הוראות דין שונות לגבי חישוב שכר והפרשות פנסיוניות לעובדיה.

המבקשים מבקשים לייצג קבוצות עובדים שונות בהתייחס לכל אחת מטענות ההפרה שהם מייחסים לחברה, ביחס לתקופה של שבע השנים שקדמו להגשת התובענה.

סכום התובענה הייצוגית מוערך על ידי המבקשים בסך כולל של כ-13,699 אלפי ש"ח.

ביום 21 במאי 2018 דחה בית הדין את הבקשה לאישור הבקשה כייצוגית וחייב את המבקשים בהוצאות. ביום 20 ביוני 2018 הוגש ערעור על החלטה זו לבית הדין הארצי. ביום 18 במרס 2019 התקיים דיון בבית הדין הארצי, אשר החליט, ביום 25 ביוני 2019, לעכב את ההכרעה בו עד לאחר ההכרעה בעתירה לבג"ץ שהוגשה ביחס להכרעה בעניין קסטרו. בעקבות החלטת בג"ץ בעניין קסטרו להחזיר את הדיון באותו עניין לבית הדין האזורי, מבלי שנקבעו בהחלטה קביעות משפטיות בקשר למחלוקות שבבקשה דכאן, התקיים דיון בערעור בבית הדין הארצי ביום 16 בפברואר 2023. ביום 7 ביוני 2023 נתן בית הדין פסק דין חלקי והחלטה לפיהם נדחתה טענת המערערים לתחולה של צו ההרחבה על חברות ביטוח והתקבלה לדיון כייצוגית הטענה לגבי הפרשי הפקדות לפנסיה בגין דמי חגים, ובגין תשלום עמלות בגין ניצול חגים, חופשה שנתית וניצול ימי מחלה. לגבי לב המחלוקת, שהיא שאלת הזכויות לתשלום עמלות מכירה מוגדלות ככל שבוצעו בשעות נוספות, לא ניתן פסק דין משום שבית הדין הארצי ביקש לבחון אפשרות לבקש את עמדת היועמ"ש בנושא זה בשל מורכבות הסוגיה והשלכות הרוחב שיש להכרעה בה, לדעתו, על מעסיקים נוספים ובכלל זה המדינה. ביום 2 באוגוסט 2023, לאחר שמיעת עמדות הצדדים בעניין זה, החליט בית הדין הארצי לפנות ליועמ"ש על מנת שתשקול אם להצטרף להליך. ביום 22 בפברואר 2024 הודיעה היועמ"ש שהיא אינה רואה טעם להצטרף להליך שכן החלטת בג"ץ בעניין קסטרו קבעה שכל מקרה יידון לגופו לפי נסיבותיו העובדתיות וכך יש להכריע גם בבקשה דכאן ולפיכך אין השלכות רוחב שמצדיקות את הצטרפותה. לפי החלטת בית הדין הארצי מיום 8 בפברואר 2024, על הצדדים לסכם מחדש את טענותיהם לקראת דיון שנקבע ליום 27 במרץ 2024.

4. ביום 1 בדצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה בטענה שהחברה מחדשת את פוליסת ביטוח הדירה של מבוטחיה תוך העלאת דמי הביטוח וזאת ללא קבלת הסכמה של המבוטחים הן לחידוש הפוליסה והן להעלאת דמי הביטוח.

עילות התביעה הנטענות הן הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזרי הפיקוח בנושא חידושים, הפרת חוק חוזה ביטוח, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות תום לב ועוד.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה לא צוין. הנזק האישי הנטען כלפי החברה הינו בסך של 1,890 ש"ח.

הסעדים המבוקשים הינם: השבת סכומים שנגבו לפי הטענה ביתר ושללא כדון, מתן צו המורה על הפסקת התנהלות זו וסעדים נלווים שונים.

ביום 17 בדצמבר 2020 ניתנה החלטה המאשרת את ניהול התביעה כייצוגית, לאחר שבר"ע שהוגשה על החלטה זו נדחתה.

ביום 30 באוגוסט 2022 התחדש ההליך בביהמ"ש המחוזי התחדש, במסגרתו, הוגשו טיעונים בשאלת ההגדרה של חברי הקבוצה, והחלטה בעניין זה ניתנה על ידי ביהמ"ש המחוזי ביום 22.2.2024 ובה נקבע כי הגדרת הקבוצה המעודכנת היא "כל לקוחותיה של המשיבה, אשר המשיבה האריכה להם את פוליסת ביטוח הדירה ללא קבלת הסכמתם ו/או כל לקוחותיה של המשיבה אשר חויבו בדמי ביטוח בגין פוליסה לביטוח דירה ללא קבלת הסכמתם (ובכללם לקוחות המשיבה אשר דמי הביטוח הועלו להם ללא קבלת הסכמתם בעת חידוש הפוליסה), בתקופה החל מ- 7 שנים לפני הגשת התובענה ועד מועד פרסום הודעה על אישור התובענה הייצוגית שתתייחס לקבוצה המורחבת לפי החלטה מיום 22.1.24, למעט חברי הקבוצה מושא בקשות זנטון ואמיר". התיק קבוע לקדם משפט ליום 18 באפריל 2024.

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

5. ביום 8 בינואר 2017 או בסמוך לכך הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה בטענה לפיה אי עדכון תעריף הביטוח במהלך תקופת הביטוח, כאשר התעריף בעת רכישת הפוליסה התבסס על נתון של גיל וותק נהיגה, שמטבעו התעדכן במהלך תקופת הביטוח, וכאשר בחברה יש לכאורה נוהג לאפשר עדכון כזה ללקוחות שמבקשים זאת, אינו לגיטימי. התביעה הוגשה כנגד מספר חברות, לאחר אישור ייצוגית בנקודה זו כנגד חברת ביטוח אחרת (להלן: "הייצוגית המוקדמת").

עילות התביעה הנטענות הן הפרת חובות תום לב, זהירות ואמון מוגבר החלים לטענת המבקשים על חברות ביטוח, עשיית עושר ולא במשפט, אי גילוי, הפרת חובה חקוקה, ועוד.

חברי הקבוצה אותם מבקשים המבקשים לייצג הינם כל מי שרכש ביטוח חובה מקיף או צד שלישי לרכב מאת מי מהנתבעות במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התביעה, ואשר במהלך תקופת הביטוח השתנה גילו, או בשל משך הזמן בו החזיק ברישיון נהיגה היה זכאי להפחתה בתעריף פרמית הביטוח, אך המבטחת נמנעה מלהפחית לו את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם, למרות הפרקטיקה הנהוגה אצלה בעניין זה.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה מסתכם לפי אומדן המבקשים בסכום של 12,250 אלפי ש"ח. הנזק האישי הנטען כלפי החברה הינו בסך של 225.76 ש"ח.

הסעדים המבוקשים הינם: השבת סכומים שנגבו לפי הטענה ביתר ושלא כדין, מתן צו המורה על שינוי התנהלות זו וגילוי ויישום המדיניות הנטענת ביחס לכל המבוטחים וסעדים נלווים שונים.

ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין הדוחה את הייצוגית המוקדמת לגופה, וקובע כי תמחור הפוליסה נקבע במועד רכישתה ואין מקום לשנותו במהלך תקופת הביטוח בשל שינויים שחלו במהלכה, לטוב או לרע, וגם אם הנתבעת מאפשרת שינויים כאלה, אין בכך כדי לייצר חובה שלה לאפשר זאת או להציע אפשרות כזו למבוטחי, וכי חיוב כזה עלול לפגוע בחברי הקבוצה שכן הוא ישפיע על התמחור כולו, ולא דווקא לטובתם. לאור פסק הדין שניתן בייצוגית המוקדמת, הגישו המבקשים בקשה לעיכוב ההליכים בתיק בשל כוונתם להגיש ערעור על ההכרעה בייצוגית המוקדמת ועד להכרעה בו, ובית המשפט נעתר לבקשתם זו בישיבה שהתקיימה ביום 20 במרס 2022. ערעור כאמור הוגש ביום 25 באפריל 2022, והתקיים בו דיון ביום 20 ליולי 2023. ביום 10 במרס 2024, לאחר שנת הדוח, ניתן פסק דין בערעור על ידי בית המשפט העליון וכל טענות המבקש שם נדחו. כאמור, התביעה כנגד החברה מתבססת על אותן טענות שנטענו בייצוגית המוקדמת, שכעת נדחתה.

6. ביום 1 בפברואר 2017 או בסמוך לכך הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה בטענה העיקרית שהחברה, שלא כדין, משווקת את פוליסת הביטוח המקיף לרכב בחבילה אחת עם כתבי שירות מסויימים מבלי לפרט את המחיר הנפרד של הביטוח ושל כתבי השירות, מבלי להציע למבוטח אפשרות בחירה בין שני ספקים ותוך יצירת מצג של חובה לרכוש את הכל בצוותא חדא, ובכך מונעת ממבוטחיה לבחור האם לרכוש את המוצר כחבילה או לרכוש את השירותים בנפרד מספקים שונים ובעלות שונה. עילות התביעה הנטענות הן הפרת הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, חוק חוזה ביטוח וחוזרים שונים של רשות הפיקוח, דיני החוזים הכלליים, ביצעו עוולות שונות הקבועות בפקודת הנזיקין, ועשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצה אותם מעוניינת המבקשת לייצג הינם כל מי שרכש מהחברה כתבי שירות במסגרת פוליסת ביטוח הרכב, לרבות כתבי שירות מסוג שירותי דרך גרירה ו/או כיסוי לתיקון פנסים ומראות ו/או שירות תיקון שמשות ו/או שירות רכב חלופי במקרה של תאונה או גניבה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מוערך על ידי המבקשת בלמעלה מ-2,500 אלפי ש"ח כאשר הנזק האישי הנטען כלפי החברה עומד על סך של 28 ש"ח. הסעדים המבוקשים הינם קביעת פיצוי על הנזק שנגרם לקבוצה, וסעדים נלווים שונים.

ביום 19 ביוני 2022 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה הוא מאשר את הבקשה לדיון כייצוגית אך דוחה את תביעת המבקשת וקובע כי אינה כשירה לייצג את הקבוצה ולפיכך הוא מורה על הגשת הצעה להחלפתה בתובע ייצוגי אחר. ביום 14 בנובמבר 2022 ניתנה החלטה המאשרת את החלפת התובע הייצוגי וקובעת מועדים להגשת כתבי טענות מתוקנים בהתאם. ביום 9 בפברואר 2023 הגישה החברה את הגנתה. התובע הגיש כתב תשובה ביום 13 באפריל 2023 או בסמוך לכך. התיק קבוע לתזכורת פנימית ליום 8 באפריל 2024.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

7. ביום 19 באוגוסט 2019 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה לביהמ"ש המחוזי מרכז נגדה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות") בטענה שהנתבעות אינן משיבות את דמי הביטוח היחסיים בגין כתבי שירות עבור התקופה שלאחר ביטול הפוליסה, במצבים בהם פוצו המבוטחים בגין אירוע ביטוח מסוג "אובדן גמור" או "אובדן גמור להלכה", וזאת, לדעתם, שלא כדין.

עילות התביעה הנטענות הן הפרה של חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, דיני החוזים הכלליים, דיני עשיית עושר ועוד.

חברי הקבוצה אותם מעוניינים המבקשים לייצג, הוא כל מבוטחי הנתבעות בביטוח מקיף לרכב שרכשו עם הפוליסה גם כתבי שירות, אשר נגרם לרכבם אירוע ביטוח מסוג "אובדן גמור" או "אובדן גמור להלכה", והנתבעות גבו מהם דמי ביטוח מלאים בגין התקופה שלאחר ביטול הסכם הביטוח עקב מקרה הביטוח האמור - גם ביחס לכתבי השירות.

המבקשים טענו שאינם יודעים לאמוד את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אך העריכו שהנזק האישי הנטען כלפי החברה עומד על סך של 173 ש"ח.

הסעדים המבוקשים הם להכיר בתביעה כייצוגית, להגדיר את הקבוצה, להשיב את הסכומים שגובו, לפי הטענה, ביתר ושלא כדין, לקבוע חובת השבה מקבילה גם לעתיד, וכן סעדים נלווים שונים.

ביום 25 בדצמבר 2023 אישר בית המשפט את הבקשה כייצוגית והגדיר את הקבוצה ככוללת את "כל מי שרכש מהמבטחות בנוסף לביטוח מקיף אף שירותים במסגרת כתב שירות, כהגדרתו בסעיף 40 לחוק הפיקוח, הרכב שבגינו הוצא כתב השירות נגב או שנגרם לו אבדן גמור (לרבות אובדן להלכה) כתוצאה מהתאונה (או מסיבה אחרת), והוא לא קיבל החזר של החלק היחסי של הפרמיה ששולמה על ידו בגין כתבי השירות, בגין תקופת ההתקשרות בכתב השירות שנותרה לאחר האירוע, כל זאת ביחס לתקופת שירות שחלה, כולה או חלקה, החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור ועד הגשת התביעה הייצוגית, לאחר אישורה". ביום 4 בפברואר 2024 הגישה החברה בקשת רשות ערעור על החלטת האישור לבית המשפט העליון וכך עשו, למיטב ידיעתה, גם יתר החברות שמעורבות בהליך. ההליך בביהמ"ש המחוזי קבוע לקדם משפט לאחר הגשת כתב הגנה ליום 7 באפריל 2024.

8. בימים 17-19 באפריל 2020 הוגשו כנגד החברה, וכנגד כמעט כל יתר חברות הביטוח בישראל, לרבות הפול, 3 בקשות לאישור תביעות ייצוגיות בטענה דומה, ולפיה - נוכח מגבלות התנועה שהוטלו בישראל עקב התפרצות מגפת הקורונה, פחתה הנסועה ופחת, ביחס לביטוחי דירות, הסיכון לפריצות לבתים, ולפיכך פחת הסיכון הביטוחי בביטוחי רכב רכוש, חובה ותכולת דירה, ועל כן היה על החברות, מיוזמתן, להפחית את פרמית ביטוח שגבו מכל מבוטחיהן בהתאם, אך הן הפרו את חובתן הנטענת לעשות זאת. התביעות הוגשו בבתי המשפט המחוזיים בתל אביב, מרכז וחיפה. במקביל הוגשה בקשה בטענות דומות, אך לא כנגד החברה, בקשר עם ביטוח בתי עסק (בקשת בתי עסק).

עילות כל התביעות הן בעיקרן הפרה נטענת של הוראות סעיפים 16 ו-20 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, דיני החוזים הכלליים, פקודת הנזיקין ודיני עשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצות אותם מעוניינים המבקשים בבקשות אלה לייצג, מוצר הביטוח לגביו הוגשה התביעה, סכומי התביעה האישית של כל אחד מהם כלפי החברה, וסכום התביעה הכולל כלפי החברה של כל אחד מהם, הם כדלקמן:

סכום תביעה	סכום תביעה	סוג המוצר	בימ"ש מחוזי
קבוצתי	אישית		
(אלפי ש"ח)	(ש"ח)		
117,767	186	רכב רכוש, חובה, תכולת דירה	תל אביב
137,738	135	רכב רכוש, חובה	מרכז
160,000	262	רכב רכוש, חובה	חיפה

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

8. (המשך)

ביום 22 לפברואר 2021 ניתנה החלטה בבקשה לפי סעיף 7(ב), אשר הורתה על פיצול הדיון בבקשות האישור בנושאי רכב ודירה ואיחוד התובענות בחס לביטוחי רכב כך שעניינן ייוצג על ידי תובענה אחת בלבד, ואילו דירה – על ידי אחרת. ביהמ"ש הורה על מועדים להגשת כתבי תביעה ובקשות אישור מתוקנים ולהגשת כתבי תשובה ביחס אליהם. מגישי הבקשה, שביהמ"ש הורה למחוק או לאחד אותה עם אחרות, הגישו ערעור על ההחלטה לבית המשפט העליון. המשיבות הגישו תשובתן לערעור ביום 23 בינואר 2022 ודיון בו נקבע ליום 25 במאי 2022. ביום 27 בפברואר 2023 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים בתביעת הדירה, בעקבות המלצת בית המשפט שיעשו כן. בכך הסתיימה התביעה בקשר עם ביטוחי דירה.

עוד קודם לכן, ביום 16 ביוני 2021 ניתן פסק דין הדוחה על הסף את התביעה כנגד הפול בהעדיר יריבות, וביום 4 באוגוסט 2021 ניתן פסק דין הדוחה את 'בקשת בתי עסק', על בסיס נימוקי הגנה דומים לאלה שהעלו המשיבות בשלוש התביעות הנ"ל. בימים 10 במרס 2022 ו-13 במרס 2022 אושרו בקשות להסתלק מהתביעות כנגד 3 מהחברות המשיבות, על ידי אחד ממשרדי עורכי הדין שהגישו את הבקשות בשם המבקשים הרלוונטיים לאותן חברות. לפיכך, התביעה היחידה שמתנהלת כעת היא התביעה המאוחדת בקשר עם ביטוח רכב, שמנוהלת בבית משפט המחוזי בתל אביב, במסגרתה נקבע התיק להגשת סיכומים בכתב ולאחר מכן להשלמת טיעון בעל פה בימים 2 ו-19 ליוני 2024.

9. ביום 27 ביולי 2021 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגדה לביהמ"ש המחוזי בתל אביב יפו בטענה שהחברה מפחיתה, לכאורה, למבוטחיה את סכום השיפוי במקרה של אובדן גמור בגין משתנים מפחיתים הקבועים במחירון הרכב, מבלי שציינה משתנים אלה בפני מבוטחיה בשלב הטרם חוזי, וזאת בניגוד לחוזר ביטוח 2000/12 מיום 13.11.2000.

עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, הפרת חוזה, הפרת סעיפים מחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, ומחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, עשיית עושר, והפרת חובה חקוקה.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג, הינם כל מי שקיבל ו/או יקבל תגמולי ביטוח מן החברה בגין פוליסת מקיף לרכב, ב'אובדן גמור' או ב'אובדן גמור להלכה', בסכום מופחת לאור 'משתנים מפחיתים', וזאת בלי שמשתנים אלו יוצגו ו/או הוצגו לו בשלב הטרם חוזי, במהלך 3 השנים האחרונות ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית (ככל שתאושר).

המבקש טען שאינו יודע להעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אך העריך שהוא נכנס לגדר סמכות הדיון של בית המשפט המחוזי, דהיינו, למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח. המבקש העריך את נזקו האישי בסך של 9,166 ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, השבה, צו עשה שיורה לחברה לשלם למבוטחיה סכום ביטוח מלא ללא הפחתות, ככל שלא הוצגו להם 'המשתנים המפחיתים' בשלב הטרם חוזי, וצו שיורה לה לשקף להם את 'המשתנים המפחיתים' בשלב הטרם חוזי.

ביום 1 במאי 2022 הגישה החברה את תשובתה לבקשה זו, שבקשה דומה לה נדחתה על ידי ביהמ"ש המחוזי ביום 27 בדצמבר 2017 וערעור על כך נמחק בבית המשפט העליון לאחר שהמבקשים שם חזרו בהם ממנו, בהמלצת המותב, ביום 17 ביוני 2020. בית המשפט ביקש לקבל את עמדת היועצת המשפטית לממשלה ועמדה כזו הוגשה ביום 2 במרס 2023 אך היא מתייחסת לחלק קטן מהמחלוקות בין הצדדים. התיק קבוע לקדם משפט ליום 7 במאי 2024.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

10. ביום 1 בדצמבר 2021 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בטענה שהחברה לכאורה מחשבת את מספר ימי הזכאות של לקוחותיה להחזר כספי חלף רכב חלופי בתיקון במוסך הסדר בחסר - לעומת התחייבותה בהסכם הביטוח.

עילות התובענה שבמסגרת הבקשה הן, הפרת חוזה והוראות חוק החוזים [חלק כללי], התשל"ג-1973; עשיית עושר ולא במשפט; האיסור לתיאור מטעה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים [ביטוח], התשמ"א-1981; סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981; עוולת הרשלנות ועוולות נוספות לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968.

חברי הקבוצה אותם מעוניינים המבקשים ("המבקשים") לייצג הינם 'כל מבוטחי המשיבה בפוליסות רכב רכוש אשר היו ו/או יהיו זכאים לקבל דמי החזר נסיעות או החזר הוצאות נסיעה או כל תשלום אחר המשתלם על פי הפוליסה חלף רכב חלופי, וזאת במהלך שלוש השנים שקדמו להגשת הבקשה ועד למתן פסק דין בתובענה'.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מסתכם לפי אומדן המבקשים בסכום העולה על סמכות בית משפט השלום. הנזק האישי הנטען עומד על סך של 85 ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקשים, הינם, בין היתר, השבה לזכאים, ולחילופין פסיקת פיצוי לטובת הציבור, תיקון התנהלות החברה להבא, במתכונת המפורטת בבקשה, וסעדים נלווים.

החברה הגישה תשובתה לבקשה זו ביום 19 ביוני 2022. התיק קבוע לקדם משפט ליום 26 בנובמבר 2024.

11. ביום 22 במאי 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לביהמ"ש המחוזי-מרכז, בטענה שהחברה בוחרת להשיב כספים ו/או לשלם תגמולי ביטוח ללקוחותיה בהמחאות, וזאת - לטענת המבקשת - בניגוד להוראות רשות הפיקוח, ומתוך אינטרס לכאורה שהמחאות אלה לא ייפדו.

עילות התובענה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הוראות רשות הפיקוח; עשיית עושר ולא במשפט; עוולת הרשלנות ועוולות נוספות לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968; והפרת חובת תום הלב.

חברי הקבוצה אותם מעוניינת המבקשת לייצג הינם לקוחות של החברה שהחברה העבירה להם כספים באמצעות המחאות ולא בזיכוי בכרטיס אשראי / העברה בנקאית, והם לא פרעו את ההמחאה, או שהם כן פרעו אותה, אך נגרמו להם נזקים בשל כך.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מסתכם, לפי אומדן המבקשת, בסכום העולה על סמכות בית משפט השלום. הנזק האישי הנטען עומד על סך של 23.24 ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקשת, הינם, בין היתר, פיצוי, צו הצהרתי לגבי אי תקינות ההתנהלות הנטענת וחייב החברה לשנות את התנהלותה, וסעדים נלווים.

לאחר השלמת ההגשה של כתבי הטענות בתיק, וקיום ישיבה ראשונה, החליט בית המשפט לבקש את עמדת רשות הפיקוח לפרשנות הוראותיו בנושא אופן תשלום תביעות. ביום 17 בדצמבר 2023 הגישה רשות הפיקוח את עמדתה שאינה מתייחסת לסוגיה שבמחלוקת. לאור זאת נקבע התיק לקדם משפט נוסף בנוכחות בא כוח המאסדר ליום 17 ביולי 2024.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

12. ביום 22 ביוני 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי-מרכז, בטענה שהחברה שולחת הודעות שיווקיות ללקוחותיה מבלי שקיבלה מהם הסכמה מפורשת בכתב ומראש לכך, ושאינה מאפשרת הסרה מתפוצת הודעות כאלה שהגיעו במסרונים, באמצעות מסרון השבה, אלא בדרך, שלדעת המבקש, היא מסורבלת.

עילות התובענה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הוראות סעיף 30 לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 ("חוק התקשורת"), עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968, והפרת חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "כלל הנמענים של 'דבר פרסומת' שנשלח על ידי המשיבה ו/או מי מטעמה, בניגוד להוראות חוק התקשורת".

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 400 ש"ח (100 ש"ח לכל מסרון, בגין קבלת 4 מסרונים) והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מסתכם, לפי אומדנו, בכ-3,000 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, פיצוי בגובה סכום התביעה, צו הצהרתי לגבי אי תקינות ההתנהלות של החברה, חיוב החברה לשנות את התנהלותה, פסיקת הוצאות, גמול ושכ"ט ע"ד.

ביום 11 לינואר 2024, סמוך לפני מועד ההוכחות שנקבע לתיק, הגיש המבקש בקשה לאחד את הדיון בבקשה עם בקשה נוספת שהוגשה באותו עניין כנגד החברה ביום 27.9.2023 (ראו סעיף 22 להלן). הבקשה המאוחרת הנ"ל הועברה לדיון אצל המותב של הבקשה דכאן ביום 16 בינואר 2024 וכעת ממתינים הצדדים להחלטה בבקשת החברה למחוק את הבקשה המאוחרת - חלף איחודן. דיון בבקשה קבוע ליום 4 בפברואר 2024.

13. ביום 7 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי מרכז, בטענה שהחברה מנגישה את אתר האינטרנט שלה לבעלי מוגבלויות, העושים שימוש בקורא מסך, באמצעות תוסף טכנולוגי, שלטענת המבקש - אינו מייצר הנגשה נאותה.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת הוראות סעיף 19יב (יא) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, ותקנה 35 לתקנות שפורסמו מכוח חוק זה.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם אנשים עם מוגבלות אשר לטענת המבקש נמנעה מהם או צומצמה האפשרות לעשות שימוש באתר האינטרנט של החברה באופן הזה לאדם ללא מוגבלות וזאת מאחר שלטענת המבקש, החברה לא סיפקה התאמות נגישות לאתר ולמסמכים שבו בהתאם לרשימת תקנים שהמבקש מפרט.

הנזק האישי שהוערך על ידי המבקש עומד על 1,635 ש"ח (2.5% מהסכום המירבי לפסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק) והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עובר, לדעתו, את סמכות בית משפט השלום.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, חיוב החברה לבצע את התאמות הנגישות שלטענת המבקש לא בוצעו, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק שנגרם להם בקשר עם עילות התביעה וסעדים נלווים שונים, וכן שכ"ט ע"ד וגמול למבקש.

ביום 14 בנובמבר 2023 ניתן על ידי בית המשפט פסק דין המאשר הסתלקות מוסכמת מן התובענה. בכך היא באה לידי סיומה.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

14. ביום 8 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כנגד החברה וכנגד חברת ביטוח נוספת, בטענה שפוליסת בריאות, הכוללת נספח תרופות, אינה מכסה, לגישת המשיבות, עלות של רכישת קנאביס רפואי לטובת שיכוך כאבים, משום שלא נועדה לטפל במצב רפואי, למנוע החמרתו, הישנותו וכו'.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוזה הביטוח, עשיית עושר ולא במשפט, והפרת חובות תום הלב וגילוי.

חברי הקבוצה אותם מעוניינות המבקשות לייצג הם כל המבוטחים בפוליסה לביטוח תרופות אצל המשיבות, אשר לא קיבלו שיפוי בגין עלות התרופה/הוצאות במקרים של רכישת קנאביס רפואי לפי מרשם במהלך 7 השנים האחרונות.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקשת עומד על 840 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקשות, ללא פירוט בסיס החישוב, על יותר מ-3,000 אלפי ש"ח (ביחס לשתי המשיבות יחדיו).

הסעדים המבוקשים על ידי המבקשות, הינם, בין היתר, להורות על דרכים להוכחת נזקם של יחיד הקבוצה, לפסוק לטובתם פיצוי אישי או פיצוי לטובת הציבור, להורות למשיבות לפנות באופן יזום לכל מבוטחיהם ב-7 השנים שקדמו להגשת הבקשה ולהזמין לדרוש את השיפוי המגיע להם, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקשות.

החברה הגישה תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 1 לאוקטובר 2024.

15. ביום 22 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בטענה שפוליסת תאונות אישיות אינה מעניקה, לגישת החברה, פיצוי בגין אשפוז בבית חולים שיקומי אלא בבית חולים כללי בלבד.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוזה הביטוח, הוראות סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981 וחוזר פיקוח 2001/9, הטעיה כהגדרתה בחוק החוזים [חלק כללי], התשל"ג-1973, עשיית עושר ולא במשפט, עוולות של הפרת חובה חקוקה ותרמית לפי פקודת הנזיקין, והפרת חובות תום הלב וגילוי.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם כל המבוטחים בפוליסה לביטוח תאונות אישיות, אשר לא קיבלו פיצוי בגין אשפוז בבית חולים שיקומי משום שלא ענה להגדרת בית חולים כללי - לפי עמדת החברה, וזאת בשבע השנים שקדמו להגשת התביעה, או לחילופין, ב-3 השנים שקדמו להגשתה.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 145,440 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, על כ-120,000 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, לפסוק פיצוי ממוני ושאינו ממוני לכל חברי הקבוצה, ליתן צו עשה שיורה לחברה לפעול בהתאם לפרשנות המבקש, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

החברה הגישה תשובתה לבקשה זו ביום 30 במרס 2023. ביום 19 לפברואר 2024 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקש מהבקשה, בהתאם להמלצת ביהמ"ש. בכך באה התובענה לסיומה.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

16. ביום 25 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בטענה שהחברה מתנה, כביכול, את תשלום תגמולי הביטוח מכוח פוליסת ביטוח תאונות אישיות בחתימה על כתב סילוק השולל ממנו הגשת דרישות נוספות בעתיד מכוח אותו מקרה ביטוח.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוזה הביטוח, הוראות סעיף 27 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, חוזרי פיקוח שונים, עשיית עושר ולא במשפט, עוולות של הפרת חובה חקוקה ורשלנות לפי פקודת הנזיקין, והפרת חובת תום הלב.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "כל מי שהוחתם על ידי המשיבה על כתב שטר סילוק בעת מימוש תגמולי ביטוח, השולל ממנו זכויות שמוקנות לו מכוח הפוליסה ו/או הדין".

הנזק האישי לא הוערך על ידי המבקש וכך גם הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה אך לדעת המבקש הוא עומד על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, ליתן צו מניעה נגד החתמה על שטרי סילוק, או למצער למחוק הוראות שונות בכתב הסילוק המהוות לדעת המבקש תנאי מקפח בחוזה אחיד, ולפסוק לחברי הקבוצה פיצוי בגובה הפיצוי שנמנע ממי שלא חתמו על כתב הסילוק ופיצוי למי שחתמו אך המוצר הביטוחי שלהם דולל ונפגע עקב כך, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

החברה הגישה תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 29 באוקטובר 2024.

17. ביום 31 באוקטובר 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בטענה שהחברה אינה מצרפת הפרשי הצמדה וריבית לתגמולי הביטוח שהיא משלמת למבוטחיה בביטוח רכב.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, עשיית עושר ולא במשפט, ועוולה של הפרת חובה חקוקה לפי פקודת הנזיקין.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג לא הוגדרו על ידו, אך נראה שהוא מתייחס למבוטחים בביטוח רכב ודירה שהגישו תביעות במהלך שבע השנים שלפני הגשת הבקשה ועד למועד מתן פסק דין חלוט בבקשה, ותגמולי הביטוח שולמו להם ללא הפרשי הצמדה וריבית כנדרש לפי חוק חוזה ביטוח.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 395.54 ש"ח. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה לא הוערך על ידי המבקש אך לדעתו הוא עומד על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, ליתן צו הצהרתי לפיו החברה הפרה את הוראות הדין, וצו עשה המורה לה לשנות זאת, לפסוק לחברי הקבוצה פיצוי בגובה הפיצוי שהחסירה מהם משוערכים עד ליום התשלום בפועל, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

ביום 31 בדצמבר 2023 הגישו הצדדים לביהמ"ש הסדר פשרה מוסכם ובקשה לאישורו וביהמ"ש הורה ביום 2 בינואר 2024 על קבלת עמדת היועמ"ש להסדר זה, שטרם התקבלה.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

18. ביום 12 לדצמבר 2022 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה בטענה שהחברה אינה משלמת למבוטחיה את עלות החלפים שדורש המוסך הפרטי שאצלו תיקן המבוטח את הרכב, אלא רק את העלות שהיה עולה לה לספק להם את החלפים בעצמה.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת הוראות 'הסדר השמאים' שקבעה רשות הפיקוח, חוזר יישוב תביעות שפרסמה רשות הפיקוח, הפרת חוק רישוי שירותים, הפרת חוזה, היצג שווא מטעה והפרת חובה חקוקה לפי פקודת הנזיקין, ועשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש הם כל מי שהיה מבוטח בביטוח מקיף אצל החברה ואשר בגין אירוע ביטוחי שנגרם לו הגיש תביעה ו/או דרישה ו/או בקשה לקבלת תגמולי ביטוח מהחברה, תיקן את רכבו במוסך שאינו מוסך הסדר שלה ונגרם לו חסרון כיס מפני שהחברה ניכתה מתגמולי הביטוח הנחות ממחיר חלקי החילוף שהוחלפו, וזאת שלא כדין.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 8,247 ש"ח. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה לא הוערך על ידי המבקש אך לדעתו הוא עומד על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, ליתן צו הצהרתי לפיו החברה הפרה את הוראות הדין וכי עליה לשלם את הסכומים שקיזזה מתביעות המבוטחים, לפסוק כנגדה פיצויים עונשיים בסך של 5,000 ש"ח לכל חבר קבוצה, כל סעד אחר הנראה לביהמ"ש, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

החברה הגישה את תשובתה לבקשה זו ביום 14 במרס 2023. התיק נקבע לשמיעת הוכחות ליום 9 באפריל 2024.

19. ביום 15 במרס 2023 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי מרכז ("הבקשה" ו-"בית המשפט" בהתאמה), ושעניינה בכך שהחברה אינה משפה את המבוטחים על מלוא שכ"ט השמאי הפרטי בביטוח רכב.

עילות התובענה לפי הבקשה הן הפרת חוזה הביטוח, עוולות של הפרת חובה חקוקה ותרמית לפי פקודת הנזיקין, עשיית עושר ולא במשפט, והפרת חובות תום הלב וגילוי.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם כל ניזוק (תובע או צד שלישי הזכאים לפיצוי מהחברה מכוח הפוליסה) אשר זכאי לקבל מהחברה החזר עבור שכר טרחת שמאי, אותו שילם הניזוק לשמאי כלשהו על מנת שיערוך שומת נזק לרכבו, והחברה לא העבירה לידו את מלוא הסכום ששילם בגין שכר טרחת השמאי.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 1,972 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על למעלה מ-2.5 מליון ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, פסיקת פיצוי ממוני ושאינו ממוני לכל חברי הקבוצה, ליתן צו עשה שיורה לחברה לפעול בהתאם לפרשנות המבקש, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

החברה הגישה תשובתה לבקשה זו ביום 21 ביולי 2023. המבקש הגיש תגובתו ביום 26 בדצמבר 2023. תזכורת בתיק קבועה ליום 21 באפריל 2024.

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

20. ביום 24 ביולי 2023 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי מרכז ("הבקשה" ו-"בית המשפט", בהתאמה), ושעניינה בטענות שונות ביחס למדיניות המחירים של החברה: טענה כאילו החברה מציגה ללקוחותיה מחירים והנחות מנופחים ופיקטיביים שאינם מחירי האמת שלה; טענה כאילו לקוחות תמימים רוכשים בפועל במחירים אלה; טענה כנגד הלגיטימיות של ניהול מ"מ על המחיר ברכישת ביטוח אצל החברה, וטענות נלוות.

עילות התובענה לפי הבקשה הן הפרת איסור ההטעה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות תום הלב וגילוי, הפרת חוזה הביטוח, ועוולת הרשלנות לפי פקודת הנזיקין.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "כל לקוח שרכש מהנתבעת ביטוח כלשהו ב-7 השנים שקדמו להגשת התובענה ועד לאישורה כייצוגית".

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 1,670.25 ש"ח, שמתוכו 500 ש"ח הם בגין נזק לא ממוני, והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח, כאשר הוא מעריך את הנזק הלא ממוני לכל לקוח ב-250 ש"ח ואת הנזק הממוני בגובה ההפרש שבין המחיר שבו רכשו בפועל את הביטוח לעומת "מלוא" שיעור ההנחה "הנהוג" אצל המשיבה, או בגובה ההפרש בין ההנחה שקיבלו בפועל לבין ההנחה ה"פיקטיבית" שהובטחה להם, לכאורה.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם להצהיר על כך שהחברה הפרה את חוק הפיקוח ו/או את חובת תום הלב ו/או התרשלה ו/או התעשרה שלא כדין; להורות לחברה לחדול ממדיניות קביעת המחיר הסופי במסגרת מ"מ ולגלות ללקוחותיה את מדיניות ההנחות הנהוגה אצלה; ולחייב את החברה לשלם לכל אחד מחברי הקבוצה בגובה הנזק שנגרם לו או למצער פיצוי עד גובה סכום התביעה הייצוגית, סעדים נלווים ושכ"ט וגמול לתובע הייצוגי ולעורכי הדין.

החברה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט בתיק קבוע ליום 29 בספטמבר 2024.

21. ביום 27 בספטמבר 2023 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי מרכז ("הבקשה" ו-"בית המשפט", בהתאמה), ושעניינה בטענות לאי עמידה לכאורה בהוראות הדין בדבר ההנגשה הנדרשת של אתרי האינטרנט (השולחני והסלולרי) והאפליקציות של החברה ושל מסמכים שונים במסגרתם ("הבקשה").

עילות התובענה לפי הבקשה הן הפרת הוראות חוק שיווי זכויות לבעלי מוגבלויות, הוראות שונות בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והוראות נלוות, עוולה של הפרת חובה חקוקה ורשלנות לפי פקודת הנזיקין והפרת הוראות חוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "אנשים עם מוגבלות שלטובת עניינם או לטובת מימוש זכויותיהם ובכלל זה גם עפ"י חוק שוויון זכויות, חלות על המשיבה חובות לספק התאמות נגישות בשירות אינטרנט ובאפליקציה המופעלת על ידה, עפ"י תקנות נגישות השירות, שאותן או את חלק מהן המשיבה לא סיפקה או שאותן או את חלק מהן המשיבה לא סיפקה עפ"י עקרונות חוק שיווי זכויות או תקנות נגישות השירות מכוחו", מהיום בו חלה החובה החוקית ועד ליום תיקון ההפרות באופן מלא.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על סך של 2,000 ש"ח כפיצוי סטטוטורי וכפיצוי על פגיעה באוטונומיה, והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש הינם צו עשה לביצוע התאמות נגישות באתרי האינטרנט באופן מיידי כך שיעמדו באופן מלא בהוראות התקן, או סעד הצהרתי שהחברה הפרה את הוראות החוק והתקנות ושמירת זכותו של כל אחד מחברי הקבוצה לתובע פרטנית, וגמול לתובע הייצוגי ולעורכי הדין.

החברה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 6 בנובמבר 2024.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

22. ביום 27 בספטמבר 2023 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי מרכז ("הבקשה" ו-"בית המשפט", בהתאמה), ושעניינה בטענה להפרת הוראות שונות לכאורה מחוק התקשורת, התשמ"ב-1982, בקשר עם דיור דברי פרסומת ותוך פגיעה לכאורה בפרטיות ("הבקשה").

עילות התובענה לפי הבקשה הן הפרת הוראות סעיף 30 לחוק התקשורת, התשמ"ב-1982, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ופגיעה בפרטיות. חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "כל מי שקיבל מהמשיבה הודעת פרסומת בהודעת טקסט ללא ציון המילה פרסומת, ואשר לא נתן הסכמה לקבלתה, ולא ניתנה לו אפשרות להסיר את עצמו מרשימת התפוצה באותו אופן שקיבל את ההודעה". הנזק האישי המוערך על ידי המבקש, למיטב הבנת החברה, עומד על 1,000 ש"ח, המורכבים מסך של 100 ש"ח בגין כל מסרון (500 ש"ח בסך הכל) ועוד סך של 500 ש"ח בגין הפגיעה בפרטיות. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם צו מניעה האוסר על החברה לשגר דברי פרסומת לחבר קבוצה שלא נתן לכך הסכמה מפורשת, צו עשה המורה לחברה לכלול בכל דבר פרסומת במסרון את המילה פרסומת ולאפשר מסירת הודעת סירוב באמצעות מסרון, פיצוי כספי בגין נזקי המבקש, סעדים נלווים ושכ"ט וגמול לתובע הייצוגי ולעורכי הדין.

ביום 10 בינואר 2024 הגיש המבקש בקשה לאחד את הדיון בבקשה זו עם בקשה שכבר תלויה ועומדת כנגד החברה ושכבר היתה קבועה לשמיעת הוכחות ימים ספורים לאחר מכן (ראו סעיף 12 לעיל). בעקבות זאת הועבר הדיון בבקשת אישור מאוחרת זו למותב הדן בבקשה המוקדמת וכעת התיק ממתין להכרעת ביהמ"ש בבקשת החברה למחוק על הסף את הבקשה המאוחרת הזו. דיון בבקשה קבוע ליום 4 בפברואר 2024.

23. ביום 8 באוקטובר 2023 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה וכנגד 7 חברות ביטוח נוספות לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו ("הבקשה" ו-"בית המשפט", בהתאמה), ושעניינה בטענה לפיה בעת תקלה המחייבת גרירה בהרמה (לעומת גרירה במשיכה), ובכלל זה של רכבים המונעים קדמית או בהנעה מלאה, היברידיים או חשמליים או אלו המונעים על ידי מחשב, כתבי השירות למקרי צורך בגרירה של רכב מבוטח שמקנות המשיבות לצד פוליסות ביטוח לרכבים, למעשה אינם מעניקים לכאורה ללקוח שירות של גרירה בהרמה, אלא מחייבים אותו בתשלום נפרד נוסף בגין השירות האמור.

עילות התובענה לפי הבקשה הן הפרת חוזה, הפרת הוראות מחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981, ועשיית עושר ולא במשפט. חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "קבוצת הצרכנים אשר החזיקה בכתבי שירות מטעם המשיבות בשבע השנים האחרונות עובר להגשת התובענה, ובעת שלאחר הגשת תובענה זו ועד למתן פסק דין בתובענה, ואשר רכבם מצריך אפשרות או מחייב גרירה בהרמה בעת השבתת הרכב המחייב גרירה למוסך". הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על סך של 3,000 ש"ח הכוללים החזר פרמיה בגין רכישת כתב השירות וכן פיצוי לא ממוני, והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על סך של כ-80,000 אלפי ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, תשלום הנזק האישי הנטען לכל מבוטח, תיקון נוסח כתבי השירות וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

החברה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט בתיק קבוע ליום 7 ביולי 2024.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

24. ביום 25 באוקטובר 2023 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי חיפה ("הבקשה" ו-"בית המשפט", בהתאמה), ושעניינה בטענה להפרה לכאורה של הוראות שונות בסעיף 30א מחוק התקשורת, התשמ"ב-1982, בשל דיור דברי פרסומת בשולי הודעות שירות שונות ("הבקשה").

עילות התובענה לפי הבקשה הן בעיקרן הפרת הוראות סעיף 30א לחוק התקשורת, התשמ"ב-1982. חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "כל נמען ב-7 השנים האחרונות שקיבל דבר פרסומת בדוא"ל מהמשיבה ללא הסכמתו ו/או אחרי ששלח לה הודעת סירוב ו/או הניגוד לכללים ה"צורניים" המפורטים בחוק וכתוצאה מכך נגרם לנמענים נזק". הנזק האישי המוערך על ידי המבקש, למיטב הבנת החברה, עומד על 150 ש"ח בגין כל הודעת דוא"ל. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם צווים האוסר על החברה להמשיך בדרך פעולה זו, פיצוי כספי בגין נזקי המבקש, סעדים נלווים ושכ"ט וגמול לתובע הייצוגי ולעורכי הדין.

החברה הגישה את תשובתה לבקשה ביום 30 בינואר 2024. דיון קדם משפט נקבע ליום 2 במאי 2024.

25. ביום 9 בנובמבר 2023 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה וכנגד 9 חברות ביטוח נוספות (וכן כנגד רשות התחרות כמשיב פורמלי) לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו ("הבקשה" ו-"בית המשפט", בהתאמה), ושעניינה בטענה לפיה עקב מלחמת חרבות ברזל 'צפויה' ירידה חדה בסיכון עבור חברות הביטוח שלא הובאה בחשבון בקביעת גובה הפרמיה במועד רכישת הביטוח, שתביא לרווחיות גדולה ולא מתוכננת למשיבות ולכן על המשיבות לבצע השבה חלקית או מלאה של הפרמיה, בפוליסות שבהן מרכיבי הסיכון פחתו משמעותית.

עילות התובענה לפי הבקשה הן עוולת הפרת חובה חקוקה, עוולת הרשלנות, והפרת חובת תום הלב, חוק חוזה הביטוח והוראות רשות הפיקוח ודיני עשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "המבוטחים בפוליסות הביטוח השונות של המשיבות לאור התקפת הפתע בשבת חג שמחת תורה 7 באוקטובר 2023 לא סופקו ולא יספקו למבוטחים מלוא השירותים ו/או הכיסויים הביטוחיים על ידי מי מהמשיבות עד סיום המלחמה – מצב החירום לאור ובהתאם לחוקים והנחיות החירום המשתנות ומתעדכנות השכם והערב".

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על סך של כ-167 ש"ח, והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על סך של כ-10,000 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, השבת סכום הפרמיה שנגבה ביתר שלא כדין, שכ"ט עו"ד וגמול למבקש וסעדים נלווים שונים.

החברה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט בתיק זה נקבע ליום 21 במאי 2024.

26. ביום 26 בנובמבר 2023 הומצאה לחברה באופן חלקי, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית, אשר הוגשה כנגדה לבית המשפט המחוזי בחיפה, בטענה שהחברה אינה זכאית לקזז מתגמולי הביטוח, שהיא משלמת לצדדים שלישיים שרכביהם ניזוקו באשמת מבוטחיה, את ההפרש בין עלות החלפים שהיא יכולה היתה לספק לטובת התיקון לבין העלות שנכללה בדרישה שהגישו לה אותם צדדים שלישיים ("הבקשה").

עילות התובענה לפי הבקשה הן, הפרת חובת תום הלב, הפרת סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968, ועשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצה אותם מעוניינים המבקשים לייצג הם "כל אדם במדינת ישראל אשר היה מעורב באירוע ביטוחי עם לקוחות המשיבה, שהיו מבוטחים על ידה בביטוח רכב, כאשר הנתבעת הכירה באחריותה לשפות את האדם בגין הנזק שהגרם לרכבו, אולם לא שילמה את מלוא עלות שווי החלפים שהותקנו ברכב".

הנזק האישי המוערך על ידי המבקשים, עומד על סך של 6,618 ש"ח. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקשים, ללא פירוט בסיס החישוב, על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

26. (המשך)

הסעדים המבוקשים על ידי המבקשים, הינם צו עשה וסעד הצהרתי האוסר על החברה להמשיך לפעול במתכונת הנטענת, פיצוי כספי לחברי הקבוצה, ושכ"ט וגמול למבקשים ולעורכי הדין.

החברה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט בתיק זה נקבע ליום 13 במאי 2024.

27. ביום 14 בפברואר 2024 הומצאה לחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית, אשר הוגשה כנגדה לבית המשפט המחוזי מרכז, בטענה שהחברה אינה משפה מבוטחים שלה, שרכבם הוגדר כאובדן גמור בעקבות מקרה ביטוח מכוסה, על יתרת הדלק שהיתה במיכל הדלק בעת קרות מקרה הביטוח האמור ("הבקשה").

עילות התובענה לפי הבקשה הן, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, הפרת הוראות הפוליסה, הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, הפרת סעיפים 35 ו-63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968, ועשיית עושר ולא במשפט. חברי הקבוצה אותם מעוניינת המבקשת לייצג הם, להבנת החברה, כל מבוטחי החברה בפוליסת ביטוח מקיף שרכבם המבוטח כאמור עבר תאונה והוגדר כרכב ב"אובדן גמור" או "אובדן גמור להלכה" בשבע השנים האחרונות, ואשר החברה לא שיפתה אותם על עלות יתרת הדלק שהיה במיכל הדלק של הרכב במועד קרות מקרה הביטוח. הנזק האישי המוערך על ידי המבקשת, עומד על סך של 300 ש"ח. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקשת, על כ- 9,412 אלפי ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי המבקשת, הינם פיצוי כספי בגין נזק ממוני ונזק שאינו ממוני, צו עשה המחייב את החברה לפצות להבא בגין עלות הדלק כאמור ולציין את הזכאות לכך בפוליסת הרכב במפורש, ושכ"ט וגמול למבקשת ולעורכי הדין.

החברה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו.

ב. טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים, אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר תום תקופת הדיווח. כל החישובים מבוססים על הנחות והשערות לגבי גודל הקבוצות וסכומי הביטוח הרלוונטיים לנושא החישוב.

הסכום הנתבע	כמות תביעות
אלפי ש"ח	
232,500	3
-	1
63,361	13
508,505	4
-	4
804,366	25

תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:

צוין סכום המתייחס לחברה
לא צוין סכום התביעה

בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:

צוין סכום המתייחס לחברה
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה
לא צוין סכום התביעה
סך הכל

סכומי ההפרשות שנכללו בדוחות הכספיים, ליום 31 בדצמבר 2023 בגין כלל התביעות המשפטיות התלויות, עומד על סך של כ- 29 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 כ- 25 מיליוני ש"ח).

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. הליכים אחרים

ביום 20 במרס 2023 הומצאה לחברה עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק (בג"ץ) שהגיש איגוד המוסכים נגד רשות הפיקוח ומשרד התחבורה, בדרישה להורות לרשויות הנ"ל לקבוע שקיזוז מתגמולי הביטוח שמשולמים למבוטחים - כאשר התיקון מבוצע במוסך פרטי שלא באמצעות חלפים שמספקת חברת הביטוח, של הפרש המחירים בין העלות הנדרשת על ידי המוסך מהמבוטחים לבין העלות למבטחת שעה שהיא מספקת את החלפים - הינו "פרקטיקה פסולה" שמנוגדת לדין ועל חברות הביטוח להפסיק לפעול לפיה.

בנוסף מתבקש בג"ץ ליתן צו ביניים המופנה לחברות הביטוח החברות באיגוד חברות הביטוח, וכן לחברה, שעד לאחרונה לא היתה חברה באיגוד הנ"ל, ואוסר עליהם מיידית להמשיך ב"פרקטיקה פסולה" זו עד למתן צו קבוע בעתירה. בהתאם להוראת בג"ץ, הגישו המשיבים תגובות מקדמיות לעתירה ולבקשה למתן צו ביניים.

ביום 11 ביוני 2023 הגישה המדינה את תגובתה לעתירה. לתגובתה זו צורפה גם עמדת רשות התחרות, כפי שנשלחה כבר ב-14 בפברואר 2023 לאיגוד המוסכים במענה לפנייתו אליה בנושא זה. גם התגובה וגם העמדה הנ"ל תומכות בחוקיות מהלך אספקת החלפים שהשיקה החברה ובתרומתו החיובית לתחרות ולהורדת יוקר המחיה.

ביום 18 בספטמבר 2023 פורסמה "הכרעה עקרונית" של מחלקת פניות הציבור ברשות הפיקוח, לפיה - האפשרות לדרוש מלקוח לפעול להקטנת נזקו בהתאם להנחיות המבטח, לרבות אספקת חלפים למוסך, היא חוקית, אך דרשה שממועד פרסום ההכרעה ואילך ישקפו החברות לציבור את אופן ההתנהלות המצופה ממבוטח בקרות מקרה ביטוח כבר בשלב רכישת הפוליסה ו/או החידוש ולא רק בשלב הטיפול בתביעת לקוח (כנדרש בחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981), ובפוליסות קיימות - באמצעות עדכון נקודתי.

בעקבות זאת, הגישה המדינה ביום 21 בספטמבר 2023, עדכון לגבי פרסום ההכרעה הנ"ל והציעה לסלק את העתירה לאור מהלכיה בתחום ההסדרה (שההכרעה היא אחד מהם). לאור התנגדות העותרת, העביר בג"ץ את הדיון להרכב שנקבע ליולי 2024.

ד. קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחיה ושינויי הרגולציה התכופים. מורכבות הסדרים אלה טומנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות והפרשנויות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלה ואחרות.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות לרשויות שונות דוגמת הפיקוח ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על-ידי האחראים על פניות הציבור בחברה. הכרעות הרשויות בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים כהכרעות רוחביות. לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים משפטיים ביחס לתלונתם, לרבות במסגרת בקשה לאישורם כתביעה ייצוגית. בשלבים ראשוניים אלה לא ניתן להעריך כיצד יתפתחו הליכים אלה וממילא לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לגביהן או לגבי עצם פתיחתם של הליכים כאמור. לפיכך לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

כמו כן קיימת חשיפה מעצם העובדה שרשות הפיקוח מבצעת באופן שוטף ביקורות בחברה, פונה בבקשות למידע בנושאים שונים וכי"ב, לכן שמסקנות הביקורות יכללו מסקנות שרשות הפיקוח תראה לנכון לנקוט בגין כנגד החברה בהליכים של עיצומים כספיים וכי"ב, במסגרת סמכותה.

ה. התחייבויות להשקעה

לחברה התחייבויות להשקעה נוספת בקרנות השקעה, אשר סכומן ליום 31 בדצמבר 2023 הינו סך של 139,828 אלפי ש"ח מתוכם סך של 10,225 אלפי ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (ליום 31 בדצמבר, 2022 סך של 114,708 אלפי ש"ח, מתוכם סך של 6,799 אלפי ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התקשרויות

(1) בדוח על הרווח או ההפסד ורווח כולל אחר, רשמה החברה פרמיות בגין הסכם חשכ"ל, המכרז בו זכתה החברה ביום 21 בספטמבר 2022 ואשר הינו בעיקרו לביטוחי רכב לעובדי המדינה לשנת 2023 (מקיף, צד ג', חובה וביטוח חיים ריסק). סך הפרמיות ברוטו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 כתוצאה מההסכם עומדת על כ- 113 מיליוני ש"ח, כאשר ההשפעה על הרווח הכולל אינה מהותית.

(2) ביום 4 בספטמבר 2023 קיבלה החברה הודעה מועדת המכרזים של אגף החשכ"ל במשרד האוצר, לפיה היא נבחרה כאחת משתי החברות הזוכות במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2024 (להלן - הודעת הזכייה). בהודעת הזכייה נמסר, כי על פי נתוני המבוטחים שהתקבלו מחברות הביטוח הזוכות בשנה קודמת, מספר המבוטחים בקשר עם רכבי יצרנים שבהם זכתה החברה, נכון למועד פרסום הדוח, הינו כ- 40 אלף מבוטחים (מקיף, צד ג' וחובה) לעומת כ- 24 אלף מבוטחים בזכיית החברה לשנת 2023. מועד תחילת הביטוח הוא ביום 1 בינואר 2024.

באור 38: - ארועים לאחר תום תקופת הדוח

1. בדבר התפתחויות נוספות לאחר תאריך הדיווח, ראו באור 37 לעניין תובענות ייצוגיות ובאור 32 לעניין שינוי בתנאי האופציות על ידי ועדת התגמול של החברה.

2. ביום 24 במרס 2024 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 65 מיליוני ש"ח (כ-4.4 ש"ח למניה) וזאת לאחר שבחן את המבחנים הקבועים לכך בחוק החברות וכן עמידה ביעד כושר הפירעון כפי שקבע הדירקטוריון.

3. בהמשך לדיווח מיידי ולפיו חברת צור שמיר בוחנת גיוס חוב באמצעות סדרת אגרות חוב חדשה, ולמען הזהירות, הודיעה צור שמיר כי נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, היא בוחנת ביצוע שינוי מבני בקבוצת צור שמיר (להלן: "השינוי המבני") באופן שלאחר השלמת השינוי המבני, בין היתר, פעילות הביטוח ופעילות המימון (אשר כיום מתבצעות באמצעות חברות בנות ציבוריות ובכללן החברה (להלן יחד: "החברות הבנות") תתבצענה באמצעות חברות פרטיות בבעלות ושליטה של חברת החזקות ציבורית שתהא בשליטת צור שמיר.

יובהר, כי טרם התקבלה החלטה ע"י האורגנים של צור שמיר לאישור הליך השינוי המבני ואף טרם נעשתה כל פניה לאורגנים המוסמכים של החברות הבנות, לרבות החברה, בקשר עם דיון ואישור השינוי המבני ואף אין כל וודאות כי האמור יאושר ו/או יובא לדיון בחברות הבנות וכן אין כל וודאות ביחס לאופן בו יבוצע השינוי המבני.

4. ביום 13 במרס 2024 פרסמה הועדה לצמצום הריכוזיות את רשימת התאגידים הריאליים המשמעותיים למועד הדוח וקבעה, בין היתר, כי קבוצת צור שמיר, שהחברה היא חלק ממנה, מהווה תאגיד ריאלי משמעותי. יצוין, שדוח מחודש ספטמבר 2022 של הצוות לבחינת פרק ד' לחוק הריכוזיות (להלן - הצוות) המליץ להוסיף להגדרת "גוף פיננסי" שבפרק ד' לחוק הריכוזיות גם בעלי רישיון למתן אשראי ותאגידי הנפקה של מבטח. משכך, ככל שתתקבל המלצת הצוות, הרי שמימון ישיר, אשר הינה חברה בשליטת צור שמיר והינה בעל רישיון מורחב למתן אשראי, לא תיחשב "תאגיד ריאלי", ולכן, לאור היקף האשראי הקובע של הקבוצה, אזי בהתאמה כל התאגידים הריאליים בקבוצה ובכללם גם תאגידים בשליטת החברה שאינם מוגדרים כיום כגוף פיננסי, לא ייחשבו כתאגידים ריאליים משמעותיים. בנוסף, ככל שתתקבל המלצת הצוות, הרי שאיי.די.איי. הנפקות, בהיותה תאגיד הנפקה של מבטח, לא תיחשב עוד כתאגיד ריאלי וממילא לא תיחשב כתאגיד ריאלי משמעותי גם בפני עצמה, וללא קשר להגדרה של מימון ישיר. נכון לתאריך הדוח, טרם יושמה המלצת הצוות כאמור ולכן התאגידים הריאליים שבבעלות החברה נחשבים כתאגיד ריאלי משמעותי והחברה בוחנת את הצעדים העומדים בפניה כאמור בדיווח מיידי בעניין זה מיום 14 במרס 2024.

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

פרק ד

פרטים נוספים על התאגיד

פרטים נוספים על התאגיד

שם החברה:	-	איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה")
מספר חברה ברשם החברות:	-	513910703
כתובת:	-	רחוב אפעל 35, קרית אריה, פתח תקוה 4951132
טלפון:	-	03-5654021
פקסימיליה:	-	03-5627257
כתובת דואר אלקטרוני:	-	pniot@yashir.co.il
תאריך המאזן:	-	31.12.2023
תאריך אישור דוח כספי:	-	24.3.2024

תוכן עניינים

1.	תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות.....	3-ד
2.	תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות כלולות.....	3-ד
3.	תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וחברות כלולות והכנסות מהן.....	3-ד
4.	תקנה 14: רשימת הלוואות.....	3-ד
5.	תקנה 20: מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר.....	4-ד
6.	תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה.....	66-ד
7.	תקנה 21א: השליטה בתאגיד.....	7-ד
8.	תקנה 22: עסקאות עם בעלי שליטה.....	8-ד
9.	תקנה 24: החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה.....	9-ד
10.	תקנה 24א: הון רשום, מונפק וניירות ערך המירים.....	10-ד
11.	תקנה 24ב: מרשם בעלי המניות.....	11-ד
12.	תקנה 25א: מען רשום של החברה.....	7-ד
13.	תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד.....	7-ד
14.	תקנה 26א: נושאי משרה בכירה של התאגיד בתקופת הדוח.....	12-ד
15.	תקנה 26ב': מורשי חתימה עצמאיים.....	15-ד
16.	תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד.....	15-ד
17.	תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות.....	15-ד
18.	תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטוריון.....	15-ד
19.	תקנה 29א: החלטות החברה.....	16-ד

חלק זה הינו בלתי נפרד מהדוח התקופתי של החברה לשנת 2023 (להלן: "שנת הדוח" או "תקופת הדוח") על כל חלקיו ויש לקרוא אותו ביחד עם הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות

שם החברה	סוג מניה	מספר מניות	ערך נקוב	יתרת הלוואות ושטרי הון	ערך בדוח הכספי	שיעור החזקה (*)
אלפי ש"ח						
איי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ (1)	רגילה	1,000	1		1	100%
פנדה סוכנות לביטוח כללי בע"מ (2)	רגילה	500	0.01	9,255 (3)	1,972	100%

(*) שיעור ההחזקה בהון, בזכויות הצבעה ובסמכות למנות דירקטורים.

- (1) לפרטים אודות חברת הבת, ראו סעיף 1.1 בחלק א' לדוח התקופתי. לפרטים אודות תעודות ההתחייבות שהנפיקה חברת הבת, ראו באור 24 לדוחות הכספיים המצורפים כחלק ג' לדוח התקופתי (להלן: "הדוחות הכספיים").
- (2) לפרטים אודות חברת הבת, ראו סעיף 1.1 לחלק א' של הדוח התקופתי ובאור 7 לדוחות הכספיים.
- (3) להלן פרטים נוספים אודות הלוואות ושטרי ההון שהועמדו לחברה:

אלפי ש"ח	שטרי הון
700	(1)
5,025	(2)
3,280	(3)
100	(4)
150	(5)
9,255	

- (1) שטרי ההון אינם נושאים ריבית והצמדה ועומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 29 בספטמבר 2024.
- (2) שטרי ההון אינם נושאים ריבית והצמדה ועומדים לפירעון על פי דרישת החברה האם.
- (3) הלוואה אינה נושאת ריבית והצמדה ועומדת לפירעון בתשלום אחד ביום 31 ביולי 2028.
- (4) הלוואה אינה נושאת ריבית והצמדה ועומדת לפירעון בתשלום אחד ביום 31 באוגוסט 2028.
- (5) הלוואה אינה נושאת ריבית והצמדה ועומדת לפירעון בתשלום אחד ביום 30 בנובמבר 2028.

2. תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות כלולות

- א. איי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ - אין.
- ב. פנדה סוכנות לביטוח כללי בע"מ (להלן: "הסוכנות") - ביום 21 ביוני 2023, הושלמה עסקה לרכישת מלוא הון המניות המונפק והנפרע של הסוכנות וזכויות ההצבעה בה, וזאת תמורת סך כולל של כ-2,323 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים ראו באור 7 לדוחות הכספיים.

3. תקנה 13: רווח של חברות בנות וחברות כלולות והכנסות מהן

- א. איי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ - אין.
- ב. בסוכנות נרשם הפסד בסך של 701 אלפי ש"ח, מיום השלמת העסקה ועד לתאריך הדוח.

4. תקנה 14: רשימת הלוואות

מתן הלוואות אינו אחד מעיסוקיה העיקריים של החברה. יחד עם זאת, החברה רכשה, יחד עם חברת ביטוח נוספת, תיקי הלוואות ממימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן: "מימון ישיר"). לפרטים נוספים, ראו באור 36 לדוחות הכספיים. להלן פירוט קבוצות של יתרות הלוואות כאמור לתאריך הדוח:

מספר הלווים	סכום
9,813	מ-0 עד 50,000 ש"ח
477	מ-50,001 עד 100,000 ש"ח

5. תקנה 20: מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר

בתקופת הדוח לא נרשמו ניירות ערך למסחר בבורסה, למעט רישום למסחר של 10,196 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ כ"א של החברה, שנבע ממימוש אופציות לא רשומות למסחר שהוענקו לנושאי משרה בחברה. לפרטים נוספים, ראו דיווחים מיידיים מיום 3 בדצמבר, 2023, 5 בדצמבר, 2023, 6 בדצמבר, 2023, 10 בדצמבר, 2023, 12 בדצמבר, 2023, 13 בדצמבר, 2023 ו-14 בדצמבר, 2023 (אסמכתאות מס': 2023-01-110044, 2023-01-110890, 2023-01-110992, 2023-01-112072, 2023-01-112696, 2023-01-112987, ו-2023-01-113317, בהתאמה).

בתקופת הדוח לא חלה הפסקת מסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (לעיל ולהלן: "הבורסה"), למעט הפסקת מסחר קצובה לאחר פרסום הדוח התקופתי לשנת 2022 ולאחר פרסום דוחות הביניים של החברה במהלך שנת 2023.

6. תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התשלומים שהחברה שילמה ו/או התחייבה לשלם בהתאם להסכמי ההעסקה ותוכנית התגמול של החברה (ראו גם סעיף 4.6.7 לפרק א' לדוח התקופתי) (להלן: "**הסכמי התגמול**") לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה, שכינהו בה בשנת 2023 (באלפי ש"ח)(כפי שהוכרו בדוחות הכספיים):

תגמולים בעבור שירותים				פרטי מקבל התגמולים			
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר ¹	מענק ²	תשלום מבוסס מניות	סה"כ
יעקב (קובי) הבר ³	מנכ"ל	100%	0.02%	3,714	-	211	3,925
רז ברטוב	סמנכ"ל	100%	0.01%	1,489	702	85	2,276
דפנה קליינר	סמנכ"ל	100%	-	1,429	641	75	2,145
מרב קליפר פרץ	סמנכ"ל	100%	0.00% ⁴	1,271	679	79	2,029
אביב אריזון	סמנכ"ל	100%	0.01%	1,315	638	67	2,020

¹ השכר צמוד פעמיים בשנה לעליית מדד המחירים לצרכן, כולל תשלום פנסיוני ופיצויי פיטורין על פי דין ואינו כולל מס שכר. נושאי המשרה לעיל זכאים לתנאים סוציאליים כמקובל, לרכב צמוד, לטלפון סלולארי, להחזר הוצאות, ולתקופת הודעה מוקדמת / תקופת הסתגלות לפיטורין בת שישה חודשים בסך הכל. השכר המפורט מתייחס לתשלומים בגין שנת הדוח, לרבות תשלומים שחושבו והופרשו לצרכי תשלום על ידי החברה ותשלומים חלף שכר שבוצעו על ידי ביטוח לאומי מכוח דין (מילואים, חל"ד וכו').

² מענק הסמנכ"לים חושב בהתאם לתוכנית התגמול התלת שנתית לשנים 2023-2025, לפיה גובה המענק בגין שנת 2023 מחושב על בסיס 9 משכורות (8.1 לתפקיד בקרה), כאשר 2 מתוכן מוכפלות בשיעור הערכת מנהל ו-7 מוכפלות בשיעור עמידת כל סמנכ"ל ביעדיו השנתיים (ביחס לתפקיד בקרה: 2.1 משכורות ו-6 משכורות בהתאמה). נוסחת הבונוס מבוססת על 60% שיעור עמידת החברה ביעדיה השנתיים (רווח חיתומי, רווח כולל [נקי], רמת שירות, ערך עסקים חדשים בחיים ובריאות [VNB]), יעדי גודל תיק ביטוח כללי, חדשנות ודיגיטל), ו-40% שיעור עמידת הסמנכ"ל ביעדים השנתיים של האגף שבראשו הוא עומד (55% יעדי חברה ו-45% יעדי אגף ביחס לתפקיד בקרה), והיא כפופה לתנאי סף לתשלום (עמידה ביחס כושר פירעון), ככל שהתגמול המגיע מכוחה עולה על 40% מ'התגמול הקבוע'. התשלום בפועל של המענק השנתי נפרס בשיטת הקו הישר והוא ישולם ביחד עם השליש השלישי מה-50% שנדחה מהזכאות לשנת 2020, והשליש השני של 50% מהזכאות הנדחית לשנת 2021, בהתאם להוראת חוזר הפיקוח. בטבלה מוצגת מלוא הזכאות בגין שנת 2023 בלבד.

בנוסף, מכוח מדיניות התגמול לשנים 2020-2022, הכוללת בין היתר, אפשרות למתן תגמול הוני לעובדים מסויימים, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, ביום 16 בדצמבר 2020, הקצאה של אופציות לא רשומות למסחר, למנכ"ל ולסמנכ"לים. 2 המנות הראשונות הבשילו בדצמבר 2022. המנה השלישית בעבור הסמנכ"לים הבשילה בדצמבר 2023 ובעבור המנכ"ל נדחתה בשנה לדצמבר 2024. לפרטים נוספים, ראו בסעיף 4.1.3 ו-4.6.7 לפרק א' לדוח התקופתי (לרבות הפניות לדיווחים מיידיים רלוונטיים), וביחס למנכ"ל - בה"ש 3 להלן, סעיף 18.1(1) להלן, וכן ביאור 32 לדוחות הכספיים.

³ שכר המנכ"ל, מר יעקב (קובי) הבר, מורכב, נכון לתום שנת הדוח, משכר קבוע כמפורט לעיל ומרכיב הוני של 58,748 אופציות שאינן רשומות למסחר ושניתנות להמרה ל-58,748 מניות רגילות של החברה, שהוקצו לו כחלק מתוכנית אופציות וכנגד הפחתה מעלות התגמול הקבוע שלו, כך שלאחר הקצאת האופציות כאמור לעיל, עלות התגמול הכוללת (כולל האופציות האמורות) הסתכמה במועד ההקצאה לסך של כ-3.75 מיליון ש"ח בממוצע לכל אחת מ-4 השנים הרלוונטיות (הרישום בטבלה לעיל הוא לפי הפריסה החשבונית, שהיא שונה). בישיבת האסיפה הכללית מיום 3 באפריל 2023 אושר להצמיד את שכרו של המנכ"ל לעליית המדד פעמיים בשנה כפי שנעשה לגבי כפיפיו (ראו ה"ש 2 לעיל) והשכר המוצג לעיל כולל מידוד זה. באותה אסיפה אושר גם שתשלום בגין תקופת אי תחרות של המנכ"ל ביחד עם תקופת ההודעה המוקדמת וההסתגלות ביחס אליו לא תעלה על עלות של 12 חודשי עבודה מיום סיום יחסי העבודה איתו. לפירוט נוסף ראו סעיף 4.6.7 לפרק א' של הדוח התקופתי (והדיווחים המיידיים הנכבדים שם), סעיף 18.1(1) להלן וכן באורים 32 ו-36 לדוחות הכספיים המצורפים.

⁴ מייצג שיעור הנמוך מ-0.01%.

גמול הדירקטורים וחברים חיצוניים (שאינם דירקטורים)

החברה משלמת לדירקטורים ולחברים חיצוניים בועדות הדירקטוריון (שאינם דירקטורים) גמול בהתאם לסכומים הנקובים בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 וחוזרי הפיקוח בנושא זה. יו"ר הדירקטוריון מקבל גמול שאינו עולה על פי 9 מגמול דח"צ בהגדרתו בחוזרי הפיקוח בנושאי תגמול. שירותי היו"ר ושני דירקטורים נוספים ניתנים לחברה מכוח הסכם הניהול שלה עם חברת האם. דירקטוריון החברה בחן ומצא שכל התשלומים כאמור לעיל הם בהתאם למדיניות התגמול והנחיות הדין בנושא זה (ראו פירוט בסעיפים 4.1.3 ו-4.6.7 לפרק א' לדוח התקופתי וביאור 36 לדוחות הכספיים). בשנת הדוח עמד הסך הכולל של הגמול לדח"צים וחברים חיצוניים אחרים על כ-928 אלפי ש"ח.

7. תקנה 21א: בעל השליטה בתאגיד

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד אישור הדוח, ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ, שהינה חברה פרטית (להלן: "דיפי"), מחזיקה במניות החברה הן באמצעות ישיר איי.די.איי אחזקות בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלותה ובשליטתה המלאה של דיפי (להלן: "ישיר אחזקות") והן במישרין, בשיעור כולל של כ-48.91% מהונה המונפק והנפרע של החברה ומזכויות ההצבעה בה (כ-48.33% בדילול מלא). למיטב ידיעת החברה, בעלת השליטה בדיפי הינה צור שמיר אחזקות בע"מ (להלן: "צור שמיר"), המחזיקה בכ-87.87% מהונה המונפק והנפרע של דיפי ומזכויות ההצבעה בה.

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד אישור הדוח, צור שמיר הינה חברה ציבורית, שניות ערך שלה רשומים למסחר בבורסה, אשר בעלי השליטה בה הינם גב' שרה שנידמן, מר משה (מוקי) שנידמן ומר דורון שנידמן, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם כמפורט להלן:

המחזיק	מניות רגילות (בש"ח ע.ב.)	שיעור ההחזקה (ללא דילול)	שיעור ההחזקה (בדילול מלא)
גב' שרה שנידמן – לרבות באמצעות ש.ש. אחזקות בע"מ ⁵	11,164,698	17.15%	16.78%
מר משה (מוקי) שנידמן – לרבות באמצעות חברות פרטיות בבעלותו ⁶	14,189,230	21.80%	21.32%
א.ד.ש. אחזקות בע"מ – חברה פרטית בשליטת מר דורון שנידמן ⁷	15,646,383	24.03%	23.51%
מר דורון שנידמן – באמצעות חברה פרטית בבעלותו ⁸	845,297	1.30%	1.27%

⁵ גב' שרה שנידמן מחזיקה ב-100% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של ש.ש. אחזקות בע"מ, שהינה חברה פרטית. מר משה (מוקי) שנידמן, מחזיק במניה מיוחדת אחת, המקנה לו את מלוא זכויות ההצבעה בש.ש. אחזקות בע"מ.

⁶ מר משה (מוקי) שנידמן מחזיק במלוא הון המניות הרגילות המונפק והנפרע בחברות הפרטיות מ.ש. אחזקות בע"מ ומשה שנידמן – שירותי ניהול בע"מ.

⁷ א.ד.ש. אחזקות בע"מ ("א.ד.ש. אחזקות") הינה חברה פרטית בשליטת מר דורון שנידמן (כ-46.12% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע באמצעות חברה פרטית בבעלותו המלאה, בטא השקעות ופיתוח בע"מ ("בטא"), וכ-20.82% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע במישרין וכן מניה מיוחדת המקנה לו את זכויות ההצבעה בא.ד.ש. אחזקות). למיטב ידיעת החברה, יתרת המניות בא.ד.ש. אחזקות, המהוות כ-33.06% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של א.ד.ש. אחזקות, מוחזקות בידי בני משפחת שנידמן כדלקמן: כ-6.53% מוחזק בנאמנות עבור גב' אורית שנידמן אללוף וכ-26.53% מוחזק בנאמנות עבור מר אלון שנידמן ("המניות הנוספות"). המניות הנוספות מוחזקות ומנוהלות על ידי נאמנים, כאשר כל זכויות ההצבעה בגין המניות הנוספות נתונות בידי הנאמנים (ביחס לכ-23.46% מהמניות הנוספות הנאמן הינו מר דורון שנידמן וביחס לכ-76.54% מהמניות הנוספות הנאמנים הינם מר דורון שנידמן ומר ברק שנידמן). כמו כן, למר דורון שנידמן זכות וטו ביחס לזכויות ההצבעה בכלל המניות הנוספות. לאור האמור, רואה החברה במר דורון שנידמן בעל השליטה בא.ד.ש. אחזקות.

⁸ באמצעות בטא.

לאור האמור, רואה החברה בישיר אחזקות, ובה"ה שרה שנידמן, משה (מוקי) שנידמן ודורון שנידמן, כבעלי השליטה בה.

לפרטים נוספים אודות בעלי השליטה בחברה והחזקותיהם בחברה (במישרין ובעקיפין), למיטב ידיעת החברה, ראו דיווח מיידי של החברה מיום 7 בינואר 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-003046).

8. תקנה 22: עסקאות עם בעלי שליטה

לפרטים אודות העסקאות הרלוונטיות ראו באור 36 לדוחות הכספיים. לגבי פטור שיפוי וביטוח ראו גם סעיף 19 להלן.

9. תקנה 24: החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

לפרטים אודות החזקות בעלי העניין בחברה (במישרין ובעקיפין) - למיטב ידיעת החברה - ראו דיווח מיידי של החברה מיום 7 בינואר 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-003046), דיווחים מיידיים מיום 10 בינואר 2024 (אסמכתאות מס': 2024-01-004111 ו-2024-01-004114) וכן סעיף 2 לעיל.

10. תקנה 24א: הון רשום, מונפק וניירות ערך המירים

לפרטים אודות ההון הרשום, המונפק וניירות הערך המירים של החברה ראו באור 14 לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי של החברה מיום 14 בדצמבר 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-113317).

11. תקנה 24ב: מרשם בעלי המניות

לפרטים אודות מרשם בעלי המניות של החברה ראו סעיף 1.3.3 לפרק א' לדוח התקופתי וכן דיווח מיידי של החברה מיום 14 בדצמבר 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-113317).

12. תקנה 25א: מען רשום של החברה

המען הרשום של החברה: רחוב אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה 4951132, טלפון מספר 03-5654021, כתובת דואר אלקטרוני: pniot@yashir.co.il.

13. תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

להלן פרטים אודות דירקטורים של החברה שביהנו בה בשנת הדוח:

שם הדירקטור	משה (מוקי) שנידמן, יו"ר	דורון שנידמן, סגן יו"ר	יוסי קוצ'יק
מס' ת.ז.	053906764	022682140	051008035
תאריך לידה	8/3/1956	24/9/1966	14/11/1951
מען להמצאת כתבי בי-דין	הרכס 9, סביון	הנוריות 24, הרצליה	האשל 10, נוף ים, הרצליה
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית
מגדר	זכר	זכר	זכר
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת השקעות נוסטרו	ועדת השקעות נוסטרו	ועדת השקעות משתתפות
דירקטור חיצוני/בלתי תלוי ?	לא	לא	לא
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה של בעל עניין	כן – ראו פירוט להלן	כן – ראו פירוט להלן	כן – ראו פירוט להלן
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור	*6/4/2008	*6/4/2008	30/10/2016
השכלתו ועיסוקיו העיקריים <u>בחמש השנים האחרונות</u> ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	השכלה אקדמאית חלקית. יו"ר דירקטוריון בדיפי. דירקטור ומנכ"ל בחברות צור שמיר וישיר אחזקות. דירקטור בחברות: מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, מ.ש. אחדות אחזקות בע"מ, משה שנידמן - שירותי ניהול בע"מ, ש.ש. אחדות אחזקות בע"מ ונימה שפע ישראל בע"מ.	תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. יו"ר דירקטוריון בחברות אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, נימה שפע ישראל בע"מ וישיר אחזקות. דירקטור ומנהל פעיל בחברת צור שמיר. דירקטור ומנכ"ל בדיפי. דירקטור בחברות בטא השקעות ופיתוח בע"מ, דורון שנידמן בע"מ, א.ד.ש. אחדות אחזקות בע"מ ואדגר אחזקות בינלאומיות בע"מ.	תואר ראשון במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים ותואר שני (מוסמך) במנהל ציבורי מהאוניברסיטה העברית בירושלים. סגן יו"ר דירקטוריון בביטוח ישיר-השקעות פיננסיות בע"מ, יו"ר דירקטוריון בצור שמיר אחזקות בע"מ, דירקטור במימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, נימה שפע ישראל בע"מ, ואדגר השקעות ופיתוח בע"מ, ודירקטור בלתי תלוי בדיפלומט אחזקות בע"מ. בנוסף, בעלים של חברת קוצ'יק יזמות ניהול וייעוץ בע"מ, שותף בחברת יוסי קוצ'יק מירב פרסי צדוק אסטרטגיה תקשורתית בע"מ, חבר בוועד המנהל במכון הישראלי לדמוקרטיה, יו"ר הוועד המנהל בבית יגאל אלון, חבר בוועדה המייעצת קרן ווקסנר וחבר המועצה הציבורית בעמותת 121. לשעבר יו"ר הוועד המנהל מרכז רבין ויו"ר הוועד המנהל מרכז רבין עד שנת 2021.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	כן. בנה של גב' שרה שנידמן. יצוין כי הוא בן דוד של מר דורון שנידמן	לא. יצוין כי הוא בן דוד של מר משה (מוקי) שנידמן	לא
האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית	כן. בעל מומחיות ביטוחית ומומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13 לחוזר מס' 31-9-2018 "דירקטוריון גוף מוסדי" (להלן: "חוזר הדירקטוריון").	כן. בעל מומחיות ביטוחית ומומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.	כן. בעל מומחיות ביטוחית ומומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.

* מועד צו הפיצול במסגרתו הועברה הפעילות הביטוחית של חברת האם לחברה. מר משה (מוקי) שנידמן ומר דורון שנידמן מונו כדירקטורים בחברת האם ביום 1.1.2001.

שם הדירקטור	ג'רי מנדל	עודד לוסקי	קרנית פלוג
מס' ת.ז.	014750095	055605612	065209967
תאריך לידה	21/05/1964	15/2/1959	9/1/1955
מען	אנפה 23, סביון	דוד המלך 84, הרצליה	המייסדים 16, ירושלים
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית
מגדר	זכר	זכר	נקבה
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת איתור, ועדת ניהול סיכונים, ועדת מאזן, וועדת השקעות משתתפות	ועדת ניהול סיכונים, ועדת מאזן ויו"ר ועדת ביקורת וועדת תגמול	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת מאזן, ועדת השקעות נוסטרו ויו"ר ועדת ניהול סיכונים
דירקטור חיצוני ?	כן	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה של בעל עניין	לא	לא	לא
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור	13/6/2019	2/2/2023	7/5/2023
השכלתו ועיסוקיו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול מאוניברסיטת תל אביב, ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת קולומביה בניו יורק. מכהן יו"ר דירקטוריון בחברת Galil Capital RE Spain SOCIMI S.A (חברה ספרדית); בעלים ומנכ"ל משותף בחברת GC Nadlan Real Estate S.L (חברה ספרדית) ; בעלים ומנכ"ל בחברת גליל קפיטל מימון בע"מ. בעבר כיהן כשותף מנהל בחברת GC Florida Funds.	בוגר תואר ראשון מאוניברסיטת תל אביב בחשבונאות ובכלכלה וכן תואר ראשון במשפטים מהמרכז הבינתחומי למשפט ועסקים. מנכ"ל בחברות נילביט סוכנות לביטוח (1990) בע"מ ועודד לוסקי בע"מ.	פרופסור לכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. מרצה לכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים, סגנית הנשיא למחקר במכון הישראלי לדמוקרטיה. בעבר כיהנה כנגידת בנק ישראל.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא	לא	לא
האם הוא דירקטור שהחברה חאה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון. בעל הבנה ומיומנות מסוימת בנושא אבטחת מידע וסייבר, מכוח לימודיו באוניברסיטת ת"א והניסיון מעבודתו בחברות היי-טק.	כן. בעל מומחיות ביטוחית ומומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.	כן. בעלת מומחיות ביטוחית ומומחיות חשבונאית ופיננסית, כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.

שם הדירקטור	ראובן קפלן	עינת סקורניק
מס' ת.ז.	022645287	022366199
תאריך לידה	20/9/1966	12/2/1966
מען	הקוצר 4, כפר הס	הסתונית 38, זיכרון יעקב
נתינות	ישראלית	ישראלית
מגדר	זכר	נקבה
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת ניהול סיכונים, ועדת מאזן ויו"ר ועדת השקעות נוסטרו	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת ניהול סיכונים, ועדת מאזן וועדת השקעות נוסטרו
דירקטור חיצוני ?	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה של בעל עניין	לא	לא
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור	7/5/2023	1/8/2023
השכלתו ועיסוקיו <u>בחמש השנים</u> האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	בוגר תואר ראשון למנהל עסקים מהמכללה למנהל ובוגר תואר שני למנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים. דירקטור בחברת מיכמן בס"ד בע"מ ובמכבי שירותי בריאות, דירקטור חיצוני בחברת אלומה קרן תקשורת (2020) בע"מ. בעבר כיהן כמנכ"ל בחברות פסגות בית השקעות בע"מ, עמידר החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ ומדאסיס בע"מ, דירקטור בחברת מיה דינמיקס מוטורס בע"מ וכן כדח"צ בווישור חברה לביטוח	בוגרת תואר ראשון לכלכלה ותואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) מהאוניברסיטה העברית בירושלים. מכהנת כמנהלת עסקים ראשית בחברת Whomi Avatar LTD, כדירקטורית חיצונית בחברת גרופ 107, ויועצת עיסקית עצמאית לשוק ההון.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא	לא
האם הוא דירקטור שהחברה חאה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית	כן. בעל מומחיות ביטוחית ומומחיות חשבונאית ופיננסית, כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.	כן. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית, כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.

שם הדירקטור	פנינה שנהב*	יהושע (שוקי) אברמוביץ*
מס' ת.ז.	053650230	056557440
תאריך לידה	4/1/1956	3/9/1960
מען	רש"י 6 רמת השרון	הכנסת 49 גבעתיים
נתינות	ישראלית	ישראלית
מגדר	נקבה	זכר
חברות בוועדות דירקטוריון	יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר ועדת תגמול, יו"ר ועדת איתור, וחברת ועדת ניהול סיכונים, וועדת מאזן	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת איתור, יו"ר ועדת ניהול סיכונים, יו"ר ועדת מאזן, ויו"ר ועדת השקעות נוסטרו
דירקטור חיצוני ?	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה של בעל עניין	לא	לא
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור	15/5/2014	15/5/2014
השכלתו ועיסוקיו העיקריים <u>בחמש השנים</u> האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	תואר ראשון במדעי החיים מאוניברסיטת תל אביב, מוסמכת במנהל עסקים MBA (שיווק) מאוניברסיטת תל אביב. מנכ"לית החברה הכלכלית לפיתוח חולון בע"מ. בעבר כיהנה כמנכ"לית המי"ל ודירקטורית בתאגיד אלה (תאגיד המחזור).	תואר ראשון בכלכלה וניהול מאוניברסיטת תל אביב, מוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. יו"ר דירקטוריון בחברות קבוצת רימון התחדשות עירונית וחברות בנות שלה, נרה טק, סומוטו לימיטד, גלילאו-טק בע"מ, איי טרייד, החזרית-ניהול החזרי הוצאות בקליק בע"מ, ואיי.איי.אם אינפיטי מדיקל שותפות מו"פ; דירקטור בחברות נורית הגליל השקעות בע"מ, ארגמן ברקת השקעות נדל"ן, ירושלים מדיה ליין, כלנית הגלבוש בע"מ, פינק גלדיולה בע"מ, אווא פיננסי בע"מ, מודיעין אנרגיה- שותפות מוגבלת, שח"ל טלרפואה, סילברפין בע"מ, סטריקס, קמעונאי און ליין, ברימאג דיגיטל וקלאוד פלוס. בעבר כיהן כדירקטור בחברת סייברוואן 2014 בע"מ, שיפטאגיפט, אונרקלאב בע"מ, אתרוג סוכנות לביטוח, סמרטאג בע"מ ו-D.T. DIRECT INVESTMENT HUB LTD
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא	לא
האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשיחות מקצועית	כן. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית, כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, כאמור בסעיף 13 לחוזר הדירקטוריון.

* פנינה שנהב ויהושע (שוקי) אברמוביץ סיימו את כהונתם בחברה כד"צים ביום 14.5.2023, וזאת לאחר שהשלימו כהונה בת 9 שנים ברציפות.

14. תקנה 26א: נושאי משרה בכירה של התאגיד בתקופת הדוח

שם	יעקב (קובי) הבר	טל פריאל-מן	דפנה קליינר	רונית חיוחמו	יורם נזרי
מס' ת.ז.	023999972	029494309	022274492	022799704	022458830
תאריך לידה	24/10/1968	16/7/1972	15/1/1966	5/12/1966	29/6/1966
מגדר	זכר	נקבה	נקבה	נקבה	זכר
תפקיד	מנכ"ל	סמנכ"ל ייעוץ משפטי ומזכירות חברה	סמנכ"ל משאבי אנוש	סמנכ"ל כספים	סמנכ"ל ניהול סיכונים
האם ממלא תפקיד בחברת בת, חברה קשורה או בבעל ענין בחברה	כן, יו"ר דירקטוריון באיי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ	לא	לא	כן, דירקטורית ומנכ"לית באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	לא
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או בעל עניין	לא	לא	לא	לא	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, מוסמך בכלכלה מאוניברסיטת בר אילן.	תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב, עו"ד, LLB	תואר ראשון במדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב, מוסמכת לניהול משאבי אנוש מאוניברסיטת דרבי	תואר ראשון במנהל עסקים וחשבונאות מהמכללה למנהל, רו"ח	לימודי תעודה, חתם מורשה לביטוח חיים C.L.U (ISR)
עיסוק עיקרי בחמש השנים האחרונות	מנכ"ל משמש כיו"ר עמותת ידידי עתידים (ע"ר) וכן חבר ועד מנהל בקרן סטף לחינוך, ליצירה ויזמות לתעשייה (ע"ר) ובמכון אהרון (מכון מחקר כלכלי במרכז הבינתחומי אוניברסיטת רייכמן). לשעבר ראש החטיבה העסקית מסחרית של בנק לאומי לישראל בע"מ, יו"ר דירקטוריון בלאומי טק בע"מ וחבר הוועדה המייעצת למועצה הלאומית לכלכלה במשרד רוה"מ	סמנכ"לית, יועצת משפטית ומזכירת חברה. בעבר מזכירת חברה באיי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ	סמנכ"לית משאבי אנוש בחברה.	סמנכ"לית הכספים בחברה ודירקטורית ומנכ"לית באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	סמנכ"ל תפעול ובקרה בחברה בעל ניסיון ומיומנות מסוימת בתחום אבטחת מידע וסייבר וזאת מכוח תפקידו הכולל, בין היתר, אחריות על ניהול מדיניות ההמשכיות העסקית של החברה לרבות בשל אירוע סייבר
תאריך תחילת כהונה כנושא משרה בכירה	4/7/2018	2/11/2006	1/2006	1/12/2008	27/3/2006

שם	נעמה חשמונאי	ליאור דיטמן*	ח ברטוב	אביב ארזון	מרב קליפר פרץ
מס' ת.ז.	054286885	034286138	033865734	033817214	028521078
תאריך לידה	18/2/1967	24/3/1978	3/5/1977	14/04/1977	9/7/1971
מגדר	נקבה	זכר	זכר	זכר	נקבה
תפקיד	סמנכ"ל אקטואריה וחיתום	סמנכ"ל מכירות ושירות	סמנכ"ל מערכות מידע	סמנכ"ל תביעות ופרוייקטים	סמנכ"ל שיווק ודיגיטל
האם ממלא תפקיד בחברת בת, חברה קשורה או בבעל ענין בחברה	לא	לא	לא	לא	לא
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או בעל ענין בחברה	לא	לא	לא	לא	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה, תואר שני בסטטיסטיקה מהפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת חיפה, תעודת DAT (אקטואר) מאוניברסיטת חיפה והמכון הבריטי ללימודי אקטואריה, תעודת FILAA מאגודת האקטוארים	בוגר תואר ראשון במנהל עסקים ממכללת רופין ותואר שני במנהל עסקים עם התמחות בשיווק מהמכללה האקדמית נתניה	בוגר תואר ראשון במדעי המחשב מאוניברסיטת תל-אביב ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון	תואר BSC הנדסת תעשייה וניהול ותואר MBA במנהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון	תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב
עיסוק עיקרי בחמש השנים האחרונות	אקטוארית ממונה ביטוח כללי בחברת מנורה מבטחים בע"מ, אקטוארית ראשית בתחום ביטוח כללי בכלל חברה לביטוח בע"מ	מנכ"ל חברת הכלל הראשון מקבוצת כלל ביטוח ופיננסים, מנהל מערך לקוחות פרטיים בחברת כלל ביטוח ופיננסים	סמנכ"ל טכנולוגיות מידע בחברת פרטנר בעל מומחיות וניסיון נרחב בתחום אבטחת מידע וסייבר. במסגרת תפקידו עסק בעבר ועוסק גם כיום רבות במוכנות והתמודדות עם איום סיבוכי סייבר, בדגש על שילוב אמצעים טכנולוגיים וניהוליים כדי לזהות, להעריך, להפחית ולנטר את הסיכונים הללו	ראש אגף תפעול ורכש בחברת פרטנר	סמנכ"ל שיווק בחברת ישראלכרט
תאריך כהונה משרה	1/1/2020	1/1/2020	1/10/2019	1/2/2019	24/02/2019

* ליאור דיטמן סיים את כהונתו החל מיום 1 ביוני 2023.

שם	יוסי אפרתי	קרן אדיר שמרון	אלעד מוהבאן	מירי לוין
מס' ת.ז.	028127744	34572370	31955545	027268598
תאריך לידה	29/3/1971	27/10/1977	8/6/1975	27/3/1974
מגדר	זכר	נקבה	זכר	נקבה
תפקיד	סמנכ"ל השקעות	מבקרת פנימית	חשב ראשי	סמנכ"ל מכירות ושירות
האם ממלא תפקיד בחברת בת, חברה קשורה או בבעל ענין בחברה	לא	מבקרת פנים באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	סמנכ"ל כספים באיי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ.	לא
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או בעל עניין	לא	לא	לא	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון, מוסמך למנהל עסקים (MBA) מהקריה האקדמית אונו	תואר ראשון מהמרכז הבינתחומי הרצליה במשפטים ובמנהל עסקים	תואר ראשון במנהל עסקים וחשבונאות מהקריה האקדמית קריית אונו; מוסמך ברואה חשבון	תואר ראשון במדעי המדינה וסוציאלוגיה מאוניברסיטת ת"א ותואר שני במנהל עסקים מהקריה האקדמית אונו.
עיסוק עיקרי בחמש השנים האחרונות	סמנכ"ל השקעות בחברה	ממונת האסדרה באגף הייעוץ המשפטי בחברה בעבר- יועצת משפטית ומזכירת חברה באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	מנהל מדור עסקאות ורגולציה בכלל חברה לביטוח בע"מ	סמנכ"ל שיווק, מכירות ושירות לקוחות בחברת HOT, ומנכ"לית חברת Red מקבוצת FOX.
תאריך תחילת כהונה כנושא משרה בכירה	1/12/2016	1/6/2021	6/1/2022	1/6/2023

15. תקנה 26ב': מורשי חתימה עצמאיים

מורשי החתימה העצמאיים בחברה הינם:

- א. מר משה (מוקי) שנידמן, המכהן כיו"ר דירקטוריון החברה ונמנה על בעלי השליטה בחברה.
 - ב. מר דורון שנידמן, המכהן כסגן יו"ר הדירקטוריון בחברה ונמנה על בעלי השליטה בחברה.
- נוכח הקרבה המשפחתית בין ה"ה המפורטים לעיל, ולאור החלטת החברה בדבר זכויות החתימה בשם החברה, בכוחם של האנשים המפורטים לעיל, בצירוף חותמת החברה או שמה המודפס, לחייב את החברה בחתימתם המשותפת לכל דבר ועניין.

16. תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי חשבון מרח' דרך מנחם בגין 144א', תל-אביב.

17. תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות

ביום 29 ביוני 2023 אישרה האסיפה הכללית, בין היתר, שינויים בסעיפים 77 ו-84 לתקנון ההתאגדות של החברה. לפרטים נוספים ראו דיווחים מיידיים בסעיף 18(ב)(4) להלן וכן דיווח מיידי מיום 29 ביוני 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-061288).

18. תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטוריון

(א) המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה ("האסיפה הכללית") והחלטותיו שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר: חלוקת דיבידנדים: לפירוט, ראו באור 14 לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי של החברה מיום 26 במרץ 2023 (אסמכתא מס' 2023-01-027310).

(ב) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

1) ביום 3 בפברואר 2023, אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר עודד לוסקי כדירקטור חיצוני בחברה, לתקופה של 3 שנים, וזאת בתוקף החל ממועד אישור האסיפה הכללית וכן את תנאי הכהונה וההעסקה בעבורו. כמו כן באותו מועד, האסיפה הכללית התנגדה לעדכון מדיניות התגמול של החברה ולעדכון תנאי ההעסקה של מר יעקב (קובי) הבר, מנכ"ל החברה. לפרטים נוספים, ראו דיווחים מיידיים מיום 20 בדצמבר 2022 ומיום 3 בפברואר 2023 (אסמכתאות מס': 2022-01-120897 ו-2023-01-012181, בהתאמה).

2) ביום 3 באפריל 2023 אישרה האסיפה הכללית את הצמדת עלות השכר החודשית של מנכ"ל החברה מר יעקב (קובי) הבר (להלן: "מנכ"ל החברה") לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן בגין חודש ינואר 2023 וכן את עדכון העלות לחברה של תשלום בגין הודעה מוקדמת ו/או בגין אי תחרות למנכ"ל החברה, וזאת בכפוף לאישור עדכון מדיניות התגמול של החברה. האסיפה לא אישרה את העדכון במדיניות התגמול של החברה, עדכון עלות שכר החודשי של מנכ"ל החברה והשינוי בתנאי האופציות של מנכ"ל החברה שאינן רשומות למסחר בבורסה. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 3 באפריל 2023 (אסמכתא מס' 2023-01-033514) ודיווח מתוקן לו מאותו יום (אסמכתא מס' 2023-01-033940).

3) ביום 7 במאי 2023 אישרה האסיפה הכללית את מינויים של פרופ' קרנית פלוג ושל מר ראובן קפלן כדירקטורים חיצוניים בחברה לתקופה של 3 שנים החל מיום 7 במאי 2023, וכן את תנאי כהונתם והעסקתם. לפרטים נוספים ראו דיווחים מיידיים מיום 30 במרץ 2023 ומיום 7 במאי 2023 (אסמכתאות מס' 2023-01-031984 ו-2023-01-041746, בהתאמה).

4) ביום 29 ביוני 2023 אישרה האסיפה הכללית את מינויה של גב' עינת סקורניק כדירקטורית חיצונית בחברה לתקופה של 3 שנים החל מיום 1 באוגוסט 2023, וכן את תנאי כהונתה והעסקתה. כמו כן אושרו באותה אסיפה כללית גם שינויים בסעיפים 77 ו-84 לתקנון ההתאגדות של החברה. לפרטים נוספים ראו דיווחים

מיידיים מיום 23 במאי 2023 ומיום 29 ביוני 2023 (אסמכתאות מס' 2023-01-046918 ו-2023-01-061228, בהתאמה).

5) לאחר תאריך הדוח, ביום 17 בינואר 2024, אישרה האסיפה הכללית את הכללתם של דירקטורים בחברה, שאינם נמנים על בעלי השליטה בחברה ו/או קרוביהם, בפוליסת ביטוח אחריות לדירקטורים ונושאי משרה בחברה, זאת החל מיום 22 בינואר 2024. לפרטים נוספים ראו דיווחים מיידיים מיום 12 בדצמבר 2023 ומיום 17 בינואר 2024 (אסמכתאות מס' 2023-01-112792 ו-2024-01-006259, בהתאמה).

לפרטים נוספים, ראו גם באור 36 לדוחות הכספיים.

19. תקנה 29א: החלטות החברה

פטור, ביטוח והתחייבות לשיפוי

ביום 23 ביולי 2013 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה וכן האסיפה הכללית, בישיבתה מיום 29 במרס 2013, מתן פטור, שיפוי וביטוח כמפורט להלן:

א. פטור - מתן פטור לנושא משרה בחברה, בכפוף להוראות ולסייגים שנקבעו בדיון בקשר למתן פטור לנושאי המשרה, החברה פוטרת את נושאי המשרה בה לרבות אלו הנמנים על בעלי השליטה בה מראש, מאחריות, כולה או מקצתה, בשל נזק שנגרם או שייגרם עקב הפרת חובת הזהירות של אותם נושאי המשרה כלפיה. פטור זה לא יחול בשל כל אחד מאלה: הפרת חובת אמונים, למעט אם נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה; הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה או בפזיזות; פעולה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין; קנס או כופר שיוטל על נושאי המשרה. נכון למועד הדוח, לכלל נושאי המשרה אושר מתן כתב פטור מאחריות מלא או מוגבל.

ב. שיפוי - מתן שיפוי מראש לכל נושאי המשרה בחברה ולנושאי משרה בחברות המוחזקות על ידה (המכהנים ככאלו, מטעמה), אשר כיהנו, מכהנים ויכהנו בחברה או בחברות המוחזקות, לפי העניין, באופן הרחב ביותר האפשרי על פי הוראות חוק החברות ותקנון החברה, והוצאת כתבי שיפוי מראש בהתאם, מעת לעת, לנושאי המשרה כאמור. השיפוי האמור לא יחול על אירועים שאירעו עד ליום 18 במאי 2004, יום הפיכת ישיר אחזקות לחברה ציבורית, וזאת מבלי לגרוע מזכותה של החברה לשפות את נושאי המשרה כאמור בדיעבד בהתאם למותר בתקנון החברה, בגין כל פעולה או מחדל בתוקף היותם נושאי משרה בחברה או בחברה בת או בחברה שאינה בשליטה או בבעלות מלאה של החברה. יובהר, כי סכום השיפוי שתשלם החברה לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו להם על ידי החברה על פי החלטת השיפוי, ביחס לחבויות כספיות שיוטלו עליהם כאמור, בגין אחד או יותר מסוגי האירועים המזכים בשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים. כמו כן, סכום השיפוי שישולם בפועל יוגבל אך ורק לסכומים אשר לא כוסו על ידי הביטוח ולא שולמו בפועל. אישור זה חל גם על בעלי השליטה למשך כל תקופת אישור הסכם הניהול עימם, כאמור בסעיף 18(ב) לעיל.

ג. לפרטים נוספים אודות כתב התחייבות לשיפוי ופטור מאחריות לדירקטורים ולנושאי משרה המקובל בחברה, ראו נספח א' לדוח זימון אסיפה כללית של בעלי המניות של החברה מיום 22 באוגוסט 2022 (אסמכתא מס': 2022-01-086043).

ד. ביום 3 בינואר 2024 אישר דירקטוריון החברה את התקשרותה בעסקה לרכישת פוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה, לרבות בעלי השליטה בה, לכיסוי אחריותם של נושאי המשרה בה ובחברות בנות וקשורות שלה (להלן בס"ק זה: "הפוליסה") בשל חבות שתוטל עליהם עקב פעולה שעשו בחברה ו/או בחברות בנות ו/או בחברות קשורות מתוקף היותם נושאי משרה בהן, לרבות כיסוי להוצאות משפטיות בהתגוננות בפני תביעות כנגדם. הפוליסה נרכשה לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 22 בינואר 2024 ועד ליום 21 בינואר 2025, בפרמיה שנתית של כ-180 אלף דולר. אין בביטוח החדש שינויים מהותיים בכיסויים ובתנאים לעומת הביטוח הקודם שתוקפו הסתיים ביום 21.1.2024. לפרטים נוספים, ראו דיווח מיידי מיום 12 בדצמבר 2023 (אסמכתא מס' 2023-01-112789).

כמו כן, ביום 3 בינואר 2024, אישר דירקטוריון החברה את הכללתם בפוליסה זו של הדירקטורים בחברה שאינם נמנים על בעלי השליטה בחברה ו/או קרוביהם, קרי ה"ה יוסי קוצ'יק (דירקטור רגיל), ג'רי מנדל (דירקטור חיצוני), עודד לוסקי (דירקטור חיצוני), עינת סקורניק (דירקטורית חיצונית), קרנית פלוג (דירקטורית חיצונית) וראובן קפלן (דירקטור חיצוני). לפרטים נוספים, ראו סעיף 18(ב)(5) לעיל.

יובהר, כי פוליסת הביטוח האמורה תכסה גם בשל חבויות, בגין ניתן לבטח, בהתאם לחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. פוליסת הביטוח יכול ותחודש מעת לעת מבלי שינוי מהותי בפרטים האמורים לעיל.

יעקב (קובי) הבר
מנהל כללי

משה (מוקי) שנידמן
יו"ר הדירקטוריון

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

נספחים

הצהרת אקטואר ביטוח חיים

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות

הצהרת אקטואר לעסקי ביטוח חיים דצמבר 2023

איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ ("המבטח") להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – "ההפרשות") ליום 31 בדצמבר 2023, כפי שמפורט להלן. נכון לתאריך הדוח אני עובדת שכירה של המבטח, מינוי לתפקיד מיום 23 במאי 2021. אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים :

- (1) ההפרשה שחושבה בגין עסקים נכנסים. לעניין זה, "עסקים נכנסים" כהגדרתם בסימן ג' בפרק 1 לחלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות". אין למבטח עסקים מסוג זה.
- (2) ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל-אין למבטח עסקים מסוג זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. פרוט סכומי ההפרשות ברמת הברוטו והנטו

- טפסים 12 א' ו- 12 ב' המצורפים להלן להצהרה בנספחים א' ו- ב' בהתאמה מפורטים סכומי ההפרשות באלפי ₪ ברמת הברוטו ורמת השייר כמפורט להלן,
- (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון : אובדן כושר עבודה והכנסה למשפחה) מבוססת על הערכות של מחלקת תביעות וכוללות הוצאות ישירות ועקיפות.
 - הפרשה ל- IBNR (מדווחת ביחד עם התביעות התלויות) בגין תביעות שאירעו אבל לא דווחו, מבוססת על ניסיון החברה, עם מרווח לשמרנות, עקב הניסיון המוגבל.
 - (2) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -
 - (א) עתודה לתכנית עם צבירה.
 - (ב) עתודה בגין פוליסות שאינן כוללות רכיב חסכון.
- הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון הפרשה בגין פרמיה קבועה.
- (3) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום בגין אובדן כושר עבודה והכנסה למשפחה.
 - (4) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה – בבדיקה שנערכה לגבי נאותות העתודה לא נמצא צורך להשלמה נוספת של העתודה.
 - (5) אחר – הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח, כגון : הפרשה בגין עתודה להשלמה (DAC), השלמת העתודה לפוליסות גמלא - לא נמצא צורך להשלמות אלה.

ה- 2

ב. השפעת שינויים/עדכונים על ההפרשות

השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר:

- 1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה – לא נדרשה התאמה מסוג זה בתקופת הדוח.
- 2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, וכן מתיקונים אחרים, הינו קיטון של 977 אלפי ₪ ברמת הברוטו ו-837 אלפי ₪ ברמת השייר.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981.
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב' לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. במהלך הרבעון האחרון לשנת 2023 החלה מלחמת "חרבות ברזל". השפעת אירועי המלחמה ליום 31 בדצמבר 2023 על סך התביעות בענף ביטוח חיים כתוצאה ממקרי מוות היא כ- 37 מיליון ₪ בברוטו ו- 32 מיליון ₪ בשייר. לפרטים נוספים ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

2. סוגי העתודות וההנחות

פרטים אודות סוגי העתודות, שיעורי הריבית וכו', נכללים בביאור 35 לדוחות הכספיים.

3. אי וודאות סטטיסטית ואקטוארית

ההפרשות המפורטות בפרק ב' נגזרות מהערכות אקטואריות המבוססות על שיעורי תמותה ושיעורי תחלואה המשקפים את ניסיון החברה בפועל או המתבססים על ניסיון מבטחי המשנה. הערכות אלו מהוות הערכות הולמות לעלות התחייבויות המבטח. למרות זאת, ייתכן ועלות ההתחייבויות בפועל לא תתפתח לפי ההערכות, וקיימת אפשרות שתהיה שונה מהותית מהערכות אלו.

4. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

בעתיד ייתכנו שינויים והתפתחויות בכל הקשור לתנאי שוק ביטוח החיים בישראל, עקב שינויי רגולציה, החלטות בתי דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים בתנאים חברתיים וסביבתיים. גורמים אלו לא ניתנים לחיזוי מראש ועשויים להשפיע על העלות הסופית של התביעות ולכן על ההערכה האקטוארית להפרשות.

.....
חתימה

טטיאנה פופקוב F.I.L.A.A

שם האקטואר הממונה

24 מרץ, 2024

תאריך

נספח א – טופס 12 א

טופס 12' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו

ליום: 31/12/2023

(באלפי נה)

סה"כ	חשכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)	חשכון טהור או מרכיב החיסכון (בפוליסות (עדיף, מסלול)		סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		אכ"ע	סיעודי		כיסויים (אחרים 1)
		מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף		פרט	קבוצתי	
א1	ב1	א2	ב2	א3	ב3	4	א5	ב5	6
132,486				112,015	4,449	4,478			11,545
341,699	0	0	292,529	15,015	0	34,155	0	0	0
0									
13,588			13,586	2	0	0		0	
280,246			278,943	1,134	0	169			0
293,834	0	0	292,529	1,136	0	170	0	0	0
12,815				12,770	0	45			0
35,050				1,109	0	33,941			0
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									
0									

נספח ב – טופס 12 ב

טופס 12ב' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - שייר

ליום: 31/12/2023

(באלפי ₪)

סה"כ	חסכון וסיכון מוות		חסכון טהור או מרכיב החיסכון		סיכון מוות טהור או מרכיב		אכ"ע	סיעודי		כיסויים (אחרים 1)
	מבטיח תשואה	משתתף משתתף	מבטיח תשואה	משתתף משתתף	פרט	קבוצתי		פרט	קבוצתי	
	א1	ב1	א2	ב2	א3	ב3	4	א5	ב5	6
1	112,631				94,459	4,449	3,369			10,355
2	335,584	0	0	292,529	14,888	0	28,166	0	0	0
1א2	0									
2א2	13,588			13,586	2		0			
3א2	280,246			278,943	1,134		169			
4א2	293,834	0	0	292,529	1,136	0	170	0	0	0
ב2	12,815				12,770	0	45			0
3	28,934				983		27,951			
4	0									
א5	0									
ב5	0									
6	0									
7	0									
1) כיסויים אחרים, לרבות: נכיות, כפל תאונה וכד'										
א8	0									
1ב8	-837				(8)		(829)			
2ב8	0									
3ב8	0									
4ב8	0									

הצהרת אקטואר לענפי ביטוח כללי של אי.די.איי.חברה לביטוח בע"מ נכון ליום 31/12/2023

א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי אי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ ("המבטח") להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן, בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של המבטח ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן "ההפרשות"), כפי שמפורט להלן. אני עובדת שכירה של המבטח החל מתאריך 1 ביוני 2022, ומשמשת בתפקיד אקטוארית ממונה ביטוח כללי מיום 22 בנובמבר 2022.

ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

1) **ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי "הפול"**¹ או **בגין עסקים נכנסים**. חישוב ההפרשה בגין הפול מתבסס על חישוב שבוצע ע"י אקטואר הפול ובאחריותו. לעניין זה, "עסקים נכנסים" - כהגדרתם בסימן ג' בפרק 1 לחלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות".

2) **ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל.**

אין לחברה ביטוחים משותפים.

3) **העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.**

בוצעה הפחתה בשיעור של 1.3% מסך ההתחייבויות בשייר בגין היעדר מתאם מלא בין הענפים.

¹ התחייבויות הפול מהוונות בריבית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמיית אי נזילות.

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31 בדצמבר 2023

אלפי ₪

תביעות תלויות	ברוטו	שייר
ענפים שאינם מקובצים:		
רכב רכוש	215,230	215,521
מקיף דירות	60,759	35,798
רכב חובה	1,860,911	967,578
סה"כ ענפים שאינם מקובצים	2,136,900	1,218,897
סה"כ ענפים מקובצים	47,609	33,258
סה"כ ענפים	2,184,510	1,252,155
סה"כ הוצאות עקיפות	65,888	65,888
פער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה		
רכב חובה	16,018	15,049
רכב רכוש	-	-
מקיף דירות	-	-
סה"כ הערכה אקטוארית	2,266,415	1,333,092

ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפי ביטוח כללי הכוללים במבטח את כל אלה: מקיף לדירות; רכב מנועי – רכוש; רכב מנועי – חובה; ביטוחי נכס המועברים על ידי הבנקים למשכנתאות; מקיף לבתי עסק; אחריות מעבידים ואחריות כלפי צד ג' (כחלק ממקיף דירות ומקיף לבתי עסק בלבד) ואחריות מקצועית:

1. הערכתי את הפרשות המבטח, המפורטות בפרק ב', בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981;

ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;

ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;

ד. כללים אקטואריים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. ההפרשות לתביעות תלויות המפורטות בפרק ב', בגין הענפים שאינם מקובצים: מקיף לדירות, רכב מנועי – רכוש ורכב מנועי – חובה מהוות, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. סך ההפרשות לתביעות תלויות, המפורט בפרק ב', מהווה, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה להוצאות עקיפות, המפורטת בפרק ב', מהווה, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות לפרמיה בחסר, המפורטות בפרק ב', מהוות, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ברמת השייר (ככל שקיים), בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

ד' – הערות והבהרות

1. ההפרשות המפורטות בפרק ב' נגזרות מהערכה אקטוארית של עלות התביעות בענפים הכלולים בהצהרה זו. ההערכה האקטוארית מהווה אומדן הולם לעלות התביעות, ביום ההערכה. ההערכה מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות; האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו; ההנחות הנמצאות בשימוש בהערכה האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה, ולכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה מההערכה האקטוארית.
 2. החל מדצמבר 2015 אימצה החברה, עפ"י הנחיית הפיקוח, את עמדת הממונה² (הוראות משלימות לתקנות ולחוזר "ביטול הצבירה"), שעניינה נוהג מיטבי לאקטוארים לחישוב עתודות בביטוח כללי לצורך דיווח כספי, כך שישקפו באופן נאות את ההתחייבויות הביטוחיות. עמדת הממונה מפרטת, בין היתר, עקרונות בבסיס הערכת העתודות: מקצועיות, עקביות וזהירות. לעניין עקרון הזהירות, נקבע כי זהירות משמעה "שהעתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח". כלומר, לגבי העתודה שחושבה ע"י האקטואר, קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי העתודה שנקבעה בשייר תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. בהקשר זה, נקבע לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות, כי הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, נקבע כי ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת וייתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. המרווח מתייחס הן לסיכון הרנדומלי והן לסיכון הסיסטמי. את הסיכון הרנדומלי ניתן לאמוד בשיטות סטטיסטיות, בעוד אומדן הסיכון הסיסטמי דורש שילוב של שיטות איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת. ניתן לתת ביטוי להעדף מתאם מלא בין ענפים שונים לצורך הפחתת המרווח הכולל. בשנת 2023 עדכנה החברה את המרכיב הסיסטמי במרווח הסיכון, עדכון המבוצע בהתאם לנוהל שנקבע אחת לשלוש שנים. לא היו לכך השפעות מהותיות על גובה המרווח הכולל.
 3. החל מספטמבר 2020 ובהתאם לחוזר הפיקוח (חוזר ביטוח 9-1-2020) ההתחייבויות על פי הנוהג המיטבי מהוונות בריבית ריאלית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמית אי נזילות עבור ענף רכב חובה וענפי החבויות ובתוספת 50% פרמית אי נזילות עבור ענפי הרכוש.
- בנוסף נלקח בחשבון הפער בין השווי ההוגן והשווי בספרים של נכסים שאינם סחירים (להלן "UGL"), תוך הנחה שההפרשות מוחזקות למול נכסים הולמים שזמני פירעונם ו/או רמת הנזילות שלהם מותאמים לזרם

² "חוזר 3-1-2019; עמדת ממונה, נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי".

התשלומים הצפוי של התביעות בעתיד. הנכסים הוקצו בהתאם לנוהל שאושר על ידי דירקטוריון החברה, ובהתאם להבהרות שפורסמו בחודש יוני 2020 על ידי רשות שוק ההון, שקבעו שניתן להביא לניצול מרבי של השווי העודף, בין היתר, באמצעות הקצאה של נכסים בעלי שווי עודף תחילה לאותן קבוצות שבגינן מתקבלת עתודת LAT. בהבהרה נוספת שפורסמה בחודש פברואר 2023 על ידי רשות שוק ההון צויין כי יתרת העתודה לאחר הפחתת ה-UGL אינה יכולה לרדת מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של ההתחייבות, הן עבור העתודה לתביעות תלויות והן עבור העתודה לסיכונים שטרם חלפו עבור כל אחת מהן בנפרד. החברה פועלת בהתאם להבהרות הנ"ל.

4. מכוח זכות שיבוב שהוענקה לו בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, נהג הביטוח הלאומי (להלן - המל"ל) להגיש נגד חברות הביטוח תביעות שיבוב בגין תגמולים ששולמו על ידו לנפגעי תאונות דרכים שהן גם תאונות עבודה, ואשר מכוסות בפוליסות ביטוח רכב חובה שהפיק מבטח. באוגוסט 2021 נחתמו הסכמים בין המל"ל לבין כל אחת מחברות הביטוח הפעילות בתחום, לפיהם ההתחשבות ביחס לתאונות שאירעו עד ה-31 בדצמבר 2022 תמשיך להתקיים פרטנית כבעבר. החל מ-1 לינואר 2023 משתנה שיטת ההתחשבות, והיא תבוצע מראש על ידי העברת שיעור מסויים מהפרמיה למל"ל באמצעות קרנית. השיעור שנקבע ברמת השוק לשנות החיתום 2023-2024 עומד על 10% מהפרמיה, והשיעור לשנות חיתום 2025 ואילך נקבע על 10.95% מהפרמיה. שיעור זה נקבע על בסיס ממוצע שוק, וזאת למרות השוונות הקיימת בין החברות בהתאם לתמהיל התיק היחודי לכל חברה. החברה ביצעה התאמות במודל האקטוארי לקביעת אומדן ההתחייבויות בענף רכב חובה עבור שנות החיתום 2022 ו-2023, באופן הנותן ביטוי לשינוי בעלות התביעות בהתאם להסדר זה.

5. החברה זכתה במכרז חשכ"ל לביטוח רכב של עובדי מדינה כהגדרתם במכרז לשנת 2023 ביחס לכ-40% מכלי הרכבים הזכאים לפי המכרז. ההתחייבויות הביטוחיות עבור הקולקטיב הוערכו בנפרד הן עבור רכב רכוש והן עבור רכב חובה, בהתאם להנחות עבודה ובכפוף להיקף נתוני התביעות שהצטבר עד למועד הדוח.

6. החל מ-7.10.2023, בעקבות פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", נצפתה ירידה משמעותית בשכיחות התאונות למשך כחודש ימים, כנראה בשל ירידה זמנית בנסועה, ומאז חלה חזרה הדרגתית לשגרה. ירידה דומה נצפתה בשכיחות הגניבות, כנראה עקב הגברת האבטחה בגבולות וביישובי ישראל. כתוצאה מכך, חל ברבעון הנזק האחרון של שנת 2023 שינוי זמני בדפוס התפתחות התביעות שהגביר את מידת חוסר הודאות בהערכת ההתחייבות בענפי הרכב, בעיקר עבור רבעון זה. לפירוט נוסף ראו ביאור 1 בדוחות הכספיים.

7. עבור ענפים מקובצים, כהגדרתם בחוזר המפקח (חוזר 3-1-2019), חוות הדעת האקטוארית ניתנת על סך ההפרשות בגין כל הענפים (מקובצים ושאינם מקובצים) בכללותם, וזאת מפאת רמת אי ודאות גבוהה.

חתימה

רויטל פיצ'ון, F.I.L.A.A
שם האקטואר הממונה

24 מרץ, 2024
תאריך

הצהרת אקטואר לעסקי ביטוח בריאות דצמבר 2023

איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ ("המבטח") להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – "ההפרשות") ליום 31 בדצמבר 2023, כפי שמפורט להלן.

נכון לתאריך הדוח אני עובדת שכירה של המבטח, התמניתי לתפקיד ביום ה – 23 במאי 2021. אין לי קשרים עסקיים עם החברה, או עם בעל עניין בחברה או עם בן משפחה של בעל עניין.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם הנושאים הבאים:

1) ההפרשה שחושבה בגין עסקים נכנסים. לעניין זה, "עסקים נכנסים" כהגדרתם בסימן ג' בפרק 1 לחלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת ההתחייבויות". אין למבטח עסקים מסוג זה.

2) ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם המבטח אינו מבטח מוביל.
אין למבטח עסקים מסוג זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת חוות הדעת האקטוארית

א. פירוט סכומי ההפרשות

ענף	ברוטו	שייר
תביעות תלויות כולל IBNR		
הוצאות רפואיות	8,484	6,849
מחלות קשות	23,141	17,177
תאונות אישיות	164,808	160,186
נסיעות לחול	1,247	1,247
סה"כ עקיפות	1,823	1,823
סה"כ	199,503	187,282

ב. השפעת שינויים/עדכונים על ההפרשות

השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ש"ח, ברמת הברוטו והן ברמת השייר :
(1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה – לא נדרשה התאמה מסוג זה בתקופת הדוח.

(2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים הינו אפס.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בתת ענף ביטוח הבריאות – הוצאות רפואיות, מחלות קשות ותאונות אישיות :

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי.

א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981.

ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.

ג. כללים אקטואריים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב' לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. ההפרשות המופרטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתת ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. ענף נסיעות לחו"ל מוערך ומחושב על ידי אקטוארית הממונה בענפי ביטוח כללי, גב' רויטל פיצ'ון.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. סוגי העתודות וההנחות

פרטים אודות סוגי העתודות, שיעורי הריבית וכו' נכללים בבאור 35 לדוחות הכספיים.

2. אי וודאות סטטיסטית ואקטוארית

ההפרשות המפורטות בפרק ב' נגזרות מהערכות אקטואריות של עלות התביעות בענפים הכלולים בהצהרה זו. הערכות אלו מהוות הערכות הולמות לעלות התחייבויות המבטח. למרות זאת, ייתכן שעלות ההתחייבויות בפועל לא תתפתח במדויק לפי ההערכות, וכמו כן קיימת אפשרות שתהיה שונה מהותית מהערכות אלו.

3. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

בעתיד יתכנו שינויים והתפתחויות בכל הקשור לתנאי שוק ביטוח הבריאות בישראל, עקב שינויי רגולציה, החלטות בתי דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים בתנאים חברתיים וסביבתיים. גורמים אלו לא ניתנים לחיזוי מראש ועשויים להשפיע על העלות הסופית של התביעות, ולכן על ההערכה האקטוארית להפרשות.

.....

חתימה

טטיאנה פופקוב F.I.L.A.A

שם האקטואר הממונה

24 מרץ, 2024

תאריך